

ΛΟΓΙΟΣ ΕΡΜΗΣ
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

Κ. Σ. ΚΟΝΤΟΥ.

ΤΟΜΟΣ Ε΄. — ΤΕΥΧΟΣ Α΄.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΘΡΑΣΥΒ. ΠΑΠΑΔΕΞΑΝΔΡΗ
(Ὅπισθεν τῶν ἀγίων Θεοδώρων ἀριθ. 517).

—
1876

ΛΟΓΙΟΣ ΕΡΜΗΣ
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

Κ. Σ. ΚΟΝΤΟΥ.

ΤΟΜΟΣ Ε΄. — ΤΕΥΧΟΣ Α΄.

Παναγιώτης Κοντός

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΘΡΑΣΥΒ. ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΗ

(*Οπισθεν τῶν ἀγίων Θεοδώρων ἀριθ. 317).

1876

ΚΑΡΟΛΩΙ ΓΑΒΡΙΗΛ ΚΟΒΗΤΩΙ

ΤΩΙ

ΠΡΥΤΑΝΕΙ ΤΩΝ ΚΡΙΤΙΚΩΝ

ΤΟΝ

ΛΟΓΙΟΝ ΕΡΜΗΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ

Ο ΜΑΘΗΤΗΣ ΑΥΤΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΚΟΝΤΟΣ.

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΝΕΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ

ΥΠΟ

ΕΥΘΥΡΡΗΜΟΜΟΣ ΠΑΡΗΣΙΑΔΟΥ

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΥΣ ΠΡΩΤΗ

§ 1. Καθομιλουμένη γλῶσσα.

Ἰσχυρῶς ἀποδοκιμαστέον τὸ συνήθως λεγόμενον καθομιλουμένη γλῶσσα ἀντὶ τοῦ καθωμιλημένη γλῶσσα. Ὅτι τὸ ὀρθὸν εἶνε καθωμιλημένη οὐδεὶς γράμματα μαθῶν καὶ νοῦν ἔχων δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ· ἀπορον δὲ φαίνεται πῶς ἐπεκράτησε τὸ παντελῶς ἄτοπον καθομιλουμένη. Ἄν ἢ κατ' ἐνεστῶτα ἐκφερομένη μετοχὴ δηλοῖ τὴν γινομένην κοινήν, ἢ δὲ κατὰ παρακειμένον τὴν γεγонуῖαν ἤδη καὶ οὔσαν κοινήν, φανερόν ὑπάρχει ὅτι οὐχὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἀλλὰ τοῦ παρακειμένου ἀρμόζει χρῆσις νὰ γίνηται. Ματαιολογοῦσιν οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι, ὡς λέγεται ὀμιλουμένη γλῶσσα, οὕτως ὀφείλει νὰ λέγηται καὶ καθομιλουμένη γλῶσσα. Ἡ ἀπλή μετοχὴ ὀμιλουμένη ἰσοδύναμος οὔσα κατὰ τὴν κοινήν συνή-

θειαν τῇ λαλουμένη ἔχει κάλλιστα καὶ ἀμεμπτότατα· ἀλλ' ἡ σύνθετος καθομιλουμένη οὐδὲν ἄλλο ἐμφαίνουσα ἢ τὴν καθισταμένην δημῶδη ἤκισ' ἀποδείκνυται ἐπιτηδεῖα νὰ τίθεται πρὸς δῆλωση τῆς καθεστῶσης ἤδη τοῦ ὀμίλου καὶ δημῶδους καθόλου οὔσης. Τὴν ἀνάγκην τῆς κατὰ παρακείμενον ἐκφορᾶς εὐκόλως τις κατανοεῖ καὶ ἂν ἀποβλέψῃ εἰς τὰς συνήθεις ταύτας χρήσεις, κοινὴ καὶ τετριμμένη λέξις, κοινὴ καὶ πεπατημένη λέξις, κοινὴ καὶ καθημαξευμένη λέξις, ἐν αἷς οὐδένα τόπον ἔχει ὁ ἐνεστῶς.

Ἰκανά, νομίζομεν, περὶ τοῦ προκειμένου ἐλέχθησαν ὡς ἐν συντάγματι πρὸς κοινὴν παρεσκευασμένῳ διδασκαλίαν καὶ παραγγελματικῶ μᾶλλον ἢ σχολικῶ ὄντι, ἐν ᾧ καθάπερ τινὰ ὑποτύπωσιν καὶ σύνοψιν ὦν ἔχομεν μακρῶν ὑπομνημάτων ποιούμενοι ἐπὶ κεφαλαίων ὡς τὰ πολλὰ μέλλομεν τὰς παρατηρήσεις νὰ ἐκφέρωμεν. Μετὰ πολλῆς ἀκριβείας σκοποῦμεν ἀλλαχοῦ τὸ πρᾶγμα νὰ ἐξετάσωμεν περιφανῶς πλημμελεῖ καὶ ἀσύστατα ἀποδεικνύντες τὰ σοβαρῶς ὑπὸ δοξοσόφων τινῶν χάριν τοῦ καθομιλουμένη νομοθετούμενα, σφόδρα μὲν ἀποδεχομένων τὸν οὐδενὶ παλαιῶ μαρτυρίῳ πιστούμενον ἐνεστῶτα, διωθουμένων δ' ἐκ παντὸς τρόπου ὡς ἀνάρμοστον τὸν παρακείμενον, οὗτινος πολλὰ ἡμεῖς παραδείγματα ἐξ ἀρχαίων βιβλίων ἔχοντες νὰ καταλέξωμεν ἀρκούμεθα τὰ νῦν μνημονεύοντες μόνον τὰ ἐκ τῆς Φωτίου Βιβλιοθήκης «μήτε πρὸς τὴν καθωμιλημένην νεύων παντελῶς» καὶ «ἔτε καὶ τῷ ἀττικισμῷ τὸ καθωμιλημένον μιγνύντος» καὶ «τὸ ἀπλούστερον καὶ καθωμιλημένον τῶν τε λέξεων καὶ τῆς συνθήκης» καὶ «τῶν τε καθωμιλημένων αὐτῷ καὶ ἐπιπολαζουσῶν αἱ λέξεις» καὶ τὰ ἐκ τῶν Βεγκήρου Ἀνεχδότων «τὸ μὲν οὖν ἀνάπηρος καθωμίληται, τὸ δ' ἀναπηρία σπάνιον» καὶ «τὸ δὲ περίεπτον κατὰ μόνον καθωμίληται» καὶ «παρὰ γὰρ τοῖς πολλοῖς καθωμίληται τὸ αὐτόκρατον ἐπὶ τοῦ συμμετρως κεκραμένου» καὶ «τὸ δὲ ἀπαιδευγώγητος καθωμίληται» καὶ «τοῦτο κινόν, καθωμιλημένον τὸ ἔξωρον» καὶ «ἔστι μὲν καὶ τὸ τιτινὸν ἀπὸ τοῦ τῆτες πεποιημένον, τὸ δ' ἐπέτειον καθωμίληται» καὶ «τὸ μὲν γὰρ θαυμάζω σου καὶ ἀγαμαί σου καθωμίληται, τὸ δὲ ἀγκυκῶ σου κινόν καὶ σπάνιον».

§ 2. Καταχωρῶ τι, καταχωρεῖται τι, κατεχωρήθη τι, κτλ., καταχώρησις τινος.

Δεινῶς σφάλλονται οἱ μεταχειριζόμενοι ταῦτα. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μὴ βαρβαροφωνῶσιν ὀφείλουσι νὰ λέγωσι καὶ νὰ γράψωσι καταχωρίζω τι, καταχωρίζεται τι, κτλ., καταχώρισις ἢ καταχωρισμός τινος. Ὡς ἐκ τοῦ ἐν χειρὶ τίθημι γίνεται τὸ ἐγχειρίζω καὶ ἐκ τοῦ διὰ χειρὸς (ἢ διὰ χειρῶν) ἔχω τὸ διαχειρίζω-διαχειρίζομαι καὶ ἐκ τοῦ μετὰ χειρᾶς ἔχω τὸ μεταχειρίζω-μεταχειρίζομαι καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ στόμα βάλλω τὸ ἐπιστομίζω καὶ ἐκ τοῦ ἀπὸ στόματος λέγω τὸ ἀποστοματίζω καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ κόρρης τύπτω τὸ ἐπικορρίζω καὶ ἐκ τοῦ ἐς κόρακας πέμπω τὸ σκορακίζω (ἀποσκορακίζω) κατ' ἀφαιρέσιν τοῦ Ε, κτλ., περὶ ὧν μετ' ἀκριβείας ἀλλαγῆς, οὕτως ἐκ τοῦ κατὰ χώραν τίθημι σχηματίζεται τὸ καταχωρίζω.

Δύναται δέ τις νὰ ποιῆται χρῆσιν τοῦ κατεχώρισά τι εἰς τι καὶ κατεχωρίσθη τιεῖς τι, κτλ. ἢ τοῦ κατεχώρισά τι ἐν τινι καὶ κατεχωρίσθη τι ἐν τινι, κτλ. Ἀμφότερα εἶνε ὀρθὰ καὶ ἀνεπίληπτα.

§ 3. Ἀποτίω τὸ χρέος, ἀποτίω τὴν ζημίαν, κτλ.

Μεμπτή εἶνε ἡ συνήθεια καθ' ἣν ἀντὶ τοῦ ἀποτίνω παραλαμβάνεται τὸ ἀποτίω. Τὴν ἐννοίαν τοῦ κοινῶς λεγομένου πληρώνω ἢ πλερώνω παρίστων οἱ Ἕλληνες οὐχὶ διὰ τοῦ τίω ἀλλὰ διὰ τοῦ τίνω, ὅπερ ἐν τῷ πεζῷ τῶν Ἀττικῶν λόγῳ ἐξεφέρετο συνήθως μετὰ τῆς ἈΠΟ ἢ ἘΚ προθέσεως, ἀποτίνω ἢ ἐκτίνω. Ἐλέγετο δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ἀντιτίνω, ἀνταποτίνω, ἀντεκτίνω, προσαποτίνω, προσεκτίνω, συναποτίνω, συνεκτίνω, ἐξαποτίνω, ἐναποτίνω, προεκτίνω, ὑπεραποτίνω. Ἐπάναγκες λοιπὸν ὑπάρχει νὰ ἐξελαθῇ τὸ ὑπ' ἀμαθίας παρεισηγμένον ἀποτίω καὶ ἀποτίε-

ται, νὰ γίνηται δὲ χρήσις μόνου τοῦ ἀποτίνω καὶ ἀποτίνε-
ται, οὗ ὁ ἀόριστος ἀπέτισα ἤτοι ἐπλήρωσα καὶ ἀπετίσθη
ἤγουν ἐπληρώθη. Ἀντὶ τοῦ πληρωμένος ἢ πλερωμένος
δύναται νὰ λέγηται ἀποτετισμένος, μετοχὴ παθητικοῦ παρα-
κειμένου κατὰ τὸν αὐτὸν ἐσχηματισμένην τρόπον τῇ ἰσοδυνάμῳ
ἐκτετισμένος, οἷον εἶνε ἤδη τὸ χρέος ἀποτετισμέ-
νον=εἶνε πλέον τὸ χρέος πληρωμένον. Καλὸν δ' ἡμῖν φαίνε-
ται νὰ ἐγκριθῶσιν εἰς τὴν ἀσπειότεραν καὶ φιλόλογον συνή-
θειαν καὶ τὸ προαποτίνω (=προεκτίνω), προαπέτισα,
προαποτίνεται, προαπετίσθη, προαποτετισμένος ἀντὶ
τοῦ προπληρώνω, κτλ. καὶ τὸ προαπότισις ἀντὶ τοῦ προ-
πληρωμῆ καὶ τὸ προαποτιςέον ἀντὶ τοῦ προπληρωτέον.

§ 4. Ἀλεξανδρινός, Βυζαντινός.

Ὁ τονισμὸς οὗτος οὐδένα ἔχει λόγον. Ἀδαμαντίνως πᾶς
τις ἐπιμελῶς τὰ τοιαῦτα ζητῶν πείθεται ὅτι οὐχὶ Ἀλεξαν-
δρινός οὐδὲ Βυζαντινός παρὰ τοῖς παλαιοτέροις προῦφέ-
ρετο ἀλλ' Ἀλεξανδρῖνος καὶ Βυζαντῖνος. Εἶνε δὲ παρα-
δεδομένον ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου ὅτι τὸν τύπον Ἀλε-
ξανδρῖνος ἐκύρου Νικάνωρ ὁ Ἑρμείου ἐν τῇ περὶ Ἀλεξαν-
δρείας πρώτῃ. Οὐ μόνον δ' Ἀλεξανδρῖνος καὶ Βυζαντῖνος
εὐλογον νομίζομεν νὰ λέγηται ἀλλὰ καὶ Φλωρεντῖνος ἀντὶ
τοῦ Φλωρεντινός καὶ Παρισῖνος ἀντὶ τοῦ Παρισινός,
κτλ. Προσηκόντως τονίζεται τὸ ἐν τῇ δημῳδαί γλώσσῃ σύνη-
θες Τριεστῖνος. Οὐδεὶς δ' ἴσως θὰ ὀκνήσῃ τοῦ ὄξυτόνου Ἀλ-
γερινός νὰ προκρίνη τὸ προπερισπώμενον Ἀλγερῖνος.

§ 5. Ὑπὸ μανδραγόραν τις καθεύδει.

Οὐδὲν ἄλλο ὑπὸ τῆς ῥήσεως ταύτης σημαίνεται ἢ ὅτι κοι-
μᾶται τις ὑποκάτω μανδραγόρου. Ἀλλ' οἱ γινώσκοντες τὸ φυ-

τὸν τὸ καλούμενον μανδραγόραν κατανοοῦσιν ὅτι παντελῶς
ἀδύνατον εἶνε νὰ κοιμᾶται τις ὑπ' αὐτὸ ἢ ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ.
Ἄν τις φιλοτιμηται ὑγιῶς καὶ ἀπταισῶς νὰ διαλέγηται, ὀφεί-
λει μετὰ γενικῆς τὴν πρόθεσιν συντάττων νὰ λέγῃ ὑπὸ μαν-
δραγόρα τις καθεύδει ἢ ὑπὸ μανδραγόρου τις καθεύ-
δει, τουτέστι μανδραγόραν τις πῶν καὶ ναρκωθεῖς ἢ καρω-
θεῖς ὑπ' αὐτοῦ κοιμᾶται. Ἐκφέρεται δὲ καὶ μετὰ τῆς ἘΚ προ-
θέσεως ἢ γενικῆς, οἷον ἐκ μανδραγόρου τις καθεύδει.
Ἄξιον δὲ μνεῖας μάλισ' εἶνε τὸ Δημοσθενικὸν χωρίον «Ἡμεῖς
δ' οὐ μόνον τούτοις ὑπολειπόμεθα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ'
οὐδ' ἀνεγερθῆναι δυνάμεθα ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκό-
σιν ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον εἰσάκαμεν ἀνθρώποις», του-
τέστιν «ἀλλ' ὑπὸ μανδραγόρου καθεύδουσιν ἢ τινος φαρ-
μάκου ἄλλου τοιούτου εἰσάκαμεν ἀνθρώποις», ἤτοι: ἀλλ' εἰ-
σάκαμεν ἀνθρώποις ὑπὸ μανδραγόρου καθεύδουσιν ἢ ὑπ'
ἄλλου τινὸς φαρμάκου τοιούτου.

§ 6. Ἐννατος, ἐννεήκοντα.

Ἐκ πολλῶν ἀποδείκνυται ὅτι ἐν μόνον Ν εἶχον τὸ πάλαι αἰ
φωναὶ ἔνατος (ἐναταῖος, ἐνάκις, ἐνακόσιοι, ἐνακοσιο-
στός) καὶ ἐννεήκοντα. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ἂν ἀμαθεῖς τι-
νες τῶν μεταγενεστέρων ἐδιπλασίασαν ἐν αὐταῖς τὸ ἀμετά-
βολον ἐκ τοῦ διὰ δύο ΝΝ γραφομένου ἐννέα πλανηθέντες.
Εἰς τὴν ἀψευδῆ χρῆσιν ἡμεῖς ἀποβλέποντες καὶ οὐδαμῶς τῇ
κατ' ἐπίφασιν ἀναλογία προσέχοντες ἀπορρίπτομεν ὡς ἡμαρ-
τημένην τὴν διὰ δύο ΝΝ γραφὴν ἐννατος καὶ ἐννεήκοντα.
Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου φέρεται «ὡς
ἀπὸ τοῦ ἔνατος, ὅπερ οἱ μὲν λόγιοι δι' ἑνὸς Ν γράφουσιν—
οἱ δὲ χύδην βάζοντες διπλασιάζουσι καὶ ἐν τῷ ἔνατος δι' ἀνα-
λογίαν τὸ ἀμετάβολον», ἐν δὲ τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις
«ἐννέα δύο Ν, ἔνατος ἕν». Πλείονα περὶ τοῦ προκειμένου
ἄλλαχού.

§ 7. Ἐξασθενεῖ τινά τι, ἐξασθενεῖται τις, εἶνέ τις ἐξασθενημένος.

Τὸ ῥῆμα ἐξασθενέω-ῶ ἐκ τῆς προθέσεως ἘΚ καὶ τοῦ ἀσθενέω-ῶ συγκείμενον διαφέρει τοῦ ἀπλοῦ μόνον κατὰ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας, οὐδέποτε δὲ σημαίνει μεταβατικῶς καθιστῶ τινὰ ἀσθενῆ ἤτοι ἀδύνατον. Ὁ τύπος, δι' οὗ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐμφαίνεται ἡ ἐνέργεια, εἶνε ἀσθενόω-ῶ, ἐξ οὗ τὸ ὄνομα ἀσθένωσις (Πρβ. ἀκριβῆς-ἀκριβόω-ἀκριβωσις, πλήρης-πλήρωω-πλήρωσις, κτλ.). Ἐχομεν δὲ μαρτύρια τοῦ μὲν ῥήματος τὸ παρά Ξενοφῶντι «εἰ μὴ τις αὐτοὺς φθάσας ἀσθενώσοι» καὶ τὸ παρά Δίωνι τῷ Κασσίῳ «συγκρούειν τε αὐτοὺς ἀλλήλοις καὶ τούτου καὶ ἀσθενώσῃν ἤλπισαν» καὶ «τὰ τῶν ἐναντίων ἀσθενώσῃν δωροδοκίαις ἤλπιζε», τοῦ δ' ὀνόματος τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις «ἄπερ ἀσθενώσιος σημεῖα».

Δυνάμεθα λοιπὸν ἐπ' ἐνεργητικῆς διαθέσεως νὰ λέγωμεν ἐξασθενοῖ τινά τι καὶ ἐπὶ παθητικῆς ἐξασθενοῦται τις καὶ εἶνέ τις ἐξασθενωμένος ἀντὶ τῶν ἀτόπων ἐξασθενεῖ τινά τι, ἐξασθενεῖται τις καὶ εἶνέ τις ἐξασθενημένος. Ἵπομνηστὴν δ' ὅτι ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὸ μὲν ἀπλοῦν ἀσθενέω-ῶ λαμβάνεται ἀείποτ' ἐπ' ἀρρωστίας ἤτοι νόσου, τὸ δὲ σύνθετον ἐξασθενέω-ῶ ἐπ' ἐλαττώσεως ἢ καὶ ἐπιλείψεως τῆς δυνάμεως ἤγουν ἐπ' ἀδυναμίας.

Ὡς ἐνεργητικὸν τινες μεταχειρίζονται τὸ ἐξασθενίζω, ἐξασθενίσις, θὰ ἐξασθενίσω, κτλ., οὗ τὸ παθητικὸν ἐξασθενίζομαι, εἶμαι ἐξασθενισμένος, κτλ. (Πρβ. εὐγενής-εὐγενίζω καὶ ἐξευγενίζω, εὐτελής-εὐτελίζω καὶ ἐξευτελίζω, κτλ.). Ἡμεῖς προτιμῶμεν τὸ ἐξασθενόω-ῶ, ἐξασθενώσα, θὰ ἐξασθενώσω, ἐξασθενόομαι-οὔμαι, εἶμαι ἐξασθενωμένος, κτλ.

Τοῦ ἐξασθενέω-ῶ οὐκ ὀλίγα παραδείγματα ἔχει τις ἐκ τῆς παλαιᾶς καθόλου γλώσσης νὰ προενέγκῃ. Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις κεῖται «καὶ

ἰέναι καὶ πρήσσειν τι ὑπομένομεν καὶ οὐκ ἐξασθενέομεν τελείως ὑπὸ κενώματος ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ», παρὰ δὲ Θεοφράστῳ «ἐκκνίτως δὲ τοῖς ἐξασθενηκόσι διὰ τὴν ἔνδειαν ἢ κατεργασία καὶ ἢ ἄλλη θεραπεία τὴν τε δύναιμι ἅμα καὶ τὴν εὐτροφίαν ἀποδίδωσι» καὶ «τὸ δὲ γεγηρακὸς ἐξασθερεῖ δι' ἔνδειαν θερμότητος», παρὰ δὲ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ «καὶ πρὶν ἐπιφανῆσαι σφισι τοὺς πολεμίους ἐξασθενήσει τὰ σώματα δίψει καὶ κόπῳ» καὶ «καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν ποτε τῶν λόγων ἀμαρτάνοντα καὶ κατὰ τὴν δύναιμι ἐξασθεοῦντα», παρὰ δὲ Στράβωνι «ἐξασθενησάντων τῶν διαδεξαμένων τὴν Λακωνικήν», παρὰ δὲ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ «ἐξασθέησε τοῖς λογισμοῖς οὐδὲν τῶν γενομένων περὶ Διονύσιον τὸν τύραννον μνησθείς», παρὰ δὲ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ «τὴν δὲ τῶν λόγων ἀκριβῆ σαφήνειαν λεπτοεργεῖν καὶ κατακαίειν ἐξασθεοῦντας», παρὰ δὲ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ «ἵνα μὴ προλαβὼν τὰ δεινὰ φύγῃ τὴν θεραπείαν ἢ ἐξασθεήσας ἀπίπῃ πρὸς αὐτήν» καὶ «ἵνα μὴ καθάπερ οἱ θηλυδρία κεκλασμένοι καὶ παρειμένοι καὶ προκναπίπτοντες μετ' ἐκλύσεως ψυχικῶν δυνάμεων ἐξασθενοῦμεν» καὶ «πρὸς οὕτω κερτερὰν ἰσχὺν ἐξασθεοῦντος» καὶ ἄλλα, παρὰ δὲ Σωρανῶ «ἵνα μὴ, τοῦ σώματος ἐξασθεοῦντος διὰ τὴν ὑπίρρεσιν τοῦ οἴνου καὶ τῆς τροφῆς, καὶ ἡ μήτρα συνατονήσῃ» καὶ «ἤδη δὲ καὶ εἰς τὸ μὴ ῥαδίως πρὸς τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὰς νυκτερινὰς φροντίδας ἐξασθερεῖν». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ὀμηρον Σχολίοις «ὅταν γὰρ ἐξασθεήσῃ τὸ κινεῖν πνεῦμα, βαρέα γίνεται τὰ μέλη» καὶ ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα «ἀμενηνόν: ἐξασθενηκότα τῷ κόπῳ». Ὁ Σουίδας μνημονεύει τὴν μετοχὴν ἐξασθενηκότας γράφει «Ἐξασθενηκότας: τεταλαιπωρηκότας, παρειμένους· οἱ δὲ Κεῖλοι ἰδόντες τοὺς Ῥωμαίους μάχεσθαι παρεσκευασμένους καὶ δόξαντες ἐξασθενηκότας τὰ σώματα ὑπὸ λιμοῦ τὸν τάχιστον αἰρεῖσθαι τῶν θανάτων».

Ἐπειδὴ δ' οὐδὲν πολλάκις τοῦ ἀσθενῶ διαφέρει τὸ ἀδυνατῶ, ὡς παρετηρήθη καὶ ὑπὸ παλαιῶ τινος παρὰ Γαληνῶ διηγουμένῳ ὅτι «καὶ τὸν ἐκκελυμένον καὶ νοχελῆ τὸν οἷον ἀρρωστον ἔλεγεν' ἐκκελύσθαι γὰρ καὶ ἀδυνατεῖν καὶ ἀσθερεῖν ταύτῳ δηλαῶν», φανερόν γίνεται ὅτι τὴν αὐτὴν τῷ ἐξασθενῶ δύναιμι ἔχει τὸ ἐξασθενῶ, οὗ ποιεῖται χρῆσιν ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Θεόφραστος καὶ ἄλλοι. Ὡς δὲ λέγεται ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Ἐξασθεροῦμεν ΤΕΛΕΙΩΣ, οὕτω παρὰ Πολυ-

εἶναι **ΕΝΤΕΛΩΣ** Ἐξαδυνατήσαντα. Εὐρίσκονται δὲ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως **ΠΡΟ** συνθεθειμένα τὸ τε ἐξασθενῶ καὶ τὸ ἐξαδυνατῶ, οἷον παρ' Ἰωσήφου «ὡς τῶν κατιδεῖν πειρωμένων τὰς ὕψεις προεξασθερεῖν τοῦ βάλους» καὶ παρὰ Ψευδοκριστοτέλει «ὅπως μὴ προεξησθερηκότε ἢ φλεγμασίᾳ ἐπιπίπτῃ» καὶ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις «καὶ προεξαδυνατησάντων παρὰφροσύνην κάμιστα». Γίνεται δὲ περὶ τοῦ προεξαδυνατησάντων ἡ ἐξῆς ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ παρὰτήρησις· «Μέγεθος γὰρ τι τῆς κατὰ τὴν δύνανται ἀρρωστίαις ἐνδείκνυται τὸ προεξαδυνατησάντων ὄνομα, προσκειμένης τῆς ἘΞ προθέσεως τῶν προαδυνατησάντων, ὃ καὶ αὐτὸ κατ' ἐκαστὸν βλάβην ἰκνήνην σημειώνει τῆς δυνάμεως, καὶ κατὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων οὕτως εὐρίσκεται γεγραμμένον». Ἀλλὰ καὶ λέγει ὁ Γαληνὸς «καὶ τοῖς ἰδιώταις δῆλον ὑπάρχει τὸ τὰ μεγάλα πάθη τοῖς προκεκμηκόσι τὴν δύνανται ὀλέθρια γίνεσθαι· ἀλλ' ὅπερ ἐκεῖ προεξαδυνατησάντων, τοῦτο ἐνταῦθα μετὰ ἐκλύσεως εἶπε». Σημειωτέον δ' ὅμως ὅτι προκρίνουσι τινες τὴν παρ' Ἐρωτικῶν γραφὴν προαπαυδησάντων ὡς γνησιωτέραν τῆς ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ γινωσκομένης καὶ ἐρμηνευομένης. Γράφει δ' ὁ Ἐρωτικὸς «*Προαπαυδησάντων*: προαφωνησάντων, ἐξ οὗ δηλοῦται τὸ κεκακωμένον τῆς δυνάμεως· φησὶ γὰρ προαπαυδησάντων παραφροσύνην κάμιστα· ἀντὶ τοῦ ἐπ' ἀσθενεῖ τῆς δυνάμει γενομένης φρενίτιδες κακόν».

Οὐ μόνον δὲ τὸ ἐξασθερεῖν ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ ἀσθερεῖν σύνθετα ἀμετάβλητον ἔχουσι σημασίαν, οἷον **ΕΝ**ασθερεῖν, **ΚΑΤΑ**ασθερεῖν, **ΠΡΟ**ασθερεῖν, **ΣΥΝ**ασθερεῖν, **ΥΠΕΡ**ασθερεῖν. Ἀλλὰ παρὰ Φίλωνι ἀντὶ τοῦ «Ὅρος δὲ ὁ τῶν ἀνωτάτω βαθμῶν ἀκμή, πρὸς δὲ φθίσεως τις οὐκέτι πρόεισιν. Ἀλλ' ὡς περὶ οἱ διακυλοδρομοῦντες ἐπικυκλίμπουσι τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὅσα παρ' ἰσχυούσης νεότητος ἔλαβεν, ἀποδιδούσιν ἐνασθερεῖ γήρα» ἀγνωστότερον πάντως «—οὐκέτι πρόεισιν, ἀλλ' ὡς περὶ οἱ διακυλοδρομοῦντες ἐπικυκλίμπουσι τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὅσα παρ' ἰσχυούσης νεότητος ἔλαβεν ἀποδιδούσιν ἐν ἀσθερεῖ γήρα». Οὐδαμῶς δ' ὀκνοῦμεν τὸ ἐν Ἀδεσπότῳ Ἐπιγράμματι ἀπαντῶν:

χυμὸς κατασπᾶ (τὸ λουτρόν), φλέγματος λύει πάχος,
χολῆς περιττῶν ἐκκενοῖ τῶν ἐγκάτων,
τὰς θελξιπέτρους κνησμονὰς κατασθερεῖ.

νὰ μετατυπώσωμεν εἰς τὸ κατασθεροῖ, παντάπασιν ἀπίθανον νομί-

ζοντες ὅτι ἐπ' ἐνεργείαις ὁ ποιητὴς τοῦ ἐπιγράμματος παρέλαβε τὸ ῥῆμα κατασθερεῖν, οὐδὲν ἄλλο προδήλως σημαίνον ἢ τελείως ἀσθερεῖν, ὡς ἐν τῷ τοῦ Σωρανοῦ «εἰ δὲ μὴ κατησθέηκεν ἡ δύνανται τοῦ σώματος» καὶ ἐν τῷ τοῦ Ἐρωτικῶν «*Κατηπέδανον: κατησθερηκός*».

Παρὰ Γαληνῶ ἐν Λόγῳ Ξ' τοῦ περὶ Χρείαις Μορίων ἀναγινώσκειται «Οὕτω τοι καὶ Ἱπποκράτης ἔλεγε· γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα ἐκ τῶν μαστῶν πολὺ ῥυὲν ἀσθερεῖ τὸ ἔμβρυον», ἐν δ' Ἱπομνήματι Δ' εἰς τὸ Ἱπποκράτους περὶ Τροφῆς «*Διὰ ταῦτα γέγραπεν αὐτὸς ἐν τοῖς Ἀφορισμοῖς — καὶ ἐτέρωθί που· ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα ἐκ μαστῶν πολὺ ῥυὲν ἀσθεροῖ τὸ ἔμβρυον*». Ἀλλ' οὔτε αὕτη οὔτ' ἐκείνη εἶνε ἢ ἀληθῆς τῆς ῥήσεως ἀνάγνωσις. Ἐν τοῖς Ἀφορισμοῖς εὐρίσκεται γεγραμμένον «*Ἦν γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα πούλιν ἐκ τῶν μαστῶν ῥυὴ, ἀσθενὲς τὸ ἔμβρυον· ἦν δὲ στερεοὶ οἱ μασθοὶ ἔωσι, ὑγιεινότερον τὸ ἔμβρυον*». Φέρεται δὲ καὶ ἐν Ἐπιδημιῶν Β' «*Ἦν πολλὸν ῥυὴ γάλα, ἀνάγκη ἀσθενεῖν τὸ ἐν γαστρὶ· ἦν στερεώτεροι ἔωσι οἱ τιθοὶ, ὑγιεινότερον τὸ ἔμβρυον*».

Ἀδόκιμον εἶνε τὸ ἀσθεροποιεῖν ἀντὶ τοῦ ἀσθεροῦ ἢ ἀσθερῆ ποιεῖν καὶ τὸ σθεροῦν ἀντὶ τοῦ ἰσχυροῦ ποιεῖν, ἀνθ' οὗ οἱ μεταγενέστεροι λέγουσι καὶ ἰσχυροποιεῖν καὶ ἰσχυροῦν. Ἐν τῇ Μακεδονικῇ τοῦ Ἀππιανοῦ κεῖται «*ἀσθεροποιοῦντες αἰεὶ τὸν Φίλιππον*», ἐν δὲ τῇ Α' Ἐπιστολῇ τοῦ Πέτρου «ὀλίγον παθόντας αὐτοὺς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει». Ἠσύχιος «*Σθενώσει: ἐνισχύσει, δυναμώσει*». Καὶ τὸ δυναμοῦν δὲ καὶ ἐνδυναμοῦν εἶνε τοῦ πονηροῦ κόμματος. Τῷ ἀσθεροῦ συνωνυμῆ τὸ ποιητικὸν ἀμενηροῦ, οὗ ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου εἰπόντος «*ἀμενήρωσεν δὲ οἱ αἰχμὴν κυανοχαῖτα Ποσειδάων*». Ἠσύχιος «*Ἀμενήρωσεν: ἀσθερῆ ἐποίησεν*». Ὡς δ' ἐκ τοῦ ἀσθερῆ ἐσχηματίσθη τὸ ἀσθερεῖν, οὕτως ἐκ τοῦ εὐσθερῆ τὸ εὐσθερεῖν καὶ ἐκ τοῦ ἰσοσθερῆ τὸ ἰσοσθερεῖν.

Παρατηρητέον ἐν τέλει ὅτι ἐν τοῖς εἰς Ὀππικῶν Σχολίοις φέρεται «*ἀμβλύνων: ἐξασθενῶν, ἐλαττῶν, ἀφανίζων καὶ σθενύνων*». Πικροδαπὰ μὲν περὶ τὴν γλῶσσαν ἀμικρτήματα ἐπιπολλάζουσιν ἐν τοῖς σχολίοις τούτοις· ἀλλὰ τίς τολμᾷ παγίως νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ ἐξασθενῶν εἶνε μετοχὴ τοῦ ἐξασθερεῖν καὶ οὐχὶ τοῦ ἐξασθεροῦ;

§ 8. Τοῦθ' ἔνεκα.

Ἐκ πλήρους τοῦτο γραφόμενον γίνεται τοῦτο ἔνεκα. Καίτοι δὲ παντάπασιν ἀλλοκότου οὔσης τῆς μετ' αἰτιατικῆς συντάξεως τοῦ ἔνεκα, ὅμως συχνάκις τις ἀκούει λεγόμενον καὶ βλέπει γραφόμενον τὸ τοῦθ' ἔνεκα ὑπὸ τῶν νέων Ἑλλήνων, παρ' οἷς ὀλίγον μὲν εἶνε τὸ περὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀληθείας ταλαίπωρον, οὐδεμία δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φροντίς γίνεται περὶ τῆς κακουμένης ἐκάστοτε καὶ ἀθλίως διατιθεμένης γλώσσης.

Φιληδοῦσι δὲ μάλιστα τῷ δεινῷ τούτῳ καὶ ἀφορήτῳ σολοικισμῷ θαυμάσιοί τινες ἄνθρωποι, ὅλως μὲν ἀτριβεῖς τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς ὄντες καὶ σαθρὰ αἰεὶ φθεγγόμενοι, ὑπερφυῶς δ' ἐπὶ λεκτικῇ δεινότητι σεμνυόμενοι καὶ περιττῶς τὴν περὶ τοὺς τύπους καὶ τὴν σύνταξιν καινότητα, μᾶλλον δὲ τερατεῖαν, διώκοντες, ὡς εὐσταλῇ δῆθεν καὶ εὐπάρυφον τὸν λόγον ἀποφάνουσιν. Τὸ ὀρθὸν τούτου ἔνεκα, ἀηδὲς πάντως καὶ ἄχαρι διὰ τὴν χασμωδίαν προσπίπτον ταῖς εὐκισθήτως τῆς καλλιφωνίας ἐχούσαις ἀκοαῖς, ἥμιστα προσφυῆς ὑπολαμβάνουσι τῷ μετὰ φιλοκαλίας ἐκτενισμένῳ καὶ διηνηθισμένῳ λόγῳ. Τὴν εὐφωνίαν δ' ἐν παντὶ οἱ χαρίεντες οὗτοι αὐτοσχεδιασται προβαλλόμενοι δικτείνονται ὅτι μόνον τὰ ὅσα δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἀσφαλῆ τοῦ πρέποντος ἐν τῇ γλώσσῃ καὶ τοῦ μὴ πρέποντος κριτήρια, οἱ δὲ κανόνες οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ψόφος καὶ κόμπος κενῶν ὀνομάτων, ἀργῶν σχολαστικῶν περιέργως τὰ πάντα ἐξουχιζόντων *σκαλαθυρμάτια*, τίμια μὲν ἴσως τοῖς εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶσι παισίν, οὐδενὸς δ' ἄξιον τοῖς φύσει δεξιοῖς καὶ θυμοσόφοις ἀνδράσι, τοῖς μὴ διεστραμμένοις ὑπὸ τῆς παιδείας μηδὲ διεφθαρμένοις ὑπὸ τῶν βιβλίων. Δυσανασχετοῦσι δὲ πρὸς πάντα ἔλεγχον καὶ ἀγρίως δάκνουσι τὸν πειρώμενον ὅπως δῆποτε νὰ πύσῃ αὐτοὺς τῆς κορύζης οὐδαμῶς συμπεριφερόμενοι τοῖς πρὸς σωφρονισμὸν αὐτῶν λεγομένοις. Χαλεπώτατον τῆ ἀληθείᾳ ἔργον ἀναλαμβάνει ὁ ἐπιχειρῶν νὰ νοθεύῃ καὶ μεταδιδάξῃ τοιοῦτους ἀνθρώπους, ὧν οὐδὲν δυσμεταχειριστότερον, ταχέως δ' ἀνγκυλάζεται νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι *μωρὸν οὔτε πείσαι οὔτε ῥῆξαι ἔστι*. Τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτω-

νος ἐν Θεαιτήτῳ ἀστεϊότατ' εἰρημένον «ἂν τινὰ τι ἔρη, ὥσπερ ἐκ φαρμάκου ῥηματίσκιαι αἰνιγματώδη ἀνασπῶντες ἀποτοξέουσι· καὶ τούτου ζητῆς λόγον λαβεῖν, τί εἶρηκεν, ἑτέρῳ πεπλήξει καινῶς μετωμασμένῳ, περνεῖς δὲ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν» βραχὺ τι μεταβαλλόμενον καὶ γινόμενον «ἂν τινὰ τι ἐλέγξῃς, ὥσπερ ἐκ φαρμάκου ῥηματίσκιαι αἰνιγματώδη ἢ βάρβαρα ἀνασπῶντες ἀποτοξέουσι· καὶ τούτου ζητῆς λόγον λαβεῖν, τί ἢ πῶς εἶρηκεν, ἑτέρῳ πεπλήξει καινῶς καὶ τερατωδῶς ἐσχηματισμένῳ, περνεῖς δὲ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν» δύναται εὐκαιρότατα καὶ εὐαρμοσώτατα νὰ λεχθῆ πρὸς τὸν ἐπιβαλλόμενον παρ' ἡμῶν νὰ ἐλέγξῃ τινὰ τῶν ἀποπωτάτων τούτων ἀνθρώπων, οἵτινες ἅμα μὲν ἐσχάτως ἀνεπιστήμονες καὶ ὅλως Ἑλληνικῶν γραμμῶν ἰδιῶται ὄντες ἅμα δὲ βαρῶ φρόνημα καὶ θράσος ἀκάθεκτον ἔχοντες ἔτοιμοι εἶνε ν' ἀπαντῶσι προπετῶς καὶ ὑπεροπτικῶς εἰς πάντα ἔλεγχον, παιδαριωδῶς βατταρίζοντες καὶ τοιαῦτά τινα μισοβάρβαρα προφερόμενοι, ὅποια ἀδυνατεῖ νὰ ὑπομένῃ ὁ μὴ λιθίνην ἢ σιδηρᾶν ψυχὴν ἔχων.

§ 9. Ἀπεκδύεται τοῦ ἐνδύματος, ἀπεκδύεται τῆς εὐθύνης, κτλ., ἀπεκδύεται τοῦ ἀνθοσκεποῦς καὶ μετὰ τῆς κεκοσμημένου ἐνδύματός του, ἀπεξεδύσατο πάσης εὐθύνης ἀπέναντι τοῦ Σουλτάνου, κτλ.

Τὸ ῥῆμα ἀπεκδύομαι (προσαπεκδύομαι, συναπεκδύομαι), οὐτινος ἀγνώστου τοῖς παλαιοῖς ὄντος μόνον οἱ μεταγενέστεροι ποιοῦνται ἐνίοτε χρῆσιν, συντάττεται μετ' αἰτιατικῆς πτώσεως, καθάπερ καὶ τὸ ἀποδύομαι καὶ τὸ ἐκδύομαι. Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀπαντᾷ «ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας» καὶ «ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον». Φευκτέον λοιπὸν τὴν μετὰ γενικῆς ἐκφορὰν ἀπεκδύεται τοῦ ἐνδύματος, ἀπεκδύεται τῆς εὐθύνης, κτλ. καὶ λεκτέον αἰεὶ κατ' αἰτιατικὴν ἀπεκδύεται τὸ ἐνδυμα, ἀπεκδύεται τὴν εὐθύνην, κτλ.

§ 10. Δημόσιος ἀσφάλεια, δημόσιος παιδεία, κτλ.

Προκριτέον πάντως εἶνε τὸ δημοσία ἀσφάλεια, δημοσία παιδεία, κτλ. Δημοσία ἐλέγετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φωνῇ, πάντοτε μὲν ὑπὸ τῶν δοκίμων, συνήθως δ' ὑπὸ τῶν ἀδοκίμων. Συχνάκις δ' εὐρίσκεται παρ' ἀμφοτέροις ἡ δοτικὴ δημοσία τελοῦσα τὰ τοῦ ἐπιρρήματος. Τοῦ θηλυκοῦ δημόσιος, ὅπερ οὐχὶ σπανίως μεταχειρίζεται ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς, ὀλίγιστα παραδείγματα παρέχουσιν ἡμῖν οἱ μεταγενέστεροι. Ἀλλὰ τίς δὲν θὰ νομίσει ἀσπαστοτέραν τὴν συνήθη μὲν παρ' αὐτοῖς χρῆσιν, διηνεκῆ δὲ παρὰ τοῖς παλαιότεροις;

§ 11. Λιμοκτονῶ, ἐκινδύνευσα νὰ λιμοκτονήσω, ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ λιμοκτονήσωσιν οἱ Τοῦρκοι, κτλ.

Τὸ λιμῶ κτείνομαι ἢ ἀποθνήσκω ἐκφέρεται ἐλληνιστὶ διὰ τοῦ λιμοκτονοῦμαι, οὗ ὁ ἀόριστος ἐλιμοκτονήθη. Εἶνε δὲ τὸ λιμοκτονοῦμαι παθητικὸν τοῦ λιμοκτονῶ, ὅφ' οὐδὲν ἄλλο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ δηλοῦται ἢ τὸ λιμῶ κτείνω, ὡς ὑπὸ τοῦ ξιφοκτονῶ σημαίνεται τὸ ξίφει κτείνω. Σουΐδας «Ξιφοκτονεῖν: ξίφεισιν ἀναιρεῖν». Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται ξενοκτονῶ ἀντὶ τοῦ κτείνω τοὺς ξένους, πατροκτονῶ ἀντὶ τοῦ κτείνω τὸν πατέρα καὶ μητροκτονῶ ἀντὶ τοῦ κτείνω τὴν μητέρα. Πρβ. καὶ ἀνδροκτονῶ, ἀνθρωποκτονῶ, θηροκτονῶ, λυκοκτονῶ, παιδοκτονῶ, ταυροκτονῶ, τεκνοκτονῶ, τυραννοκτονῶ, φθειροκτονῶ, κτλ. Ἔτι δὲ ἀλληλοκτονῶ καὶ αὐτοκτονῶ. Τῶ λιμοκτονῶ συνωνυμεῖ τὸ λιμαγχῶ ἢ λιμαγχονῶ, τουτέστι λιμῶ ἄγχω ἢ πνίγω, ἔχον παθητικὸν λιμαγχουῦμαι ἢ λιμαγχονοῦμαι.

Ἐπάναγκες λοιπὸν φαίνεται νὰ λέγωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πάθους λιμοκτονοῦμαι καὶ ἐλιμοκτονήθη, ἡγουν ἀποθνήσκω ὑπὸ (τοῦ) λιμοῦ καὶ ἀπέθανον ὑπὸ (τοῦ) λιμοῦ ἢ ἀποθνή-

σκω ὑπὸ (τῆς) πείνης καὶ ἀπέθανον ὑπὸ (τῆς) πείνης, μόνον δ' ἐπ' ἐνεργείας τὸ λιμοκτονῶ καὶ ἐλιμοκτόνησα νὰ μεταχειρίζομεθα. Δυνάμεθα δὲ νὰ ποιῶμεθα χρῆσιν καὶ τοῦ λιμῶ ττω ἢτοι λιμῶ τρύχομαι, λιμῶ παρατείνομαι, λιμῶ πιέζομαι, κτλ. Γαληνὸς «Λιμῶ ττειν ἐκείνους φαμέν, ὅσοι δι' ἀπορίαν σιτίων εἰς ἄκρον ἤκουσι πείνης». Ἐν τοῖς τοῦ Ἡροδότου φέρεται ὁ τύπος λιμαίνω-ἐλίμηνα. Εἶπε δὲ καὶ ὁ Ἀππιανὸς «ἐλίμαινεν οὖν ὁ στρατὸς αὐτῶ καὶ τὴν πόαν ἤρτοποιοῦν».

Τὸ ὄνομα εἶνε λιμοκτονία, ὡς ἀλληλοκτονία, ἀνθρωποκτονία, αὐτοκτονία, βρεφοκτονία, ζωοκτονία, θεοκτονία, θηροκτονία, κυνοκτονία, λιθοκτονία, μητροκτονία, ξενοκτονία, παιδοκτονία, παρθενοκτονία, πατροκτονία, συοκτονία, τεκνοκτονία, τυραννοκτονία, φονοκτονία, κτλ. Εὐρίσκεται δὲ καὶ ἀδόκιμος τύπος λιμοκτόνησις.

Τοῦ ἐνεργητικοῦ λιμοκτοῶ ποιεῖται χρῆσιν ὁ Πλάτων λέγων «τὸν δὲ ἀνθρωπον λιμοκτορεῖν καὶ ποιεῖν ἀσθενῆ» καὶ ὁ Γαληνὸς γράφων «οὗς ὁ σοφώτατος Θεσσαλὸς—ἐταρίχευσεν ἀν ὄλαις, οἴμκι, τρισὶ λιμοκτονήσας ἡμέρας» καὶ ἄλλοι. Περὶ τῶν Κασπίων ἱστορεῖ ὁ Στράβων ἐν τῷ ΙΑ' βιβλίῳ ὅτι «τοὺς ὑπὲρ ἐβδομήκοντα ἔτη λιμοκτονήσαντες εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκτιθέασιν». Κεῖται δὲ καὶ ἐν ταῖς Παροιμίαις τοῦ Σολομῶντος «οὐ λιμοκτονήσει κύριος ψυχὴν δικαίαν» καὶ ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις «ὡς λιμοκτονήσασα αὐτὴν ἀπώλεσε».

Ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι ἀπαντᾷ οὐ μόνον τὸ ἐνεργητικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ παθητικόν, οἷον «ἦν δὲ αἵμα τινα ξυμφέρη ἀφαίρειν, στερεὴν πρότερον ποιεῖν τὴν κοιλίην καὶ οὕτως ἀφαίρειν καὶ λιμοκτορεῖν» καὶ «ἐν τῇ θεραπείῃ δὲ προσαινεῖν ὕδατι πολλῶ θερμῶ καὶ λιμοκτορεῖν» καὶ «ἐμέτοισι χρῆσθαι—καὶ αὐτὶς λιμοκτορεῖσθαι» καὶ «τῶ τοῦ Θυνοῦ, δὲ σφόδρα ἐν πυρετῶ καυσώδει ἐλιμοκτονήθη». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Στράβωνος «τοὺς γὰρ γονέας, ἐπειδὴν ὑπὲρ ἐβδομήκοντα ἔτη γεγονότες τυγχάνωσιν, ἐγκλεισθέντας λιμοκτορεῖσθαι». Γραπτέον δ' ἔσως καὶ παρ' Ἀλκίφρονι «ἐγὼ δὲ ἀποσκλήνκι κινδυνεύω λιμοκτορούμενος» ἀντὶ τοῦ «ἀποσκλήνκι κινδυνεύω τῶ λιμῶ κειτοῦμενος».

Σημαίνον δὲ τὸ λιμοκτονῶ καὶ λιμοκτονοῦμαι κυρίως λιμῶ ἀποκτείνω καὶ λιμῶ ἀποκτείνομαι ἢ ἀποθνήσκω λαμβάνεται συνήθως κατὰ τινα ὑπερβολὴν ἐπὶ τῆς δι' αἰτίας γινομένης μεγάλης ἀσθενώσεως καὶ οἰοῦνται ἀπονεκρώσεως. Ὁ Γαληνὸς ἐν τῷ Δ' Ὑπομνήματι εἰς τὸ περὶ Διαιτήσεως Ὁξέων Νοσημάτων Βιβλίον τοῦ Ἱπποκράτους γράφει «Δόξει δὲ ταῦτα μάχεσθαι τῷ χρῆναι λιμοκτονεῖν. Ἡ γὰρ λιμοκτορία μάλιστα μὲν αἰτίας παρτελεῖ σημαίνει εἰ δ' οὐ, ἀλλὰ τὴν γε ἐπὶ τοῖς πόμασι μόνοις διαίταν. Οὕτω δὲ καὶ μελίχρατον καὶ χυλὸν πτισάνης συνεχώρησε δίδοσθαι. Δοκεῖ δὲ μοι διὰ τοῦτο λιμοκτονεῖν λέγειν αὐτούς, ὅτι χρονίζουσι τὰς ἐπανάσεις τῶν πυρετῶν ἰσχυρότερος εὐφροωτάτας, ὡς ἐξαπατηθέντας τινὰς τροφὴν ἰσχυροτέρην δοῦναι καὶ μάλιστα διὰ τὴν λειποθυμίαν (Γρ. Ἀποθυμίαν). Ὡς πρὸς τοιαύτην οὖν δίκαιον ἢ διὰ τοῦ μελικράτου τε καὶ τοῦ χυλοῦ γιγνομένη ἐν πολλαῖς ἡμέραις εἴρηται ὀρθῶς λιμοκτονία».

Εὐρίσκειται καὶ σύνθετον προλιμοκτονεῖσθαι-προλιμοκτονηθῆναι παρ' Ἀριστοτέλει λέγοντι «πικαίνεται δὲ προλιμοκτονηθεῖσα ἡμέρας τρεῖς σχεδὸν δὲ καὶ τᾶλλα πάντα προλιμοκτονούμενα πικαίνεται» καὶ «παχύνεται δὲ καὶ ταῦτα μᾶλλον προλιμοκτονηθέντα τρεῖς ἡμέρας». Ὁ δ' Αἰσχύλος εἶπε λιμοθνήσκει ἀντὶ τοῦ λιμοκτονοῦμένη ἐν Ἀγαμέμνονι «πτωχός, τάλαινα, λιμοθνήσκει ἠνεσχόμεν».

Ἐν Ἀνεκδότοις Βεγκήρου ἀναγινώσκειται «Ἀποτῆξαι λιμῶ: οἷον ἀποκτείναι». Περὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ πράγματος ὁ μὲν Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς λέγει «Μόσσυνοι τὸν ἐκρυτῶν βασιλέα τρέφουσιν ἐν πύργῳ κατὰ κλειστον· ἐὰν δὲ τις δόξῃ κακῶς ποτε βεβουλεύσθαι, τῷ λιμῶ αὐτὸν ἀποκτείνουσι», ὁ δὲ Σχολιαστὴς Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου «Ἱστορεῖ Ἐφορος καὶ Νυμφόδωρος περὶ τούτων ὅτι τὸν βασιλέα αὐτῶν ἔδικόν τι κρίναντα ἐγκλείουσι καὶ λιμαρχοῦσιν». Τῆς μετὰ τοῦ ἄρθρου χρήσεως Τῷ λιμῶ ἀποκτείνου παρέρχει ἡμῖν παράδειγμα καὶ ὁ Λυκούργος, ὅστις ποιούμενος μνείαν τοῦ θανάτου τοῦ Πασανίου ἐν τῷ κατὰ Λεωκράτους λόγῳ γράφει «τὴν θύραν ἀποικοδομήσαντες καὶ τὴν ὄροφον ἀποσκευάσαντες καὶ κύκλῳ περιστρατοπεδεύσαντες οὐ πρότερον ἀπῆλθον πρὶν ἢ τῷ λιμῶ ἀπέκτειναν». Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται καὶ τῷ λιμῶ ἀποθνήσκει, τῷ λιμῶ ἀπόλλυσθαι, ἢ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ ἀποθνήσκει, ὑπὸ τοῦ λιμοῦ ἀπόλλυσθαι. Ὁ Θουκυδίδης ἱστορῶν τὰ κατὰ

τὸν θάνατον τοῦ Πασανίου γράφει «μετὰ δὲ τοῦτο τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον ἀφείλον καὶ τὰς θύρας ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν καὶ ἀπολαθόντες ἔσω ἀπικοδομήσαν, προσκαθεζόμενοι τε ἐξεπολιόρχησαν λιμῶ καὶ μέλλοντος αὐτοῦ ἀποψύχειν, ὥσπερ εἶχεν, ἐν τῷ οἰκήματι, αἰσθόμενοι τε ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπουν ὄντα καὶ ἐξαχθεῖς ἀπέθανε παραχρῆμα».

Εἶπομεν ὅτι συνώνυμον τῷ λιμοκτονῶ καὶ λιμοκτονοῦμαι εἶνε τὸ λιμαρχοῦν καὶ λιμαρχοῦμαι ἢ λιμαρχῶ καὶ λιμαρχοῦμαι. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπίθετον λιμαρχικός ἐμφερῶς ἔχον τῷ συναρχικός καὶ κυναρχικός, κτλ. καὶ ὄνομα λιμαρχία, λιμαρχορία καὶ λιμαρχοθήσεις.

Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείσι ἀναγινώσκειται «παρὰ πάσας δὲ τὰς τῶν ἄρθρων ἐμβολὰς δεῖ ἰσχυραίνειν καὶ λιμαρχοῦν ἄχρι ἐβδόμης» καὶ «πρῶτον μὲν οὖν ὁ λιμαρχούμενος εἰ πλείονα φάγοι καὶ πίοι τούτοις δῆλος ἔσται» καὶ «καὶ σάρκες τῶν μὴ ἀπὸ τέχνης ὀρθῶς λιμαρχημένων». Τὴν αὐτὴν γραφὴν τῆς τελευταίας ταύτης βήσεως βλέπει τις καὶ ἐν τῷ τοῦ Γαληνοῦ Α' Ὑπομνήματι εἰς τὸ περὶ Ἄρθρων Βιβλίον τοῦ Ἱπποκράτους· ἀλλ' ἐν οἷς αὐτὸς ὁ Γαληνὸς γράφει ὑπομνηματιζόμενος τὰ τοῦ Ἱπποκράτους φέρεται «καθὰπερ τοῖς ὑπὸ τέχνης ὀρθῶς λιμαρχημένοις» ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τέχνης.

Παρὰ Γαληνῶ ἀπαντᾷ «τίνας δὲ χάριν τὰ φλεγμίνοντα λιμαρχορεῖς;» καὶ «ὅτι γὰρ ἂν ἐθελήσης ἐπὶ πλείστον λιμαρχορήσας ἀνατέμνειν» καὶ «καὶ μαστιγούμενοι καὶ λιμαρχοούμενοι καὶ ἀτιμαζόμενοι πρὸς τῶν δεσποτῶν οὐκ ὀργίζονται» καὶ «διὰ τὴν φλεγμονὴν λιμαρχοουμένου ἀνθρώπου» καὶ «ὥσθ' ἦττον οὗτοι βλαβήσονται λιμαρχοούμενοι ὑπὸ τῶν διατριταρίων ἰατρῶν».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ «καὶ ἐκάκωσέ σε καὶ ἐλιμαρχόρησέ σε καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα» καὶ ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις «καὶ εἰς ἄντρον ἐμβαλόντες καὶ τὴν εἴσοδον κλείσαντες ἐλιμαρχόρησαν». Ἐν τοῖς εἰς Λουκιανὸν Σχολίοις καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη λέγεται περὶ τοῦ Τροφωνίου ὅτι «ποιήσας ἐν Λεβαδείᾳ τῆς Βοιωτίας ὑπόγειον οἶκημα εἰσελθὼν ἐμαντεύετο καὶ λιμαρχορηθεὶς ἀπέθανεν». Κάλιστον δὲ τὸ ἐν Στοβαίου Ἀνθολογίῳ φερόμενον «Τὰς μὴ κατὰ θύρας, φησὶν ὁ Ἀντισθένης, εἰσιούσας ἀπολαύσεις δεήσει ἢ σχασθῆ-

ναι ἢ ἐλλεβορισθῆναι ἢ πάντως *λιμαρχοῦνθαι* κακὰς ἀμοιβὰς ἐκτί-
νοντα τῆς προγεγενημένης ἀπληστίας ἕνεκα μικρᾶς καὶ ὀλιγοχρονίου
ἡδονῆς». Γραπτέον δ' ἴσως, ἵνα μὴ ἀσύντακτος ὁ λόγος ὑπάρχη, «*Διὰ*
τὰς μὴ κατὰ θύρας, κτέ.».

Παρατιθέμεθα ἐν τέλει ἐκ τοῦ Γαληνοῦ χωρίον, ἐν ᾧ ἀμφοτέρων
τῶν παραπλησιωτάτην δύναμιν ἐχόντων ὀνομάτων *λιμοκτορία* καὶ
λιμαρχορία γίνεται χρῆσις. «*Λοιπὸν ἄρα τὴν ἐπίπονον καὶ μοχθη-*
ρὰν ὄντως ὥσπερ τινὰ ἱερὰν ἀγκυραν εἰς ἅπαντα τὰ πάθη διαρκῆ
παραληφόμεθα λιμοκτορίας. Εἶτα δηλαδὴ σκώψομεν Ἀπολλώνιον καὶ
Δέξιππον ἐπὶ λιμαρχορία;»

§ 12. Μικροῦ (ὀλίγου) δεῖν ἢ πυρκαϊὰ νὰ καταστρέψῃ
τὴν πόλιν, μικροῦ (ὀλίγου) δεῖν ὁ στρατὸς ν' ἀπο-
θάνῃ ὑπὸ τῆς πείνης, κτλ.

Ἐσχάτως σόλοικος εἶνε ἡ σύνταξις αὕτη. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ
λέγηται ἢ μικροῦ (ὀλίγου) δεῖν κατέστρεψεν ἢ πυρκαϊὰ
τὴν πόλιν καὶ μικροῦ (ὀλίγου) δεῖν ἀπέθανεν ὁ στρατὸς
ὑπὸ τῆς πείνης ἢ μικροῦ (ὀλίγου) ἐδέησεν ἢ πυρκαϊὰ νὰ
καταστρέψῃ τὴν πόλιν καὶ μικροῦ (ὀλίγου) ἐδέησεν ὁ
στρατὸς ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τῆς πείνης.

Οὐδαμῶς κρεῖττον ἔχει ἡ σύνταξις, καθ' ἣν λέγεται παρ'
ὀλίγον νὰ πνιγῆ ὁ ἄνθρωπος. Οἱ μὴ ἀρεσκόμενοι τοῖς κο-
λοβοῖς ἢ ἀναπήροις λόγοις ὀφείλουσι νὰ προφέρωνται τὸ ἄρ-
τιον παρ' ὀλίγον ἢ λθε νὰ πνιγῆ ὁ ἄνθρωπος ἢ νὰ μετα-
χειρίζωνται τὸ παρ' ὀλίγον ἐπνίγη ὁ ἄνθρωπος ἐμπερέ-
σατον ὃν τῷ ὑπὸ τοῦ Ἰεροκλέους γεγραμμένῳ «*σχολαστικὸς*
κολυμβῶν παρὰ μικρὸν ἐπνίγη». Τὸ τῆς κοινῆς συνηθείας
ὀλίγον ἔλειψε νὰ πνιγῆ ὁ ἄνθρωπος οὐδεὶς δύναται νὰ
ψέξῃ ὡς ἀτελῶς ἐξενηγεγμένον ἢ πλημμυλῶς συντεταγ-
μένον. Πολλῶ δὲ τῇ ἀληθείᾳ κάλλιον εἶνε ν' ἀσπάζεται τις τὰ
κοινολεκτούμενα ἢ σπουδάζων περὶ τὰ χαριέστερα νὰ σολοι-
κίξῃ δεινότερα.

§ 13. Δημοκράτης, ἀριστοκράτης.

Ἀντὶ τοῦ δημοκράτης-δημοκράτου καὶ ἀριστοκρά-
της-ἀριστοκράτου προσῆκον εἶνε νὰ λέγηται δημοκρατι-
κὸς καὶ ἀριστοκρατικὸς, ἅπερ μόνον οἱ παλαιοὶ μετεχειρί-
ζοντο παντάπασιν ἀγνοοῦντες τὰ παρὰ τοὺς νόμους τῆς Ἑλ-
ληνικῆς γλώσσης ἐσχηματισμένα δημοκράτης καὶ ἀριστο-
κράτης. Οὐ μόνον δ' ὁ σχηματισμὸς τῶν λέξεων τούτων εἶνε
ἀνελληνιστος ἀλλὰ καὶ ἡ σημασία καθ' ἣν παρελήφθησαν ἐν
τῇ νέᾳ γλώσσῃ ἀτοπώτατ' ἔχει. Οὐδὲν ἄλλο τὸ δημοκράτης
καὶ ἀριστοκράτης δύνανται φυσικῶς νὰ ἐμφαίνωσιν ἢ τὸν
κρατοῦντα τοῦ δήμου καὶ τὸν κρατοῦντα τῶν ἀρίστων. Τοῦ
ἀδοκίμου δημοκράτης ἐπὶ τῆς κατὰ φύσιν ἐννοίας ἐγένετο
ἐνίοτε χρῆσις ἐν τῷ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ. Εὐλογώτατα
παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὁ ἄνθρωπος τῆς δημοκρατίας, τουτέστιν ὁ
δημοκρατία συζῶν ἢ ὁ τὴν δημοκρατίαν αἰρούμενος, ὠνομά-
ζετο δημοκρατικὸς καὶ ὁ τῆς ἀριστοκρατίας ἀριστοκρατι-
κός. Ὅμοια τούτοις ὑπάρχουσι τὸ τιμοκρατικὸς καὶ τὸ χει-
ροκρατικὸς.

§ 14. Ἀποθανατίζω, ἀπεθανάτισα, ἀπεθανατίσθην.

Μόνον σχεδὸν οἱ κίβδηλοι οὔτοι τύποι κυκλοῦνται ἐν τῇ νέᾳ
γλώσσῃ ὑπ' ἀγνοίας εἰς αὐτὴν παρεισδύντες ἀντὶ τῶν γνη-
σίων ἀπαθανατίζω, ἀπηθανάτισα, ἀπηθανατίσθην. Τὸ
ποιῶ τινα ἀθάνατον καὶ γίνομαι ἀθάνατος ἐδηλοῦτο ἐν
τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ διὰ τοῦ ἐκ τοῦ ἀθάνατος παρηγμένου
ρήματος ἀθανατίζω καὶ ἀθανατίζομαι, ὅπερ συντιθέμενον
μετὰ τῆς ἌΠΟ προθέσεως γίνεται ἀπαθανατίζω (συναπα-
θανατίζω) καὶ ἀπαθανατίζομαι, ὅθεν ἀπαθανατισμὸς καὶ
ἀπαθανάτισις. Κατὰ τὸν αὐτὸν τῷ ἀθανατίζω τρόπον ἐσχη-
ματίσθη τὸ ἀφθαρτίζω, τουτέστι ποιῶ ἀφθαρτον (Πρβ. καὶ
συνετίζω). Νεώτερον δὲ τοῦ ἀθανατίζω-ἀπαθανατίζω καὶ

πολλῷ αὐτοῦ σπανιώτερον εἶνε τὸ ἀθανατῶ-ἀπαθανατῶ ἔχον ἀνάλογα τὸ αἴστώ ἐκ τοῦ αἴστος καὶ τὸ ἀφαντῶ ἐκ τοῦ ἀφαντος καὶ τὸ ἀχρηστῶ ἐκ τοῦ ἀχρηστος (Πρβ. καὶ ἀναστατόω, πιστόω, θαυμαστόω, κτλ.). Παρ' Εὐσταθίῳ κεῖται «εἴη δ' ἂν κατ' αὐτὸν γελοῖος καὶ ὁ ἰατρὸς ἐκεῖνος, ὃς ὑγιεινὴν παραδιδούς δίαιταν ἤρχησε δι' αὐτῆς ἀπαθανατίσαι ἢ κατὰ τινὰ ἀπαθανατῶσαι ἄνθρωπον».

Οὐδὲν τοῦ ἀποθανατιζῶ ἐπαινετώτερον νομίζομεν τὸ ἐν τῷ Χαριδῆμῳ τοῦ Ψευδολουκιανοῦ ἀναγνωσκόμενον «ὅπως ἀποσχολούμενοι περὶ ταύτην ἀμελοῖεν τῆς ἵπικῆς», ὅπερ μεταβλητέον εἰς τὸ ἀποσχολούμενοι. Εὐρομεν δὲ καὶ Ἐφθαρτοποιήθη γεγραμμένον ἀντὶ τοῦ Ἐφθαρτοποιήθη ἐκ τοῦ ἀφθαρτοποιῶμαι καὶ προαφθαρτισμένον ἀντὶ τοῦ προαφθαρτισμένον ἐκ τοῦ προαφθαρτίζομαι.

Καὶ ἄλλας δ' οὐκ ὀλίγας ἢ ἀπαιδευσία προσῆψε κῆρας τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσση οὐχὶ μετρίως αὐτὴν βυπαινούσας, οἷον ἀπεσβολώθη ἀντὶ τοῦ ἀπεσβολώθη ἐκ τοῦ ἀπασβολοῦμαι καὶ ἀντεμείφθη ἀντὶ τοῦ ἀντεμείφθη ἐκ τοῦ ἀνταμείβομαι καὶ συγκατεριθμήθη ἀντὶ τοῦ συγκατεριθμήθη ἐκ τοῦ συγκαταριθμοῦμαι καὶ ὑπεπτευσα ἀντὶ τοῦ ὑπεπτεύω ἐκ τοῦ ὑποπτεῦω, κτλ.

Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ μακαρίτης Ἀσώπιος, ὁ σοφὸς τοῦ ἔθνους διδάσκαλος καὶ πρύτανης τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, οὐ μόνον τοῦ ἀποθανατίσαντα ἀντὶ τοῦ ἀπαθανατίσαντα χρῆσιν ἐποίησατο ἀλλὰ καὶ τοῦ κατεστηρίσθη ἀντὶ τοῦ κατεστειρίσθη ἐκ τοῦ καταστερίζομαι (κατ-αστερίζομαι). Καὶ ὁ Πραγματικὸς δὲ, μεγάλως καὶ αὐτὸς παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν εὐδοξῶν ὡς ἕξοχος φιλόλογος καὶ δεινὸς περὶ τὸν Ἑλληνικὸν λόγον, ἔγραψε «διενύσαμεν δύο εὐαρεστοτάτας ὥρας» ἀντὶ τοῦ διενύσαμεν ἐκ τοῦ διανύω.

Πόσα δ' ἄλλα περὶ τὴν γλῶσσαν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἠσχρημόνησαν, ὑφ' ὧν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐπαιδεύετο τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπερβαλλόντως αὐτούς εἰς λόγον γραμμάτων τιμῶν καὶ ὅλως ἐκ τοῦ νεύματος

αὐτῶν ἐν παντὶ φιλολογικῷ ζητήματι ἐκχευόμενον; Βλέποντες δὲ τοὺς ἱεροφάντας καὶ δαδούχους τοῦ ἑλληνισμοῦ, παρ' ὧν πᾶς τις ἀξιοῦν ἀκούη λόγον ἀπρητισμένως Ἑλληνικόν, οὕτως ἔκφυλα καὶ ἀλλόλοτα λαλοῦντας καὶ τὸ καθεστηκὸς νόμισμα τῆς φωνῆς παρακόπτοντας, πῶς δὲν δυνάμεθα εὐλόγως νὰ ἐπιφωνήσωμεν: «Ὅταν τὸ ἔθνος πρίγη, τί ἐπιρροφήσομεν; Εἰ οἱ διδάσκαλοι ἀμαρτάνουσι τοιαῦτα, πρὸς τίνα πορευθῶμεν; Τίς ἡμῖν ἐπαγορεύεται τὰ τούτων σφάλματα;

§ 13. Πολεμῶ μετὰ τινος.

Τὸ πολεμῶ μετὰ τινος ἢ σὺν τινι κατὰ τὴν δόκιμον χρῆσιν ἰσοδυναμεῖ τῷ συμπολεμῶ τινι ἢ μετὰ τινος καὶ σημαίνει ἀείποτε συμμαχίαν καὶ βοήθειαν, καθάπερ καὶ τὸ μάχομαι σὺν τινι ἢ μετὰ τινος ἢ γουν συμμαχομαί τινι. Ἡ ἐχθρική σχέση ἐρμηνεύεται παρὰ τοῖς ἐνδόξοις συνήθως διὰ τοῦ πολεμῶ τινι ἢ πρὸς τίνα. Καλὸν εἶνε λοιπὸν τῆς δοκίμου ἀντεχόμενοι χρήσεως νὰ λέγωμεν πολεμῶ πρὸς τίνα, πολεμῶ μετὰ τινος πρὸς τίνα (=πολεμῶ συμμαχῶν τινι πρὸς τίνα), κτλ., νὰ ἐκκλίνωμεν δ' ἐπ' ἐχθρικής ἐννοίας τὸ πολεμῶ μετὰ τινος.

Καὶ ἀντὶ τοῦ πόλεμος μετὰ τινος καὶ μάχη μετὰ τινος, ἂν μὴ περὶ ἐπικουρίας ἢ φιλικῆς κοινωνίας πρόκειται, ῥητέον πόλεμος πρὸς τίνα καὶ μάχη πρὸς τίνα. Παντὶ δὲ φανερόν γίνεται ὅτι εὐσημότατα ἢ τε κατὰ συμμαχίαν καὶ ἢ κατ' ἐχθραν σχέσις δηλοῦται ἐν τῇ ῥήσει πόλεμος ἢ μάχη μετὰ τινος πρὸς τίνα, τουτέστι: πόλεμος ἢ μάχη μετὰ τινος, ἀρωγοῦ ἢ συναγωνιστοῦ ὄντος, πρὸς τίνα, ἐναντιούμενον ἢ τῇ προσβολῇ ἐκχείμενον.

Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις εὐρίσκειται ἐνίοτε τὸ πολεμῶ μετὰ τινος ἀντὶ τοῦ πολεμῶ τινι ἢ πρὸς τίνα παρελημμένον, ὡς καὶ τὸ μάχομαι μετὰ τινος ἀντὶ τοῦ μάχομαί τινι ἢ πρὸς τίνα ἔτι δὲ τὸ ἀγωνι-

ζομαι μετά τιος κλι τὸ παλαιῶ μετά τιος κλι τὸ μονομαχῶ μετά τιος ἀντι τοῦ ἀγωνίζομαι πρὸς τινα, κτλ. Καὶ ἐν τῇ δημῳδῇ γλώσσῃ φέρεται πολεμῶ ἢ πολεμάω μὲ τὸν τάδε, πολεμᾶει μὲ τὴν Τουρκιά, κτλ., παλαιῶ μὲ τὸν τάδε, ἐπάλαιφα μὲ τὸν Χάρο, κτλ.

§ 16. Διένεξις.

Τὸ δύστηνον τοῦτο λεξείδιον κομψότερον ὑπὸ τινων καὶ τιμιώτερον τοῦ κοινοῦ καὶ πεπατημένου διαφορά νομιζόμενον λίαν προσφιλὲς καὶ ἀσμενιστὸν αὐτοῖς ὑπάρχει. Ἀδυνατοῦμεν τῇ ἀληθείᾳ νὰ μὴ κακίσωμεν τὸ πρᾶγμα ἐμφανῶς παρατηροῦντες ὅτι ἄδικον καὶ ἀπρεπὲς εἶνε τὸ ἐκ τοῦ ἐσχάτως παρηκμαχότος ἑλληνισμοῦ λεξείδιον νὰ προκρίνηται ὡς γλαφυρότερον τῆς καλλίστης καὶ δοκιμωτάτης λέξεως, ἣν μόνην ἢ τε παλαιὰ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς βίος γινώσκει. Θαυμάζομεν δὲ πῶς δὲν ἐφάνη εὐλογον τοῖς ἐρασταῖς τῆς δοξοκαλίας νὰ μεταχειρίζονται καὶ τὰ ἀδελφὰ τοῦ διένεξις, οἷον τὸ προένεξις ἀντι τοῦ προφορά καὶ τὸ προσένεξις ἀντι τοῦ προσφορά καὶ τὸ κατένεξις ἀντι τοῦ καταφορά. Τοῦ αὐτοῦ κόμματος εἶνε καὶ τὸ συνένεξις. Φέρεται δὲ παρ' Εὐστάθιῳ καὶ «ἡ τῶν ἄνωθεν κατασκευτόντων εἰς γῆν πυρωδῶν κατένεξις» καὶ ἐν τοῖς εἰς Πλάτωνα Σχολίοις «εἰσαγωγαί εἰσιν αἱ εἰς τὰ δικαστήρια εἰσενέγξεις».

Ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις ἀναγινώσκειται πλημμελῶς «κατὰ τὰς ἰδίαις διαφορὰς τε καὶ διενίξας» ἀντι τοῦ διενέξεις.

Δὲν εἶνε παράδοξον ὑπερμαχῶν τις τοῦ μοχθηροῦ διένεξις νὰ εἴπη ὅτι, ἂν κυρώσωμεν τὴν λέξιν ταύτην, θὰ ἔχωμεν τὸ μέγα τοῦτο πλεονέκτημα, οὗ στρεφῆται ἢ τε παλαιὰ γλῶσσα καὶ ἡ ἰδιωτικὴ ἡμῶν συνήθεια, νὰ ἐμφανίζωμεν δι' ἰδίου μὲν ὀνόματος τὴν ἔνοιαν τοῦ διαφέρειν ἤτοι διὰ τοῦ διαφορά, δι' ἰδίου δὲ τὴν τοῦ διαφέρεσθαι ἤτοι διὰ τοῦ διένεξις. Ἄλλ' ἐκ τῶν συμφορομένων ἱκανῶς ἐκείστοτε δηλοῦται ἂν τὸ διαφορά εἶνε ἐμφαντικὸν τοῦ διαφέρειν ἢ τοῦ διαφέρε-

σθαι, οὐδεμία δὲ χρεῖα ἐτέρου τύπου φαίνεται. Περὶ τοῦ προκειμένου μέλλομεν πολλὰ ἄλλοτε νὰ γράψωμεν.

§ 17. Σχεδιόγραμμα.

Μόνον σχεδιογράφημα δύναται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης νὰ σχηματισθῇ, ὡς δελτογράφημα, ζωγράφημα, ἀναζωγράφημα, λογογράφημα, σκιαγράφημα, στηλογράφημα, συμβολογράφημα, χειρογράφημα, ψευδογράφημα. Τὸ σχεδιόγραμμα εἶνε νόθον καὶ παρακεκομμένον, καθάπερ καὶ τὸ ῥῆμα σχεδιογράφω.

Μεγάλῃ ἄλλοτ' ἔρις ἐγένετο ἂν πρέπη νὰ λέγηται *τηλέγραμμα* ἢ *τηλεγράφημα*. Καίτοι δὲ προφανῶς παρασῆμου τῆς πρώτης λέξεως οὔσης, ὅμως σφοδρότατά τινες, ὡς συμβαίνει συνήθως ἐν Ἑλλάδι, συνηγόρησαν αὐτῇ, οὐδὲν μὲν ὑγιὲς λέγοντες, πολλῇ δὲ φλυαρίᾳ καταντλοῦντες τοὺς ἀποφαινομένους ὅτι ὁ ὀρθὸς τύπος εἶνε *τηλεγράφημα*. Ἄλλ' οὐδεὶς σχεδὸν τὰ νῦν ὑπάρχει μὴ ἀποτρεπόμενος τὸ ἄκρως βάρβαρον *τηλέγραμμα*. Εὐκόλως δ' ἐκ τούτου πειθόμεθα ὅτι, ἂν τις μεγαλόφρων καὶ ἀταπεινωτος ὦν μὴ τρέμη πρὸς τὰς ἀντιλογίας τῶν φωνασκούντων συρράκων μηδ' ἀποκίμνη ὑψηγόμενος τὰ ἀληθῆ καὶ ἀκίβδηλα, δὲν θ' ἀποβῇ αὐτῷ ἀδύνατον ν' ἀποτρίψῃ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πολλοὺς δεινῶς αὐτὴν καταισχύνοντας ῥύπους.

§ 18. Ζωσιμάδων ἐκ τοῦ Ζωσιμάδαι, Ῥιζάρων ἐκ τοῦ Ῥιζάραι, Καπλάνων ἐκ τοῦ Καπλάναι, κτλ.

Ἵνα μὴ πλημμέλεια γίνηται περὶ τὸν τονισμὸν τῶν γενικῶν τούτων, καταβίβασσον τὸν τόνον καὶ προενεκτέαν κατὰ περισπωμένην τάσιν Ζωσιμαδῶν, Ῥιζαρῶν, Καπλανῶν, κτλ. Ἐὰν αἰόνομαστικά εἶνε Ζωσιμάδαι, Ῥιζάραι, Καπλάναι, κτλ., δὲν δύνανται αἱ γενικά νὰ ἔχωσι τὸν τόνον ἐν τῇ παρεσχάτῃ.

Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῶν παλαιῶν βλέπει τις ἐνίοτε καὶ τοὺς παροξυνομένους τύπους Ἀλευάδων, Σκοπάδων, Βορεάδων, Ἀλωϊάδων, κτλ. Ἄλλ' ἐπανορθοῦσιν αὐτοὺς οἱ ἀκριβεῖς ἐκδόται μετατιθέντες εἰς τοὺς περισπωμένους Ἀλευαδῶν, κτλ. Καὶ ἄλλα δὲ τοιαῦτα γραφικὰ σφάλματα οὐκ ὀλίγα ἐσημειώσαμεθα, περὶ ὧν θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἐν οἰκειοτέρῳ τόπῳ. Ἐν τούτων εἶνε τὸ Λαπίθων, ὅπερ κακῶς τινες ὀρθὸν ἀποφαίνονται συγκαταλέγοντες τοῖς γνωστοῖς ἐξηρημένοις χρηστών, κτλ. Οἱ κυροῦντες τονισμὸν ἂν φέρουσι μὲν τάντίγραφον ἄλλ' οὐδεὶς λόγος ὑπαγορεύει, ἂν μὴ ἀξιοχρεῶν μάρτυρα ἢ βεβαιωτὴν αὐτοῦ παράγωσιν, ὀλίγους ἔχουσιν ὁμοψήφους.

§ 19. Ἐμποροῦμαι ὑπὸ φιλικῆς διαθέσεως, ἐμποροῦμαι ὑπὸ γενναίου φρονήματος, κτλ., λέγει ταῦτα ἐμπορούμενος ὑπὸ φθόνου, κτλ.

Ἄτοπος καὶ γελοία χρήσις, ἧς ἐμποροῦνται οὐ μόνον οἱ ἀπαίδευτοι καὶ γραμματῶν ἰδιῶται, οἱ κακοῦντες ἐκάστοτε καὶ ἐπιτρέβοντες τὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς ὑπ' ἀμουσίας καὶ θρασυτήτος, ἀλλὰ καὶ τῶν πεπαιδευμένων οὐκ ὀλίγοι, ἀμελέστερον μὲν περὶ τὴν γλῶσσαν διὰ τινὰ ὄκνον καὶ ἀδράνειαν τοῦ λογισμοῦ ἔχοντες, εὐχερῶς δ' εἰς τὰς μοχθηρὰς καὶ παρεγγράπτους χρήσεις ὑποσυρόμενοι καὶ αἰσχροῦς ἐν τῷ βορβόρῳ τῶν ἀμαθῶν καλινδούμενοι. Δὲν λέγεται ἑλληνιστὶ ἐμποροῦμαι ὑπὸ τίνος ἀλλὰ χωρὶς τῆς ὙΠΟ προθέσεως ἐμποροῦμαι τίνος. Ἄνευ δὲ δυσκολίας θὰ μάθη πᾶς τις ἐπὶ τίνων προσήκει νὰ παραλαμβάνηται τὸ ῥῆμα ἐμπορεῖσθαι ἐπιστήσας τὴν διάνοιαν τοῖς εὐθὺς ἐπιφερομένοις.

Ὡς ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰσφέρεισθαι καὶ προσφέρεισθαι ἀντὶ τοῦ εἰσφέρειν εἰς ἑαυτὸν καὶ προσφέρειν ἑαυτῷ, ὅμοια ὄντα τῷ προσαίρεσθαι καὶ ἐντίθεσθαι ἤγουν προσαίρειν ἑαυτῷ καὶ ἐντιθέναι ἑαυτῷ (Πρὸς. πρόσαρσις-πρόσαρμα καὶ ἐνθεσις), οὕτως ἐλέγετο καὶ ἐμπορεῖσθαι οἰοῖται ἐμπορεῖν ἑαυτῷ ἢτοι πυκνῶς εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀφθόνως πως

εἰσφέρειν. Ἐτίθετο λοιπὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀντὶ τοῦ πληροῦσθαι, ἐμπιπλασθαι, μεστοῦσθαι, ἄλλοτε μὲν κυρίως, ἄλλοτε δὲ τροπικῶς, οἷον ἐμπορεῖσθαι σίτου καὶ οἴνου, τουτέστιν ἀνέδην ἐσθίειν καὶ πίνειν, ἐμπορεῖσθαι κρεῶν, ἀνθρωπειῶν σαρκῶν ἐμπορεῖσθαι, θερμῆς τῆς θήζας ἐμπορεῖσθαι, ἀκράτου ἐμπορεῖσθαι, κτλ. καὶ ἀνοίας ἐμπορεῖσθαι ἤγουν ἀνοίας ἐμπλεων γίνεσθαι, κτλ. Συνήθης δὲ μάλιστα ἦτο ἡ μεταφορικὴ αὐτοῦ χρήσις καθ' ἣν ἐλαμβάνετο ἐπὶ τοῦ ἀφειδέστερον ἢ κατακορέστερον χρηστικῆς τιμῆς, λίαν ἀπολαύειν τινός, ἐντρυφᾶν τινι, κτλ., οἷον ἐμπορεῖσθαι τοῦ μαρτείου, ἐμπορεῖσθαι τῆς ἀρχαιολογίας, ἐμπορεῖσθαι τῶν κατὰ τῆς ὀλιγαρχίας λόγων, ἐμπορεῖσθαι τῶν ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ἡδονῶν, ἐμπορεῖσθαι μουσικῆς, ὕβρεως, τιμωρίας, ἐξουσίας, κτλ. Εὐρίσκειται δὲ καὶ ὑπὸ λαιμαργίας ἐμπορεῖσθαι, ἄγαν ἐμπορεῖσθαι, χαρδὸν ἐμπορεῖσθαι, ἄδην ἐμπορεῖσθαι, ἀφειδῶς ἐμπορεῖσθαι, ἀκολάστως ἐμπορεῖσθαι, ἀμέτρως καὶ ἀσχημῶς ἐμπορεῖσθαι, κτλ. Ἐτι δὲ ὑπερμπορεῖσθαι (Πρὸς. ὑπερπίπλασθαι, ὑπερμπίπλασθαι, ὑπερπληροῦσθαι, ὑπεργέμειν). Συνάπτεται δὲ καὶ μετὰ τοῦ ἀπολαύειν χάριν ἐμφάσεως τὸ ἐμπορεῖσθαι, οἷον καὶ ἀπολαύει καὶ ἐμπορεῖται τοῦ ἀνελεπίστου θεάματος. Γινόμενης δ' ἀντιθέσεως τοῦ ἐν τῷ λόγῳ ὑποκειμένου ῥήματος πρὸς τὸ γενέσθαι ἢ ἐνδεέστερον ἐσθίειν, λέγεται οὐ γενέται μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμπορεῖται καὶ ὁ μὲν τις ἐνδεέστερον ἐσθίει γενόμενος αὐτῶν, ὁ δὲ καὶ ἐμπορεῖται.

Ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουῖδα λ. σαρκῶν φέρεται «οἱ τὰ ὅστέα περιτρώγοντες καὶ οὐκ ἔχοντες ἐμφορηθῆναι ὑπ' αὐτῶν τῷ δοκεῖν ἐσθίουσι». Ἄλλ' ἡ σύνταξις αὕτη, ἂν ἀδικηθῶς ἔχη ἢ γραφῆ, οὐδεμιᾶς τιμῆς οὐδ' ἀποδοχῆς ἀξίη ἡμῖν φαίνεται. Ἴσως δ' εἶνε κάλλιον ν' ἀναγνωσθῇ ἀπ' αὐτῶν ἀντὶ τοῦ ὑπ' αὐτῶν. Τοῦ ἐμπορεῖσθαι ἀπὸ τίνος παρέχει ἡμῖν παράδειγμα ὁ Ἐπιφάνιος λέγων «ἐπειδὴ καὶ ὁ ἅγιος Μωϋσῆς ἀπὸ πνεύματος ἁγίου ἐμπορούμενος γράφει».

Περὶ τῆς μετ' αἰτιατικῆς συντάξεως τοῦ ἐμφορεῖσθαι, οἷον ἐμφορεῖσθαι ἀκρατον, κτλ., καὶ περὶ τῆς μετὰ δοτικῆς, οἷον πνεύματι ἀγίῳ ἐμφορεῖσθαι, κτλ., θὰ διαλάβωμεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ὡς καὶ περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἐμφορεῖν ἀντὶ τοῦ ἐμφορεῖσθαι.

§ 20. Τ' ἀκόλουθα, τ' ἀγαθά, τ' ἄστρα, τ' ἄλλα, κτλ.

Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσει τὸ τ' εἶνε ὁ σύνδεσμος τε ἐστερημένος τοῦ ε κατ' ἐκθλιψιν, οὐχὶ δὲ τὸ ἄρθρον τὰ, ὅπερ οὐδαμῶς ἐκθλιψιν ἐπιδεχόμενον αἰείποτε κατὰ κράσιν συναλείφεται, οἷον τὰ ἀκόλουθα-τὰκόλουθα, τὰ ἀγαθά-τὰγαθά, τὰ ἄστρα-τᾶστρα, τὰ ἄλλα-τᾶλλα, κτλ. Τὰ κεκραμένα λοιπὸν ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ μεταχειριζώμεθα ἀπεχόμενοι τῶν κατ' ἐκθλιψιν ἐκφερομένων τ' ἀκόλουθα, τ' ἀγαθά, τ' ἄστρα, τ' ἄλλα, κτλ., ὧν τὰ τέλεια κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἶνε τε ἀκόλουθα, τε ἀγαθά, τε ἄστρα, τε ἄλλα, κτλ.

Καὶ οἱ γράφοντες τ' ἄκρον ἀντὶ τοῦ τᾶκρον καὶ τ' ἄσρον ἀντὶ τοῦ τᾶσρον, κτλ. παρανομοῦσιν ἀντικρυς εἰς τὴν συνήθειαν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις οὔτε συγχωρεῖ οὔτ' ἀνέχεται ὅλως τὴν κατ' ἐκθλιψιν συναλοιφὴν τοῦ ἄρθρου.

§ 21. Μετεμορφισμένος.

Ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἡ πρόθεσις μετὰ, ὑπολείπεται τὸ ἐμφισμένος, ὅπερ δὲν δύναται εἰς ἄλλον ἐνεστῶτα ν' ἀναφέρηται ἢ τὸν ἐμφιέννυμαι. Ἄλλ' ὁ ἐνεστῶς οὗτος παντελῶς τερατώδης ὧν οὐδὲ Σκυθικῶν ζομάτων φαίνεται ἄξιος. Ἀναγκαίως ἔχει ἀντὶ τοῦ βαρβάρου καὶ ἀλλοκότου μετἘμφισμένος νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ καλλίστου καὶ ὀρθοτάτου μετἩμφισμένος ἐκ τοῦ μετ-αμφι-έννυμαι.

Τοῦ αὐτοῦ κόμματος εἶνε καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου μετἘμφισθείς, ἧς ὁ τύπος γίνεται ἀνέγκλητος, ἀν ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ ἀποκαταστῆ τὸ Α τῆς προθέσεως ἀμφί, οἷον μετ-αμφισθείς.

Ἐγραψε δὲ «μετεμορφισθείς, εἰς ποιμένα» θαυμαστός τις καὶ περίελεπτός ποτε ὑπὸ τῶν νέων Ἑλλήνων ἐπὶ παιδείᾳ γενόμενος ἀνὴρ, διὰ

στόμαχος αἰεὶ ἐχόντων τὴν δυσπρόβλητον αὐτοῦ δεινότητα καὶ θεσπεσίαν καλλιερημοσύνην, τὸ Πλατωνικὸν γᾶμα τὸ τὰς μεγάλας κατασκευὰς καχλάζον καὶ τὸ ὑπερφυεὲς ὕψος τὸ τὰ πράγματα δίκην σκηπτοῦ διαφοροῦν· καὶ νῦν δ' ἔτι πολλοὶ αὐτόν, καίτοι ἰκανῶς διαπτυσθέντα καὶ περιφανῶς ἀμαθέστατον καὶ ἀκριτότατον ἀποδειχθέντα, νομοθέτην τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀνακηρύττουσι, σφόδρα λυπούμενοι ὅτι πράγματα αἰεὶ ὑπὸ μικρῶν τινῶν ἔχων καὶ ταῖς ἀπαύστοις σκευωρίαις ἀπορφῶν καὶ δυσχρηστούμενος ἀπῆλθεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἔρημον τὸν ὑψηλὸν ἐκεῖνον θρόνον κατακλιπών, ἐφ' οὗ σεμνῶς ἄλλοτε καθήμενος ἐκόσμηε καὶ ἐρρυθμίζε καὶ διέταττε τὰ τῆς φιλολογίας καὶ πάσης ἄλλης μαθήσεως.

Πηγὴ γάρ ἐστι παγκάλων σοφῶν λόγων,
οἷς ἄρδεται νοῦς καὶ ποτίζονται φρένες
καὶ κόσμον ἦθη τὸν πρέποντα λαμβάνει·
πάσας γὰρ ἔνδον τὰς ἐπιστήμας φέρει
κατὰ τρόπον πρέποντα συντεταγμένας
νοῦν γῆθεν ἀνυψούσας εἰς πόλου πλάτη.

§ 22. Ἄμα ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, ἀναπαύεται· ἄμα λαμβάνει χρήματα, τρέχει εἰς τὰ καπιθεῖα, κτλ. ἄμα ἦλθεν, ἐπεχείρησε τὸ ἔργον· ἄμα ἐπλησίασεν, ὠρμησε ταχέως· ἄμα ἤκουσε τὴν πρώτην λέξιν, ἀνεχώρησεν· ἄμα ἐπὶ τὸ φάρμακον, ἀπέθανε, κτλ.

Τὸ ἄμα ἐπίρρημα ὄν καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐρμηνεύον κακῶς παραλαμβάνεται ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσει ὡς σύνδεσμος συνάπτων τὰς συγχρονούντα πράγματα δηλοῦσας προτάσεις. Οἱ Ἕλληνες τιθέντες μεταξὺ τῶν ἀναγκαῖον σύνδεσμον λέγουσιν «ἄμ' ἠλέηται καὶ τέθηκεν ἡ χάρις» καὶ «ἄμα γὰρ πλουτοῦσι καὶ ὑμᾶς μισοῦσι» καὶ «ἄμα γὰρ κλύζονται οἱ πόδες καὶ γυμνοῦνται καὶ πάλιν κλύζονται» καὶ «οὐχ ἄμα Τίμαρχον ἀπολύσαι ὁμολογήσετε καὶ τὴν κοινὴν παιδείαν ἀνατρέψετε;», κτλ. καὶ «ἄμα γοῦν ἔπεσεν ἡ ὑσπληγξ καὶ γὰρ ἤδη ἀνακηρύττομαι νενικηκώς» καὶ «ἄμα τῆς

θαλάσσης ἤψαντο καὶ τῶν κατὰ Σαρδόνα πραγμάτων ἀντει-
χοντο», κτλ. καὶ «ἅμα δὲ ταῦτα ὁ Κλεόδημος εἰρήκει καὶ
ἐπεισέπαισεν ὁ κυνικός Ἀλκιδάμας ἄκλητος», κτλ. Γίνεται δ'
ἐνίοτε παρ' αὐτοῖς ἢ σύνδεσις διὰ τοῦ τε-καί, οἷον «ἅμα τε
ἦσθετο τοῦ ζώου τοῦ προσιόντος καὶ τῆς εὐνῆς ἐξεπήδησε καὶ
θεῖ» καὶ «ἅμα τε διήνυσαν τὸν προκείμενον δρόμον καὶ ἀπο-
βάντες νέμεσθαι ἰᾶσι», κτλ. Τότε δὲ μόνον παραλείπουσιν ὡς
περιττὸν τὸ καὶ ἢ τὸ τε-καί, ὅταν κατὰ μετοχὴν τὴν πρώτην
ἐκφέρωσι πρότασιν, οἷον «ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη» καὶ «τῆς ἀγ-
γελίας ἅμα ῥηθείσης περὶ τῶν γεγενημένων ἐπεβοήθουν», κτλ.

Τῇ τῶν παλαιῶν συνηθείᾳ καὶ ἡμεῖς στοιχοῦντες ὀφείλομεν
ἐν τῇ καθαρᾷ γλώσσῃ νὰ μεταχειριζώμεθα τὰ διὰ τοῦ καὶ συν-
δεδεμένα «ἅμα ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἀναπαύεται» καὶ
«ἅμα λαμβάνει χρήματα καὶ τρέχει εἰς τὰ καπηλεῖα», κτλ.
καὶ «ἅμα ἦλθε καὶ ἐπεχείρησε τὸ ἔργον», κτλ. ἢ τὸ πρῶτον
ῥῆμα εἰς μετοχὴν τρέποντες νὰ λέγωμεν «ἅμα ἐλθὼν ἐπε-
χείρησε τὸ ἔργον» καὶ «ἅμα πιὼν τὸ φάρμακον ἀπέθανε», κτλ.

Υπάρχει δ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φωνῇ καὶ ἄλλος τρόπος συντάξεως, οἷον
«τὴν δ' ἑτέρην ἅμα τῷ λαμπρᾷ ἡμέραν γενέσθαι συντάξας προῆγεν
ἐκ τοῦ χάρακος ὡς εἰς μάχην» καὶ «καταπλεύσας εἰς Ἰταλίαν ἅμα
τῷ καταλυθῆναι τὸν πόλεμον», κτλ. Τὸ δὲ τῆς χυδαίας λαλιᾶς ση-
κώνεται ἅμα βγαίνει ὁ ἥλιος καὶ πλαγιάζει ἅμα βασιλεύει εἰς τὴν
παλαιὰν γλῶσσαν μεταφερόμενον γίνεται ἀνίσταται ἢ ἐγείρεται ἅμ'
ἡλίῳ ἀνατέλλοι ἢ ἀνέχοι (ἀνίσχοντι, ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνίσχοντι)
καὶ κοιμᾶται ἅμα δυομένῳ. Πρβ. καὶ ἅμα ἔφ' ἰγνυμένῳ, ἅμα ἦρι ἀρ-
χομένῳ, ἅμα πλειῶσι δυομέναις, ἅμα τῇ ὥρᾳ διαγελώσῃ, ἅμα τῷ σίτῳ
ἀκμάζοντι, ἅμα τῷ βότρυνι περκάζοντι, κτλ.

Περὶ τοῦ εὐθὺς ἅμα καὶ τοῦ ἅμα—εὐθὺς ἢ ἅμα—εὐθέως ἢ ἅμα—πα-
ραντικά θὰ ῥηθῶσι τὰ δέοντα ἀλλοχού.

Πρὸς τοῖς ἐσχάτοις τῶν μεταγενεστέρων ἀπαντῶσι καὶ χωρὶς σο-
λοίκως συντεταγμένῃ, ἀνευ τοῦ συμπλεκτικοῦ συνδέσμου, οἷον: ἅμα
δὲ ἐβασίλευσε, προσεφώνησε τῷ παντὶ στρατῷ, καὶ: ἅμα δὲ τῷ θρόνῳ
ἐπέβη, παραντικά ἢ αὐτοῦ κακοπιστία ἐδείκνυτο, καὶ: καὶ δὴ ἐρχομέ-

της τῆς Εὐρυδικῆς, ἅμα ἐθεώρησε ὁ Ἀρτίοχος, γέγονε ἢ ἀρτηρία
αὐτοῦ ἐν ἀνωμαλίᾳ, κτλ. Εὐρίσκειται δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ἅμα τις κατα-
δικασθῆ, ὑπόκειται τῇ ἀπὸ τῶν νόμων ποινῇ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, περὶ
ὧν θὰ διακλάβωμεν ἐτέρωθι. Τὸ ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσειαν Σχολίοις «ἐὰν
δὲ ἔχουσιν, οἱ προσήκοντες τῷ Αἰγίσθῳ ἅμα δηλονότι ἐκώλυσε ἀυ-
τοὺς ὁ Μενέλαος» τρεπτέον εἰς τὸ «οἱ προσήκοντες τῷ Αἰγίσθῳ ἄλλα
δηλονότι κτέ.». Συχνῇ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις εἶνε ἢ σύγχυσις τοῦ ΑΑΑΑ
καὶ ΑΜΑ.

§ 23. Εὐγνώμον, ἀγνώμον, μεγαλοπράγμον, πολυ-
πράγμον, φιλοθεάμον.

Οὕτω γράφουσι πολλοὶ τὰ οὐδέτερα τῶν συνθέτων ἐπιθέτων
εὐγνώμων, ἀγνώμων, μεγαλοπράγμων, πολυπράγ-
μων, φιλοθεάμων. Ἄλλ' ὁ ὀρθὸς τονισμὸς εἶνε εὐγνωμον,
ἀγνωμον, μεγαλόπραγμον, πολύπραγμον, φιλοθέα-
μον. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐλέγετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ:

συγγνώμων—σύγνωμον,
μεγαλογνώμων—μεγαλόγνωμον,
ὁμογνώμων—ὁμόγνωμον,
ἀνεπιγνώμων—ἀνεπίγνωμον,
ὀλιγογνώμων—ὀλιγόγνωμον,
ἀπράγμων—ἀπραγμον,
ἀπολυπράγμων—ἀπολύπραγμον,
φιλοπράγμων—φιλόπραγμον,
εὐδαίμων—εὐδαιμον,
δεισιδαίμων—δεισίδαιμον,
ἀσχήμων—ἄσχημον,
εὐσχήμων—εὐσχημον,
ἑτεροσχήμων—ἑτερόσχημον,
ὁμοιοσχήμων—ὁμοιόσχημον,
ἐγκύμων—ἐγκυμον,
φιλειδήμων—φιλείδημον,

φιλεγλήμων—φιλέγκλημον,
 φιλαπεχθήμων—φιλαπέχθημον,
 φιλοικτίρων—φιλοίκτιρμον,
 καταπύγων—κατάπυγον,
 παγκαταπύγων—παγκατάπυγον,
 ατεράμων—ατέραμον.

Πολλά περί τούτων και άλλων τινῶν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν πρὸς σαφηνισμόν τοῦ πράγματος και βεβαίωσιν ἧς ἀποφαινόμεθα γνώμης, ἀλλὰ δὲν εἶνε καιρὸς νῦν.

Ἀναγκαῖον δὲ νομίζομεν νὰ δηλωθῇ ὅτι, και ἂν ἀμετακίνητον τὸν τόνον τῶν ἐπιθέτων μεγαλοπράγμων και πολυπράγμων και φιλοθεάμων ἐφύλαττε τὸ οὐδέτερον γένος, πάλιν ἢ κατ' ὄξεϊαν τάσιν ἐκφορὰ αὐτοῦ μεγαλοπράγμων και πολυπράγμων και φιλοθεάμων ἀδύνατος ἢ ἀπέβαινε διὰ τὴν μακρότητα τῆς παρατελευταίας. Ἀλλὰ τί δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ τοῖς νέοις Ἑλλησι, παρ' οἷς οὐ μόνον οὐδεμιᾶς φροντίδος ἢ ὀρθογραφία ἀξιοῦται ἀλλὰ και πολλαχῶς ἢ περι αὐτὴν ἐπιμέλεια διασύρεται ὡς φανερὰ μικρολογία ἤκιστα τοῖς σπουδαίοις ἀνδράσι και φιλοκάλοις συγγραφεῦσι πρέπουσα; Καὶ τῶν φιλολόγων δὲ τῶν παρ' ἡμῖν ἔνιοι, συγγραφεῖς τε γραμματικῶν ὄντες και ἐπ' ἐμπειρία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μεγαλαυχούμενοι, οὐδαμῶς ὀκνοῦσιν, ἂν ποτε φωρῶνται περὶ τοὺς τόνους και τὰ πνεύματα σφαλλόμενοι, νὰ χλευάζωσι κακοήθως τὴν περι τὰ τοιαῦτα σπουδὴν και νὰ καταγελῶσιν ἀγροίκως τῶν ἐλεγχόντων αὐτούς, ἄκοσμά τε πολλὰ και ἄκαιρα προχειρίζομενοι και περι παντὸς ἄλλου μᾶλλον ἢ περι ὧν ἐλέγχονται ἀπολογούμενοι. Εὐλογον δ' ἴσως εἶνε, και ἂν τις ἀληθῶς περι μέγала ἀσχολῆται και εἰς ὕψος μετεωρίζεται, νὰ μὴ καταφρονῆ λίαν τῶν φαινομένων μικρῶν και εὐτελῶν ἐνθυμούμενος ὅτι και ἐλάχιστα πολλάκις μόρια εἶνε ἀναγκαιότατα πρὸς κατόρθωσιν ὄλου τινὸς ἀπηρτισμένου και ἀπηκριβωμένου· οὐδὲ γὰρ ἄνευ σμικρῶν τοὺς μεγάλους φασὶν οἱ λιθολόγοι λίθους εὔχεσθαι.

§ 24. Οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι.

Κοινὴ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσση ἢ ῥῆσις αὕτη κατέστη ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης ληφθεῖσα. Ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀπαρεμφάτου κλῖναι ὁ ἀκραιφνῆς ἑλληνισμὸς ἀπαιτεῖ τὴν ὑποτακτικὴν κλίνη, καθὰ και ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίῳ φέρεται «ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη».

Οὐκ ὀλίγα δὲ παραδείγματα τῆς κατὰ τρόπον ἐχούσης συντάξεως δύναται τις ἐκ τε τῶν δοκίμων και τῶν ἀδοκίμων νὰ προενέγκῃ, οἷον: οὐκ ἔχεις ποῦ τεθῆς, οὐκ ἔχων ποῦ γάρῃ, οὐκ ἔχει πόθεν γάρῃ, μὴ ἔχοντα ποῦ προσπέσωσι, οὐκ ἔξει πῆ κλιθῆ, κτλ. διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὅπου προσκαθίξεται τὰ νέφη, οὐκ ἔχειν ὅποι τὰ ἐκυτοῦ βίπτῃ, οὐκ ἔξουσιν ἐκεῖνοι ὅποι φύγωσιν, οὐκ ἔχων ὅπως τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλαγῆ, κτλ. οὐκ ἔχω τί λέγω, οὐκ ἔχω ὅ τι δῶ, οὐκ ἔχοντες ὅ τι γέινονται, μὴ ἔχωσι πρὸς ὅ τι ἀντιτάζονται, κτλ. Γνωστότατον δ' εἶνε τὸ Σοφόκλειον:

καὶ φημι κάποφῃμι κοὐκ ἔχω τί φῶ.

Παρ' Ἐπιφάνιῳ ἀνγκινώσκειται «δὸς μοι τοῦτον τὸν ἐκούσιον ζένον, τὸν μὴ ἔχοντα ὧδε που τὴν κεφαλὴν κλῖναι», ὅπερ ἰσοδυναμεῖ τῷ: τὸν μὴ δυνάμενον κλῖναι τὴν κεφαλὴν ἐνθάδε που. Ἐπειδὴ δ' ἡ ἔννοια αὕτη εἶνε ἀνοίκειος, μεταβλητέον τὸ ἀόριστον που εἰς τὸ ἐρωτηματικὸν ποῦ. Καὶ ἴσως μὲν τὸ κλῖναι εἶνε γραφικὸν σφάλμα ἀντὶ τοῦ κλίνη, ἴσως δὲ και αὐτὸς ὁ Ἐπιφάνιος ἐποίησατο χρῆσιν τῆς ἀπαρεμφάτου, ὡς και ἐν ἄλλοις τόποις λέγων «ὅπερ ζεύγος ἀδρυθὲν ἐν τῇ κοιλίᾳ και μὴ ἔχων πόθεν γεννηθῆναι τὴν πλευρὰν τῆς μητρὸς τιτρῶσκειν (φασί)» και «μὴ εὐρίσκον ποῦ τὴν εἰσαγωγὴν ποιήσασθαι». Μετ' ἀκριβείας δὲ τὴν σύνταξιν ταύτην θὰ ἐξετάσωμεν ἄλλοτε.

§ 24. Ἐπὶ μάτην.

Οὐδέποτε ἐν τῇ γνησίᾳ τῶν Ἑλλήνων γλώσση λέγεται ἐπὶ μάτην ἀλλ' αἰείποτε μάτην, ἀνθ' οὔ παρὰ τοῖς μεταγενεσέ-

ρως γίνεται ἐνίοτε χρῆσις τοῦ εἰς μάτην, οἷον εἰς μάτην γίγνεσθαι τοὺς λόγους, διαγνοὺς τε εἰς μάτην τιμωρεῖσθαι τοὺς ἄνδρας, ἣν δ' ἂν εἰς μάτην βουλευτικός, κτλ. Ὀφείλομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς παραπέμποντες τὸ παντάπασιν ἄχρηστον ἐπὶ μάτην νὰ μεταχειριζώμεθα ἢ τὸ τῶν μεταγενεστέρων εἰς μάτην ἢ, ὅπερ καὶ κάλλιον, τὸ τῶν ἐνδόξων μάτην. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπίρρημα ματαίως, οἷον ματαίως ἀκούσεται καὶ ἀνωφελῶς, κτλ.

Ἡ σύνταξις τῆς ἐπὶ μετὰ τῆς δοτικῆς ματαίῳ ἐν τῷ γνωστῷ «οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ», τουτέστιν ἐπὶ ματαίῳ πράγματι, ἐγένετο ἴσως αἰτία τῆς πλάνης, καθ' ἣν συνάπτεται ἡ πρόθεσις καὶ μετὰ τοῦ ἐπιρρηματος μάτην, ἐπὶ μάτην.

§ 25. Τῶν στάχεων, τοὺς στάχεις.

Ἡ λέξις στάχυς, ἥς φέρεται καὶ τύπος ἀνάπτυκος ἄσταχυς, κλίνεται οὐχὶ διὰ τοῦ Ε σταχύς-στάχεως, ἀλλὰ διὰ τοῦ Υ σταχύς-στάχους. Ὅθεν ἡ γενικὴ τῶν πληθυντικῶν σχηματίζεται σταχύων, οὐχὶ στάχεων, καὶ ἡ αἰτιατικὴ στάχους ἐκ τοῦ στάχουας, οὐχὶ στάχεις ἐκ τοῦ στάχεας.

Πλημμελῶς παρὰ Διοσκορίδῃ ἀναγινώσκειται «πλείονάς τε ἔχουσα τοὺς στάχεις ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης». Ἄλλ' ἐν ἄλλοις αὐτοῦ χωρίοις ἔμεινεν ἀβλαβῆς ὁ τύπος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πληθυντικῆς αἰτιατικῆς. Εἶνε δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Θεόκριτον Σχολίοις γεγραμμένον «ἡ τοὺς στάχεις τέμνουσα» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἡσίοδον «εἰς τὴν ἄλω τοὺς ἀστάχεις κομίζοντες» βαρβάρως ἀντὶ τοῦ στάχουας καὶ ἀστάχους.

§ 26 Κώδηξ-κώδηκος, πρίγκηψ-πρίγκηπος.

Ἄμαρτάνουσιν οἱ τὰ ὀνόματα ταῦτα διὰ τοῦ Η γράφοντες.

Ἡ ἀληθὴς αὐτῶν γραφή, ὡς πᾶς τις ἀνευδοιάστως πείθεται ἀκριβῆ τοῦ πράγματος ζήτησιν ποιούμενος, εἶνε κῶδιξ-κώδικος (κωδίκιον, κωδίκιλλος, κωδικίλλιον, κωδικελλος, κωδικέλλιον) καὶ πρίγκηψ-πρίγκηπος (πριγκίπειος, πριγκηπάτον, τὰ πριγκίπια). Πολλῶ δὲ κρεῖττον ἔχουσι τὰ περιττοσυλλάβως κλινόμενα κῶδιξ-κος καὶ πρίγκηψ-πος ἢ τὰ ἰσοσυλλάβως κώδικος-ου καὶ πρίγκηπος-ου.

Τὸ θηλυκὸν τοῦ πρίγκηψ πρέπει νὰ σχηματίζεται πριγκίπισσα κατ' ἀναλογίαν ἄλλων οὐκ ὀλίγων συνήθων μάλιστα ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ, περὶ ὧν ἀλλαγῶ.

Τῶ πρίγκηψ-πος (princeps-īpis) ὅμοιον εἶνε τὸ μάγκηψ-πος (manceps-īpis), οὐ χεῖρον τὸ μάγκηπος-ου, τῷ δὲ κῶδιξ-κος (codex-īcis) τὸ ἰνδιξ-κος (index-īcis) καὶ τὸ Σιμπλιξ-κος (Simplex-īcis) καὶ τὸ Οὐνδιξ ἢ Βινδιξ-κος (Vindex-īcis). Λέγεται δὲ καὶ πορτίφιξ ἢ πορτίφεξ καὶ πληθυντικῶς πορτίφικες (pontifex-pontifices), πρὸς ὃ παρὰ βλητέον τὸ παρὰ Πλουτάρχῳ κατὰ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν ἐξενηγεμένον αὐσπικας (auspices ἐκ τοῦ auspech). Τὸν αὐτὸν τῷ πορτίφεξ τύπον ἔχει τὸ παρ' Ἡσυχίου κατὰ τὸν Μουσοῦρον ἀναγινωσκόμενον «Ἰλεξ: ἡ πρῖνος, ὡς Ῥωμαῖοι καὶ Μακεδόνες», λατινιστὶ ilex-īcis. Ἄλλ' ὁ νέος τοῦ Ἡσυχίου ἐκδότης προῦκρινε τὴν γραφὴν τοῦ κώδικος Ἰλαξ. Εἰκότως γράφεται διὰ τοῦ Η τὸ ἐκ τοῦ rex-rēgis γενόμενον ῥήξ-ῥηγός (ῥήγας, ῥήγισσα, ῥηγάτον), καθάπερ καὶ τὸ ἰντέρρηξ-ηγος = interrex-ēgis.

Ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρωδιανοῦ γινομένου λόγου περὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐχόντων τὴν διὰ τοῦ Ι γραφομένην κατὰ λήξιν ΙΞ καὶ ΙΨ, μνημονεύονται οὐ μόνον Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἀλλὰ καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ κῶδιξ, ἰνδιξ καὶ πρίγκηψ. Τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν πρίγκηπα βλέπει τις ἐν ἐπιγράμματι τῆς Παλατίνης Ἀθολογίας:

αἴλουρον εἶδον χρυσίου τὸν πρίγκηπα.

Τὴν δ' ὀνομαστικὴν διὰ τοῦ Ν ἀντὶ τοῦ Γ γεγραμμένην πρίγκηψ ἐν ἐπιγραφῇ.

Παρὰ Πολυβίῳ ἀλλαγῶ μὲν φέρουσι τἀντίγραφῳ τὴν ὀρθὴν γραφὴν πρίγκηπας, ἀλλαγῶ δὲ τὴν ἡμικρημένην πριγκηπαῶν. Καὶ τὸ

παγκίη δὲ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παραφθεύονται ἐνίοτε ὑπὸ τῶν μεταγράφων.

§ 27. Θὰ εἶπω παρακατιόν, θὰ εἶπωμεν παρακατιόν, θὰ λεχθῆ παρακατιόν, περὶ ὧν παρακατιόν, ἢ ποιήτρια μνημονεύει παρακατιόν, κτλ.

Ἐν τῇ κοινῇ καλουμένῃ καὶ ἀνὰ χεῖρας ὁμιλία γίνεται χρήσις τοῦ θὰ εἶπω (εἰπῶ, πῶ) παρακάτω ἢ θὰ γράψω παρακάτω, κτλ. Ἀκούοντες δὲ τινες λεγόμενον ἐνίστ' ἀντ' αὐτοῦ παρὰ τὴν τῶν πολλῶν συνήθειαν θὰ εἶπω παρακατιών ἢ θὰ γράψω παρακατιών, κτλ. καὶ ὑπολαμβάνοντες ἀπλῶς καὶ ἀσκέπτως ὅτι τὸ παρακατιών οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ Ἑλληνικωτέρα τοῦ ἐπιρρήματος παρακάτω παραστάσις οὐδαμῶς ὠκνησαν ὑπὸ ζήλου καὶ ἔρωτος πρὸς τὸ χαριέστερον νὰ γράψωσιν οὐ μόνον θὰ εἶπω παρακατιόν, κτλ. ἀλλὰ καὶ θὰ εἶπωμεν παρακατιόν, θὰ λεχθῆ παρακατιόν, περὶ ὧν θὰ γείνη λόγος παρακατιόν, ἢ ποιήτρια μνημονεύει παρακατιόν, κτλ. Ἡ διὰ τοῦ Ο μικροῦ γραφὴ παρακατιόν ἐφάνη αὐτοῖς προσφυστέρα τῇ ἐπιρρηματικῇ τῆς λέξεως δυνάμει.

Ἐν μόναις ταῖς οὐδέτερον ὑποκείμενον ἐχούσαις προτάσεσι δύναται εὐλόγως νὰ παραλαμβάνηται τὸ παρακατιόν, οἷον λέγει δὲ τὸ ἀνθρωπάριον παρακατιόν, κτλ. Ὅπου δ' ἂν ἀλλαγῶ τίθηται, κάκιστα τίθεται καὶ δεινῶς τὸν λόγον τάρτατον σολοικότατον αὐτὸν ποιεῖ. Ὅθεν τὸ μὲν θὰ εἶπω παρακατιόν μετατυπωτέον εἰς τὸ θὰ εἶπω παρακατιών, τὸ δὲ θὰ εἶπωμεν παρακατιόν εἰς τὸ θὰ εἶπωμεν παρακατιόντες, τὸ δὲ ἢ ποιήτρια μνημονεύει παρακατιόν εἰς τὸ ἢ ποιήτρια μνημονεύει παρακατιοῦσα. Ἀντὶ δὲ τοῦ θὰ λεχθῆ παρακατιόν καὶ τοῦ περὶ ὧν παρακατιόν γραπτέον θὰ λεχθῆ κατωτέρω καὶ περὶ ὧν κατωτέρω.

Τὸ παρακατιών εἶνε μετοχὴ τοῦ ῥήματος παρακατιέται, ἐξ οὗ οὐδὲν ἄλλο ἦλθεν εἰς χρῆσιν πλὴν τῆς παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπαντώσεως μετοχῆς, παρ' οἷς εὐρίσκεται καὶ ὑποκατιών. Λέγεται καὶ ἀνευ τῆς πρώτης προθέσεως κατιών ἢ τῆς ΠΡΟ ἀντὶ τῆς ΚΑΤΑ τιθεμένης προῖόν. Καθ' ὅμοιον τρόπον παραλαμβάνονται αἱ μετοχαὶ ὑποβάς καὶ ὑποκαταβάς, κτλ. Ἐν τῇ Ῥητορικῇ Τέχνῃ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς φέρεται «προβάς ἔρεϊ μαρτύριον — πάλιν προελθῶν ἔρεϊ — καὶ πάλιν προελθῶν». Ἄλλ' ἀκριβῶς περὶ πάντων τούτων ἄλλοτε.

§ 28. Γονυκλιτής, γονυκλιτῶς.

Ἐπίθετον γονυκλιτής οὔτε ὑπάρχει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ οὔτ' εἶνε δυνατόν κατὰ τοὺς κανόνας αὐτῆς νὰ σχηματισθῆ. Μόνον γονυκλινῆς εὐρίσκεται ἐν τῷ μεταγενεστέρω ἑλληνισμῷ, ἔχον ἀνάλογα τὸ ἑτεροκλινῆς, ὁμοκλινῆς, πολυκλινῆς, ταυτοκλινῆς καὶ χαμαικλινῆς. Ὡσαύτως λέγεται ἀκλινῆς, ἀποκλινῆς, ἐκκλινῆς, ἐπικλινῆς, κατακλινῆς, περικλινῆς, προσκλινῆς, ἀπροσκλινῆς, συγκλινῆς, ὑποκλινῆς.

Τὸ ῥῆμα εἶνε οὐ μόνον γονυκλινῶ, ὡς κεφαλοκλινῶ καὶ ἑτεροκλινῶ, ἀλλὰ καὶ γονυκλιτῶ-συγγονυκλιτῶ. Πρβ. καὶ γονυκλισία καὶ κεφαλοκλισία. Οὐδὲν δὲ τῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων τούτων γινώσκει ἢ δόκιμος τῶν παλαιῶν συνήθεια.

Δύναται λοιπὸν ὁ ἀσμενίζων ταῖς ἐκ τοῦ γόνου καὶ κλίνειν γενομέναις λέξεσι νὰ λέγῃ γονυκλινῶ ἢ γονυκλιτῶ καὶ γονυκλισία, ἀλλ' ὀφείλει ν' ἀπέχηται τοῦ ἐπιθέτου γονυκλιτής καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐπιρρήματος γονυκλιτῶς ποιούμενος χρῆσιν τοῦ γονυκλινῆς καὶ γονυκλινῶς.

Ὀνόματτα εἰς κλίτης μνημονεύει ὁ Πολυδεύκης γράφων «Καὶ προκλίτης μὲν ὁ τῆς ἐστιάσεως πρωτοστάτης, ὁ δὲ παρακατακείμενος τινι

συμπότης συγκλίτης, παρακλίτης». Τὸ παρακλίτης κείται παρὰ Ξενοφῶντι. Ποιητικὸς δ' αὐτοῦ τύπος εἶνε τὸ παρακλίτωρ. Παρὰ Διογέ-
νει τῷ Λαερτίῳ ἀναγινώσκειται «Ἦν δέ, φασί, καὶ ἐκκλίτης καὶ τὰ
τῆς σχολῆς ἀδιάφορος».

Ἴνα μὴ τις τυχὸν παρεβάλη τὸ γονυκλιτής πρὸς τὸ γονυπετής,
παρτηροῦμεν ὅτι τὸ ἐπίθετον τοῦτο, ἐξ οὗ τὸ ῥῆμα γονυπεῶ, ἐσχη-
ματίσθη ἐκ τοῦ γόνυ καὶ τῆς τοῦ πίπτω ῥίζης πετ (ἀόρ. ἔπετον=
ἔπεσον), ὡς τὸ διυπετής ἢ διοπετής, οὐραγοπετής, ποσειδωνοπετής,
χαμαιπετής, κλινοπετής, εὐπετής καὶ ἄλλα πολλά. Περὶ τοῦ χαλκο-
βατές, χαλκοβατὲς δῶ, καὶ τοῦ κατακλινοβατής θὰ εἴπωμεν τὰ δέ-
οντα ἀλλαγοῦ.

§ 29. Λογίδριον.

Ἄρθως μὲν ἔχει ἢ διὰ τοῦ I γραφὴ τοῦ ὀνόματος λογί-
διον τοῦ καὶ παρὰ τοῖς ἐνδόξοις ἀπαντῶντος, καθάπερ καὶ τὸ
λογάριον, πλημμελῶς δ' ἀντὶ τοῦ λογύδριον, ὅπερ ἄγνω-
στον τοῖς παλαιοῖς ὄν μόνον οἱ μεταγενέστεροι μεταχειρίζον-
ται ἐνίοτε, γράφεται λογίδριον.

Ἐποκοριστικὴ κατάληξις ἰδριον διὰ τοῦ I γραφομένη οὐ-
δέποτε ὑπῆρξεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Ἐν τοῖς Κανόσι τοῦ Θεογνώστου φέρεται «Τὰ διὰ τοῦ υδριον τὴν
δευτέραν ἀπὸ τέλους ἔχει διὰ τοῦ I καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς διὰ τοῦ Y,
οἷον τρωγλύδριον, Πριαμιλλύδριον, νεαρικύδριον». Οὐκ ὀλίγα δὲ
παρδείγματα τοῦ εἰς υδριον ὑποκοριστικοῦ τύπου δύναται τις ἔκ τε
τῶν δοκίμων καὶ τῶν ἀδοκίμων νὰ καταλέξη, οἷον αὐλύδριον, ἐλύδριον,
κωλύδριον, λεξύδριον, ληλύδριον, μελύδριον, μονύδριον, μυθύδριον,
(ρακλύδριον), ρεφύδριον, ρησύδριον, ξενύδριον, ξιφύδριον καὶ δωριστι-
σκιφύδριον, σκελύδριον, σκηλύδριον, σχολύδριον, τειχύδριον, τεχνύ-
δριον, χερύδριον. Τὸ ἐν τοῖς Προγυμνάσμασι τοῦ Νικηφόρου «κοινὸν
πολεμύδριον» ἐπηρωρθώθη μεταβληθὲν εἰς τὸ πολυάνδριον.

§ 30. Ὠθοῦσιν οἱ μὲν τοὺς ἄλλους, ὠθοῦνται οἱ μὲν
ὑπὸ τῶν ἄλλων, κτλ.

Οὐδέποτε, ἂν μὴ σφαλῶμεθα, οὐδὲν τούτων ἢ τῶν ὁμοίων
τούτοις ἐλέχθη ὑπὸ παλαιοῦ συγγραφέως ἢ ποιητοῦ. Τὸ παρ'
Ἐπιφανίῳ ἀναγινωσκόμενον «κἂν τε ὑπερτεταλάντισται τὸ
μὲν ἀπὸ τοῦ ἐτέρου» φαίνεται ὅτι εἶνε πλημμελὴς γραφὴ
τοῦ «τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἐτέρου». Εἶπε δὲ καὶ ἀλλαγοῦ ὁ Ἐπιφά-
νιος «ἄλλοσιν τινα οἱ σκορπίοι ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἕτερον
δεσμοῦντες» καὶ «οὐδὲ διαφέρεσθαι τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλ-
λην δυνατόν».

Ἐπειδὴ οὐδαμῶς εὐοδεῖ ἡ χρῆσις τοῦ «οἱ μὲν τοὺς ἄλλους»,
ὅπερ δὲν δύναται εἰς ἄλλο νὰ μεταληφθῇ ἢ εἰς τὸ «οὔτοι MEN
τοὺς ἄλλους», πρέπον εἶνε, ἐξελαυνομένου μὲν τοῦ ὄλως ἀρ-
γοῦ συνδέσμου, παραλαμβανομένων δὲ τῶν προσηκουσῶν ἀν-
τωνυμιῶν, νὰ λέγηται «ὠθοῦσιν οὔτοι ἐκείνους» καὶ «ὠθοῦν-
ται οὔτοι ὑπ' ἐκείνων», κτλ. ἢ «ὠθοῦσιν ἄλλοι ἄλλους» καὶ
«ὠθοῦνται ἄλλοι ὑπ' ἄλλων», κτλ.

§ 31. Ἀγαπῶ τὸν μὲν, μισῶ τὸν δέ, κτλ. ψεύδονται καὶ
οἱ μὲν καὶ οἱ δέ, οὔτε οἱ μὲν λέγουσι τὴν ἀλήθειαν
οὔτε οἱ δέ, γράφει καὶ κατὰ τῶν μὲν καὶ κατὰ τῶν
δέ, οὔτε ὑπὲρ τῶν μὲν ἀποφαίνεται οὔτε ὑπὲρ τῶν
δέ, κτλ. θὰ τιμωρήσωμεν ἢ τοὺς μὲν ἢ τοὺς δέ,
θὰ ἐγκρίνωμεν ἢ τὰ τῶν μὲν ἢ τὰ τῶν δέ, κτλ.
ἔλκουσιν οἱ μὲν τοὺς δέ, ἐπαινοῦσιν οἱ μὲν τοὺς
δέ, χείρονες οἱ μὲν τῶν δέ, κτλ.

Ἡ ἀτοπία τῶν ῥήσεων τούτων, ὧν αἱ πλείονες διὰ διττοῦ
ζεύγους συνδέσμων χάριν μείζονος πάντως καὶ ἀσφαλεστέρας
συναρμογῆς εἶνε συγκεκολλημέναι, γίνεται συμφανῆς, ἂν τὸ
ἀντωνυμικὴν δύναμιν ἔχον ἄρθρον μεταβληθῇ εἰς ἀντωνυ-
μίαν, οἷον «ἀγαπῶ τοῦτον μὲν, μισῶ ἐκείνον δέ», «ψεύδον-

ται καὶ οὗτοι μὲν καὶ ἐκεῖνοι δέ», «οὔτε οὗτοι μὲν λέγουσι τὴν ἀλήθειαν οὔτ' ἐκεῖνοι δέ», «γράφει καὶ κατὰ τούτων μὲν καὶ κατ' ἐκείνων δέ», «οὔτε ὑπὲρ τούτων μὲν ἀποφαίνεται οὔτε ὑπὲρ ἐκείνων δέ», «θὰ τιμωρήσωμεν ἢ τούτους μὲν ἢ ἐκεῖνους δέ», «θὰ ἐγκρίνωμεν ἢ τὰ τούτων μὲν ἢ τὰ ἐκείνων δέ», «ἔλκουσιν οὗτοι μὲν ἐκεῖνους δέ», «ἐπαινοῦσιν οὗτοι μὲν ἐκεῖνους δέ», «χειρόνες οὗτοι μὲν ἐκείνων δέ».

Προῆλθε δ' ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πλημμελῆς σύνταξις ἐκ πλάνης ἢ ἀνεπισησίας. Ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ὁ μὲν—ὁ δὲ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ φωνῇ γίνεται συνήθως χρήσις τοῦ ἀνευ τῶν συνδέσμων τοῦτος—(ἐ)κεῖνος ἢ ὁ ἕνας—ὁ ἄλλος. Ἐπειδὴ δὲ τάσσονται ταῦτα καὶ ἐν τέλει, οἷον «ἔρχεται οὗτος, φεύγει ἐκεῖνος» ἢ «ἔρχεται ὁ ἕνας, φεύγει ὁ ἄλλος», λέγεται δὲ καὶ μετὰ συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν συνδέσμων «καὶ τοῦτος—καὶ ἐκεῖνος» ἢ «καὶ ὁ ἕνας—καὶ ὁ ἄλλος» καὶ «οὔτε τοῦτος—οὔτε ἐκεῖνος» ἢ «οὔτε ὁ ἕνας—οὔτε ὁ ἄλλος» καὶ «ἢ τοῦτος—ἢ ἐκεῖνος» ἢ «ἢ ὁ ἕνας—ἢ ὁ ἄλλος», πολλοὶ ἀταλαίπωροι ὄντες καὶ οὐδεμίαν ἀπέμφασιν ἢ ὑπεναντιότητα αἰσθανόμενοι ἐν τῇ κατὰ πᾶσαν περίεσσιν χρήσει τοῦ ὁ μὲν ἀντὶ τοῦ τοῦτος ἢ ὁ ἕνας καὶ τοῦ ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ ἐκεῖνος ἢ ὁ ἄλλος, ὑπέλαβον ὅτι ἠδύναντο ἀπλούστατα καὶ ἀπονώτατα τὰ παλαιὰ εἰς τὸν τόπον τῶν παρ' ἡμῖν δημωδῶν τιθέντες νὰ λέγωσιν «ἔρχεται ὁ μὲν, ἀναχωρεῖ ὁ δέ», κτλ. καὶ «ἀγαπῶ τὸν μὲν, μισῶ τὸν δέ», κτλ. καὶ «ψεύδονται καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ», κτλ.

Ἰκανῶς τῆς ἀτοπίας τῶν ἐν χερσὶ ῥήσεων ἐμφανισθείσης, ἐλπίζομεν ὅτι πάντες οἱ μὴ δυσπαλάλακτον νόσον νοσοῦντες θ' ἀποτρέπωνται μὲν αὐτάς, ὡς εἰκός, μεταχειριζόμενοι δὲ τὰς καταλλήλους ἀντωνυμίας καὶ παραλείποντες τοὺς περιττοὺς συνδέσμους θὰ λέγωσιν «ἀγαπῶ τοῦτον, μισῶ ἐκεῖνον» (ἀγαπῶ μὲν τοῦτον, μισῶ δ' ἐκεῖνον) καὶ «ψεύδονται καὶ οὔτοι καὶ ἐκεῖνοι», κτλ.

Ἄν ἐπιχειρήσωμεν μετ' ἀκριθείας τὴν παρὰ τοῖς παλαιοῖς συνήθειαν νὰ ἐπεξέλθωμεν, θ' ἀνγκασθῶμεν μικρὸν ν' ἀποτεινώμεν λό-

γον, ὅπερ οὐδαμῶς συνάδει τῇ προθέσει ἡμῶν. Ὅθεν εἰς ἄλλον καιρὸν τὴν κατὰ διέξοδον τοῦ πράγματος ἐξέτασιν ἀντιβαλλόμενοι παρατιθέμεθα ἐν τῷ παρόντι ὑποδείγματα τῶν μάλιστα σημειωτέων χρήσεων, οἷον:

Ἐκ τοῦ Ὀμήρου «σύν τε δὴ ἐρχομένω, καὶ τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν» = ὁ πρὸ τοῦ ἐνόησεν, ἤγουν κατὰ τὸν Εὐστάθιον «ὄδε πρὸ τοῦτου ἐνόησεν».

Ἐκ τοῦ Πινδάρου «Ζεὺς τὰ τε καὶ τὰ νέμει, Ζεὺς ὁ πάντων κύριος» καὶ «σέο δ' ἀμφὶ τρόπῳ τῶν τε καὶ τῶν χρήσεις» καὶ «φυῆ δ' ἕκαστος διαφέρομεν βιοτὰν λαχόντες, ὁ μὲν τὰ, τὰ δ' ἄλλοι», κτλ.

Ἐκ τοῦ Θεόγνιδος «τὸν δ' ἀγχιθὸν πολυῶν χρῆ τὰ τε καὶ τὰ φέρειν» καὶ «ἄλλοτε τοῖς, ἄλλοτε τοῖσι φιλεῖν», ἀνθ' οὗ γράφεται ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν: τοῖσι φίλος ἢ: τοῖς φίλος εἶ, κτλ.

Ἐκ τοῦ Αἰσχύλου «ἢ τοῖσιν ἢ τοῖς πόλεμον αἰρεσθαι μέγαν πᾶσ' ἔστ' ἀνάγκη» καὶ «συμβαίνει γὰρ οὐ τὰ μὲν, τὰ δ' οὐ».

Ἐκ τῶν Ἰπποκρατείων «οὔτε ἐξαπίνης οἷόν τε ὄλω τῷ πρήγματι μεταβάλλειν οὔτε ἐπὶ τὰ οὔτε ἐπὶ τὰ» καὶ «ἦν δὲ ἀμαρτάνης τοῦ καιροῦ ἢ ἐπὶ τὰ ἢ ἐπὶ τὰ», κτλ. καὶ «διψώδεες οἱ μὲν, οἱ δ' οὐ» καὶ «ἄπυρος τὰ μὲν, τὰ δ' οὐ» καὶ «πυρετοὶ τοῖσι μὲν, τοῖσι δ' οὐ» καὶ «τοῖσι καὶ μετὰ προφάσις, τοῖσι δ' οὐ» καὶ «εἰ δὲ τὰ μὲν (προσγένονται), τὰ δὲ μὴ», κτλ.

Ἐκ τοῦ Πλάτωνος «ἐπὶ δὲ τὸ ἄκρον ἀγαγόντων ἑκατέρων, τῶν μὲν δουλείας, τῶν δὲ τούνωντίου, οὐ συνήνεγκεν οὔτε τοῖς οὔτε τοῖς» καὶ «οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι ὅτι οὐ πάσας χρῆ τὰς δόξας τιμῶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ, οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ», κτλ.

Ἐκ τοῦ Ξενοφώντος «ἔπειτα φωνὴν πᾶσαν ἀκούοντες ἐξελέξαντο τοῦτο μὲν ἐκ τῆς, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς» καὶ «οὐδὲ τᾶλλα δύο ἢ τρία μῆ πόλει, ἀλλὰ τὸ μὲν τῆ, τὸ δὲ τῆ». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Ψευδαπλάτωνι «ἄρ' ἂν ἔχοις εἰπεῖν ὅτι τὰ μὲν πρὸς τοῦ δεξιὰ ἐστὶ, τὰ δὲ πρὸς τοῦ ἀριστερά;» καὶ παρὰ Φιλοστράτῳ «ἄλλ' ὁ μὲν τό, ὁ δὲ τὸ ἐπαινεῖ τάνδρος».

Ἐκ τοῦ Ἡροδότου «οὐ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως» καὶ «οὐκ ὁ μὲν ὁ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντες». Κεῖται δὲ καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ

«οὐ τὰ μὲν τὰ δ' οὐχί, πάντα δ' ὁμοκλῶς ἐπιτρέψκοντες». Περὶ φησὶ δ' εἶνε τὸ τοῦ Φωκυλίδου «Λέριοι κκοί· οὐχ ὁ μὲν δε δ' οὐ· πάντες, πλὴν Προκλέους· καὶ Προκλέης Λέριος».

Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους «ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ἐλάττων, ἐν δὲ τοῖς πλείων» καὶ «εἰ δ' ἄκεντροι ἄμφω ἢ κέντρα ἔχοντες ἢ ὁ μὲν, ὁ δ' οὐ, οὐπω ὄπτει» καὶ «ταύτης δὲ τῆς πραγματείας οὐ τὸ μὲν ἦν, τὸ δ' οὐκ ἦν προεξεργασμένον, ἀλλ' οὐδὲ πικτελῶς ὑπῆρχεν».

Ἐκ τοῦ Θεοφράστου «μυνώτεραι αἱ μὲν, αἱ δ' οὐ», ἂν ὑγιῶς ἔχη ἢ γραφή.

Ἐκ τοῦ Αἰλιανοῦ «ἐπιηλύγασεν ἱμακτίους καὶ τὸν καὶ τὴν» καὶ «ἐρίφω κατελήσαντες καὶ τὸ καὶ τὸ» καὶ «γίνεσθαι τοῖνον ἐνταῦθα τοῦ καιροῦ μάχη καρτερὰ καὶ φόνος καὶ τῶν καὶ τῶν» καὶ «οἱ δὲ ἀνά κράτος διώκουσι καὶ ἐλόντες ἢ τὸν ἢ τὴν ἔχουσι κτέ.» καὶ «πρὸς τὸν ἀπέβλεψεν ἢ πρὸς τόν».

Ἐν τοῖς Βεκκῆρου Ἀνεκδότοις ἀναγινώσκειται «Λέ: περισσὸν ἢ μᾶλλον ὑπερβεβηκός. Δίωνος δωδεκάτῳ βιβλίῳ τεθναῖσι δὲ οἱ μὲν, οἱ δὲ ἐαλώκασιν οἱ γε καὶ λόγου τιρὸς ἄξιοι. Ἀντὶ τοῦ οἱ δὲ λόγου ἄξιοι οἱ μὲν τεθναῖσι, οἱ δὲ ἐαλώκασιν». Ἐν τῇ Τεῦθνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Δίωνος εἶνε γεγραμμένον ἐαλώκασιν ἀντὶ τοῦ ἐαλώκασιν.

§ 32. Ἀνοπῶλις, ἀρτοπῶλις· κοσκινομάντις.

Ἄνοπῶλις ἐστὶν ἡμερομάντις. Προπαροξυτόνως ἀείποτ' ἐξεφέροντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὰ εἰς πῶλις καὶ μαντις ὀνόματα, οἷον ἀλφειτόπῶλις, ἀρτόπῶλις, βελονόπῶλις, γελγόπῶλις, ζωφόπῶλις, κτλ. καὶ ἀγνόμαντις, ἀλευρόμαντις, ἀληθόμαντις, ἀλφειτόμαντις, ἀντίμαντις, ἀριστόμαντις, ἀστραγαλόμαντις, ἀστρόμαντις, κτλ. Ἡρωδιανὸς ἐν τῷ περὶ Ἰλιακῆς Προσωδίας «Ἡεροφοῖτις: Τὰ εἰς ΙΣ παρώνυμα θηλυκά, παρακείμενα τοῖς εἰς ΗΣ ἀρσενικοῖς βαρυτόνοις, προπερισπᾶται, εἰ φύσει μακρᾶ παραλήγοιτο πρῶθ ἡβεις, πολιῆτις, ἀλειῆτις, πλανῆτις, πρεσβῦτις· οὕτως δὲ

καὶ ἡεροφοῖτις. Ὅσα δὲ παρὰ τὸ πῶλεῖν ἐστὶν ἀνεβίβασε τὸν τόνον· ἀρτόπῶλις, ἀλφειτόπῶλις· ἀλλ' οὖν καὶ ὅσα παρὰ τὸ κοῖτος· παράκοιτις, ἀκοιτις. Τὸ μέντοι δολόμητις οὐκ ἐστὶ θηλυκὸν ἀλλὰ καὶ ἀρσενικόν, καὶ ἴσως τὸ μῆτις ἔγκειται, ὡς τὸ πολύμητις, δολόμητις. Καὶ ἔσι σύνθετον».

§ 33. Ὀφέλη ἢ ὠφέλη.

Καὶ ἐν ταῖς κατ' ἐπιτομῆν συντεταγμέναις γραμματικαῖς διδάσκειται ὅτι τοῦ ὀνόματος ὄφελος οὐδεμίαν ἄλλην πτώσιν οἱ Ἕλληνες γινώσκουσιν πλὴν τῆς ὀνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς τῶν ἐνικῶν. Καὶ ὅμως πολλοὶ παρ' ἡμῖν αὐτοὶ τε ἑαυτοὺς τρίβωνας τῆς γλώσσης νομίζοντες καὶ ὑπ' ἄλλων τοιοῦτοι ὑπολαμβάνομενοι οὐδαμῶς διευλαβοῦνται τὸ πληθυντικὸν ὄφέλη, ὅπερ μοχθηρόν καὶ οὕτως ὄν ἐτι μοχθηρότερον ἀποβαίνει διὰ τοῦ Ω μεγάλου γραφόμενον, ὠφέλη.

Ἐχομεν ἐν χερσὶ φύλλον μικρᾶς ἐφημερίδος ὑπὸ μουσικωτάτου ἀνδρὸς παρεσκευασμένης, ὅστις χαμικιδάσκιαλος τὸ πρῶτον ὦν καὶ νηπίοις παισὶ τὸ ἄλφα καὶ βῆτα λέγων, ὑποβολεὺς δ' ἔπειτα θεάτρου γενόμενος καὶ θεατρικῆς ἀναδείας ἀμέτρως ἐμφορηθεὶς, ἐπήδησεν αἴφνης ἐπὶ τὴν σύνταξιν ἐφημερίδος καὶ πικτοῖα ἐν αὐτῇ τερετίσματτα προφερόμενος, θορόβω τε πίσυρος κάμαθεῖ παρηρησία, ταχέως παρὰ τοῖς χαινοπολίταις διεβοήθη ἐπὶ ἀδρότητι νοημάτων καὶ γλαφυρότητι ῥημάτων. Ὁ λίαν φιλοκάλως ὑπ' αὐτοῦ καὶ φιλοτέχνως ἐπιτηδευόμενος περὶ τὴν φράσιν ὠρξισμὸς διὰ προσφορωτάτων ἀεὶ λέξεων καὶ ῥήσεων, οἷον ἀπολυτισμὸς, δεσποτισμὸς, ἀντισυνταγματισμὸς, κομματισμὸς, ἀτομισμὸς, ἱπποτισμὸς, κοσμοπολιτισμὸς, κοινωτισμὸς, μυστικισμὸς, νεπωτισμὸς, ἀπογοήτευσις, ἀποσύνθεσις, φατασμαγορία, Οὐτοπία ἢ Εὐτοπία, κτλ., ἢ Ἐριγγὸς τῆς ἀναρχίας, ὁ λαῖλαψ τῆς μακρᾶς ἀνομίας, ὁ λαῖλαψ τῶν παθῶν, ἢ αἰδρα τῆς φιλοπατρίας, ὁ σκόληξ τῆς ἀπαθείας, ὁ Αἰβυς τῆς ἀνομίας, ὁ Αἰβυς τῶν φατριασμῶν, τοῦ μανδραγόρα ἢ σκιά, ὁ μανδραγόρας τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀμα-

θείας, ἢ σύρις τῆς ἀντιλογίας, ἢ σύρις διηρεκῶν ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν, ἢ χιών τῆς ἀναληθίας καὶ ὁ ἥλιος τῶν αἰσθημάτων, τὸ φῶς τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ἡ αἴγλη τῶν αἰσθημάτων, κτλ., ὑπερφυῶς τοὺς νέους Ἑλληνας ἐξέπληξε καὶ παντελῶς αὐτοῖς ἀόρατον κατέστησε τὴν συμβαίνουσαν τῇ γλώσση δεινὴν κίνωσιν ἐξ ὅλης βορβόρων καὶ σολοίκων χρήσεων, οἷον μερίμνει, μελαγχολεῖ, μεψιμοιοῦ, ἀξιοῦτε, προαλοῖφεται προαλοῖφονται, εἰς ἀφῶνους ἰχθεῖς, δασείας ὄφρεις, τοὺς στάχεις, Λογίους Ἐρμῆς, τὸν μέλαινα πέπλον, ἠγνῶει, ἀπεκαθήλωσε, ἐνεκαθίδρυσαν, συνεθηκολόγησε, ὀπισθεχώρησε, πλαστογεγραμμένα, εἶρε σύ, ἀλλ' εἶπε σύ, ἐστὲ ἀδελφοί, ἐστὲ βέβαιαι (προστακτικῶς), ἐπιρῶθεῖσα, ἀποσβεθήσεται, συγκεκριμμένος διακριμμένος, ἐπιτραπέτω, ἀνεμιγεί, ἀπέστειλε περιστείλλας, ἐγγυόμεθα, ἐλαυνόμενος ἐλαυνόμενη, σηπόμενος σηπωμένη, διωρισθέντων, ἐξωμάλυνει ἐξωμάλυνθέντων, ἔχει ἀπώλεσει, λοιδωρῶ, ὀνειροπωλῶ, εὐαρμοστόν, ἐν Κλωπηδῶν ἢ μᾶλλον ἐν Ἀπληστηδῶν, τὴν Μεγαίραν τῆς ἀναρχίας, αἱ εὐπροσήγοραι, αἱ ἐπέρασται, αὐθωρεῖ, παρθημεῖ, Τυτάνες, ἐρυθρᾶν, σιδηρᾶν, κοιλάσι, Σποράσι, ἀναγνώστα, ἐπιβάται, ἢ Ἐριννῦς, αὔρα, ἄλμα, πλάσμα, χᾶσμα, Βενθῦλος, ποικῖλος, αἱ γαλαί, ἢ εὐρεία, ἢ γυναικεῖα, Κρηῖσαι, μάγισαι, ἐπικρεμμάμενα, σκήμνονος, ἀνιλεῖς, Αἰγινίτης, περιοπή, σχεδιάγραμμα, ἢ μακαρίτης, δρᾶξ Ἑλλήνων, ἐντιμώτερος προτιμώτερος ἀτιμώτερος, αἰφνήδιος, ἀλύσεις, ἀβῶνῆ, ψωρῶαλέος, ἀλλολαγμός, κράμμα, Παρισίων, Σαμοσσατεὺς, ὑπερβαλόντως, ἱεροκρατεία, λεοφορίον, κόνιον, φορτεῖον, καταγώγειον, ἐπισόδειον, σιαγῶνα, ἀλεκτριῶνα, ὀρυόμενοι ὡς κῦνες, ἐμηκάτο καὶ ὀρύετο, Ἡρώστρατος, λιμῶνα, ἐπερέχθησαν τροποποιήσεις, μεγαλούπολις, τηλεσίγραφον, ἐπίμων, ἀναλίσσομεν, ὀλίγα ψυχία, ἐνιοι ἐνιοι, τὰς γῦπας, ὑποπτύσω (ἀντὶ τοῦ ζαρῶνω, μαζώρομαι), χειμερικῆ, αἱ ἀποκρέω τῶν ἀποκρέω ταῖς ἀποκρέω τὰς ἀποκρέω, τί μέλλει αὐτόν; τί μέλλει; μελλοδραματικῆ ἔταιρία, ἀνεβῆρθημίστως, τοῦθ' ἔρεκα, Ζήνων ὁ Ἐλαιάτης, ἀλληλοὑπεράσπισαι, οὐδένα ἄς διαλαθᾶν, οὐδένα ἄς παραξερεύη, οὐδέποτε ἄς ἐπέλθῃ, ὅστις πάθει, ὅ,τι τῆχει, πρὶν τὸν καταφάγει, πρὶν τὸ καταπίει, οἱ ὑπουργοὶ βασανίζοντες καὶ δυστυχοῦντες ὑπάλληλόν τινα, ἀποθρόσκων τὴν ἑαυτοῦ λάβαρ, ἐκ προδοτικῶν σχεδίων ἀπρητυμέται, σάκ-

κον ἐνόυσε καὶ θρήνει, ἐκ τῆς διωρῦξέως τοῦ Ἀραιοῦκοῦ Ἰσθμοῦ, καταχρασθεῖς τοῦ ἀπορῶρητου τῶν ἐπιστολῶν, μόλις ὑπερβάσα τὸ οὐδὸν τῆς μέσης ἡλικίας, κτλ. κτλ. κτλ. Ἄπειρον πλῆθος ἀτόπων καὶ διαστρόφων χρήσεων προῆλθεν ἐκ τοῦ ἀχαλίνου στόμματος τοῦ ἐμπύου τούτου καὶ φθισιδῶντος τὴν ψυχὴν ἀνθρωπαρίου, τοῦ ἀηδία καὶ ἀναισθησία ἀποκναίοντος πάντα συνετὸν καὶ χερσίεντα ἄνθρωπον, ἀποβλεπομένου δ' ὅμως καὶ μακκαρίζομένου ὑπὸ πλείστων συρράκων,

ὦν τὸ κέαρ

παλῶ σέσασται καὶ δυσκενίπτω τρυγός.

Δυστυχῶς ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τίνος χρόνου τὰ πάντα ἄνω κάτω φερόμενα εἰς κυκεῶνα συνειλοῦνται καὶ

πᾶς ὅς ἂν ἦ πτωχὸς καὶ ἀγράμματος οὐκέτ' ἀλήθει,

ὡς τὸ πρὶν, οὐδ' αἶρει φορτία μισθαρίου,

ἀλλ' ἐφημερίδα Ἑλληνικοῖς στοιχείοις ἐκτυπῶν καὶ προπετέστατ' ἐν αὐτῇ περὶ τε προσώπων καὶ πραγμάτων ἀποφαινόμενος

τῆς ἀρετῆς εἶναι φησιν ὁ πρωτοκῶων.

Εὐκόλον δ' εἶνε νὰ ἐκστήσῃ τις τερατολογῶν τὴν διάνοικον τῶν νέων Ἑλλήνων καὶ νὰ θαυμασθῇ μεγάλως ὑπ' αὐτῶν, ἂν μετὰ κόμπου μὲν καὶ ἀλαζονείας ἐκφέρῃ τὰ ἐξ ἀήθων καὶ ἀλλοκότων ῥημάτων συγκεκαττυμένα δύστηνα λογάρια, δογματικῶς δὲ περὶ παντός ἀποφθέγγηται φρυκττόμενος ἄμα καὶ σεμνά τινα ὀνόματα ἀνατεινόμενος, φουσᾶ δ' αἰεὶ μέγα ὡς ἐκ τιμιωτέρου πηλοῦ αὐτὸς πεπλασμένος ἢ οὐχὶ τῶν ἐπιγείων τις καὶ χαμαὶ ἐρχομένων ὦν, φορτικῶς δ' ἐκτυτὸν ἐγκωμιζῶν ἐπιφανῶς τῶν ἄλλων κατασοβρεύηται. Ἄλλ' ἄς ἐπανελέθωμεν ὅθεν παρεξέβημεν.

Ἐν τῷ προκειμένῳ φύλλῳ, ὅπερ γέμει, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, παιδαριώδους κουφολογίας καὶ ιδιωτικῆς φλυαρίας καὶ διθυραμβικῆς σκευωρίας καὶ βωμολοχικῆς ψυχρότητος, εἶνε καὶ ἄλλα πολλὰ ἀμαθῶς γεγραμμένα, οἷον ἰσχύει δοτικῆ τοῦ ἰσχύς ἀντὶ τοῦ ἰσχύϊ, ἐξωμάλυνασα ἀντὶ τοῦ ἐξωμάλυνασα, σιδηρὰ ἀντὶ τοῦ σιδηρᾶ, κοιλιὸ ἀντὶ τοῦ κοιλοῖο, πυρεττὸς καὶ πυρεττοῦ ἀντὶ τοῦ πυρετὸς καὶ πυρετοῦ, ἐκ ποδῶν κατὰ διάστασιν ἀντὶ τοῦ ἐκποδῶν, Γαδαρινῶν ἀντὶ τοῦ Γαδαρηνῶν, ἴσως ἀπέλθει ἀντὶ τοῦ ἴσως ἀπέλθῃ, ἐπαρωφόρειον ἀντὶ τοῦ ἐπαρωφόριον, ἐπαραστᾶται ἀντὶ τοῦ ἐπαραστάται, κτλ., καὶ

τὸ θυμωσιώτατον δὴ τοῦτο «Ἀκατάβλητον ἐπιμονὴν ἀποδεικνύουσα, διατίθεισι (Γρ. διατίθεισι διὰ τοῦ Η) μετ' ἀφειδίας τὰ δημόσια καὶ πᾶν μέσον κυβερνητικόν, ὅπως κερπωθῆ ἐπ' ἄπειρον τὴν τιμὴν καὶ τὰ ὠφέλη τῆς ὑψηλῆς λειτουργίας κτέ.».

Ἄποσκορακισέον τὸ παντελῶς ἔκθεσμον ὀφέλη ἢ ὠφέλη, ῥητέον δ' ἀντ' αὐτοῦ ὠφελήματα ἢ ὠφέλειαι-ὠφελείας.

§ 34. Ὁρεστεία.

Ὁ παροξύτονος τύπος Ὁρεστεία ἔχει πλημμελῶς. Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτονίζετο Ὁρέστεια, ὡς Ὀδύσεια, Πατρόκλεια, Δολώνεια, Τηλεγόνεια, Ἡράκλεια, Γιγάντεια, κτλ. Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου λέγεται «Κοινὴ δὲ ἦδε· Νυκτεγερσία καὶ Δολωνοφονία, καθ' ἣν δηλαδὴ ὁ Δόλων πεφόνευται. Πολλοὶ δὲ τῶν παλαιῶν καὶ Δολώνειαν ταύτην ἐκάλεσαν, ὡσπερ καὶ Πατρόκλειαν ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ἐν οἷς τὰ κατὰ Πάτροκλον γράφονται. Προπαροξύονται δὲ καὶ ἄμφω αἱ τοιαῦται λέξεις, ὡσπερ καὶ Τηλεγόνεια κατὰ τὴν παλαιὰν ὀρθογραφίαν ἢ κατὰ Τηλέγονον πραγματεία καὶ Ἡράκλεια ἢ κατὰ Ἡρακλέα καὶ Ὀδύσεια ἢ κατὰ Ὀδυσσεά καὶ Ὁρέστεια, ἧς καὶ ὁ κωμικὸς μέμνηται, ἢ κατὰ Ὁρέστην».

§ 35. Ἐλλειπής, ἀνελλειπής· λειποτάκτης, λειποτακτῶ, λειποταξία.

Ἄντι τοῦ ἐλλειπῆς καὶ ἀνελλειπῆς γραπτέον ἐλλιπῆς καὶ ἀνελλιπῆς, ἀνυποστάτου οὔσης τῆς διὰ διφθόγγου γραφῆς. Φέρεται δ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ ἀλιπῆς, ἐκλιπῆς, ἀνεκλιπῆς, ἐπιλιπῆς, θυμολιπῆς (=λιπόθυμος), περιλιπῆς, σαρχολιπῆς (=λιπόσαρκος), ὑπολιπῆς, ψυ-

χολιπῆς. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶνε ἐσχηματισμένα καὶ τὰ ἐπίθετα ἀστιβῆς, εὐστιβῆς, ἡλιοστιβῆς, μονοστιβῆς, νιφοσιβῆς, ὁμοστιβῆς, πεδοστιβῆς, πλανοστιβῆς, χθονοστιβῆς (στείδω) καὶ ἀειλιβῆς, φονολιβῆς (λείβω) καὶ ἀνηλιφῆς, διηλιφῆς, μιληλιφῆς, ὑπηλιφῆς, ἀνυπηλιφῆς, πισσαλιφῆς (ἀλείφω) καὶ ὁμοστιχῆς (στείχω).

Μάτην δ' ὑπερμαχοῦσί τινες τοῦ λειποτάκτης καὶ λειποτακτῶ καὶ λειποταξία ἢ ἀπλῶς δογματίζοντες ἢ ἥμιστα πειστικὸς λόγους προβαλλόμενοι. Ἡ μαρτυρία τῶν ἀντιγράφων, ὅταν ἀπορία περὶ τῆς γραφῆς λέξεώς τινος ἀνακύπτῃ, ὀλίγου ἀξία ὑπάρχει, οἱ δὲ προχείρως αὐτοῖς πιστεύοντες οὐδὲν σχεδὸν διαφέρουσι τῶν τυφλοῖς ὁδηγοῖς ἀκολουθούντων. Σαφῶς καὶ ἄλλοθεν καὶ ἐκ τῆς τῶν ποιητῶν χρήσεως δηλοῦται ὅτι καὶ προτασσόμενον τὸ λείπω ἐν συνθέσει ἀείποτε κατὰ συστολὴν ἐξεφέρετο, οἷον λιποτάξιον, λιπόξυλος, λιποναύτης, λίπους, λίφαιμος, λιποψυχῶ, λιποτελῶ, κτλ.

Ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ τοῦ Χοιροβοσκοῦ ἀναγινώσκειται «Λείπω. Λέγει ὁ Ἔρος ὅτι πάντα (τὰ) παρὰ τὸ λείπω διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου γράφεται, οἷον λειπόνεως, λειποταξία, λειποτάξιον, λειποστράτιον. Ὁ δὲ Ὀριγένης διὰ τοῦ Ι λέγει γράφεσθαι, οἷον λιποτρόφια παρὰ Νεοπτολέμῳ, ἐλλειπέες παρ' Εὐφορίῳ, λιποκτέανος, λιποταῦται, λιποταξίου παρ' Ἀριστοφάνει». Ἄντι τοῦ Ἀριστοφάνει εἴλασεν ὁ Μεινέκιος Ἀντιφάνει.

Μετὰ πολλῆς ἀκριβείας θὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ προκειμένου ἐν ἄλλῳ τόπῳ ποιούμενοι τὸν πρέποντα λόγον καὶ περὶ τοῦ κυρίου ἀνόματος Λειπεφίλη.

§ 36. Δύσνους, μαθητῆς δύσνους, κτλ. ἢ σήμερον σπουδάουσα νεολαία οὔτε δύσνους εἶνε οὔτε ὄψιμαθῆς, κτλ.

Γελοία, μᾶλλον δὲ καταγέλαστος, εἶνε ἢ πολλὰκις γινόμενη χρήσις τοῦ ἐπιθέτου δύσνους ἀντὶ τοῦ δημώδους βαρυ-

κέφαλος καὶ τοῦ ἀγροικότερου μὲν ἄλλ' ἐμφαντικωτέρου χονδροκέφαλος ἢ χοντροκέφαλος, καθάπερ καὶ ἡ τοῦ κακόνους ἐνίοτ' ἀντὶ τοῦ κακοκέφαλος ἢ στραβοκέφαλος. Οὐδὲν ἄλλο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσει σημαίνει τὸ δύσνους καὶ κακόνους ἢ τὸ ἐναντίον τοῦ εὐνους, οἷον εὐνους τινί, ἤγουν εὐμενῆς τινι, καὶ δύσνους ἢ κακόνους τινί, τουτέστι δυσμενῆς τινι. Ἐν τῇ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους κεῖται «τὸν τῆδε δύσνου καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει», ἐν δὲ τῇ Κύρου Παιδεία τοῦ Ξενοφῶντος «πῶς ἂν τοῖς μὲν εὖνοισι κάλλιπα ἰδεῖν ποιοῖτο τὴν ἐξέλασιν, τοῖς δὲ δυσμενέσι φοβερῶτατα» καὶ «ὥσπερ οὐ ῥάδιόν ἐστι φιλεῖν τοὺς μισεῖν δοκοῦντας οὐδ' εὐνοεῖν τοῖς κακόνους», παρὰ δὲ Δημοσθένει «καὶ κακόνους μὲν ἐστὶ καὶ ἐχθρὸς ὅλη τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει πᾶσιν ἀνθρώποις». Ὡς δὲ λέγεται εὖνοια ἀντὶ τοῦ εὐμένεια, οὕτω καὶ δύσνοια ἢ κακόνοια ἀντὶ τοῦ δυσμένεια. Τὰ ἐπιρρήματα εὖνωσ, δύσνωσ καὶ κακόνωσ παρ' οὐδενὶ τῶν ἐνδόξων ἀπαντῶσι. Συνωνυμεῖ δὲ τὸ μὲν εὖνωσ τῷ εὐμενωῶς, οἷον εὖνωσ ἔχω τινί ἢ πρὸς τινα, εὖνωσ διάκειμαι πρὸς τινα, τὸ δὲ δύσνωσ καὶ κακόνωσ τῷ δυσμενωῶς, οἷον δύσνωσ ἢ κακόνωσ ἔχω τινί ἢ πρὸς τινα, κτλ.

Ἐπάρχουσι δ' οὐκ ὀλίγα ὅμοια τῷ:

εὐνους—δύσνους καὶ κακόνους,

οἷον:

εὐδαιμων—δυσδαιμων	καὶ	κακοδαιμων,
εὐτυχήs—δυστυχήs	καὶ	κακοτυχήs,
εὐποτος—δύσποτος	καὶ	κακόποτος,
εὐβουλος—δύσβουλος	καὶ	κακόβουλος,
εὐώδης—δυσώδης	καὶ	κακώδης,
εὐσμος—δύσσμος	καὶ	κάκσμος,
εὐνομία—δυσνομία	καὶ	κακονομία,
εὐφυής—δυσφυής	καὶ	κακοφυής,
εὐφωτος—δύσφωτος	καὶ	κακόφωτος,

εὐμορφος—δύσμορφος	καὶ	κακόμορφος,
εὐβλαστήs—δυσβλαστήs	καὶ	κακόβλαστήs,
εὐκριτος—δύσκριτος	καὶ	κακόκριτος,
εὐφρων—δύσφρων	καὶ	κακόφρων,
εὐφημος—δύσφημος	καὶ	κακόφημος,
εὐπραγῶ—δυσπραγῶ	καὶ	κακοπραγῶ,

κτλ. Πρὸς καὶ:

εὐτεκνος—δύστεκνος,	
εὐτεκνία—δυστεκνία	καὶ κακοτεκνία,
εὐψυχία—	κακοψυχία,
εὐανδρία—	κακανδρία,
εὐδοξος—	κακόδοξος,

κτλ. Περὶ τοῦ δυσθάνατος-κακοθάνατος, δυσμήχανος-κακομήχανος, δυσζύνετος-κακοζύνετος, δυσελλιστῶ-κακελλιστῶ, κτλ. θὰ εἴπωμεν τὰ δεόντα ἀλλαχῶ.

Τὸ χονδροκέφαλος ἰσοδυναμεῖ προφανῶς τῷ παχὺς τὸν νοῦν ἢ παχύνους, ἀνθ' οὗ λέγεται καὶ παχύφρων ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου καὶ τοῦ Τζέτζου. Οὐκ ὀλίγα δ' ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα, δι' ὧν δύναται τις νὰ παραστήσῃ καθόλου τὸν βαρυκέφαλον ἢ χονδροκέφαλον, οἷον ἀφυής, νωθής ἢ νωθρός, βραδύς (τὸν νοῦν, τὴν γνώμην, τὴν διάνοιαν), ἀμβλύς (τὸν νοῦν), παχύς (τὴν ψυχὴν), κτλ. Τὸ βαρυκέφαλος δὲν εἶνε ὅλως νέα λέξις. Μνημονεύει δ' ὁ Πλούταρχος καὶ βαρυεγκεφάλους.

Παρὰ Φιλοδήμῳ ἀναγινώσκειται «ὡς ταχὺ συνήκας· ἀλλ' ἀφυής ἐγὼ καὶ βραδύς καὶ δυσαίσθητος», παρὰ δ' Ἰουλιανῷ «τίς οὕτω παχὺς ἐστὶ καὶ ἀρχαῖος, ὃ Καῖσαρ, ὥστε καὶ παίζειν πεφροντισμένα;», παρὰ δ' Ὀριγένει «τῶν μὴ πάνυ ἀμβλέων μυρία ὅσα τοιαῦτα δυναμένων συναγαγεῖν», παρὰ δὲ Γαληνῷ «ὡς καὶ τοὺς ἀμβλεῖς τὴν διάνοιαν ἐπεσθαι τοῖς λεγομένοις» καὶ «διὰ δὲ τοὺς νωθροτέρους τὴν διάνοιαν οὐκ ὀκνήσω κτέ.» καὶ «ὅσοι σκαιότεροί τε εἰσι καὶ ἀργοὶ τὴν διάνοιαν» καὶ «τελέως ἀργοῦ τὴν διάνοιαν ἀνθρώπου» καὶ «ἀπαιδεύ-

των τούπιπκν και ούτως ονωδών τε και παχέων τήν ψυχήν, ὡσπερ και τὸ σῶμα», παρὰ δὲ Λουκιανῷ «ἀνθρώπων δεῖν παχέων και ἡλιθίων» και «παχέσι και ἀπαιδεύτοις ἀνθρώποις» και «ἀπειρόβικλος και παχύδερμος ἀνθρωπος», παρὰ δ' Ἀριστοφάνει «ὡς ἀμαθής εἶ και παχύς» και «ὡς ἀγροικος εἶ και δυσμαθής», παρὰ δ' Ἰπποκράτει «ἐς τὰς τέχνας παχέες, οὐ λεπτοὶ οὐδ' ὄξεες» και ἐν τῆς ψευδεπιγράφοις οὔσαις Ἐπιστολαῖς «νωθής τὸν νόον ὑπάρχεις», παρὰ δὲ Πλάτωνι «ἤττων δὲ ἀμαθής σοφοῦ, ἀδύνατος εἰπεῖν ῥητορικοῦ, βραδύς ἀγχινοῦ». Ἄλλα παραδείγματα κρίνομεν περιττὸν νὰ καταλέξωμεν. Τὸ σύνθετον βραδύνου εὐρίσκεται παρὰ Φωτίῳ λέγοντι «ὅτι Εὐνόιος ὁ ῥήτωρ βραδύνου ἦν» και παρ' ἄλλοις μεταγενεστέροις, τὸ δὲ βραδύνοια ὡς ἀντίθετον τῷ ἀγχινοια παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ. Τοῖς φρονούσιν ὅτι παχυνομένου τοῦ σώματος γίνετα και ἡ ψυχή παχεῖα ὑπάρχει πρόχειρον τὸ:

παχεῖα γαστήρ λεπτόν οὐ τίκει νόον.

Λέγετα και βαρυκάρδιος, βαρὺς τῇ καρδίᾳ. Ὀριγένης «Και γὰρ ἔθος τοὺς διδασκομένους και μὴ παρκαλοουθούντας τοῖς λεγομένοις βαρυκαρδίουσ κλειεῖσθαι ὑπὸ τῶν διδασκόντων διὰ τὸ παχὺ τῆς καρδιάς». Οὐδεὶς δ' ἀγνοεῖ τὸ τοῦ Ἡσυχίου «ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου κτέ.». Ὁ Ὀριγένης ἐξηγούμενος τὸ τοῦ Ψαλμοῦ «Διὰ τοῦτο ἠύφρανθη ἡ καρδία μου κτέ.» γράφει «Ἄντι τοῦ ὁ νοῦς μου ἔθος γὰρ τῇ θεῖᾳ γραφῇ ἀντι τοῦ νοῦ τήν καρδίαν λαμβάνειν». Περὶ τούτου πλείονα ἀλλαχοῦ.

Ἐν τῷ Ἱστορικῷ Συντίπκᾳ τοῦ Φιλοσόφου φέρετα «τὸν δὲ ἀμαθῆ και ἀπαιδευτον ἀνθρωπον ἀγνωστον και ἀφρονα παντελῶς ὀνομάζειν πρέπει ἀλλ' οὐδὲμῶς καλόρου και γνωστικόν». Ὁ καλὸν νοῦν ἔχων ὀνομάσθη καλόρουσ κατὰ τήν συνήθειαν τῶν μεταγενεστέρων λεγόντων και καλόφρων, καλοήθης, καλόφθαλμος, καλόψυχος, καλόφιλος, καλόφρατος, κτλ. Ὡς ἐνκντίον τοῦ καλόρουσ ἐλαμβάνετο ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἑλληνισμῷ τὸ κακόρουσ ἢ κακορούσης, περὶ οὗ γράφει ὁ Κοραῆς «Κακόρουσ, Σ. Κακορούσης, Δ. (d' un esprit pesant, lent), βραδύνουσ, Ἑλλ. Κακὰ τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δ. διὰ τοῦ Ἀσκατάληπτος (πλὴν ἀν ἐνόησε διὰ τούτου, ἐνεργητικῶς, τὸν δύσκολα καταλαμβάνοντα). Ἡ σύνθεσις του εἶναι ἀπὸ τὸ Κακὸσ και Νοῦσ. Τὸ δὲ θηλυκὸν Κα-

κορούσσα (γρ. Κακορούσα), Σ. εἶναι ἡ μετοχὴ Κακορούσσα, συγκομμένη εἰς τὸ Κακορούσα». Περὶ τοῦ τελευταίου σφάλλετα ὁ ἀοίδιμος ἀνὴρ. Καλοροσια εἶπεν ὁ Δωρόθεοσ.

Τὸ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκουσ «φρόνιμοσ, συνετόσ, εἴνουσ (ὁ γὰρ νοήμων ποιητικόν), δεξιόσ, εὐμαθής» νομίζομεν πλημμελεῆ ἀνάγνωσιν τοῦ εἴνουσ, εἰ και παρ' Ἡσυχίῳ κεῖτα «Εἴνουσ: συνετόν, γνήσιον ἢ φίλον». Εὔρομεν δὲ και εὐγενήσ γεγραμμένον ἀντι τοῦ ἐγγενηήσ και ἐαυτῷ ἀντι τοῦ ἐάν τῳ.

Ἐν Ἀνεκδότοις Βεκκήρου λέγετα «Καθ' αὐτὸ γὰρ σημαίνει τὸ εὔ τὸ καλῶσ και ὁ νοῦσ τὸ λογιστικόν, ἡ δὲ σύνθεσισ ἀλλήν ἔχει σημασίαν· εἴνουσ γὰρ ἐστιν ὁ πρὸσ τινα φιλικῶσ διακείμενοσ και τοῦ νοῦσ ἔχων εὔ και καλῶσ πρὸσ ἐκεῖνον». Ὁ Φίλων ποιούμενοσ λόγον περὶ εἰνοῖσ γράφει «εἴνοια γὰρ ἐστι βούλησισ τοῦ τῷ πλησίον εἶναι τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ χάριν ἐκεῖνου». Ἄλλὰ μεταγραπτέον «αὐτὸΥ χάριν ἐκεῖνου», καθὰ και παρὰ τῷ Κλήμεντι ἀναγινώσκετα λέγοντι «εἴνοια δὲ ἐστι βούλησισ ἀγαθῶν ἐτέρῳ ἐνεκεν αὐτοῦ ἐκεῖνου» και «εἴνοια δὲ οὐδὲν ἀλλ' ἢ βούλησισ ἐστιν ἀγαθοῦ τῷ πλησίον αὐτοῦ χάριν ἐκεῖνου». Ἐν τοῖς Νικομαχείοις Ἠθικοῖσ τοῦ Ἀριστοτέλου φέρετα «τῷ δὲ φίλῳ φασὶ δεῖν βούλεσθαι τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνου ἐνεκα· τοῖσ δὲ βουλομένουσ οὕτω τὰ ἀγαθὰ εἴνουσ λέγουσιν, ἐάν μὴ ταῦτὸ και παρ' ἐκείνων γίγηηται».

§ 37. Καιροφυλακτῷ, ἐκαιροφυλάκτουσ, κτλ.

Ὁ τύποσ καιροφυλακτῷ εἶνε ἀλλότριοσ τοῦ καθαροῦ και ἀνεγλήτου ἑλληνισμοῦ γινώσκοντοσ μόνον τὸν γνησίωσ ἐσχηματισμένον καιροφυλακῷ. Τὸν κατὰ φύσιν σχηματισμὸν παρατηροῦμεν και ἐπὶ πολλῶν ἀλλων ῥημάτων, τῶν μὲν παρὰ τοῖσ ἀδοκίμοισ μόνοισ ἀπαντώντων, τῶν δὲ και παρ' αὐτοῖσ τοῖσ δοκίμοισ, οἷον γαζοφυλακῷ, εἰρηνοφυλακῷ, εἰρκτοφυλακῷ, ἡμεροφυλακῷ (οὔ και γραμματικοὶ ποιοῦνται χρῆσιν πρὸσ ἐξήγησιν τοῦ ἡμερωρῷ), θαλασσοφυλακῷ, θησαυροφυλακῷ, ἱματιοφυλακῷ, κασροφυλακῷ,

κλειδοφυλακῶ, ναυφυλακῶ ἢ νεωφυλακῶ¹, νομοφυλακῶ, νυκτοφυλακῶ, ὄδοφυλακῶ, οἰκοφυλακῶ, ὀπισθοφυλακῶ, πολιτοφυλακῶ, σιτοφυλακῶ, σωματοφυλακῶ, τειχοφυλακῶ, χρυσοφυλακῶ, ψοφυλακῶ. Διάφορον τούτων εἶνε τὸ ἀφυλακτῶ ἐκ τοῦ ἀφύλακτος (Πρβ. ἀτακτῶ-εὐτακτῶ, κτλ.).

Ἰπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἐσχηματίσθη καὶ ῥῆμα *δυσφυλακτῶ*, οὗ παρέχει ἡμῖν μικτόριον ὁ Εὐστάθιος γράφων «τὸ δὲ *δυσωρεῖν* παρῆκται μὲν ὁμοίως τῷ *ἀρκυρεῖν*—δηλοῖ δὲ τὸ *δυσφυλακτεῖν* ἦγουν *κακοπαθεῖν ἐν τῷ φυλάσσειν*». Ἐν τῷ Λεξικῷ Ἀπολλωνίου τοῦ Σοφιστοῦ κεῖται «*Δυσωρήσωσι: δυσφυλακτῆσωσι καὶ κακὴν νύκτα διαγάγωσιν*». Μόνος δ' ὁ Ἀπολλώνιος διέσωσε τὴν ὀρθὴν γραφὴν τῆς παρ' Ὁμήρῳ λέξεως. Οἱ κώδικες φέρουσιν:

ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα *δυσωρήσονται ἐν αὐτῇ*,
ἐν δὲ τοῖς Σχολίοις λέγεται «*ἄμα δὲ καὶ ἐξηγεῖται τὸ *δυσωρήσονται**». Καὶ παρ' Ἡσυχίου δὲ καὶ παρὰ Σουῖδα καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ τὴν πλημμελῆ ταύτην ἀνάγνωσιν βλέπομεν.

Παρὰ Θουκυδίδῃ ἀπαντᾷ «ὅπως φύλακές τε ἄμα εἶεν—καὶ τοῖς Βοιωτοῖς *καιρὸν φυλάξαντες* ἐπιγένοντο ἐν τῇ μάχῃ», τουτέστι *καιροφυλακήσαντες*. Ἐν τῇ παρηκμακτικῇ γλώσσῃ εὐρίσκεται ἐνίοτε καὶ τὸ ῥῆμα *καιροτηρῶ*, ἐξ οὗ τὸ ὄνομα *καιροτήρησις*. Κατὰ τὸν αὐτὸν τῷ *καιροτηρῶ* τρόπον εἶνε ἐσχηματισμένον τὸ παρ' Ἀριστοφάνει *πρωκτοτηρῶ*.

§ 38. Καλλιώτερος.

Τοῦ συγκριτικοῦ τούτου ἐπιθέτου τοῦ ἐκ τοῦ συγκριτικοῦ καλλιῶν γενομένου εὐρίσκονται τινὰ παραδείγματα παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. Ἄλλ', ἂν εὐλόγως ἔχῃ ἡ γνώμη ὅτι ἡ

¹ Εὐστάθιος «καὶ *νεωρεῖν* φασὶ τὸ *ναυφυλακεῖν*». Φώτιος «*Νεωρεῖν: νεωφυλακεῖν*». Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου εἶνε πλημμελῶς γεγραμμένον «*Νεωρεῖν: νεοφυλακεῖν*».

ὀρθογραφία τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπάναγκες εἶνε κατὰ τὴν Ἀττικὴν μάλιστα διάλεκτον, τὴν μητέρα τῆς λεγομένης κοινῆς, νὰ ῥυθμίζηται, ὀφείλουσιν οἱ ἀσμενίζοντες τῇ ἀδοκίμῳ ταύτῃ λέξει διὰ τοῦ Ο μικροῦ αὐτὴν νὰ γράφωσι, καλλιώτερος, οὐχὶ διὰ τοῦ Ω μεγάλου, καλλιῶτερος, ἅτε μακροῦ κατὰ τοὺς Ἀττικούς τοῦ ἰῶτα ὄντος. Ὅμοια τῷ καλλιῶτερος (καλλιῶτερος) εἶνε τὸ κακιώτερος (κακιῶτερος), βελτιώτερος, βραδιώτερος, γλυκιώτερος, ἐγγιῶτερος (ἐγγιῶτερος). Πρβ. καὶ ἐλαττότερος, κρειττότερος, μειζώτερος, κτλ., περὶ ὧν μετ' ἀκριβείας ἀλλαχοῦ.

Ἐν τῷ περὶ Διχρόνων τοῦ Ἡρωδιανοῦ ἀναγινώσκειται «Τὰ εἰς ΩΝ λήγοντα καθαρὰ συγκριτικά, ὅποτε παραλήγοιτο τῷ Ι, ἐκτεταμένῳ αὐτῷ παραλήγονται: *καλλιῶν, ἡδῶν, βελτιῶν, γλυκιῶν, κακιῶν*. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Ἀττικαῖς λέξεσιν Ἀττικούς ἴσορει προφέρεσθαι ἐκτεταμένως».

§ 39. Ἡ ζυγός.

Πολλοὶ πειθόμενοι τῷ ἐν τῇ παρ' ἡμῖν συνήθει γραμματικῇ λεγομένῳ «Πολλὰ ὀνόματα, ἀλλάζοντα τὸ γένος, ἀλλάζουσι καὶ τὴν σημασίαν· οἶον, ὁ ζυγός (ζυγός), ἡ ζυγός (ζυγαριά), ὁ ἵππος (ἄλογον), ἡ ἵππος (ἡ φοράδα καὶ τὸ ἵππικόν)» ποιοῦνται χρῆσιν τοῦ θηλυκοῦ ἢ ζυγός, ὅσάκις σκοποῦσι νὰ δηλώσωσι τὴν κοινῶς καλουμένην ζυγαριάν. Ἐπὶ τῆς ἐννοίας ταύτης τὸ ἀρσενικὸν ὁ ζυγός κεῖται καὶ παρὰ Πλάτωνι καὶ παρ' Ἀριστοτέλει καὶ παρὰ Γαληνῷ καὶ παρ' Ἐπικτήτῳ καὶ παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ καὶ παρ' Ἰουλιανῷ καὶ παρ' ἄλλοις, τὸ δὲ θηλυκὸν ἢ ζυγός παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν. Κατὰ τὸν Εὐστάθιον «*παροιμιάζεται τὸ ζυγός δόλιος*». Γελῶμεν δ' ἐνθυμούμενοι τὸ γεγραμμένον ὑπό τινος ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Ἀθηναίῳ «*Οὐδεὶς ἀναιρεῖ τὴν ῥηθείσαν διάκρισιν ὁ ζυγός καὶ ἡ ζυγός*· συμφέρει δὲ αὕτη τοῖς ἐπιστήμοσι πρὸς διάκρισιν τῶν ἐνωιῶν». Δὲν φαίνεται δ' ἀπίθανον νὰ *δυσ-*

νασχετῆ ὁ νέος οὗτος Ἀρίσταρχος, διότι δὲν λέγεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὁ πούς καὶ ἡ πούς, ὁ δάκτυλος καὶ ἡ δάκτυλος, ὁ πῆχυς καὶ ἡ πῆχυς, κτλ. πρὸς διάκρισιν τῶν ἐννοιῶν. Εἰς μεγάλην δὲ πάντως θὰ ἐμπέση ἀπορία, ἂν ἐρωτηθῆ τί φρονεῖ περὶ τῶν ἀνευ ἄρθρου ἐκφερομένων «ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν» ἢ «μηδὲ ζυγὸν ὑπερβαίνειν» καὶ «ζυγῶ ἰστάναι», κτλ. Ἄλλὰ περὶ τῶν τοιούτων θὰ διαλάβωμεν ἀλλαγῶν διεξοδικῶς.

Ἐν ταῖς εἰς τὰς Ἐπικτήτου Διατριβὰς Σημειώσεσι τοῦ αἰοιδίου Κοραῆ φέρεται «Ἐν σοι ζυγόν: Ἀνωτέρω δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος κεφαλίου τὸν ζυγόν, ἀρσενικῶς εἴρηκε. Λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως· τὸ δὲ οὐδέτερον τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ μάλλον ἐστίν, οἷον καὶ τὸ παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα Ζυγὰ δίκαια, καὶ στάθμια δίκαια. Παρὰ τὸ ὑποκοριστικὸν Ζυγάριον ἔπλασεν ἢ παρ' ἡμῶν συνήθεια τὸ Ζυγαρία (balance)· τὸ δὲ καθιέμενον εἰς θάτερον τοῦ ζυγοῦ μέρος βαρὺ τι σῶμα ἐκ μετάλλου ἢ τινος ἐτέρας ὕλης, ἢ παραβάλλεται τὸ σταθμώμενον, δι' ἐτέρου ὑποκοριστικοῦ σημαίνει, τοῦ Ζύγιον (poids)». Ὁ Ἀμμώνιος διδάσκει «Ζυγός: ἀρσενικῶς μὲν ἐπὶ τῶν βοῶν, θηλυκῶς δὲ ἐπὶ τῶν σταθμῶν», ὁ δὲ Μάγιστρος «Ζυγός: ἀρσενικῶς ἐπὶ ἀμάξης, ἐπὶ δὲ σταθμοῦ οὐ ζυγός ἀλλὰ τὰ ζυγὰ οὐδετέρως πληθυντικῶς· τὸ γὰρ ζυγόν ἀδόκιμον», ὁ δὲ Μοσχόπουλος «Ζυγός: ὁ τῶν βοῶν, ζυγόν δὲ οὐδετέρως τὸ ζύγιον». Περὶ πάντων τούτων ἀκριβῶς θὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἐτέρῳ καιρῷ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος παρατηροῦμεν μόνον ὅτι τὸ τοῦ Ἀμμωνίου δίδαγμα εἶνε ἀνάληθες, ἂν μὴ ὑποληφθῆ κατὰ τὸν Βαλκονάριον ὅτι παρεφθάρη τὸ ὑπ' αὐτοῦ γραφέν.

§ 40. Μετὰ καὶ ἀνευ προθέσεως, κτλ. μετὰ ἢ ἀνευ ἀρνήσεως, κτλ. πρὸ καὶ μετὰ μεσημβρίαν, κτλ. πρὸ ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον, κτλ. οὔτε πρὸ οὔτε μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, κτλ. ἀνίσταται ἄλλοτε μὲν πρὸ ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, κτλ.

Ἄντι τῶν ἀγελληνίστων τούτων ῥήσεων, ὧν πολλοὶ παρ'

ἡμῶν ἀνυπόπτως ποιοῦνται χρῆσιν, ἀναγκαίως ἔχει νὰ παραλαμβάνωνται αἱ Ἑλληνικοῖς στόμασι πρέπουσαι «μετὰ προθέσεως καὶ ἀνευ προθέσεως» καὶ «μετ' ἀρνήσεως ἢ ἀνευ ἀρνήσεως» καὶ «πρὸ μεσημβρίας καὶ μετὰ μεσημβρίαν» καὶ «πρὸ τοῦ δεῖπνου ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον» καὶ «οὔτε πρὸ τῆς ἐπανάστασεως οὔτε μετὰ τὴν ἐπανάστασιν» καὶ «ἀνίσταται ἄλλοτε μὲν πρὸ τῆς ἀνατολῆς ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου».

Οὐδὲν δὲ πολλάκις κωλύει νὰ τίθηται ἀντωνυμία ἐν τῷ δευτέρῳ, ἵνα μὴ ἐπαναλαμβάνηται τὸ ὄνομα, οἷον «πρὸ μεσημβρίας καὶ μετ' αὐτὴν» καὶ «πρὸ τοῦ δεῖπνου ἢ μετ' αὐτό», κτλ. Ἄλλ' ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν παλαιῶν εἶνε πολλῶν συχνοτέρα ἢ κατ' ἐπανάληψιν τοῦ ὀνόματος ἐκφορά.

Ὅσάκις δὲ προστίθεται τῷ ὀνόματι ἐπίθετον ἢ μετοχή, δύναται νὰ μὴ ἐκφέρηται διαρρηδῆν ἐν τῷ πρώτῳ, οἷον «μετὰ τοῦ μορίου ἢ ἀνευ τοῦ μορίου τοῦ ἀποφατικοῦ» καὶ «πρὸ τῆς ὥρας ἢ μετὰ τὴν ὥραν τὴν ὠρισμένην», κτλ. ἢ νὰ λέγηται «ἄλλοτε μὲν ἔρχεται πρὸ τῆς ὠρισμένης ὥρας, ἄλλοτε δὲ μετ' αὐτὴν», κτλ. Καλῶς δ' ἔχει καὶ τὸ «μετὰ τοῦ ἀποφατικοῦ ἢ ἀνευ τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου», κτλ.

Ἴνα σαφῶς τὴν τῶν παλαιῶν καθόλου συνήθειαν ἐμφανίσωμεν, παρατιθέμεθα ποικίλα ἐξ αὐτῶν παραδείγματα, οἷον:

Ἐκ τοῦ Ὀμήρου «ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ἔλπετο πάμπαν, ἐκπέρσειν πτολίεθρον ἀνευ ἔθεν οὐδὲ σὺν αὐτῷ».

Ἐκ τοῦ Πινδάρου «τῶν δὲ πεπραγμένων ἐν δίκῃ τε καὶ παρὰ δίκαν ἀποίητον οὐδ' ἂν χρόνος ὁ πάντων πατὴρ δύναϊτο θέμεν ἔργων τέλος».

Ἐκ τοῦ Σοφοκλέους «οὐ παρ' αὐτοῖς ἀλλ' ἐν αὐτοῖσιν κακοῖς τοῖσιν μεγίστοις ὄντες».

Ἐκ τοῦ Ἀριστοφάνους «οὔτε σὺν παρωλέθροισιν οὔτ' ἀνευ παρωλέθρων».

Ἐκ τοῦ Πλάτωνος «οἶνος ἀνευ τε παιδῶν καὶ μετὰ παιδῶν ἦν ἀληθής» καὶ «μητέ ἐν μέτρῳ μητέ ἀνευ μέτρου μυθολογοῦντα». Περιεβόητον δὲ κατέστη τὸ ἐν τοῖς Νόμοις ὑπ' αὐτοῦ ῥηθέν «πᾶς γὰρ ὁ τ'

ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιός· ἀλλὰ λέγεται καὶ ὑπὲρ γῆς ἀντὶ τοῦ ἐπὶ γῆς.

Ἐκ τοῦ Λυσίου «οὔτε πρὸ τῆς συμφορᾶς οὔτε μετὰ τὴν συμφορὰν».

Ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος «πονήσαντα καὶ κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος».

Ἐκ τοῦ Δημοσθένους «σκοπείσθω πρότερον παρὰ τοὺς νόμους ἢ κατ' αὐτοὺς εἴρηται».

Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους «μνημαὶ ἐν μέτροις καὶ ἄνευ μέτρων» καὶ «οἱ μὲν ἐκ τοῦ Πόντου καὶ εἰς τὸν Πόντον μεταβάλλουσιν» καὶ «διὸ καὶ καλοῦνται—ἀλκυονίδες ἡμέραι, ἑπτὰ μὲν πρὸ τροπῶν, ἑπτὰ δὲ μετὰ τροπᾶς» καὶ «ἀλλὰ τό γ' εἰθισμένον γίνεσθαι πρὸ τοῦ πράγματός ἢ ἅμα τῷ πράγματι ἢ μετὰ τὸ πρᾶγμα».

Ἐκ τοῦ Θεοφράστου «ὄταν πνεύση μικρὸν πρὸ τροπῶν ἢ μετὰ τροπᾶς χειμερινὰς ψυχρὰς» καὶ «τὸ δὲ σκόροδον φυτεύεται μὲν μικρὸν πρὸ τροπῶν ἢ μετὰ τροπᾶς» καὶ «ἐνταῦθα δὴ πρὸ τούτων ἢ μετὰ τούτους εἰκὸς τὴν φυτεῖαν ἀρμόττειν» καὶ «τέμνουσι γὰρ δὴ νῦν τοῦ σκίροφοριῶνος καὶ ἑκατομβαιῶνος ὥσπερ πρὸ τροπῶν μικρὸν ἢ ὑπὸ τροπᾶς» καὶ «ἀπλῶς ὅσα πρὸ τῶν καρπῶν ἢ ἅμα γίνεται τοῖς καρποῖς» καὶ «ὄσους δὴ τρόπους ἄλλους τεθεωρήκαμεν εἶθ' ὑπὲρ γῆς γινομένων εἴτ' ἐπὶ γῆς εἶθ' ὑπὸ γῆς· ἔτι δὲ «πρὸς ὃ καὶ ἐν ᾧ ἡ φορά» καὶ «ἐν οἷς καὶ δι' ὧν αἱ τέχναι ποιοῦνται τὰ τέλη» καὶ «διότι θερμὸς ὁ τόπος καὶ ἐξ οὗ καὶ εἰς ὃν βεῖ» καὶ «καθ' οὗ καὶ πρὸς οὗ αἱ πνοαί» καὶ «ἐξ ὧν καὶ δι' ὧν ὁ ἰδρώς».

Ἐκ τοῦ Ἰπποκράτους ἢ Ψευδιπποκράτους «αὐτὸ τὸ νόσημα ἐς τοῦτο κατέσκηψε ἄνευ τε πυρετῶν καὶ ἐν πυρετοῖσι» καὶ «ἀλλὰ καὶ ἄνευ τύχης καὶ ξὺν τύχῃ» καὶ «ἦν τε ξὺν πυρετῷ ἦν τε ἄνευ πυρετοῦ».

Ἐκ τοῦ Πολυβίου «τὴν αἰτίαν εὑρεῖν, ἐξ ἧς καὶ δι' ἧν ἐγένετο τὸ συμβαῖνον».

Ἐκ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς «τριῶν τε ὄντων, ἐν οἷς καὶ περὶ ἃ τὴν ἀρχὴν ταύτην συμβέβηκεν εἶναι».

Ἐκ τοῦ Στράβωνος «οἱ κατ' αὐτὸν ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ μέχρι Ἰωνίας ἐπέδραμον τὴν γῆν τὴν ἐκ Βοσπόρου πᾶσαν» καὶ «ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ τὴν τῶν Κιμμερίων ἔφοδον ἢ κατ' αὐτὸν ἀναγράφοντες» καὶ «καὶ γὰρ καθ' Ὁμηρον ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ λέγουσι τὴν τῶν Κιμμε-

ρίων ἔφοδον γενέσθαι» καὶ «τῇ τε ὑπὲρ γῆς καὶ τῇ ὑπὸ γῆς» καὶ «ὅτε μὲν ὑπὲρ γῆς τοῦ ἡλίου φερομένου ὅτε δ' ὑπὸ γῆν» καὶ «τοτὲ μὲν ὑπὸ γῆς ὄντος τοτὲ δὲ ὑπὲρ γῆς φαινομένου» καὶ «βεῖν δὲ τὸν Ὄχον οἱ μὲν διὰ τῆς Βακτριανῆς φασιν, οἱ δὲ παρ' αὐτῆν» καὶ «εἰς ὃν καὶ ἐξ οὗ τὰς δύσεις καὶ τὰς ἀνατολὰς ποιεῖται» καὶ «εἰς ἧν καὶ ἐξ ἧς οἱ καμηλέμποροι—ὀδεύουσιν ἀσφαλῶς καὶ εὐπόρως ἐκ Πέτρας καὶ εἰς Πέτραν».

Ἐκ τοῦ Ἀριστείδου «εἰ τοίνυν οὐκ ἐπὶ Θηβαίους ἀλλ' ὑπὲρ Θηβαίων τότ' ἐξήλθετε».

Ἐκ τοῦ Διοσκορίδου «καὶ πρὸς τούτοις ἰδρωτοποιία καὶ πρὸ τροφῆς καὶ μετὰ τροφήν».

Ἐκ τοῦ Γαληνοῦ «τῷ δὲ μετὰ ῥίγους ἢ μὴ σὺν ῥίγει καὶ σὺν ἐμέτοις τισὶ καὶ ἰδρῶσιν ἢ ἄνευ τούτων γίνεσθαι διαφέρουσι» καὶ «ἐφ' ἣ ἢ ἐν ἣ γίνεται τὸ τέλος» καὶ «ὑφ' ὧν ἢ δι' ὧν γίνεται τὸ τέλος».

Ἐκ τοῦ Φιλοστράτου «δουλωσάμενον ταῖς ναυσὶ τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ τε καὶ ἐν θαλάττῃ».

Ἐκ τοῦ Ἡλιοδώρου «ὃ δέ με πρὸ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἐξήλχυνεν».

Ἐκ τοῦ σοφιστοῦ Νικολάου «ὅτι ἢ μὲν ἄνευ περιστάσεως, ἢ δὲ μετὰ περιστάσεως συνίσταται».

Ἐκ τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Θεοκρίτου «ἑπτὰ πρὸ τῆς γεννήσεως καὶ ἑπτὰ μετὰ τὴν γέννησιν».

Ἐκ τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Ἀριστείδου «εἰς τρία γὰρ διακρίθῃ καὶ λέγει τὰ πρὸ τοῦ πράγματος, τὰ ἐν τῷ πράγματι, τὰ μετὰ τὸ πρᾶγμα».

Καὶ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀναγινώσκειται «γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ» καὶ «ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα», κτλ.

Ὁ Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ Ζεύγους προτιθέμενος νὰ παραστήσῃ τέσσαρας πρὸς τὰ αὐτὰ πρόσωπα σχέσεις παραλαμβάνει τετρακτίς τὴν προσωπικὴν ἀντανυμίαν μετὰ τῆς προσηκούσης ἐκίστοτε προθέσεως, οἷον «κινδυνεύει τὰ μὲν ὑφ' ἡμῶν, τὰ δὲ δι' ἡμᾶς, τὰ δ' ὑπὲρ ἡμῶν, τὰ δὲ μεθ' ἡμῶν».

Οὐχὶ δὲ παντελῶς ἀνωφελὲς φαίνεται νὰ προστεθῶσι τοῖς κατειλεγμένοις παραδείγμασι τὰ ἐν ταῖς πρὸς Δημόνιον Παρκινέσειν ἀπαντῶντα βρώμη δὲ μετὰ μὲν φρονησεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης

πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε» καὶ «τέρψις γὰρ σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον, ἄνευ δὲ τούτου κείριστον» καὶ τὸ παρὰ Δημοσθένει «οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἀνθρώποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλευέσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα» καὶ τὸ παρ' Ἀριστοτέλει «ἀλλ' ὅμως οὐκ ἄνευ μὲν τούτων γέγονεν, οὐ μέντοι διὰ ταῦτα πλὴν ὡς δι' ὕλην», ᾧ ἐμπερές τὸ θουλούμενον «οὔτε διὰ τοῦτο οὐτ' ἄνευ τούτου», καὶ τὸ παρὰ Στράβωνι «Εὐθύδημος, κκκὸν εἰ τῆς πόλεως ἀναγκάζον· οὔτε γὰρ μετὰ σοῦ δυνάμεθα ζῆν οὐτ' ἄνευ σοῦ». Ἐν ταῖς Κωσκαῖς Προγνώσεσι φέρεται «φῦσαν δὲ ἄνευ ψόφου περδῆσιος διεξιέναι βέλτιστον· κρέσσον δὲ καὶ ξὺν ψόφῳ διελθεῖν ἢ αὐτοῦ ἀνειλέεσθαι», ἐν δὲ τῷ Προγνωστικῷ «φῦσαν δὲ ἄνευ ψόφου ΚΑΙ περδῆσιος διεξιέναι ἄριστον, κτέ.» ἢ «ἄνευ ψόφου ΜΕΝ ΚΑΙ περδῆσιος κτέ.». Ἄλλὰ τὸ περδῆσιος ἢ καὶ περδῆσιος εἶνε πάντως παρεμβεβλημένον. Παρατηρητέον δ' ὅτι, ἂν ἐν τῷ δευτέρῳ ἀντὶ τῆς προθέσεως γίνηται χρήσις ἐπιρρήματος, ἄλλοτε μὲν πρόσκειται αὐτῷ ἢ προσήκουσα πτώσις, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ «μήτ' ἐκ ὁδῶ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδην οὐρήσης», ἄλλοτε δὲ παραλείπεται συνεξακουομένη, ὡς παρὰ Θεοφράστῳ «ἢ πρὸ αὐτῶν ἢ ὕστερον μικρῶ» καὶ παρὰ Στράβωνι «ὁ μῆδενι συμμίξας τῶν Ἑλλήνων μῆτε κατὰ τὴν πλάτην μῆθ' ὕστερον» καὶ «τὰ μὲν πρὸ τῆς πόλεως ἐν τοῖς κήποις τὰ δὲ ἐντὸς» καὶ «τάς μὲν σὺν ἐνθουσιασμῷ τὰς δὲ χωρὶς, καὶ τὰς μὲν μετὰ μουσικῆς τὰς δὲ μῆ» καὶ «ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς καὶ ἐκ παλαιῶν καὶ αἱ Ἀριστοτέλους Πολιτεῖσι δηλοῦσιν».

Ἄλλ', ἂν ἐν τῷ πρώτῳ γίνηται χρήσις ἐπιρρήματος ἀντὶ τῆς προθέσεως, ἀδύνατος ἀποβαίνει ἢ ἔλλειψις, ὡς ἄλλα τε παραδείγματα μνηνύουσι καὶ τὸ ἐκ τοῦ Στράβωνος «πόλεις δ' εἰσὶν ἐντὸς τοῦ Πάδου καὶ περὶ τὸν Πάδον» καὶ τὸ ἐκ τοῦ Γαληνοῦ «ἀλλ' οἱ μὲν νέοι χωρὶς κακοχυμίας, οἱ παλαιοὶ δὲ καὶ σὺν ταύτῃ». Παράδοξον φαίνεται τὸ τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνη «ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ κτέ.», εἰς ᾧ φέρεται σχόλιον «τὸ ἐκτὸς καὶ τὸ παρὰ ἐκ παραλλήλου». Προσπακούεται δὲ συνήθως ἡ γενικὴ ἐλπίδος ἢ ἐλπίδων· ἢ γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδων καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ. Ἄλλ' ὑπό τινων μεταγράφεται «ἢ γὰρ ἄτοπος καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ» ἢ «ἢ γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος πολλῆ χαρὰ». Τὸ παρ' Ὀρειβασίῳ ἀναγνωσκόμενον «ἀλλὰ γὰρ καὶ τῆς

βικίου καὶ συντόνου ἐνεργείας καὶ χωρὶς τε καὶ διὰ τούτων, ὡς εἰκός, ὀλιγοφελέστερός ἐστι» τρεπτέον ἴσως εἰς τὸ «τῆς βικίου καὶ συντόνου ἐνεργείας κ' Ἐχώρισται (= ἀπήλλακται, ἐστέρηται) καὶ διὰ τούτου, ὡς εἰκός, κτέ.».

Πολλάκις δ' ἐκφέρεται ἅπαξ ἢ πτώσις, εἴτ' ἐν τῷ πρώτῳ τιθεμένη εἴτ' ἐν τῷ δευτέρῳ, ἂν ἐν ἀμφοτέροις ἐπιρρημα ἀντὶ τῆς προθέσεως παραλαμβάνηται, ὡς παρ' Ἀριστοτέλει «καὶ ὅπως οἱ τ' ἐπέκεινα Μαλέας καὶ οἱ ἐντὸς διαφέρουσι μαλακότητι καὶ σκληρότητι» καὶ παρὰ Στράβωνι «τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Ταύρου τὸ δὲ ἐκτὸς» καὶ «τοῖς τε ἐκτὸς τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῖς ἐντὸς» καὶ «τῆς τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτὸς» καὶ «καλεῖται τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Πάδου τὸ δὲ πέραν», κτλ. καὶ «τὰ μὲν ἐντὸς τὰ δὲ ἐκτὸς τῆς συμπάσης οἰκουμένης» καὶ «τὴν τε ἐντὸς καὶ τὴν ἐκτὸς στηλῶν» καὶ «τὰ μὲν ἐντὸς οἰκεῖ τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ ὄρμου» καὶ «ἢ πέραν καὶ ἢ ἐντὸς τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ», κτλ. Καθ' ὅμοιον τρόπον λέγεται ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου «οἱ Ἀθήνησι ἐπὶ τὰδε πέρδικες τοῦ Κορδαλλοῦ πρὸς τὸ ἄστυ κακκχβίζουσιν, οἱ δ' ἐπέκεινα τιττυβίζουσιν» καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὑπ' ἄλλων. Τῆς ἀνελλιπῶς ἐχούσης συντάξεως, καθ' ἣν ἐφ' ἐκτέρου ἐπιρρήματος ἐκφέρεται διακρήδην ἢ πτώσις, μνημονεύομεν δύο μόνον μικρῦτα, τὸ ἐκ τοῦ Στράβωνος «ἔξω μὲν στηλῶν Γάδειρά τε καὶ Καττιτερίδες καὶ Βρετανικαί, ἐντὸς δὲ στηλῶν αἱ τε Γυμνήσαι καὶ ἄλλα νησίδια» καὶ τὸ ἐκ τοῦ ψηφίσματος τοῦ κειμένου ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου λόγῳ τοῦ Δημοσθένους «κατχομιζέειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα τὴν ταχίστην, τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι εἰς ἄστυ καὶ Πειραιᾶ, τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι εἰς Ἐλευσίνα καὶ Φυλὴν κτέ.».

Εὐκόλως δέ, νομίζομεν, ἐκ τῶν εἰρημένων κατανοεῖται πῶς δύναται τις νὰ κατασκευάσῃ τὸν λόγον, ἂν τρεῖς σχέσεις σκοπῇ νὰ παραστήσῃ εἴτε διὰ δύο προθέσεων καὶ ἐνὸς ἐπιρρήματος εἴτε διὰ δύο ἐπιρρημάτων καὶ μιᾶς προθέσεως. Ἄλλ' οὐδὲν κωλύει νὰ παρατεθῶσι καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ Στράβωνος χωρία· «ἢ γὰρ ἐπὶ ταύταις ἢ παρὰ ταύταις ἢ μεταξὺ ἴδρυνται» καὶ «οὔτ' ἐκτὸς τῶν Ἀλπεων οὔτ' ἐν αὐταῖς οὔτ' ἐντὸς».

Ἐν τῷ Σοφιστῇ τοῦ Πλάτωνος ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις «δεῖ δὲ αἰεὶ παντὸς πέρι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μᾶλλον διὰ λόγων ἢ τούνομα μόνον συνωμολογήσθαι χωρὶς λόγων» εἶκασεν ὁ Στέφανος διὰ λό-

γΟΥ, ἵνα συμφωνῇ κατ' ἀριθμὸν τῷ ἐπ' ἐναντίας σχέσεως ἐπιφερομένῳ χωρὶς λόγΟΥ. Ἄλλ' οὐδαμῶς ἢ κειμένη γραφὴ ἀτοπίως μετέχουσα ὀφείλει νὰ μὲνῃ ἀκίνητος. Ἀμφιβάλλομεν δ' ἂν τὸ αὐτὸ ἀρμόζῃ νὰ λεχθῆ καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ Ποιητικῇ τοῦ Ἀριστοτέλους «εἴη γὰρ ἂν τὰ Ἡροδότου εἰς μέτρα τεθῆναι, καὶ οὐδὲν ἦττον ἂν εἴη ἱστορία τις μετὰ μέτροΥ ἢ ἄνευ μέτρων». Ὁρθότατα δὲ καὶ παντάπασιν ἀνυπόπτως ἔχει τὸ «Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπων». Ὁ Στράβων τῶν συνωνύμων χρῆσιν ποιούμενος γράφει «καὶ μέλους χωρὶς καὶ μετ' ὧδῆς ἔργα θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν τῶν ἀρίστων ἀναδιδόντες».

Παρ' Ἀθηναίῳ λέγεται «Ἡρακλείδης δὲ ὁ Ταραντίνος ζητεῖ πότερον προπαρατίθεσθαι δεῖ τὰ τραγῆματα—ἢ οὐ, ἀλλὰ μετὰ τὸ δεῖπνον». Ἡδύνατο δὲ νὰ ῥηθῆ ἂντ' αὐτοῦ «πότερον πρὸ τοῦ δεῖπνον παρατίθεσθαι δεῖ τὰ τραγῆματα ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον». Πρὸς τὸ ἐκ τοῦ Ἀθηναίου παρατεθὲν χωρίον ἔχει ἐμφέρειαν τὸ παρὰ Θεοφράστῳ «τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν φιλεῖ πρῶτα ποιεῖσθαι, τὰ δὲ ὄψῃ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν τοὺς χειμῶνας».

Παρασημειωτέον δ' ὅτι οὐδὲ δύο διάφοροι πτώσεις μετὰ τῆς αὐτῆς προθέσεως ἄπαξ τιθεμένης συνετάττοντο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Τὸ τοῦ Ἡροδότου «οἱ Πέρσαι ἐδῶκον πρὸς ἡῶ τε καὶ τοῦ Ταναΐδος» (I=Γκαὶ Θ=Ο).

Ἐν τέλει μνημονεύομεν τὸ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐν τοῖς Στρωματεῦσι γεγραμμένον «ὅπερ τῶν κατὰ ἢ πρὸς τί πως ἔχειν ὀνομασμένων ἐστὶ», δι' οὗ ἐμφαίνεται ὅτι ἀδιαφόρως ἐν τῷ προκειμένῳ γίνεται χρῆσις τῆς ΚΑΤΑ ἢ τῆς ΠΡΟΣ προθέσεως. Κατανοεῖται δὲ κάλλιστα τὸ πρᾶγμα, ἂν γραφῆ «τῶν κατὰ (ἢ πρὸς) τί πως ἔχειν ὀνομασμένων».

§ 41. Ἐπεσημασμένος, ἐπεσωρευμένος, ἀνεσυρμένος, προὑπελογισμένος, ἐβρασμένος, ἀπεκρυσταλλωμένος, κτλ. καὶ ἀποκεκτηνωμένος, καταπεπτοημένος, κτλ.

Κακῶς μὲν οἱ πρῶτοι τύποι προηγήθησαν ἄνευ ἀναδιπλα-

σιασμοῦ, κακῶς δ' οἱ δεύτεροι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ. Δίκαιον δ' εἶνε νὰ προστεθῆ μὲν ἐκείνοις ὡς παρὰ φύσιν ἐλλείπων, ν' ἀφαιρεθῆ δ' ἀπὸ τούτων ὡς ἀθέσμως προσκεκολλημένος. Σχηματίζονται δ' οὕτω τὰ κανονικά καὶ ἀνεγκλήτως ἔχοντα ἐπισημασμένος, ἐπισεσωρευμένος, ἀνασεσυρμένος, προὑπολελογισμένος, βεβρασμένος, ἀποκεκρυσταλλωμένος, κτλ. καὶ ἀπεκτηνωμένος, καταπεπτοημένος, κτλ.

§ 42. Ἀπελπισία.

Παρ' οὐδενὶ τῶν ἀρχαίων εὑρομεν τὴν λέξιν ἀπελπισία. Ὁ Πολύβιος ἐν μὲν τῇ τρίτῃ λέγει «τηλικούτον γὰρ προενεβέβλήκει κατελπισμὸν τοῖς ὄχλοις», ἐν δὲ τῇ τριακοστῇ πρώτῃ «καὶ τις οἶον ἀπελπισμὸς ὑπέδραμε τοὺς ἀνθρώπους». Τῆς λέξεως ἀπελπισμὸς ποιοῦνται ἐνίοτε καὶ οἱ Ἑκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς χρῆσιν, οἷον Ἰωάννης ὁ Χρυσόσομος, Γρηγόριος ὁ Νύσσης καὶ ἄλλοι. Ἐπαινετὸν δ' ἴσως ἔργον θὰ πρᾶξωμεν, ἂν ἐγκρίνωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν καθαρῆσαν γλῶσσαν τὸν παλαιὸν τύπον ἀπελπισμὸς ἀποδιοπομπούμενοι τὸν νεωτερικὸν ἢ παραπεποιημένον ἀπελπισία. Δυνάμεθα δὲ κατὰ τὸ ἀπελπισμὸς καὶ κατελπισμὸς νὰ λέγωμεν καὶ ἐπελπισμὸς ἐκ τοῦ ἐπελπίζω.

Ἐν τῷ ἐσχάτως παρηγμακῶτι ἑλληνισμῷ εὐρίσκεται καὶ τύπος ἀπελπιστία, ὃν οὐδαμῶς ἀποδεκτὸν νομίζομεν. Περὶ τῶν ῥηματικῶν ὀνομάτων τῶν διὰ τῆς καταλήξεως ΜΟΣ ἐσηματισμένων θὰ πραγματευθῶμεν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἐν τῷ καθήκοντι χρόνῳ.

§ 43. Καταχρῶμαίτινος, καταχρῶμαι τῆς φιλίας, καταχρῶμαι τῆς ἀγαθότητος, τῆς εὐπιστίας, κτλ.

Πρὸ πολλοῦ ἐπεισεχώμασε τῇ καθ' ἡμᾶς συνηθείᾳ ἢ παντε-

λῶς ὀθνεῖα καὶ ἔκφυλος τοῦ καταχρῶμαι μετὰ γενικῆς σύνταξης, μόνη δὲ σχεδὸν αὕτη ἐπιπολάζει τὰ νῦν ἐν αὐτῇ, διότι ὀλίγιστοι τῶν νέων Ἑλλήνων προθυμοῦνται νὰ ἐπισκοπῶσι μετὰ σπουδῆς τὴν φύσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ νὰ προσέχωσιν ἐγρηγορότερες τῇ ἀδόλῳ αὐτῆς χρήσει. Τὸ ῥῆμα καταχρῶμαι δηλοῦν κυρίως ὅλως ἢ ὀλοσχερῶς χρῶμαι, σφόδρα καὶ ὑπερβαλλόντως χρῶμαι, δαφιλῶς καὶ ἀφειδῶς χρῶμαι, ἄνευ τινὸς δυσκολίας μεθίσταται εἰς τὴν σημασίαν τοῦ κακῶς καὶ ἀνοικειῶς χρῶμαι ἤτοι ἀνάρμοστον καὶ ἀπροσδιόνυσον χρῆσιν ποιοῦμαι. Οὐδένα δὲ δύναται νὰ λανθάνῃ ὅτι τῇ ὑπὸ τῆς προθέσεως ΚΑΤΑ ἐμφανιζομένη ἐννοίᾳ τῆς ὑπερβολῆς καὶ ἀφειδίας ἀναγκαίως πως παρομαρτεῖ ἢ παραφύεται ἢ τῆς κακίας καὶ διαστροφῆς ἢ τῆς πλημμελείας καὶ ἀτοπίας. Ὁ Συνέσιος ἀντιδιαίρων τὸ καταχρῶμαι πρὸς τὸ χρῶμαι σαφῶς τὴν διαφορὰν αὐτῶν παρέστησεν ἐν τῇ ῥήσει «χρῆσθαι ταῖς φιλίαις, οὐ καταχρῆσθαι». Ὡς δὲ τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα συνετάττετο μετὰ δοτικῆς, οἷον χρῶμαι τῷ καιρῷ, τῇ ἐξουσίᾳ, κτλ. χρῶμαι τῇ λέξει, τῷ ὀνόματι, κτλ., οὕτω καὶ τὸ σύνθετον, οἷον καταχρῶμαι τῷ καιρῷ, καταχρῶμαι τῇ σαρκί, καταχρῶμαι τῇ τρυφῇ, κτλ. καταχρῶμαι τῇ λέξει, τῷ ὀνόματι, κτλ., οὐδεμίαν ῥοπήν ἐχούσης τῆς ἐπὶ τοιαύτης ἐννοίας παρελημμένης προθέσεως εἰς μεταβολὴν τῆς συντάξεως. Ἄλλοιᾳ εἶνε ἡ δύναμις τῆς προθέσεως ἐπὶ τῶν ῥημάτων καταγελῶ, καταβοῶ, καταφρονῶ καὶ ἄλλων πολλῶν· φυσικῶς δὲ ταῦτα καὶ εὐλόγως φέρονται διὰ τὴν πρόθεσιν ἐπὶ γενικὴν. Ἄλλ' ἢ τοῦ καταχρῶμαι μετὰ τῆς πτώσεως ταύτης ἐκφορὰ ἀποβαίνει κατὰ πάντα τρόπον ἀδύνατος, πλὴν ἐάν τις δοξάζῃ ὅτι εὐδοῦται τὸ προφανῶς ξενίζον καταχρῶμαι τῆς φιλίας ἢ τῆς ἀγαθότητος ἐκλαμβανόμενον ἰσοδύναμον τῷ χρῶμαι κατὰ τῆς φιλίας ἢ τῆς ἀγαθότητος!

Εὐρίσκεται καὶ μετ' αἰτιατικῆς τὸ ῥῆμα καταχρῶμαι ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ συντεταγμένον, ἀλλ' ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ φθειρω, ἀναλίσκω ἢ καταναλίσκω, σπαθῶ ἢ κατασπα-

θῶ, κτλ. Λέγεται δὲ καὶ καταχρῶμαί τινα (προκαταχρῶμαί τινα, προσκαταχρῶμαί τινα) ἀντὶ τοῦ ἀπόλλυμί τινα, ἀποκτείνω ἢ φονεύω τινά, καθάπερ καὶ διαχρῶμαί τινα καὶ ἀποχρῶμαί τινα.

Μάρτυρας τῆς τοῦ καταχρῶμαι μετὰ δοτικῆς συντάξεως οὐκ ὀλίγους ἔχομεν νὰ παραγάγωμεν ἔκ τε τῶν δοκίμων καὶ τῶν ἀδοκίμων· ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι παρεχόμεθα δύο μόνους, τὸν Λουκιανὸν καὶ τὸν Γαληνόν, ὧν ὁ μὲν λέγει «τοῦ ταῦ καταχρωμένου τοῖς ἐμοῖς» καὶ «ὡς δὲ κατεχρητό μου τῇ περὶ παιδείαν φιλοτιμία», ὁ δὲ Γαληνὸς «ὅτι μὴ κυρίως ἀλλὰ καταχρῶμενοι τῇ προσηγορίᾳ» καὶ «ὑπερ καὶ στόμαχον ὀνομάζειν εἰθίμεθα καταχρῶμενοι τῇ προσηγορίᾳ» καὶ «εἰθικότες οὖν οἱ πολλοὶ καταχρῆσθαι τοῖς ὀνόμασι τὸ κωλυτικὸν τοῦ ψυχῆσθαι θερμαῖνον ὀνομάζουσιν οὐκ ὀρθῶς» καὶ «θερμὰ λέγομεν ἐνίοτε καταχρῶμενοι τῇ προσηγορίᾳ» καὶ «ἀντὶ τοῦ πάθους τῷ πεπορθοῦ μορῶ κατεχρησάτο» καὶ «ὀνομάζουσι δὲ αὐτὸν ἔνιοι καὶ κύνα καταχρῶμενοι τῇ τοῦ παντὸς ἄστρου προσηγορίᾳ» καὶ «ἀλλὰ καταχρῆσθαι μᾶλλον αὐτὸν τῷ ῥήματι ἀντὶ τοῦ ἰσχυοῦσθαι» καὶ «καταχρῶμενοι δὲ τοῖς ὀνόμασι καὶ μέλαινα ἔστιν ὅτε καλοῦμεν», κτλ.

Περὶ τῆς μετ' αἰτιατικῆς συντάξεως τοῦ τε συνθέτου καταχρῶμαι, τοῦ ἔχοντος τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀπρεπῶς καὶ ἀδίκως χρῶμαι ἢ πλημμελῶς καὶ ἀτόπως, καὶ τοῦ ἀπλοῦ χρῶμαι πολλὰ μέλλομεν νὰ γράψωμεν ἐν εὐθέτῳ τόπῳ.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, πρόδηλον γίνεται ὅτι ὀφείλομεν ἀπροφασίστως ν' ἀποτριβώμεθα μὲν τὴν ὑπ' ἀμαθίας εἰσφθαρθεῖσαν εἰς τὴν γλώσσαν σύνταξιν τοῦ καταχρῶμαι μετὰ γενικῆς, ν' ἀσπαζώμεθα δὲ τὴν νενομισμένην παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀνδράσιν ἤτοι τὴν μετὰ δοτικῆς. Δύνανται δ' οἱ ἀπλότητα ἐν τῷ λόγῳ θηρεύοντες καὶ πρὸς τὸ ἰδιωτικὸν μᾶλλον ἀποκλίνοντες νὰ ποιῶνται χρῆσιν τῆς μετ' αἰτιατικῆς ἐκφορᾶς τοῦ προκειμένου ῥήματος (καταχρῶμαι τὴν φιλίαν, τὴν ἀγαθότητα, κτλ.), ἣν καὶ ἡ φύσις τῆς νέας γλώσσης

προσδέχεται καὶ ἡ χρῆσις μεταγενεστέρων τινῶν πιστοῦται. Ἄλλ' ἀκριβέστερον περὶ τούτου ἀλλαχοῦ.

Παρατηρητέον δ' ὅτι οἱ παρ' ἡμῖν δίκην μυκῆτων φυόμενοι συγγραφεῖς, οἵτινες ἀόκνως τὸν ξηρὸν χάρτην τῷ ὑγρῷ μέλανι στίζοντες ἀδιά τῆς ἀφροσύνης ἢ ἐμπληξίας αὐτῶν μνημεῖα καταλείπουσι, καὶ τὸ ἀπλοῦν χρῶμαι πολλάκις μετὰ γενικῆς συντάτουσι λεγοντες χρῶμαι τοῦ δικαίωματος, χρῶμαι τῆς ἐξουσίας, χρῶμαι τῆς εὐκαιρίας, κτλ. ἀντὶ τοῦ χρῶμαι τῷ δικαίωματι ἢ ποιοῦμαι χρῆσιν τοῦ δικαίωματος, κτλ.

§ 44. Βιέννη, Βιέννην.

Ὁ μακαρίτης Ἀσώπιος ἐν μὲν τοῖς Σουτσειοῖς γράφει «Εἰς τὴν Βιέννην. Τοῦτο κλίνεται ἢ Βιέννα, τῆς Βιέννης, τὴν Βιένναν, ὡς Ἄννα, Ἄννης, Ἄνναν», ἐν δὲ τῷ Ὀρθογραφικῷ, συγγράμματι παλαιότερω τῶν Σουτσειῶν, «Ἐκ τῶν διὰ τοῦ α ἐκφερομένων ἀνήκουσιν ἐνταῦθα τὰ γένα ἢ γέννα, βλένα ἢ βλέννα (= μύξα), ὅπερ καὶ πλένα ἢ πλέννα λέγεται, νέννα (= θεία, παρ' ἡμῖν δέ = βυζάστρα), ὡς θηλυκὸν τοῦ νέννος, τήβεννα, Βέννα ἢ πόλις τῆς Θράκης καὶ Ράβεννα ἢ Ἰταλικὴ (Ravenna), κατὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἡ Αὐστριακὴ μητρόπολις Βιέννα ἢ Βιέννα».

Θαυμαστὸν ἡμῖν φαίνεται, ἵνα μηδὲν περὶ τῶν ἄλλων ἀτοπιῶν εἴπωμεν, ὅτι περὶ τοῦ ὀνόματος τῆς Βιέννης λόγον δ' Ἀσώπιος ποιούμενος ὅλως ἐπελάθετο τῆς ὑπὸ τῶν παλαιῶν, Πλουτάρχου καὶ ἄλλων, μνημονευομένης ὁμωνύμου Γαλατικῆς πόλεως, πρὸς ἣν πρώτην, νομίζομεν, ἤρμοζε νὰ παραβληθῆ ἢ Αὐστριακῆ. Ἀλλὰ τῆς Γαλατικῆς πόλεως τὸ ὄνομα ἐπερατοῦτο παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εἰς βραχεῖαν συλλαβὴν καὶ ἐτονίζετο ἐν τῇ προπαραληγούσῃ, οἷον Βιέννα-Βιένναν, ὡς Ῥάβεννα-Ῥάβενναν. Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ φέρεται καὶ «Ἰτεννα: πόλις Λυκίας».¹

¹ Ἀκριβῶς περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν εἰς ΝΝΑ πολυσυλλάθων ὀνομάτων, οἷον

Ὁ ὀρθὸς λόγος πείθει ὅτι, ὡς οἱ παλαιοὶ Ἑλληνες ἐπὶ τῆς Γαλατικῆς πόλεως (Λατ. Vienna, Γαλλ. Vienne) μετεχειρίζοντο βραχυκατάληκτον καὶ προπαροξύτονον τύπον, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς Αὐστριακῆς (Ἰταλ. Vienna, Γαλλ. Vienne) ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν Βιέννα (Βιέννης, Βιέννη) Βιένναν ὀλίγον φροντίζοντες ἂν ἐναντιῶνται μακρὰ καὶ ἀπέραντα ἐρίζοντες οἱ ἐκτόπως ταῖς πονηραῖς χρήσεσι χαίροντες καὶ ἐκθύμως αὐτῶν προκινδυνεύοντες, οἱ διὰ συνήθειαν ἀμαρτημάτων καὶ συνέχειαν ὥσπερ ἐν σκληρᾷ σαρκὶ καὶ τυλώδει τῇ ψυχῇ μώλωπα μὴ λαμβάνοντες.

Ἐκαλεῖτο δ' ἡ Αὐστριακὴ πόλις τὸ πάλαι Vindobona (ἢ Vendobona, κτλ.), τουτέστιν Οὐϊνδόβονα, ὡς Ἰουλιόβονα καὶ Οὐϊλιόβονα. Σφάλλεται ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς γράφων ἐν τῇ ἐκδόσει Μάρκου τοῦ Ἀντωνίου «Ἄφοῦ ἔζησεν ἔτη πενήκοντα ἐννέα ὁ θαυμάσιος οὗτος Αὐτοκράτωρ—ἀπέθανε κατὰ τὸ 180 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, εἰς τὸν Οὐϊνδοβόνναν (τὴν σήμερον Βιένναν τῆς Αὐστρίας)». Ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ τοῦ Φορβιγῆρου καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Παπίου γίνεται μνεῖα τύπου ΟὐϊνδόβΟΥνα. Ἀλλὰ τοῦ πρὸς πίστῳσιν αὐτοῦ καλουμένου μάρτυρος Ἀγαθημέρου ἢ Ψευδαγαθημέρου τὸ χωρίον εἶνε ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένον «ὄν (Ἰστρον) μέχρις Οὐδούνου πόλεως Δανούβιον καλοῦσιν», οὐχὶ «ὄν μέχρις Οὐϊνδοβούνης πόλεως Δανούβιον καλοῦσιν», ὡς ἀναγινώσκειται κοινῶς ἐξ εἰκασίας. Ὁ Κάρολος Μυλλῆρος ἐξέδωκε «μέχρι Νουϊοδούνου».

Παρὰ Πλουτάρχῳ ἀναγινώσκειται «ἐκ δὲ τῆς περὶ Βιένναν Γαλατικῆς ὁ πισίτης οἶνος κατακομίζεται», παρὰ δ' Ἰωσήφῳ ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πολέμου «παραλαβὼν τὴν ἐθναρχίαν Ἀρχέλαος—ἔτει τῆς ἀρχῆς ἐνάτῳ φυγαδεύεται μὲν εἰς Βιένναν πόλιν τῆς Γαλατίας αὐτός», παρὰ δ' Ἰουλιανῷ «ἦν γὰρ ὁ μὲν περὶ τὴν Βιένναν, ὁ δὲ ἐν ταῖς Βρεττανίαις», παρὰ δ' Εὐσεβίῳ «ἦς μητροπόλεις ἐπίσημοι καὶ παρὰ τὰς ἄλλας τῶν αὐτόθι διαφέρουσαι βεβόηηται Λούγδουνος καὶ Ἡριννα, Κόριννα, κτλ. θὰ διαλάβωμεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ἐν ᾧ θὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν γραφὴν Δημέννα, Ἀρδουέννα, Τρασουμέννα, κτλ.

Βιεννα). Λέγει δ' ἐτέρωθι ὁ Εὐσέβιος «Ἱστορεῖ δὲ (ὁ Ἰώσηπος) καὶ τὸν Ἡρόδην τῆς βασιλείας ἀποπεπτωκέναι διὰ τὴν αὐτὴν Ἡρωδιάδα — *Βιεννα* τῆς Γαλλίας οἰκεῖν καταδικασθέντα». Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ *Βιεννα* ὄφειλε νὰ εἴπῃ *Λούγδουρον*¹ διότι εἰς ταύτην τὴν πόλιν ἐφυγαδεύθη ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἡρόδης ὁ τετράρχης Γαλιλαίας καὶ Περραίας γενόμενος, εἰς δὲ τὴν Βιενναν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀρχέλαος, καθὰ ἱστορεῖ ὁ Ἰώσηπος γράφων ἐν μὲν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ βιβλίῳ τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἀρχαιολογίας «Καὶ ἤρετο τὸν Ἡρόδην εἰ ἀληθὴς ὁ περὶ τῶν ὄπλων λόγος. Τοῦ δὲ — εἰπόντος εἶναι τὰ ὄπλα, πιστὰ ἡγούμενος εἶναι τὰ ἐπὶ τῇ ἀποστάσει κατηγορούμενα, τὴν τετραρχίαν ἀφελόμενος αὐτὸν προσθήκην τῇ Ἀγρίππα βασιλείᾳ ποιῆται, καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως τῷ Ἀγρίππα δίδωσιν, αὐτὸν τε φυγῇ ἀϊδίῳ ἐζημίωσεν ἀποδείξας οἰκητήριον αὐτοῦ *Λούγδουρον* πόλιν τῆς Γαλλίας», ἐν δὲ τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ «Καὶ δεξέσθαι ἐκ τοῦ οὐζέου ποιησάμενος καὶ ἀφικόμενος εἰς Ἰουδαίαν καταλαμβάνει τὸν Ἀρχέλαον ἐν εὐωχίᾳ ὄντα μετὰ τῶν φίλων, τὴν τε διάνοιαν ἀποσημαίνει τὴν Καίσαρος καὶ ὤρμησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἕξοδον. Καὶ ὁ Καῖσαρ ἀφικομένου ἐπὶ τινων κατηγορίων ἀροῖται καὶ αὐτοῦ λέγοντος· καὶ ἐκεῖνον μὲν φυγάδα ἐλαύνει δούς οἰκητήριον αὐτῷ *Βιεννα* πόλιν τῆς Γαλατίας, τὰ δὲ χρήματα ἀπηνέγκατο». Καὶ ὁ Φώτιος ἐπιτρέχων ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τὴν τοῦ Ἰωσήπου Ἀρχαιολογίαν μνημονεύει ἐξ αὐτῆς ὅτι «Ἀρχέλαος, ἐπεὶ ὡμῶς καὶ κατὰ τὸν πατέρα Ἰουδαίων ἤρχε, Καίσαρος δεσηθέντων τῶν τυραννουμένων, δεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἐκπέπτωκε καὶ *Βιεννα* οἰκεῖν τῆς Γαλλίας καταδικάζεται» καὶ ὅτι Ἀγρίππας «κατηγορήσας Ἡρόδην παρὰ Γάτῳ Καίσαρι ὡς δύσνους εἶη Ῥωμαίοις αἰεὶ — παρασκευάζει ἀντὶ τῆς ὄνειροποληθείσης βασιλείας τῆς τε οἰκείας ἐκπεσεῖν τετραρχίας καὶ εἰς *Λούγδουρον* ἀϊδίᾳ φυγῇ ζημιωθέντα ἐλαθῆναι». Παρὰ Στράβωνι ἐν βιβλίῳ ΙΓ' φέρεται «Οὐ μέντοι εὐτύχησαν οἱ παῖδες (τοῦ βασιλέως Ἡρόδου), ἀλλ' ἐν αἰτίαις ἐγένοντο· καὶ ὁ μὲν ἐν φυγῇ διετέλει παρὰ τοῖς Ἀλλοθρίξιν Γαλάταις λαβῶν οἴκησιν, οἱ δὲ θεραπαίᾳ πολλῇ μόλις εὗροντο κάθοδον, τετραρχίας ἀποδειχθείσης ἑκατέρῳ».

Λέγεται δ' οὐ μόνον *Βιεννα-Βιέννης*, κτλ. ἀλλὰ καὶ *Οὐιέννα-Οὐιέννης*, κτλ., ὡς ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος «Ἀπὸ δὲ

τοῦ Ἰσαρος εἰς *Οὐιένναν* τὴν τῶν Ἀλλοθρίγων μητρόπολιν κειμένην ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ στάδιοι εἰσι τριακόσιοι εἴκοσι. Πλησίον δ' ὑπέρεται τῆς *Οὐιέννης* τὸ Λούγδουρον» καὶ «οἱ δ' ἐπιφανέστατοι τὴν *Οὐιένναν* ἔχοντες» καὶ «πάλιν δ' ἐπικρατήσας ὁ Ῥοδανὸς εἰς τὴν *Οὐιένναν* φέρεται» καὶ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἱστορίᾳ Δίωνος τοῦ Κασσίου «τοὺς ἐξ *Οὐιέννης* τῆς Ναρβωνησίως ὑπὸ τῶν Ἀλλοθρίγων ποτὲ ἐκπεσόντας». Παρὰ Πτολεμαίῳ ἐν τῇ Γεωγραφικῇ Ὑφηγήσει εὐρίσκεται καὶ ὀρθῶς γεγραμμένη ἡ ὀνομαστικὴ *Οὐιέννα* καὶ πλημμελῶς *Οὐιέννα*. Κεῖται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «εἰς τὸ ἀπὸ μεσημβρίας *Οὐιέννης* πόλεως μέρος ῥέουσιν ὁμοίως κτέ.».

Ὡς δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὄνομα ἔχει διττὸν τύπον *Βιεννα* καὶ *Οὐιέννα*, οὕτω καὶ τὸ *Ράβεννα*, ἄλλοτε μὲν διὰ τοῦ Β ἐκφερόμενον, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ ΟΥ, ὡς ἐν τῷ Ε' βιβλίῳ τοῦ Στράβωνος πολλάκις. Καὶ ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει τῆς Γεωγραφικῆς Ὑφηγήσεως τοῦ Πτολεμαίου ἀναγινώσκεται «ἀντικεῖσθαι *Ραουέννη*» καὶ «τὴν δὲ *Ραουένναν* πρὸς χειμερινὰς ἀνατολάς» καὶ «ἀπέχειν *Ραουέννης*» καὶ «*Ραουένναν* δὲ ἐν τῷ τετάρτῳ» καὶ «μέχρι *Ραουέννης* ἐκτεινομένη», κτλ. ἀντὶ τοῦ *Ραβέννη*, κτλ. Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ *Ραουένναν* γραπτέον *Ραουένναν* προπαιροῦντως.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται *Βάλης* καὶ *Οὐάλης*, *Βαλέριος* καὶ *Οὐαλέριος*, *Βαλερτίος* καὶ *Οὐαλερτίος*, *Βάρρων* καὶ *Οὐάρρων*, *Βεργίλιος* καὶ *Οὐεργίλιος*, *Βῆρος* καὶ *Οὐῆρος*, *Βηρσίσιμος* καὶ *Οὐηρσίσιμος*, *Βικτωρ* καὶ *Οὐίκτωρ*, *Βεσοῦβιος* καὶ *Οὐεσοουῖος*¹, *Βολόγαισος* καὶ *Οὐολόγαισος*, *Βῆϊο* καὶ *Οὐῆϊο*, *Σεβῆρος* (ἢ *Σευῆρος*) καὶ *Σεουῆρος*, *Φλάβιος* (ἢ *Φλαῦιος*) καὶ *Φλαουῖος*, *Ἀβεντίος* (ἢ *Ἀυεντίος*) καὶ *Ἀουεντίος*, *Πατάβιος* (ἢ *Παταῦιος*) καὶ *Παταούϊος*, *Λαβίνιος* (ἢ *Λαυίνιος*)² καὶ *Λαουίνιος*, *Σέρβιος* καὶ *Σερούϊος*, *Σερβίλιος* καὶ

¹ Λέγεται καὶ *Οὐεσοῦϊος* καὶ *Βέσθιον*. Γαληνὸς ἐν Θεραπευτικῆς Μεθόδου βιβλίῳ Ε' «Συνάπτει δ' αὐτῷ κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου λόφος ἕτερος οὐ μικρός, ὃν ἐν τε τοῖς συγγράμμασιν οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι καὶ τῶν νῦν οἱ ἀκριβέστεροι *Βεσοῦβιον* ὀνομάζουσι· τὸ δ' ἐνδοξόν τε καὶ νέον ὄνομα τοῦ λόφου *Βέσθιον* ἅπασιν ἀνθρώποις γνώριμον διὰ τὸ κάτωθεν ἀναφερόμενον ἐκ τῆς γῆς ἐν αὐτῷ πῦρ».

² Πρὸς Στέφανον Βυζάντιον «*Λαβίνιον* — Τῶ ἐθνικῶν *Λαβινιᾶ* τῆς. Λέγονται καὶ *Λαυινιᾶ* καὶ «*Λυενίων*· πόλις *Μασσαλίας* πρὸς τῷ Ῥοδανῷ».

Σερουλλίος, Νέρβας και Νερούας, Σιλβανός και Σιλβανός, Φούλιβος και Φουλουίος, Σκαιβόλας και Σκαιουόλας (ἢ Σκαιόλας), Ὀκτάβιος και Ὀκταούτιος (ἢ Ὀκταίος), Αἰβίος και Λιούτιος, Ἑλβήτιοι ἢ Ἑλβέτιοι και Ἑλουήτιοι, κτλ.¹, βρέβιον και βρεούτιον, βινδιχτα και οὐνδίαχτα, βικάριος και οὐϊκάριος, κτλ.²

Κακῶς γράφεται παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ «Ράβεννα: πόλις Ἰταλίας. Ἐρμιππος ὁ Βηρύτιος Ρούενναρ αὐτὴν καλεῖ». Ἡ ἀληθὴς γραφὴ εἶνε Ραούενναρ τηρηθεῖσα ἀδιάφθορος ἐν λέξει Τίκινος «Τίκινος: πόλις Ἰταλίας περὶ Ραούενναρ και ποταμὸς ὁμώνυμος». Ἐν λέξει Φωδῆρη ἀναγινώσκειται «Ἔοικε και Φιδῆνα λέγεσθαι, ὡς Ράβεννα», ἀνθ' οὗ ὁ Μεινέκιος εἶλασε Ράβηνα. Τῆς διὰ τοῦ Β ἐκφορᾶς Ράβεννα πολλὰ δύναται τις νὰ καταλέξῃ μαρτύρια.

§ 45. Κυριώδης, κυριωδέστερος, κυριωδέστατος.

Οἱ φυγάδες μὲν τῶν κοινῶν και οἶονεῖ εὐτελῶν, ζηλωταὶ δὲ τῶν ἀηθεστερῶν και σεμνοτέρων δῆθεν ὄντες, ἀν ἀπειρώς τῆς Ἑλληνικῆς ἔχουσι γλώσσης, εὐκόλως καταφέρονται εἰς τὴν

Φέρεται δὲ παρ' αὐτῶ και «Κοροουῖών: πόλις Αἰκανῶν ἐν Ἰταλίᾳ. Διονύσιος Γ' Ῥωμαϊκῆς Ἀρχαιολογίας». Ἀλλὰ παρὰ τῷ Διονυσίῳ εὐρίσκειται διὰ τοῦ Β τὸ ὄνομα τοῦτο γεγραμμένον, οὗ ὁ Λατινικὸς τύπος εἶνε Corbio, οὐχὶ Cornio.

¹ Παρὰ Πτολεμαίῳ ἐν βιβλίῳ Γ' τῆς Γεωγραφικῆς Ὑψηγῆσεως ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι Βενεοούεντον, ἄλλα δὲ «Βενεοούεντον ἤγουσιν Οὐενέθεντος».

² Ὁ Πλούταρχος ἐν βίῳ Νομᾶ γράφει «ἀλλὰ οὐτέρεμ μεμόριαμ, ἕπερ ἐστὶ παλαιὰν μνήμην» (=veterem), ἐν δὲ βίῳ Λουκούλλου «τὰς περιοικίδας κώμας, ἅς οὐτίκους καλοῦσι» (=vicos), ἐν δὲ τῷ περὶ τῆς Ῥωμαίων Τύχης «εἶτα Μάρκελλος τὸ Οὐῖρτοῦτις—προσαγορευόμενον» και «δὸ Οὐῖρτοῦτις αὐτοὶ καλοῦσιν» (=Virtutis). Λέγεται και Νοουᾶτος (=Novatus) και ἡουοκᾶτος (=evocatus), κτλ. Παρὰ Στράβωνι κεῖται «τὰ καλούμενα Σαβάτων Οὐαδα, ἕπερ ἐστὶ τενάγη» (=Vada) και «Οὐάτεις δὲ ἰεροποιοὶ και φυσιολόγοι» (=Vates) και «τὴν τῶν Κωνουενῶν, ὅ ἐστι συνηλύδων» (Κωνουεναί=Convenae) και «τοῦτο δὲ μεθερμηνευθὲν Νόβουμ Κώμουμ λέγεται» (=Novum Comum). Τὸ November ἐκφέρεται ἑλληνιστὶ Νοέμβριος και Νοέμβριος και Νοβέμβριος.

γρησιν ἄλλοτε μὲν παντάπασιν ὀθνείων και ἀθέσμων, ἄλλοτε δ' ἀδοκίμων και παρασῆμων λέξεων. Οὐδὲν λοιπὸν θαυμαστὸν ἀνὺπάρχουσι παρ' ἡμῖν πολλοὶ οὐδαμῶς ὀκνοῦντες ν' ἀποστέρωσι μὲν ἢ και ν' ἀποτρέπωνται ὡς ἰδιωτικὸν και ταπεινὸν τὸ κάλλιστον και Ἑλληνικώτατον κύριος-κυριώτερος-κυριώτατος, ν' ἀσπάζωνται δὲ και περισέλλωσι τὸ ἔμφασιν μὲν ὄγκου και μεγαλειότητος ἔχον κυριώδης-κυριωδέστερος-κυριωδέστατος, ἀλλ' οὐδεμιᾶς ἀληθῶς τιμῆς οὐδ' ἀποδοχῆς ἄξιον ὄν.

Χαιρέτω Ἰσιδωρος ὁ Πηλουσιώτης γράφων «τοῦ γὰρ κεφαλακωδεσέρου και κυριωδεστέρου». Ἡμεῖς οὐτ' αὐτῷ οὔτε τοῖς ὁμοίοις αὐτῷ προσέχομεν, ὅταν παρὰ τὴν διηνεκὴ τῶν ἄλλων συνήθειαν προσφέρωσιν ἡμῖν ἀπαξ ἢ και πλεονάκεις προφανῶς παρακεχαραγμένους τύπους ἀντὶ τῶν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ὑπαρχόντων γνησιωτάτων και δοκιμωτάτων. Ἀπωθούμεθα τὰ ὑπ' αὐτῶν πεφιλοτεχνημένα και τηροῦμεν μετ' εὐλαβείας τὰ ὑπὸ τῶν προγόνων παραδεδομένα ἢ ἐκ τῆς γλώσσης αὐτῶν προσηκόντως παρελιημένα.

Περὶ τῶν εἰς ὠδης τῶν ἐξ ἐπιθέτων ἐσχηματισμένων, οἷον σολοκώδης, ἀοριστώδης, σωτηριώδης, κωθρώδης, στενώδης, φρονιμώδης, τραγικώδης, μαχημώδης, ἀγροικώδης, ἀργώδης, κτλ. θὰ πραγματευθῶμεν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἀλλοχου.

§ 46. Ἀπεχθαίνομαι.

Ἀηδέστατα διατιθέμεθα και πως και ναυτιῶμεν ἀκούοντες ἢ ἀναγινώσκοντες τὸ ἀπεχθαίνομαι ἀντὶ τοῦ ἀπεχθάνομαι. Ἀποβλητέον τάχιστα τὸν βδελυρὸν τύπον, ἵνα μὴ δεινῶς μαιίνηται ἢ φωνῇ τῶν Ἑλλήνων.

Δὲν φαίνεται δ' ὁμως ἀνέλπισον ἀκούσας τις τῶν Ἀγελαίων παρ' ἀνδρὸς γραμμάτων εἰδήμονος ὅτι ὑπάρχουσι τὰ δεῖνα ῥήματα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἰς ΑΝΩ και ΑΙΝΩ περατούμενα ν' ἀπαντήσῃ πρὸς ἡμᾶς κομφευόμενος ὅτι, ὡς ἐλέ-

γετο τὸ πάλαι ἀζάνω καὶ ἀζαίνω, κυδάνω καὶ κυδαίνω, οἰδάνω καὶ οἰδαίνω, ὀλισθάνω καὶ ὀλισθαίνω¹, οὕτω δύναται καὶ νῦν νὰ λέγηται ἀπεχθάνομαι καὶ ἀπεχθαίνομαι. Πρὸς τὸν πληκτικώτατον τοῦτον καὶ νικητικώτατον ἀληθῶς λόγον οὐδαμῶς ἡμεῖς θὰ τολμήσωμεν ν' ἀντιστῶμεν. Φοβούμεθα δὲ μάλιστα μὴ καὶ τὰ τῆς δημώδους λαλιᾶς μαθαίνω (=μανθάνω), λαβαίνω (=λαμβάνω), λαχαίνω (=λαγχάνω), τυχαίνω, (ἐ)πιτυχαίνω, κτλ. (=τυγχάνω, ἐπιτυγχάνω, κτλ.), ἀξαίνω (=αὔξάνω), κτλ. παραταχθῶσιν ἐπίκουρα τῷ ἀπεχθαίνομαι, ἵνα περιφανῶς ἠττηθέντες καὶ παντελῶς καταπλαγέντες μηδαμῶς τοῦ λοιποῦ γρύξωμεν. Εὐτυχεῖς δὲ πάντως ἡμᾶς αὐτοὺς θὰ νομίζωμεν, ἂν μὴ ἀναγκασθῶμεν νὰ μεταμορφώσωμεν καὶ τὸ αἰσθάνομαι, ἐπιλανθάνομαι, κτλ. εἰς τὸ αἰσθαίνομαι, ἐπιλανθαίνομαι, κτλ. καὶ τὰ κοινολεκτούμενα μαθαίνω, λαβαίνω, λαχαίνω, τυχαίνω, ἀξαίνω, κτλ. εἰς τὰ χαρίεντα μανθαίνω, λαμβαίνω, λαχχαίνω, τυγχαίνω, αὔξαίνω, κτλ. Περὶ τῆς γενέσεως τῶν ἰδιωτικῶν τύπων μαθαίνω, λαβαίνω, κτλ. θὰ διαλάβωμεν ἐν οἰκειοτέρῳ τόπῳ.

§ 47. Ἀνατόμος, ἀνατομία.

Αἱ πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν εἰσαχθεῖσαι καὶ συνήθεις ἤδη γενόμεναι λέξεις ἀνατόμος καὶ ἀνατομία ἦσαν παντελῶς ἄχρηστοι ἐν τῇ παλαιᾷ. Τὸ παρὰ τὸ ἀνατέμνω παρηγμένον ἀνατόμος μάχεται ἀντικρυς πρὸς τοὺς κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ἣν οὐχὶ διαβόλος οὐδὲ διαδόχος καὶ ἀναδόχος οὐδὲ συνηγόρος, κτλ. λέγεται ἀλλὰ διάβολος καὶ διάδοχος καὶ ἀνάδοχος καὶ συνήγορος, κτλ. Ἀνυποστάτου δὲ τοῦ ἀνατόμος ὄντος, πῶς δύναται νὰ ἔχη ὑπόστασιν τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐσχηματισμένον ἀνατομία;

¹ Περὶ τῶν ῥημάτων τούτων, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἀλφάνω-ἀλφαίνω, κτλ. θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἀλλαγοῦ.

Διάφορα προφανῶς εἶνε τὸ σύντομος-συντομία καὶ ἀπότομος-ἀποτομία. Πλημμελῶς τονίζουσί τινες διατόρος καὶ ἀμφιτόμος καὶ ἀντικτόνος, ἵνα παραστήσωσιν οὕτω τὴν ἐνεργητικὴν δύναμιν, οὐδαμῶς ἐνθυμούμενοι ὅτι ἀδύνατος ὁ τονισμὸς οὗτος ἀποβαίνει ἐπὶ τῶν ἐκ προθέσεως συνθέτων. Καὶ ἡ λέξις δὲ κατὰ βολος ἀτοπώτατα ὑπὸ τινῶν παροξύνεται, καταβόλος.

Ὅρθῶς λέγεται ἐνεργητικῶς μὲν ἀμαλητόμος, βαλλαρτιοτόμος, βυρσοτόμος, βωλοτόμος, γατόμος (=γητόμος)-γεωτόμος, δροτοτόμος-δρυτόμος, ἐλεφαντοτόμος, ἱμαρτοτόμος, καλαμητόμος, λατόμος-λιθοτόμος (τὸ λιθοτόμον), λινοτόμος, λωροτόμος, νευροτόμος, ὀμφαλητόμος-ὀμφαλοτόμος, ὄξυτόμος, ὄρκιατόμος καὶ Ἰων. ὄρκητοτόμος, πετροτόμος, ρίζοτόμος, σκυτοτόμος, σπλαγχνότομος, σταφυλητόμος-σταφυλοτόμος (τὸ σταφυλοτόμον), σταχυητόμος-σταχυοτόμος, στελεχητόμος, συριγγότομος (συριγγότομον σπάθιον, τὸ συριγγότομον), τυροτόμος (τυροτόμος μάχαιρα, μαχαιρίῳ τυροτόμῳ), ὑλατόμος (=ὑλητόμος)-ὑλοτόμος, φλεβοτόμος (τὸ φλεβοτόμον), παθητικῶς δὲ ἀκρότομος, γομφότομος, εὐθύτομος-ἰθύτομος, μεσότομος, νεότομος. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου μνημονεύεται πληθυντικὸν ὄνομα «Αἰγειροτόμοι: ἰθαγενεῖς τινες Ἀθήνησιν». Τοῦ παρὰ Στράβωνι «τοὺς προσαγορευομένου Σκραπάρου, οἷον κεφαλοτόμους—θηριώδεις ἀνθρώπους καὶ ἀπειθεῖς, ὄρεινούς, περισκυθιστάς τε καὶ ἀποκεφαλίστάς» ἐνέργειαν ἐμφαίνοντος ἡ ὀνομαστικὴ εἶνε παροξύτονος, καθάπερ καὶ ἡ τοῦ παρὰ Πausανίᾳ «ἄγεται δὲ καὶ ἐορτή σφισιν ἐπέτειος, ἣν καλοῦσι Κισσοτόμους». Ἐν τοῖς τοῦ Θεοφράστου ἀναγινώσκειται «ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀμπέλων διαιρετέον τὰς τε πρωτοτόμους καὶ τὰς ὀψιτόμους καὶ τὰς βραχυτόμους καὶ τὰς μακροτόμους» κεῖνται δὲ προδήλως αἱ αἰτιατικαὶ αὐταὶ ἐπὶ πάθους καὶ αἱ ὀνομαστικαὶ αὐτῶν ἔχουσι τρίτην ἀπὸ τέλους τὴν ὀξεῖαν, πρωτότομοι, ὀψιτόμοι, βραχυτόμοι, μακροτόμοι. Ἀπκντᾶ δὲ παρὰ Θεοφράστῳ καὶ «ἀμβλοῦνται γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς πρωτοτόμου». Ἄλλ' ἔσως γραπτέον πρωῖτόμου ἀντὶ τοῦ πρωτοτόμου καὶ πρωῖτόμους ἀντὶ τοῦ πρωτοτόμου. Ὡς ἀντίκειται τὸ ὀφθαλθῆς πρὸς τὸ πρωῖανθῆς καὶ τὸ ὀφθιλασθῆς πρὸς τὸ πρωῖλασθῆς καὶ τὸ

ὄψικαρπος πρὸς τὸ πρωϊκαρπος καὶ τὸ ὄψισπορος πρὸς τὸ πρωϊσπορος; οὕτω καὶ τὸ ὄψιτομος πρὸς τὸ πρωϊτομος¹. Γίνονται δ' Ἀττικώτερος τὸ πρωϊσπορος, πρωϊκαρπος, κτλ. κατὰ συναλοιφήν ἐκφερόμενα, οἷον πρωϊσπορος, πρωϊκαρπος, κτλ. (Πρβ. πρῶ=πρωὶ καὶ πρῶος=πρωϊός). Ὁ Ἀμμώνιος διδάσκει ὅτι «Διχότομος καὶ διχοτόμος διαφέρει· διχότομος μὲν ὁ εἰς δύο διηρημένος, διχοτόμος δὲ ὁ εἰς δύο διαιρῶν», ὁ δὲ Σουίδης ἐν λέξει ἀρτίτομος γράφει «Ἀρτίτομος προπροξυτόνως ὁ τεμνόμενος νεωστί, ἀρτίτομος δὲ ὁ νεωστί τέμνων». Πρβ. καινοτόμος καὶ καινότομος, καρατόμος καὶ καράτομος, ὀρθοτόμος καὶ ὀρθότομος, λαιμοτόμος (Περσεύς) καὶ λαιμότομος (Γοργῶ). Ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἐκάβην τοῦ Εὐριπίδου Σχολίοις φέρεται «Λαιμοτόμος ὁ κόπτων τὸν λαιμόν, λαιμότομος δὲ ὁ τμηθεὶς τὸν λαιμόν», ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ «Καὶ καράτομος ὁ τὴν κάρην τμηθεὶς, καρατόμος δὲ ὁ τὰς κάρης τέμνων, οἷον ἐπὶ δημίου· τὰ γὰρ παροξυόμενα σημαίνουσιν ἐνεργειαν, οἷον ἡ μὲν Γοργῶ λέγεται καράτομος ὡς ἀποτμηθεῖσα τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ Περσεύς καρατόμος ὁ τῆς Γοργοῦς τὴν κεφαλὴν τεμῶν». Ἐπισυναπτέον τούτοις καὶ τὰ ἐν τῷ περὶ Τόνων τοῦ Ἀρχαδίου κείμενα «Τὰ ἐπὶ ἐνεργείας τιθέμενα συντεθειμένα ἀπὸ τοῦ τέμνω, φονεύω, ὀρύσσω, κτείνω, νέμω παροξύνονται· σκυτοτόμος, μισαφόρος, τοιχωρῦχος, πατροκτόνος, οἰκονόμος. Τὸ δὲ καρατόμος καὶ πρωτοτόκος παροξυόμενα μὲν ἐπὶ ἐνεργείας τίθενται, προπαροξυόμενα δὲ ἐπὶ πάθους».

Ἡ προσηγορία τοῦ ἀνατέμνω ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀνατομή, ὡς ἀποτομή, διατομή, ἐκτομή, ἐντομή, ἐπιτομή, κατατομή, περιτομή, προτομή, συντομή, ὑποτομή. Εὐρίσκει δὲ τις τὸ ἀνατομή-ἀνατομαί παρ' Ἀριστοτέλει, Θεοφράστῳ, Γαληνῷ, Σωρανῷ, Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ, Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης καὶ ἄλλοις. Πάμπολλα εἶνε τὰ χωρία,

¹ Παρ' Ἡσιόδῳ ἐν Ἔργοις καὶ Ἡμέραις κεῖται:

οὕτω κ' ὁ ψαρότης πρωτηρότη ἰσοφαρίζοι.

ὅπερ ἐξηγούμενος ὁ Μοσχόπουλος γράφει «Οὕτως ὁ ὄψι τοῦ χρόνου ἀρόσας τὸ ἴσον ἂν φέροιτο τῷ πρωταρότη ἡγουν τῷ τὴν ἀρχὴν ἀρόσαντι». Ἄλλ' ἡ γραφὴ πρωτηρότη εἶνε λίαν ἀμφίβολος, θὰ ἐξετάσωμεν δ' αὐτὴν ἀλαχοῦ προσηκόντως.

ἐν οἷς ὁ Γαληνὸς ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ἀνατομή ἢ ἀνατομαί παραγράφωμεν δ' ἐνταῦθα μόνην τὴν ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ ἢ Ἰατρῷ ῥήσιν αὐτοῦ, ἐν ἣ γίνεται λόγος περὶ τῆς σημασίας τοῦ προκειμένου ὀνόματος. «Ἀνατομή καταχρηστικῶς μὲν λέγεται καὶ ἡ τῶν ἐκτὸς μερῶν τε καὶ μορίων τοῦ σώματος διέξοδος, ἥτις ἐστὶ διὰ λόγου διήγησις ἐκάστου μετὰ τῆς κατὰ φύσιν θέσεως αὐτῶν καὶ τάξεως καὶ χρείας, ἣν παρέχεται τῷ ζῳῷ, καὶ τῆς οἰκείας ἐκάστου ὀνομασίας, περὶ ὧν ἤδη διεξήληθμεν· κυρίως δὲ λέγεται ἀνατομή ἡ τῶν ἐντὸς μετὰ λόγου ἀνάπτυξις».

Ἐκ τοῦ ἀνατομή ἐσχηματίσθη τὸ ἐπίθετον ἀνατομικός σημαῖνον τὸν οἰκείον τῆς ἀνατομῆς, τὸν προσήκοντα τῇ ἀνατομῇ ἢ τὸν ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀνατομήν, οἷον ἀνατομικὴ διαφωνία, ἀνατομικὰ συγγράμματα, ἀνατομικαὶ ἐγχειρήσεις, κτλ.

Ὡς δὲ λέγεται γραμματικὸς (ἀνήρ), μαθηματικός, κτλ., οὕτω καὶ ἀνατομικός (ἀνήρ) ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἀνατομήν ἢ τὰς ἀνατομάς. Πολλάκις δ' εὐρίσκεται παρὰ τῷ Γαληνῷ ὁ πληθυντικὸς αὐτοῦ ἀριθμὸς, ἀλλὰ συχνότερον ἄνευ τοῦ ὀνόματος ἄνδρες, οἷον «οὐ μὴν οὕτω γ' ἐπραξαν οἱ ἀνατομικοὶ» καὶ «σκυταλίδας τε καὶ φάλαγγας ὀνομάζουσιν οἱ ἀνατομικοὶ τὰ τῶν δακτύλων ὀστά» καὶ «ἐνίοις μὲν ἔδοξε τῶν ἀνατομικῶν» καὶ «ὥσπερ οὖν εἴρηται πρὸς τῶν ἀνατομικῶν» καὶ «τοῖς ἀνατομικοῖς ἐστὶν εἰρημένα», κτλ. Τῆς σπανιωτέρας χρήσεως παραδείγματα ἔστωσαν τὸ «διαπεφώνηται τοῖς ἀνατομικοῖς ἀνδράσι» καὶ τὸ «ἐναντία δόξω λέγειν τῶν ἀνατομικῶν ἀνδρῶν τοῖς ἀρίστοις».

Παρατηρητέον δ' ὅτι πρὸς τοῖς ὀνόμασι ριζοτόμος καὶ γεωμέτρης καὶ ἀστρονόμος καὶ γεωγράφος καὶ ἰατρός καὶ χειρουργός ἐγένετο χρῆσις καὶ τοῦ ριζοτομικός καὶ γεωμετρικός καὶ ἀστρονομικός καὶ γεωγραφικός καὶ ἰατρικός καὶ χειρουργικός, περὶ ὧν μετ' ἀκριβεῖς ἀλλαγῆς. Καλεῖται δ' ἐν τοῖς τοῦ Γαληνοῦ καὶ ὑγιεινὸς ὁ ἀνὴρ ὁ τὴν ὑγιεινὴν τέχνην μετερχόμενος καὶ ὀφθαλμικός (ἰατρός) ὁ τὰ νοσήματα

τῶν ὀφθαλμῶν ἰώμενος ἦτοι ὁ ὀφθαλμῶν ἰατρός, οἷον «φαίνεται γὰρ οὗτος (ὁ Ἐρασίστρατος) οὐ μόνον ὑγιεινὴν τινα ὀνομάζων τέχνην ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἀπασιν ἀλλὰ καὶ τὸν τεχνίτην αὐτῆς ὑγιεινόν, ὥσπερ, οἶμαι, καὶ τὸν τῆς ἰατρικῆς ἰατρὸν» καὶ «τοῦτον μὲν τὸν ὀφθαλμικὸν ἰατρὸν ἀπέλυσα» καὶ «ὀφθαλμικούς τε καὶ ὠτικούς καὶ ὀδοντικούς ἰατροὺς ὀνομάζουσιν», κτλ.

Ἐκ τῶν διειλημμένων πᾶς τις, νομίζομεν, πείθεται ὅτι ἐπάγαγκες ὑπάρχει ν' ἀποσκορακίσωμεν μὲν τὰς παρεισδύσας εἰς τὴν γλῶσσαν πλημμελεῖς λέξεις ἀνατομία καὶ ἀνατόμος, νὰ παραλάβωμεν δ' ἀντ' αὐτῶν τὰς ὑγιῶς ἐχούσας καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς νενομισμένας ἀνατομή-ἀνατομαί καὶ ἀνατομικός.

Ὡς δὲ λέγεται γραμματική, ῥητορική, δικανική, ποιητική, μουσική, κιθαριστική, ἀθλητική, λογιστική, ἀριθμητική, μαθηματική, ἰατρική, χειρουργική, μαιευτική, φαρμακευτική, διαιτητική, ὑγιεινή, γυμναστική, ἱππική, κυνηγετική, μαντική, οἰωνιστική, προμνηστική, χρηματιστική, κλεπτική, ληστική, πολεμική, κυβερνητική, ὀχλοκοπική, κολακευτική, συκοφαντική, χαλκευτική, τεκτονική, ἀρχιτεκτονική, ὑφαντική, ἰσορροπική, ποικιλτική, βαφική, μαγειρική, ὀψαρτυτική, ὑλοτομική, σκυτική, σκυτοτομική, βυρσοδεψική, κομμωτική, καλλωπιστική, μυρεψική, κτλ. κατ' ἔλλειψιν τοῦ τέχνη ἢ ἐπιστήμη, οὕτω δύναται νὰ λέγηται καὶ ἀνατομική, ἀσχολοῦμαι ἢ σπουδάζω περὶ τὴν ἀνατομικήν, συνέγραψεν ἢ ἐξέδωκεν ἀνατομικήν, κτλ. Φέρεται δὲ παρὰ Μακροβίῳ «ut Plato vester dum nec anatomica, quae medicinae propria est, abstinet».

Πολλὰ τοιαῦτα ὀνόματα μεταχειρίζεται ὁ Πλάτων ἐν τῷ Πολιτικῷ, τὰ μὲν ἐκ τῆς συνηθείας λαβῶν, τὰ δ' αὐτὸς κατ' ἀναλογίαν κατασκευάσας, οἷον κοσμητική, κταφεντική, πλυντική, ἀκεστική, ταλασιουργική, ξαντική, νητική, κροκονητική, στημογονητική, κερκιστική,

κτλ., ἀνθρωπονομική τέχνη, γνωστική ἐπιστήμη, ζωοτροφική, ρομευτική, κοινοτροφική, αὐτεπιτακτική, ἀγελαιοτροφική, ἀγελαιοκομική, ἐπιμελητική, κτλ. Ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου ἀναγινώσκειται «Αἱ τέχναι αὐτῶν θηρευτική, θήρα, κυνηγετική, ὀρνιθευτική, ὀρνιθεία, ἰξευτική, ἀλιευτική, ἀλεία, ἀσπαλιευτική, ἀγκιστρέια, ἀγκιστρευτική, δικτυοθηρευτική, ἀμφιβληστρευτική, ἐρκοθηρευτική, κολυμβητική, δυτική, τριοδοντία, πληκτική, πορφυρευτική, σπογγοθηρευτική, πυρευτική», παρὰ δὲ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ «Ἡ μὲν γὰρ οἰκοδομική καὶ ναυπηγική ποιητικαί εἰσιν—Πολιτική δὲ καὶ ἀθλητική καὶ κιθαριστική καὶ αἱ τοιαῦται πρακτικαί—Ἡ δὲ γεωμετρική καὶ ἀρμονική καὶ ἀστρολογική θεωρητικαί—Τῆς ἰατρικῆς ἐστὶν εἶδη πέντε· ἡ μὲν φαρμακευτική, ἡ δὲ χειρουργική, ἡ δὲ διαιτητική, ἡ δὲ νοσογνωμική, ἡ δὲ βοηθητική. Ἡ μὲν φαρμακευτική διὰ φαρμάκων ἰᾶται τὰς ἀρρωστίας, κτέ.».

Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι ὑπὸ τοῦ Ἀριγένους λέγεται «εἰ δὲ σὺ μῆτε βοτανικός εἶ γραφῶν μῆτε ἀνατομικός τῶν προφητικῶν λόγων». Τὸ περιτομεύς σημαίνει ὄργανον, καθάπερ καὶ τὸ ὑποτομεύς. Ἡβ. καὶ τομεύς, τομεύς οἰδηρός, πέλεκυς ἀυχένος τομεύς, κτλ. Φέρεται δ' ἐν ἐπιγράμματι Ἀγαθίου τοῦ Σχολαστικοῦ καί:

Χαλκὸν ἀροτρητὴν, κλασιβόλακα, νειοτομηῆα.

Τὸ παρὰ Πολυδεύκει «καὶ τὸ ἀκόντιον τῶν πεντάθλων καλεῖται ἀποτομεύς» γράφεται ἐν τοῖς κώδιξι καὶ ἀποτομή καὶ ἀποτομάς. Λέγει δ' ἐτέρωθι ὁ Πολυδεύκης «καὶ ἀλτήρες καὶ τροχοὶ καὶ δίσκοι καὶ ἀποτομάδες». Καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Ἀποτομάδα· σχίζαν καὶ ἀκόντιον πεντάθλου» καὶ ἐν τοῖς εἰς Πίνδαρον Σχολίοις «τὰ δόρατα, ἀ ἀποτομάδας καλοῦσι».

§ 48. Συνεταῖρος, ραδιοῦργος, χειροῦργος, φιλολόγος, πτυχίον, ἐμετός.

Οὐχὶ συνεταῖρος ἀλλὰ συνέταιρος ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὡς φιλέταιρος (ἀφιλέταιρος), μισέταιρος, πεζέταιροι, ἀφέταιροι. Πλημμελῆ νομίζομεν τὸν τονισμόν φι-

λεταῖρος. Ἀκριβέστερον περὶ τοῦ προκειμένου θὰ διαλάβω-
μεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ ἐξετάζοντες καὶ τὸ μεταγενέστερον ἀρ-
χιεταῖρος.

ὑπὸ ψευδοῦς ἀναλογίας οἱ νέοι Ἕλληνες ἀπατῶμενοι το-
νίζουσι ῥαδιοῦργος καὶ χειροῦργος κατὰ τὸ κακοῦργος
καὶ πανοῦργος. Ἄλλ' ὑπὸ τῶν παλαιῶν προὔφεροτο ῥαδι-
ουργός καὶ χειρουργός, ὡς δημιουργός, λειτουργός,
ἐριουργός, αὐτουργός, δακτυλιουργός, θερμουργός,
τελεσιουργός, ἀνοσιουργός, μουσουργός καὶ ἄλλα πολ-
λά. Τὴν παρὰ τοῖς παλαιοῖς νενομισμένην προσφῶδιαν ὀφείλο-
μεν καὶ ἡμεῖς ν' ἀποδεχώμεθα, ἂν μὴ ἐπιθυμῶμεν νὰ διαφθεί-
ρωμεν τὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς.

Τὸ παροξύτονον φιλολόγος οὐδέποτε ἐξῆλθεν ἐξ Ἑλληνι-
κοῦ στόματος· ἂν δ' ἀληθῶς ἡ λέξις αὕτη ὑφίστατο, θὰ ἐνεφά-
νιζεν ἢ τὴν ἔννοιαν τοῦ φίλους συλλέγοντος, ὡς ξενολόγος,
κτλ. ἢ τὴν τοῦ περὶ φίλων λέγοντος, ὡς θεολόγος, κτλ.,
οὐδέποτε δὲ θὰ εἶχε τὴν δύναμιν ἐφ' ἧς κοινῶς λαμβάνεται.
Ὁ τοὺς λόγους φίλων ἑλληγιστὶ λέγεται φιλόλογος, οὗ τὸ
ἐναντίον μισόλογος. Ἀμφοτέρων τούτων ἐποίησατο χρῆσιν
ὁ Πλάτων ἐν τῷ Λάχῃτι γράφων «Καὶ γὰρ ἂν δόξαιμί τῳ
φιλόλογος εἶναι καὶ αὐ μισόλογος—Ὁ μὲν οὖν τοιοῦτος
χαίρειν με ποιεῖ φθειγγόμενος καὶ δοκεῖν ὄψοῦν φιλόλογον
εἶναι· οὕτω σφόδρ' ἀποδέχομαι παρ' αὐτοῦ τὰ λεγόμενα. Ὁ δὲ
τὰναντία τούτου πράττων λυπεῖ με, ὅσῳ ἂν δοκῇ ἄμεινον λέ-
γειν, τοσοῦτ' ἄλλῳ, καὶ ποιεῖ αὐ δοκεῖν εἶναι μισόλογον».
Πρβ. καὶ φιλόσοφος-μισόσοφος, φιλόπονος-μισόπονος,
κτλ. Ἐν ταῖς Ἐπικτήτου Διατριβαῖς φέρεται «ἀλλ', ἐὰν ἔνεκα
δόξης αὐτὸ ποιῇ, λέγω φιλόδοξον· ἂν δ' ἔνεκα ἀργυρίου, φι-
λάργυρον, οὐ φιλόπονον· ἂν δὲ δι' ἐπιθυμίαν λόγου, φιλό-
λογον». Τῆς Στωικῆς περιεργίας φιλοτέχνημα εἶνε ἡ λέξις
λογόφιλος παραλαμβανομένη πρὸς δήλωσιν τοῦ τοῖς λόγοις
μόνοις φιληδοῦντος, οὐχὶ δὲ καὶ ἔργα σύμφωνα τοῖς λόγοις

ἐργαζομένου ἢ τὸν βίον κατὰ τοὺς λόγους ρυθμίζοντος. Ὁ
Στοβαῖος ἐν μὲν τῷ Ἀνθολογίῳ λέγει «ὁ Ζήνων τῶν μαθη-
τῶν ἔφασκε τοὺς μὲν φιλολόγους εἶναι, τοὺς δὲ λογοφί-
λους», ἐν δὲ ταῖς Ἐκλογαῖς «μηδ' εἶναι φιλόλογον, λογο-
φιλον δὲ μᾶλλον μέχρι λαλιᾶς ἐπιπολαίου προβαίνοντα, μη-
κέτι δὲ καὶ τοῖς ἔργοις ἐκβεβαιούμενον τὸν τῆς ἀρετῆς λό-
γον». Φίλων ὁ Ἰουδαῖος ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ὀνόματος λογο-
φίλης ἀντιδιαίρων αὐτὸ πρὸς τὸ φρόνιμος, οἷον «οἱ μὲν γὰρ
πολλοὶ φρόνιμον νομίζουσι τὸν εὐρετὴν λόγων σοφιστικῶν
καὶ δεινὸν ἐρμηνεύσαι τὸ νοηθέν, Μωϋσῆς δὲ λογοφίλην μὲν
αὐτὸν οἶδε, φρόνιμον δὲ οὐδαμῶς». Σύνθετα ἐκ τοῦ φιλό-
λογος εἶνε τὸ ἀφιλόλογος ἀπαντῶν παρὰ Πλουτάρχῳ γρά-
φοντι «οἴφορτικοὶ καὶ ἀφιλόλογοι» καὶ συμφιλόλογος μνη-
μονευόμενον ὑπὸ τοῦ Φαβωρίνου καὶ τοῦ Ζωναρᾶ διδασκόντων
ὅτι «Συμφοιτητὴν τὸν συμμαθητὴν λέγει ὁ Σόλων συμφιλόλο-
γον (Γρ. συμφιλόλογος) δὲ δεινῶς βάρβαρον καὶ Αἰγύπτιον».

Τὸν ὀρθὸν τονισμόν τῆς προκειμένης λέξεως παρέδωκεν ἡμῖν καὶ ὁ
Ἡρωδιανὸς ἀποφαινόμενος ὅτι «Ὅσα ἐν ἀρχῇ ἔχει τὸ φιλεῖν προπαρο-
ξύνεται· φιλόπονος, φιλόσοφος, φιλόλογος» καὶ «τὰ παρὰ τὸ λέγω
χωρὶς τῶν παρὰ τὸ φιλεῖν παροξύνεται· δικαιολόγος, φυσιολόγος, τε-
ρατολόγος· τὸ δὲ φιλόλογος ἀπὸ τοῦ λόγος καὶ φιλῶ».

Καὶ τὸ εὐρεσιλόγος ἢ κάλλιον εὐρησιλόγος (Πρβ. εὐρησιεπής), του-
τέστιν εὐρίσκων λόγους, κακῶς ὑπὸ τινῶν παροξύνεται εὐρεσιλόγος.
Καὶ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου εἶνε γεγραμμένον κατὰ τὸν Σμιδίτιον
«Εὐρεσιλόγος· φλύαρος». Τὸ παρ' Ἀθηναίῳ «τοῖς ἡδονικοῖς τούτοις
ἀμαρτολόγοις» ἔχει ἐνικὴν ὀνομαστικὴν οὐχὶ ἀμαρτολόγος, ὡς γρά-
φουσι τινες, ἀλλ' ἀμαρτόλογος ἡγουν ἀμαρτάνων ἐν τοῖς λόγοις (Πρβ.
ἀμαρτοεπής-ἀφαμαρτοεπής). Ὄρθως τονίζεται λυπησιλόγος, ὅπερ ση-
μαίνει κατὰ τὸν Φρόνιχον τὸν διὰ τοῦ λέγειν λυποῦντα τοὺς πέλας,
ἢ τοὺς τὸν λυποῦντα τοῖς λόγοις. Ἐν ταῖς Βεκκῆρου Ἀνεκδότοις φέρεται
«Ἀλεξίλογοι· οὕτω τὰ γράμματα κέκληκε Κριτίας ὁ τύραννος». Ὁ
Κριτίας εἶπε

Φοίνικες δ' εὐρον γράμματ' ἀλεξίλογοι

κατὰ τὴν ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ γραφήν, ἦν καὶ ὁ Εὐστάθιος ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν σημειοῦται ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς «Εἶεν δ' ἂν ἀλεξίλογα γράμματα ἢ τὰ ἀλέγοντα ἤγουν βοήθουντα εἰς λόγον ἢ δι' ὧν ἀποσοβεῖται τὸ πλείω λέγειν». Ἀλλ' ὑπὸ τῶν κριτικῶν μεταγράφεται γράμματα *λεξιλογα* ἢ *δεξιλογα* ἢ *γράμματ' ἀεξιλογα*. Πλημμελῶς ἔχει τὸ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρυδιανοῦ «ἐχέμυθος ὁ κρυψιλόγος» ἀντὶ τοῦ κρυψιλόγος, τουτέστι κρύπτων καὶ οὐ φανερῶν τοὺς λόγους. Τὸ παρ' Ἐπιφανίῳ ἀναγνωσκόμενον «ἡ ἀπειρολόγος θεολόγος γεγεννημένη φύσις» δὲν δύναται εἰς ἄλλο νὰ μεταληφθῆ ἢ εἰς τὸ ἀπειρα λέγουσα. Ἀλλὰ σκοπὸς τοῦ συγγραφέως εἰπόντος πρὸ μικροῦ «τίς ἐσόφισε; τίς ἐξείφνης ἀπειρολόγους δέδωκε λόγον;» εἶνε νὰ παρυστήσῃ τὴν ἀπειρον λόγου, οὐχὶ τὴν ἀπειρα λέγουσαν. Ὅθεν τρεπτέον τὸ παροξύτονον ἀπειρολόγος εἰς τὸ προπαροξύτονον ἀπειρόλογος.

Δεινῶς σφάλλεται ὁ μακαρίτης Ἀσώπιος γράφων «Ὁ κυχωμένος πρωτότυπος ἐνταῦθα ἐλέγχεται προφανῆς κλεψιλόγος» ἀντὶ τοῦ κλεψιλόγος.

Ὅτι δ' οὐχὶ πτυχίον καὶ ἐμετός ἀλλὰ πτύχιον καὶ ἐμετος ἐτονίζετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσει διδάσκει ὁ Ἡρωδιανὸς λέγων «Τὰ διὰ τοῦ ἰον τριβράχεια ὑποκοριστικὰ προπαροξύνεται κτένιον, πτύχιον, πόδιον, θρόνιον» καὶ «Τούτοις ἠκολούθησε καὶ τὸ ἐμετος ὡς ἔχον τὸ Ε, ὡσπερ τὰ ἄνω» (Δηλ. Ἐχετος, κτλ.) Τὸ παρὰ Σουῖδα «Ἐμετος ἢ τῶν περιπτωμάτων κένωσις, ἐμετός δὲ αὐτὸ τὸ κενωθέν» φαίνεται ὅτι εἶνε γραμματικοῦ τινος ἐπινόημα. Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρυδιανοῦ «ὅθεν καὶ ἐμετός τὸ ἐξέραςμα», ἀλλ' ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἐμετος. Τὴν πρὸς δήλωσιν τοῦ ἐμεσματος χρῆσιν τῆς προκειμένης λέξεως βλέπει τις παρὰ τ' ἄλλοις καὶ παρ' Ἀθηναίῳ λέγοντι «καὶ ἀπολείχοντες τὸν σιάλον, ἔτι δὲ τὸν ἐμετον αὐτοῦ, μέλιτος ἔλεγον εἶναι γλυκύτερον».

Ἐν τοῖς Ἰπποκρατεῖσι ἀναγινώσκειται «καὶ ἐμεσῖαι μιν λαμβάνουσι»

καὶ «ἦν ἐμεσῖαι μιν ἔχουσι» καὶ «μετὰ τὴν ἐμεσιν ἀλγείει τὸ σῶμα πᾶν». Παρὰ Γαληνῶ ἐν τῇ τῶν Ἰπποκράτους Γλωσσῶν Ἐξηγήσει φέρεται «Ἐμῖαι (ἐμίαι): ἐμετοι. Ἀττικὸν τὸ ὄνομα». Ἀλλ' ἡ γραφὴ εἶνε ὑποπτος. Τὸ παρ' Εὐσταθίῳ «καὶ οἱ ἐμετοι ἐμίαι, ὡς κοχλίαι· Εὐπολις δέ, φησὶν, ἐπὶ τοῦ κακοφώνου τὸν ἐμίαν τίθησιν» μετατυπώτεον εἰς τὸ «καὶ οἱ ἐμετικοὶ ἐμίαι». Γράφει δ' ἀλλοχού ὁ Εὐστάθιος «ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐκ τοῦ ἐμεῖν, ὅθεν ὁ ἐμετος, οὐ μόνον Ἐμῖαι πόλις Πελοποννησία—ἀλλὰ καὶ ἐμίαις, ὡς κοχλίαις, ὁ ἐμετικὸς ἢ εὐεμής, κτέ.».

Ὡς δ' ἐκ τοῦ ἐμέω-ῶ ἐγένετο τὸ ἐμετος, οὕτως ἐκ τοῦ ἀλέω-ῶ τὸ ἀλετος, οὗ ποιεῖται χρῆσιν ὁ Πλούταρχος λέγων «ὡσπερ φονευόμενον ἐν τῷ ἀλέτῳ καὶ φθειρόμενον» καὶ «τῶν πρὸς ἀλετον σκευῶν οὐκ εὐποροῦντος». Τὴν γραφὴν ἀλετόν παρέπεμψεν ὁ Βεκκῆρος καὶ ἄλλοι. Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ παρὰ Διοσκορίδῃ «ἀλέτῳ εὐπνοῦς». Ὁ Ἀθήναιος παρκατιθέμενος ἐν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἄς ὁ Τρύφων κατέλεξεν ὡδῆς ὀνομασίας γράφει «Ἰμακίος ἢ ἐπιμύλιος κολουμένη, ἦν παρὰ τοὺς ἀλέτους ἦδον—Ἰμακίς δ' ἐστὶ παρὰ Δωριεῦσιν ὁ νόστος καὶ τὰ ἐπίμετρα τῶν ἀλετόν». Ἀλλ' ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου οὔτε ὁ τονισμὸς ἔχει ὡς παρ' Ἀθηναίῳ οὔτε ἡ πρὸ τῆς αἰτιατικῆς πρόθεσις σώζεται πανταχοῦ ἀδιάφθορος, οἷον «ὀμολογουμένως δὲ καὶ ἡ ἐπιμύλιος ὡδή, ἦν ΠΕΡΙ τοὺς ἀλετοὺς ἦδον» καὶ «ἐπιμύλιος ἢ ΠΕΡΙ τοὺς ἀλετοὺς» καὶ «ἦν ΠΑΡΑ τοὺς ἀλητοὺς ἦδον—καὶ τὰ ἐπίμετρα τῶν ἀλετόν». Εὐρίσκειται δ' ἐν αὐταῖς καὶ «τὸ ἀλήθειν καὶ ἀλετόν ποιεῖν» καὶ «ἀλετρις δὲ γυνὴ παρὰ τὸ ἀλέω τὸ ἀλήθω, ἐξ οὗ καὶ ἀλητός, ᾧ ἡ τοιαύτη ἐπιστατεῖ» καὶ μετ' ὀλίγους στίχους «ἐκ δὲ γε τῆς πρώτης, ἀφ' ἧς καὶ ὁ ῥηθεὶς ἀλετός, ἔστι καὶ περιεκτικὸν ὁ ἀλετόν». Περὶ τοῦ ἀλητός, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἀλητον, κτλ. θὰ διαλάβωμεν εὐκαιρότερον ἀλλοχού.

Τὸ ὁμοίως τῷ ἐμεσις ἐσηματισμένον ὄνομα ἀλεσις ἀπαντᾷ ἐν τῷ Γεωπονικῷ, ἐν ᾧ γίνεται χρῆσις καὶ τοῦ διὰ τοῦ Η γεγραμμένου, οἷον «μετὰ δὲ τὴν ἀλησιν σκάφαις μικραῖς τὸ ἀληθὲν μετάφερε εἰς τὴν ληνόν». Ὑπάρχει δὲ καὶ τύπος ἀλεσμός, οὗ μαρτύρια φέρομεν τὸ παρ' Ἰωσήφῳ «καὶ καθαρὰς πρὸς ἀλεσμὸν τὰς κριθὰς ποιήσαντες» καὶ τὸ παρ' Εὐσεβίῳ «ἀλεσμοὶ ὄλου τοῦ σώματος».

§ 49. Δεχθῆτε τὸ δῶρον, ἀσπασθῆτε τὴν δεξιάν, σταθῆτε ὀλίγον, κτλ.

Τὸ δεχθῆτε, ἀσπασθῆτε, φαντασθῆτε, σταθῆτε, ἐτοιμασθῆτε, ὑποσχεθῆτε, γδυθῆτε, σηκωθῆτε, κτλ. τῆς παντελῶς πεπατημένης χυδαιολογίας ὄντα ὀλίγον ἴσως ἀρμόζουσι τῷ στόματι ἢ τῷ καλάμῳ τῶν περὶ τὴν ὀρθότητα τῆς γλώσσης ὀπωσδήποτε σπουδαζόντων καὶ μὴ ὄλως αὐτῆς ὀλιγωρούντων. Ποῖος εἶνε ὁ λόγος ὁ ἀποτρέπων τῆς χρήσεως τοῦ δέχθητε, ἀσπάσθητε, φαντάσθητε, στάθητε, ὑποσχέθητε, ἐκδύθητε, κτλ.; Περὶ τῆς ἐν τῷ νεοθευμένῳ ἐλληνισμῷ χρήσεως τῆς ὑποτακτικῆς ἀντὶ τῆς προστακτικῆς θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

§ 50. Λαυριακός, Λαυριακή, Λαυριακόν· Λαυριακός πλοῦτος, Λαυριακή ὑπόθεσις, Λαυριακόν ζήτημα, κτλ.

Ἄντι τοῦ κιβδήλου Λαυριακός-Λαυριακή-Λαυριακόν ὀφείλει νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ γνησίου Λαυριωτικός-Λαυριωτική-Λαυριωτικόν ἢ μᾶλλον Λαυρεωτικός-Λαυρεωτική-Λαυρεωτικόν ἐκ τοῦ Λαυρεώτης, ὅπερ μνημονεύεται ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου γράφοντος ἐν λέξει Σέρρειον «Τὸ ἐθνικὸν Σερραιεύς καὶ Σερρεώτης, ὡς τοῦ Λαύρειον Λαυρεώτης, καὶ Σερρεάτης, ὡς Λέπρειον Λεπρεάτης». Κατὰ τὸν Ἡρωδιανὸν οὐχὶ Λαύριον διὰ τοῦ Ι ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐγράφετο ἀλλὰ Λαύρειον διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου, ἣτις συνεστάλη ἐν τῷ παραγῶγῳ κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος, ὡς ἐν τῷ Ἀλεξανδρεώτης ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρεια καὶ Ἡρακλεώτης ἐκ τοῦ Ἡράκλεια καὶ Μαρεώτης ἐκ τοῦ Μάρεια, κτλ.

Καὶ ἄλλοι ἀπεδοκίμασθη ὡς ἀνελλήμιστον τὸ ἐπίθετον Λαυριακός-

Λαυριακή-Λαυριακόν. Ἄλλὰ μετὰ βωμολοχικῶν σκωμμάτων ἐκάκισε καὶ διέσυρε τὴν περὶ αὐτοῦ γενομένην παρατήρησιν κομψός τις καὶ ἀγχίνους ἀνὴρ ἄλλα τε γράψας καὶ τὸ θυμασιώτατον τοῦτο: «Ὁ θέλων νὰ κατακρίνη τὸ Λαυριακός μόνον ὡς μὴ ἀπαντῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καταδεικνύει τὸ ὅτι ἀγνοεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, ὅπερ δυστυχῶς δὲν μανθάνεται ἐν τῇ γραμματικῇ, λησμονεῖ ὅτι ὑπάρχει Ἴλιακός ἐκ τοῦ Ἴλιον, καὶ ἔχει χρεῖαν νὰ μάθῃ ὅτι ὁ Λαυριακός εἶναι ἐλληνικώτατον, καὶ τοι μὴ παραδοθὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν».

Οἱ μὴ διὰστροφοὶ τὴν γνώμην καθορῶσι πάντως καὶ χωρὶς ἡμῶν τὸ σαθρὸν καὶ σφαλερὸν, μᾶλλον δὲ τὸ εὐηθὲς καὶ ληρωδὲς τοῦ λόγου τούτου. Ὅσάκις δὲ τοιούτους ἀναγινώσκωμεν ὕθλους ἀτρέπτου καὶ ἀνοουετήτου ἀνθρώπου κυνὸς δίκην ἐφυλακτοῦντος τῷ εὐθέτους ποιουμένῳ παρατηρήσεις πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων, ἀναμιμνησκόμεθα τῶν ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου κάλλιστ' εἰρημένων «Τῶν δεομένων ἰατρείας οἱ μὲν ὀδόντα πονοῦντες ἢ δάκτυλον αὐτόθεν βαδίζουσι πρὸς τοὺς θεραπεύοντας, οἱ δὲ πυρέττοντες οἴκῳδε κελούσι καὶ δέονται βοθηεῖν, οἱ δ' εἰς μελαγχολίαν ἢ φρενίτιν ἢ παρκοπιὴν ἤκοντες οὐδὲ φοιτῶντας ἐνιαχοῦ¹ πρὸς αὐτοὺς ἀνέχονται, ἀλλ' ἐξελεύουσιν ἢ φεύγουσιν, ὑπὸ τοῦ σφόδρα νοσεῖν μὴδ' ὅτι νοσοῦσιν αἰσθανόμενοι. Οὕτω δὲ καὶ τῶν ἀμαρτανόντων ἀνήκεστοι μὲν εἰσιν οἱ πρὸς τοὺς ἐλέγχοντας καὶ νοθετοῦντας ἐχθρῶς καὶ ἀγρίως διακτιθέμενοι καὶ χαλεπίνοντες, οἱ δ' ὑπομένοντες καὶ προσιέμενοι πρῶτον ἔχουσι».

Ἡ κοινὴ γλῶσσα ἀγνοεῖ παντελῶς τὸ ἐπίθετον Λαυριακός, ἢ δὲ παλαιὰ γινώσκει μόνον τὸ Λαυριωτικός ἢ κάλλιον Λαυρεωτικός, οὗ τὸ θηλυκὸν κεῖται παρὰ Πλουτάρχῳ λέγοντι «τὴν Λαυρεωτικὴν πρόσοδον ἀπὸ τῶν ἀργυρείων μετάλλων ἔθος ἐχόντων Ἀθηναίων διανεμεσθαι» καὶ «ἐλέκθητο γὰρ ἐν τῇ Λαυρεωτικῇ (δηλ. γῆ) πολλά». Τοῦ πληθυντικοῦ Λαυρεωτικαὶ μαρτύριον ὑπάρχει τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους:

γλαῦκες ὑμᾶς οὔποτ' ἐπιλείψουσι Λαυρεωτικαί.

Κατέστη δὲ παροιμιῶδες τὸ γλαῦκες Λαυρεωτικαί.

Ἐκ ποίας λοιπὸν Σκυθίας ἦλθεν ἡμῖν τὸ ἐπίθετον Λαυριακός, δύναται εὐλόγως νὰ ἐρωτήσῃ τις, ἐὰν μήτ' ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς δημόδει συνηθείᾳ φέρηται μήτ' ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν παλαιῶν; Ἐσχηματίσθη

¹ Γραπτέον ἴσως εἰ τύχοι ἀντὶ τοῦ ἐνιαχοῦ.

κατ' ἀναλογία τῷ Ἰλιακός ἐκ τοῦ Ἰλιον, ἀποκρίνεται ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων, πᾶν δὲ κατ' ἀναλογία ἄλλου ἐσχηματισμένον, καὶ ἂν μὴ ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς παλαιοῖς μὴδ' ἀποδεικνύεται παραδεδομένον ὑπὸ τινος αὐτῶν, εἶνε Ἑλληνικώτατον. Ὁ τοῦ Ἀριστοφάνους Σωκράτης λέγει πρὸς τὸν Στρεψιάδην:

ἔς κόρακας, ὡς ἄγροικος εἶ καὶ δυσμαθής·
ταχὺ δ' ἂν δύναιο μανθάνειν περὶ ρυθμῶν.

Ἡμεῖς δὲ τί νὰ εἴπωμεν πρὸς τὸν ἀπαίδευτον καὶ κορυζῶντα ἀνθρωπίσκον, ὅστις οὔτε λόγον κοινόν οὔτε λογισμὸν ἔχων οὐδαμῶς αἰσθάνεται ὅτι βικιότατα καὶ ματασιότατα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔλκεται εἰς τὸ μέσον ἢ ἀναλογία οὐδὲν τὸ παράπαν ὠφελοῦσα καὶ τὸ τῆς παροιμίας συκίνη ἐπικουρία οὔσα; Ἄν μὴ εὐρίσκετο μὲν ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ ἐπίθετον *Λαυρεωτικός* μὴδ' ἐμνημονεύετο ὑπὸ τινος ἐθνικὸν *Λαυρεώτης*, ἀναμφισβήτητος δ' ἢ διὰ τοῦ ἰῶτα γραφῆ τοῦ πρωτοτύπου ὑπῆρχε, θὰ εἶχε τις λόγον ἐν ἀπορίᾳ ἐχόμενος νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ἀναλογία καὶ νὰ ὑπολάβῃ ὅτι, ὡς οἱ παλαιοὶ ἐσχημάτισαν Ἰλιακός ἐκ τοῦ Ἰλιον, οὕτω καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν *Λαυριακός* ἐκ τοῦ *Λαύριον*. Ἀλλὰ καὶ ἡ γραφὴ *Λαύριον* ἀμφισβητεῖται, τῆς παραδόσεως συνηγορούσης μόνῃ τῇ διὰ διφθόγγου *Λαύρειον*, καὶ ἀπαντᾷ ἤδη παρὰ τοῖς παλαιοῖς κτητικὸν *Λαυρεωτικός* παρηγημένον ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ *Λαυρεώτης*, ὅπερ μνημονεύεται ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου. Τί λοιπὸν φαίνεται προσῆκον παντὶ φρονίμῳ ἀνδρὶ νὰ πράξῃ; Ἀναλογιζόμενος ὅτι οὐδεὶς ἔχει ἐξουσίαν νὰ δημιουργῇ κατ' ἀναλογία τύπους, πλὴν ἐὰν ἢ τε νέα γλῶσσα καὶ ἢ ἀρχαία στερεῶνται αὐτῶν, θὰ παραλάβῃ ἀσμεναίτατα τὸ παρὰ τοῖς παλαιοῖς εὐρισκόμενον ἐπίθετον καὶ ἥμισυ θὰ φροντίσῃ αὐτὸς περὶ κατασκευῆς καινοῦ τινος κατ' ἀναλογία.

Ἡ ἀναλογία δὲν εἶνε πάντοτ' ἀσφαλὲς τοῦ ἀψευδοῦς καὶ ὀρθοῦ κριτήριον, πλειστάκις δ' ἀμαρτάνουσιν οἱ μέγιστον αὐτῇ κύρος περιάπτοντες ἢ ὑπὸ μόνης αὐτῆς ἀξιοῦντες νὰ ποδηγῶνται. Πόσων κακῶν αἰτίαι καὶ πάλαι ἐγένετο καὶ νῦν γίνεται ἡ ἀναλογικὴ τέχνη διὰ τοὺς ἐπαριστέρως καὶ ἀνεπιτηδείως αὐτὴν μεταχειριζομένους, θὰ διδάξωμεν διὰ μακρῶν ἄλλοτε. Ἐν τῷ παρόντι παρατηροῦμεν ὅτι, ἂν ἡ κατεσπουδασμένη ἐκείνη ἀντίρρησης, ἣν ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων ἐποίη-

σατο πρὸς τὸν ἀποδοκιμάσαντα τὸν τύπον *Λαυριακός*, ἐγκριθῇ ὡς ἀνανταγώνιστον δύναμιν ἔχουσα, οὐδαμῶς ἀδύνατον θὰ ὑπάρξῃ νὰ εἴπῃ τις κύριος ἀντὶ τοῦ κυρός, κύριον ἀντὶ τοῦ κυρί, κτλ., ἢ ἀπαντήσῃ δ' ἂν τυχὸν ἐλεγχθῇ, ὅτι «Ὁ θέλων νὰ κατακρίνῃ τὸ κύριος καὶ τὸ κύριον, κτλ. μόνον ὡς μὴ ἀπαντῶντα παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καταδεικνύει τὸ ὅτι ἀγνοεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, ὅπερ δυστυχῶς δὲν μανθάνεται ἐν τῇ γραμματικῇ, λησμονεῖ ὅτι ὑπάρχει κύριος καὶ κύριον, κτλ. ἐκ τοῦ κύριον καὶ ἔχει χρεῖαν νὰ μάθῃ ὅτι τὸ κύριος καὶ τὸ κύριον, κτλ. εἶναι ἐλληνικώτατα, καὶ τοι μὴ παραδοθέντα ὑπὸ τῶν παλαιῶν».

Καὶ εἰθισμένοι μὲν εἴμεθα νὰ ὑπομένωμεν γενναίως τοὺς τῶν εὐφωῶν δοκούντων γέλωτας. Λυπούμεθα δ' ὅμως σφόδρα βλέποντες ὅτι ὑπερβαλλόντως τῶν νεανίσκων τινὲς τοῖς ἀγοραίοις σκώμμασι καὶ τοῖς σοφιστικοῖς καὶ φορτικοῖς διηγήμασιν ἀρεσκόμενοι εὐκόλως τῇ μανιώδει προσκολλῶνται αἰρέσει τῶν Ἀγελαίων, τῶν τὴν πατρίδα μάλλον ἢ δόγμα τι τῆς Ἀγέλης προδοῦναι πεπεισμένων· ταχέως δ' ὑπὸ τῶν ἱεροφαντῶν τοῦ καλοῦ θιάσου διὰ γοητειῶν τινῶν καὶ μαγγανειῶν ἐκπληττόμενοι καὶ τῶν οἰκείων λογισμῶν ἐξιστάμενοι ἀποθαίνουσιν οὕτως ἰταμοὶ καὶ αὐθάδεις, ὥστ' ἀποτίθενται μὲν ὅλως τὴν τῇ νεαρᾷ ἡλικίᾳ πρόπουσαν σεμνότητα καὶ εὐκοσμίαν, ἀπαλλοτριούμενοι δὲ τελέως πρὸς τὴν αἰδῶ καὶ τὸν φόβον καὶ πάσης ἀναγωγίας καὶ βαναυσίας ἐμπιμπλάμενοι ἐπιφύονται ἀγρίως τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ ἄλλοις σεβασμίσι ἀνδράσι καὶ ἀνέδην αὐτοὺς ἐπὶ σωματικοῖς μάλιστα ἀρρωστήμασιν ἢ φυσικοῖς ἐλαττώμασι λοιδοροῦσι καὶ προπηλακίζουσιν ἀφειδῆ χρῆσιν ποιούμενοι τῶν παρὰ τοῖς Ἀγελαίοις εὐδοκίμουτων κομψευμάτων, ὧν οὐδὲν ἀηδέστερον οὐδ' ἀνιαρότερον τοῖς πεπαιδευμένοις καὶ γενναίοις ἀνδράσιν.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ ΚΡΙΤΙΚΑ

ππο

Κ. Σ. ΚΟΝΤΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Παρά Γαληνῷ ἐν Τόμ. Ε΄, σελ. 353 ἐκδ. Κυννίου ἀναγι-
νώσκεται :

Οὐ μάχεται μοι, φησίν, ὁ μῦθος λέγων ἐκ τῆς Διὸς κεφα-
λῆς (Γραπτέον «ἐκ τῆς τοῦ Διὸς κεφαλῆς», ὡς φέρεται ἐν
τε ταῖς παλαιοτάταις ἐκδόσεσι καὶ ἐν τῷ Μαρκιανῷ κώδικι)
γεγεννησθαι τὴν Ἀθηνᾶν, φρόνησιν ὑπάρχουσαν. Οὐ γὰρ αὐτὸ
τοῦτο μόνον εἴρηται κατ' αὐτὸν ἀλλ' ὅτι καταπιὼν τὴν Μῆτιν
ὁ Ζεὺς καὶ ὡσπερ ἐγκύμων ἐξ αὐτῆς γενόμενος τὴν γεννηθεῖ-
σαν ἐν αὐτῷ κόρην ἀπεκύησε διὰ τῆς κεφαλῆς. Εἰρήσθαι δ' οὕτω
φησὶ τὰ κατὰ τὸν μῦθον, ἐπειδὴ τὰς τέχνας ἀπάσας ἐν τῇ
καρδίᾳ συνισταμένας διὰ τὸν λόγον εἰς τὸ φανερόν
ἐκφερόμενοί τινες λόγοι διὰ τῆς κεφαλῆς ἐξίσασιν· ἔστι
γὰρ καὶ τὸ σῶμα τῆς κεφαλῆς μόριον.

Τὸ προφανῶς διεφθαρμένον καὶ ὄλως ἀδιανόητον ὑπάρχον
μέρος τῆς παρατεθείσης περικοπῆς ἐπανορθοῦται, νομιζομεν,
κάλιστα καὶ παντὶ καταληπτὸν ἀποβαίνει μεταγραφόμενον:
«ἐπειδὴ τὰς τέχνας ἀπάσας ἐν τῇ καρδίᾳ συνισταμένας διὰ
τῶν λόγων εἰς τὸ φανερόν ἐκφέρομεν, οἵτινες λόγοι διὰ
τῆς κεφαλῆς ἐξίσασιν».

Συχνάκις δ' ἐπαναλαμβάνει ὁ Γαληνὸς μετὰ τὴν ἀναφορι-
κὴν ἀντωνυμίαν ὅστις τὸ ὄνομα εἰς ὃ αὕτη ἀναφέρεται λέ-

γων «εἰς τὸν τένοντα — ὅστις τένων» καὶ «ἄλλος μῦς —
ὄντινα μῦν» καὶ «συνδέσμου τινός — ὄντινα σύνδεσμον»
καὶ «ὁ προσαγορευόμενος τένων — ὅστις τένων» καὶ «καυ-
λόν τινα — ὄντινα καυλόν» καὶ «κατὰ τὴν ὀγδόην νύκτα —
ἦντινα νύκτα» καὶ «λιγνύν τινα — ἦτις λιγνύς» καὶ «διὰ
τῆς ῥίνος μόνης — ἦτις ῥίς» καὶ «καμπήν τινα — ἦντινα
καμπήν» καὶ «ἡ τοιαύτη κρίσις — ἦντινα κρίσιν» καὶ «ὀρ-
θόπνοιαν — ἦτις ὀρθόπνοια», κτλ. Καὶ ἄλλοτε μὲν λόγος
σαφηνείας ὑπαγορεύει τὴν ἐπανάληψιν ταύτην, ἄλλοτε δ' οὐ-
δεμία ἀνάγκη φαίνεται αὐτῆς, ὡς ἐν τῷ ἀρτίως διορθωθέντι
χωρίῳ.

Τόμ. Β΄, σελ. 240 «εἰς τὸν τένοντα δὲ οὐ μετὰ πολὺ τελευτῶν,
ὅστις τένων παραπέφυκε τῷ προειρημένῳ μὲν τῷ τοῦς δύο δακτύλους
κινουῦντι». σελ. 246 «ἔστι δὲ καὶ ἄλλος μῦς ἔνδον τοῦ πήχεως — τέ-
τακται δὲ ἐπιπολῆς ἔνδον τῆς χειρὸς ὑπὸ τῷ δέρματι μεταξὺ πή-
χεώς τε καὶ κερκίδος, ὄντινα μῦν εἰς τένοντα πλάτυν ἔφην τελευ-
τῶντα τῷ ψιλῷ τῶν τριχῶν ὑποφύεσθαι τῆς χειρὸς». Πρβ. καὶ σελ.
257 καὶ σελ. 321.

Τόμ. Γ΄, σελ. 678 «τὰ δ' ἄνωθεν ὑπὸ λεπτοῦ μὲν τινος ὑμέρος, οὐ
μὴν ἀρρώστου γε, σκέπεται συναπτομένου τοῖς γλουτίοις ἐκατέρωθεν,
ὅστις ὑμὴν ἄχρι τῆς ὀπίσω κοιλῆς ἐκτεταμένος τὸ κάτω πέρας ἐστὶ
τῆς σκοληκοειδοῦς ἐπιφύσεως».

Τόμ. Δ΄, σελ. 585 «τί δὴ θαυμαστόν ἐστι καὶ τῶν ὄρχεων εἰς ὄλον
τὸ σῶμα διαδίδοσθαι τινὰ δύναμιν, οἷα τοῖς μὲν νεύροις αἰσθήσεώς τε
καὶ κινήσεως ἐξ ἐγκεφάλου, ταῖς δ' ἀρτηρίαις τοῦ σφύζειν ἐκ καρδίας;
ἦτις δύναμις ἐν μὲν τοῖς ἄρρεσιν εὐρωστίας τε καὶ ἀρρενότητος, ἐν δὲ
τοῖς θήλεσιν αὐτῆς τῆς θηλότητός ἐστιν αἰτία». Γραπτέον «αὐτῆς
θηλότητός ἐστιν αἰτία»¹.

Τόμ. Ε΄, σελ. 209 «ἐκφέρεται τοῦ σώματος τοῦ μῦδος ὁ προσαγο-
ρευόμενος τένων· οὕτω γὰρ οὐχ Ἱπποκράτης μόνον ἀλλὰ καὶ Ὀμηρος
αὐτὸν ὀνομάζουσιν· ὅστις τένων ὀργάνων ἐκφυόμενος ἀνάλογον ἔξει τῷ

¹ Παρ' Ὀρειδασίῳ Τόμ. Γ΄, σελ. 46 φέρεται «ἐν δὲ τοῖς θήλεσιν αὐτῆς αἰ-
τία τῆς θηλότητός ἐστι».

τοῦ μοχλοῦ πέρατι τῷ ψύονται τῶν βαρῶν». Πρβ. καὶ σελ. 657.

Τόμ. Γ', σελ. 657 «κατὰ δὲ τὸ ἔχρ εἴωθε *καυλόν* τινε γεννᾶν (ἢ ῥαφανίς) εἰς ὕψος ἀνερχόμενον, ὡσπερ τᾶλλα τὰ μέλλοντα καυλοφορήσειν, ὄντινα *καυλόν* ἔφοντες ἐσθίουσι δι' ἐλκίου τε καὶ γάρου καὶ ὄξους». Ἀναγνωστέον δ' ἴσως ἀνερχομένη, τουτέστιν «εἰς ὕψος ἀνερχομένη (ἢ ῥαφανίς), ὡσπερ τᾶλλα τὰ μέλλοντα καυλοφορήσειν (ἀνέρχεται δηλ.)».

Τόμ. Ζ', σελ. 361 «αὐθις ὑπήρξατο κατὰ τὴν ὀγδόην *νύκτα* δευτέρως ὄρας, ἦντινα *νύκτα* κατὰσχῶν ὅλην παρήκμασε κατὰ τὴν ἐξῆς ἡμέραν τὴν ἐνάτην».

Τόμ. Η', σελ. 227 «καὶ κατὰ τοῦτο *λιγνύν* τινε γεννᾶν πέφυκεν, ὡσπερ καὶ τοῖς λύχνοις τοῦλαιον, ἦτις *λιγνύς* συνδιεκπίπτουσα τοῖς ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἀφικνουμένοις ἀγγείοις αἰτία γίνεται τῶν φαντασμαμάτων αὐτοῖς». Πρβ. καὶ σελ. 275.

Τόμ. Θ', σελ. 324 «*καμπήν* τινε φαίνεται κατὰ τὸ ὕψος ἔχειν ὁ σφυγμός, οὐ κύκλου περιφέρειαν, ἦντινα *καμπήν* οὐ κακῶς ὁ Ἀρχιγένης ὀνομάζει γωνίωσιν». Πρβ. καὶ σελ. 482.

Τόμ. ΙΕ', σελ. 111 «διὰ μέσης δὲ τινος ἐτέρως διαθέσεως, ἦντινα *διάθεσις* Ἐρασίστρατος μὲν ἐτέρως, Ἀσκληπιάδης δ' ἐτέρως, οἱ πνευματικοὶ δ' ὀνομασθέντες ἰατροὶ κατ' ἄλλον τρόπον προτίθενται (Γρ. ὙΠΟτίθενται) γίνεσθαι». Πρβ. καὶ σελ. 792.

Τόμ. ΙΣ', σελ. 610 «τὸ δὲ πεπηγὸς ὄμμα διὰ τὴν ἀκινησίαν γίνεσθαι τῶν κινούντων τὸν ὀφθαλμὸν μυῶν, ἦτις ἀκινησία διὰ πρᾶλυσιν ἢ τᾶσιν ἰσόρροπον ἀπάντων αὐτοῦ γίνεται τῶν μυῶν».

Τόμ. ΙΖ', μέρ. α', σελ. 457 «γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος ὕπνος ἐπὶ ψύξει τοῦ πρώτου αἰσθητικοῦ, τουτέστι τοῦ ἐγκεφάλου, ἦτις ψύξις τὰ ληθαργικὰ πάθη ποιεῖ». Πρβ. καὶ σελ. 607.

Τόμ. ΙΗ', μέρ. α', σελ. 750 «ὁ δὲ Ἱπποκράτης νῦν ἐκ μεταφορᾶς κέχρηται τῇ προσηγορίᾳ τὰς ἐκτεταμημένας (Γρ. ἘΝτεταμημένας) τῷ βάρῳ κοιλότητος ἐρμηνεύσαι βουλόμενος ἕνεκα τοῦ στηρίζεσθαι κατ' αὐτὰς τοὺς μοχλοὺς, ἄστινας κοιλότητος ἀξιοῖ μάλιχα μὲν ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ ξύλου, τουτέστι τῷ κάτω, διαγλύψαι».

Τόμ. ΙΘ', σελ. 370 «σπέρμα ἐστὶν ἡ συνεσπαρμένη δύναμις ἐν ὑγρῷ περιέχουσα τοῦτου τὸν λόγον, ἦτις δύναμις — ἐξαπλοῦται εἰς γένεσιν ἀνθρώπου». Μετακτυπωτέον δ' ἴσως τὸ ΣΥΝεσπαρμένη εἰς τὸ

ἘΝεσπαρμένη, ὡς καὶ τὸ ἐν σελ. 165 ἀπὸ ἐν τοῖς πυρίταις πῦρ καὶ τὸ ἐν (τῇ) τιτάνῳ ΣΥΝεσπαρμένον» εἰς τὸ ἘΝεσπαρμένον. Πρβ. Τόμ. ΙΒ', σελ. 240 «τὸ δ' οὖν ὄρυγμα τοῦτο κατὰ βραχὺ διωρύχθαι παρ' αὐτῶν ἤκουον ΣΥΝ ἔτεσι πολλοῖς». Γραπτέον «ἘΝ ἔτεσι πολλοῖς». Καὶ τὸ ἐν Τόμ. ΙΔ', σελ. 15 «ΣΥΝάμιλλος κατ' ἀρετὴν ὑπάρχων τῷ Φαλερίῳ» γραφικὸν ἡμῖν σφάλμα φαίνεται ἀντὶ τοῦ ἘΝάμιλλος. Ἴδε Στράβωνα σελ. 243 «ἤδη δὲ καὶ ὁ Συρρεντῖνος (οἶνος) ἐνάμιλλος καθίσταται τούτοις» καὶ σελ. 268 «οὐ Μεσσήνιον καλοῦσι τὸν οἶνον ἀλλὰ Μαμερτῖνον τοῖς ἀρίστοις ἐνάμιλλον ὄντα τῶν Ἰταλικῶν» καὶ σελ. 535 «ὥστε καὶ ἔλαιον φέρειν καὶ τὸν Μοναρίτην οἶνον τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐνάμιλλον», κτλ.

Ἐν Τόμ. Δ', σελ. 684 κεῖται μὲν καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν ἡ λέξις εἰς ἣν μέλλει παρατήρησις δι' ἀναφορικῷ κώλου νὰ ἐπενεχθῇ, ἦγουν «ἐπικουρίας δεῖται τῆς ἐξ ἀλλήλων» ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ δηλούμενον ὑπ' αὐτῆς εἶνε πολλαπλὸν, γίνεται ἐν τοῖς ἔπειτα χρῆσις τοῦ πληθυντικοῦ «ἄστινας ἐπικουρίας ὅσαι τέ εἰσι καὶ ὅποσαι μὴ ὅτι τῶν φιλοσόφων τις εὔρειν ἀκριβῶς ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἰατρῶν ὅσοι χωρὶς ἀνατομῆς ἐπὶ τὴν ζήτησιν αὐτῶν ἤκον». Τὸ ἐν Τόμ. Γ', σελ. 764 φερόμενον «οὔτοι παχυγυμότεροι πάντων εἰσι μετὰ τοῦ καὶ γλισχρότητος ὀλίγον μετέχειν, ὄντινα γυμὸν οἱ περὶ Πραξάγοραν τε καὶ Φιλότιμον ὀνομάζειν εἰώθησιν κολλῶδη» δύναται εὐλογώτατα νὰ ὑποληφθῇ ἰσοδύναμον τῷ «οὔτοι παχύτερον πάντων γυμὸν ἔχουσι μετὰ τοῦ καὶ γλισχρότητος ὀλίγον μετέχειν, ὄντινα γυμὸν κατέ.». Καθ' ὁμοίον τινε τρόπον λέγεται ἐν Τόμ. Α', σελ. 30 «ἔνιοι δ' ἐπὶ πλεῖον ἤκουσιν ἡλικίας, ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ γηρῶσιν οὐδέ, καὶ ἐφικνῶνται ποτε (Γρ. «Ἀφικνῶνται ποτε») εἰς τοῦτο, τῶν Ὀμηρικῶν οὐδὲν ἀπολείπονται Λιτῶν». Πολλὰ ἄλλα τῆς τοιαύτης χρήσεως παραδείγματα θὰ καταλέξωμεν ἐν ἐτέρῳ τόπῳ. Συνήθης δὲ τῷ Γαληνῷ ὑπάρχει ἡ σύνταξις τοῦ συγκριτικοῦ μετὰ τῆς πληθυντικῆς γενικῆς πάντων ἢ ἀπάντων, ἄλλοτε μὲν καθ' ἐκαστὴν ἐκφερομένης, ἄλλοτε δὲ μετὰ τοῦ προσήκοντος ὀνόματος ἢ ἀντωνυμίας, οἷον πάντων σχημάτων δυσπαθέστερον, πάντων τῶν ἄρτων βραδύτερον, πάντων ἐκείνων ἀκριβέστερον, τὰ γὰρ ἀπάντων λεπτομερέστερα καὶ μαλακώτερα καὶ εἰκτικώτερα, κτλ. τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐχθύων μάλλον, πάντων γὰρ τούτων τὸ νάρδιον μύρον μάλλον θερ-

μαίνει, μαλαχθῆναι δέονται πάντων μᾶλλον, ἐχρῆν γὰρ δῆπου μᾶλλον ἀπάντων αὐτὸ μεταβολῆς ἀκριβοῦς τυχεῖν, κτλ.

Εἶπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι συχνὴ παρὰ τῷ Γαληνῷ εἶνε ἢ μετὰ τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ὅστις ἐπανάληψις τοῦ ὀνόματος εἰς ὃ αὐτὴ ἀναφέρεται. Παρατηροῦμεν δὲ νῦν ὅτι οὐχὶ πάντοτε ἢ σύνθετος ἀντωνυμία ὅστις ὑπ' αὐτοῦ παραλαμβάνεται ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἡ ἀπλή ὅς, οἷον «τέτταρας τένοντας — ὑφ' ὧν τενόντων» καὶ «τὸ προσῆκον σχῆμα — δι' ὃ σχῆμα» καὶ «διὰ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως — ὃν τράχηλον», κτλ.

Τόμ. Β', σελ. 249 «ἡ μὲν ἑτέρα τέτταρας ἀποφύει τένοντας ἐμψυμένους τοῖς δακτύλοις ἅπασι πλὴν τοῦ μεγάλου κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς δευτέρας φάλαγγος, ὑφ' ὧν τενόντων κλύπτεται τὸ δεύτερον ἄρθρον αὐτῶν».

Τόμ. Γ', σελ. 418 «καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην τρέψιν ἐπὶ τὸ λουτρόν ἄγων, ἐφ' ᾧ λουτρῷ τροφήν μὲν εὐθέως οὐ προσέφερον».

Τόμ. Ζ', σελ. 535 «πότερον δὲ κινεῖσθαι μόνον ἐφιέμενον ἢ καὶ ἡσυχάζει, σκέψεως ἑτέρας οὐ μικρᾶς διωρισμένης ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ μυῶν κινήσεως, ἧς ἄνευ σκέψεως οὔτε διάθεσιν οὔτε πεπονθότα τόπον ἀκριβῶς ἔστι διαγινῶναι κατὰ τὰς τοῦ βάρους αἰσθήσεις».

Τόμ. Η', σελ. 230 «εἰς δὲ τὰ κάτω μέρη τοῦ προσώπου πάντα τὰ καθ' ὅλον τὸ ζῶον ἀπὸ θατέρου μέρους τοῦ ὀπισθεν, ἐξ οὗ μέρους ἔστι καὶ ἡ συζυγία τῶν ἐπὶ τοὺς τῆς γλώττης μῦς ἀφικνουμένων νεύρων».

Τόμ. ΙΑ', σελ. 128 «ἐάν γε μόνον φυλάττης τὸ προσῆκον σχῆμα τῷ πεπονθότι μορίῳ, δι' ὃ σχῆμα δυνήσῃ ποτὲ καὶ τὸν ἀνάροπον κόλπον ἐργάσασθαι κατάρροπον».

Τόμ. ΙΗ', μέρ. α', σελ. 521 «ἄλλο δὲ ξύλον θέσιν ἐγκαρσίαν ἔχον ὡς πρὸς τὸν ἰστόν, ἐξ οὗ ξύλου τὸ ἰστίον ἐξήπται».

Τόμ. ΙΘ', σελ. 363 «κακείθεν ἐξέρχεται διὰ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως, ὃν τράχηλον καὶ οὐρήθρον ἐκάλουν διὰ τὸ ἐκεῖθεν φέρεσθαι τὸ οὔρον».

Ἐν Τόμ. Γ', σελ. 87 κείττι «καὶ τὴν ἀλλοίωσιν ἐτοιμοτέρην καὶ

τὴν θρέψιν βελτίονα καὶ χύσει ἀπάντων τῶν σωμάτων, ἐφ' ἣ χύσει τὰ μὲν στερεὰ μαλάττεσθαι, τὰ δὲ ὑγρὰ λεπτύνεσθαι, τοὺς πόρους δ' εὐρεῖς γίνεσθαι συμβαίνει». Φκίνεται δ' ὅτι οὐχὶ σωμάτων ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ ἐγράφη ἀλλὰ περιττωμάτων, ὡς ἐν Τόμ. ΙΘ', σελ. 691 «καὶ ἡ βελτίων θρέψις καὶ ἡ τῶν περιττωμάτων χύσις, ἐφ' ἣ χύσει τὰ μὲν στερεὰ τῶν σωμάτων μαλάττεσθαι συμβαίνει κτέ.».

Ἄξια παραθέσεως εἶνε καὶ τὰ ἐν τῷ β' μέρει τοῦ ΙΗ' τόμου ἀπαντῶντα χωρὶς «ἔχεις δ' αὐτοὺς καὶ τῆ τῶν μυῶν ἀνατομῇ γεγραμμένους, ἐν ᾧ βιβλίῳ συντομώτερον ἢ ἐν ταῖς ἀνατομικαῖς ἐγχειρήσεσιν ἀπάντων τῶν ἐν τῷ σώματι μυῶν ἡ φύσις ἐρμηνεύεται» (σελ. 361) καὶ «γίνεται πάθος ὃ καλεῖται θρόμβωσις, ἐξ οὗ παθήματος ἐγγενομένου τῷ αἵματι θρόμβος μὲν ἦδη τὸ αἷμα καλεῖται καὶ ἔστι, κτέ.» (σελ. 446).

Καὶ τοῦτο δὲ τις ἐκ τῶν προκατειλεγμένων παραδειγμάτων διδάσκειται, ὅτι προσφιλὴς τῷ Γαληνῷ ὑπάρχει ἡ χρῆσις τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας ὅστις ἀντὶ τῆς ὅς. Ἄσμενοι δὲ καὶ ἄλλα τῆς χρήσεως ταύτης μαρτύρια ἐκ τοῦ Γαληνοῦ θὰ παρεπιθέμεθα, ἂν μὴ ἄκαιρον τὸ πρᾶγμα ἐν τῷ παρόντι ἐνομιζόμεν. Ἐχομεν δὲ πάμπολλα ἐξ αὐτοῦ συνηγμένα.

Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς ποιοῦνται ἐνίοτε μετὰ τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ἐπανάληψιν τοῦ ὀνόματος πρὸς ὃ αὐτὴ ἔχει τὴν ἀπότασιν. Ἀρκούμεθα δὲ νῦν μνημονεύοντες ἐκ μὲν τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς τὸ «ἐφθέγξατο πολλῶν παρουσῶν γλώττη Λατίνη φωνὴν εὐσύνετόν τε καὶ γεγωνόν, ἧς ἔστι φωνῆς ἐξερμηνευόμενος ὁ νοῦς εἰς τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον τοιοῦδε» καὶ τὸ «ἐν τε τῷ περὶ Συμμοριῶν ἐπιγραφόμενῳ λόγῳ, ὅσπερ λόγος εἰκότως ἂν καὶ δικαίως ἐπιγράφοιτο περὶ τῶν βασιλικῶν», ἐκ δὲ τοῦ Στράβωνος τὸ «οἷς εἰς τὴν Ῥώμην πρόκειται ὁδὸς· δύο δὲ εἰσι, μία μὲν ἡμιονικὴ (ὁδὸς) διὰ Πευκετίων — καὶ Δαυνίων καὶ Σαυνιτῶν μέχρι Βενεουεντοῦ, ἐφ' ἣ ὁδῷ Ἐγνατία πόλις, κτέ.», ἐκ δὲ τοῦ Πάππου τοῦ Ἀλεξανδρέως τὸ «κατά τι ση-

μεῖον αἰεὶ συμμεθιστάμενον αὐταῖς, ὑφ' οὗ σημείου γράφεται τις κτέ.» καὶ τὸ «παύεται γὰρ ἡ τομὴ πρὸ τῆς ἐπὶ τὴν ΑΔ ἐφαρμογῆς, ἥπερ τομὴ πέρασ αὐ ἐγένετο τῆς γραμμῆς», ἐκ δὲ τοῦ Ὁριγένους τὸ «ἡ γὰρ βασιλεία αὐτοῦ ἐστὶν ἡ θεωρία πάντων τῶν γεγονότων καὶ γενησομένων αἰώνων, δι' ἧς θεωρίας καὶ οἱ ἐχθροὶ φίλοι γίνονται» καὶ τὸ ἀθῆλον δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ εἰς τὰ δοκοῦντα ἐνεργέστερα τῶν νομιζομένων ἱερῶν κατακλίσεις περιέρχους γεγονέναι — ἄστινας κατακλίσεις οἱ τῆ τῶν δαιμόνων διὰ μαγγανείας θεραπεία σχολάζοντες πεποίηται». Εἶνε δὲ τὸ κατακλίσεις πλημμελῆς γραφῆ τοῦ κατακλήσεις. Ἐν τοῖς Βεκκήρου Ἀνεκδότοις ἀναγινώσκειται «Πτολεμαῖος ὁ περιπατητικὸς καὶ ἄλλοι τινὲς ἐγκαλοῦσι Διονυσίῳ ἐμπειρίαν εἰρηκῶτι τὴν λογικωτάτην γραμματικὴν, ἥτις, ἐμπειρία φημί, τῶν ὡσαύτως ἐχόντων πραγμάτων ἐστὶ τήρησις τε καὶ μνήμη ἄλογος». Εὐρίσκονται δὲ καὶ τοιαῦται παρὰ τοῖς παλαιοῖς χρήσεις, ὅποια αἰ τοῦ Κλήμεντος «Ὅπερ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἐδήλωσεν εἰπὼν τῆ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ. Μεθ' ἣν ἐκτισιν κατὰ τὴν οἰκουρίαν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ πίστιν βοηθός» καὶ «Αὐτίκα οἱ στρωματεῖς ἡμῶν κατὰ τὸν γεωργὸν Τιμοκλέους τοῦ κωμικοῦ σὺκ', ἔλαιον, ἰσχάδας, μέλι προσοδεύουσι, καθάπερ ἐκ παμφόρου χωρίου. Δι' ἣν εὐκαρπία ἐπιφέρει, κτέ.» καὶ ἡ τοῦ Στράβωνος «πλέον δ' ἡ τριπλάσιον ἐν ἀριστερᾷ πλέοντι μέχρι τοῦ Τανάϊδος, ἐν ᾧ παράπλω καὶ ὁ ἰσθμὸς ἰδρυται» καὶ ἡ τοῦ Γαληνοῦ «ἐφ' οὗ μὴθ' ἔλκος ἐγένετο μὴτ' ὄστουν ἐγυμνώθη μὴτ' αὐτὸ τὸ κατεαγὸς ὄστουν πολυειδῶς συνετρίβη, ὃνπερ δὴ τρόπον κατὰ γματος οἱ νεώτεροι προσαγορεύουσιν ἀλφιτηδόν». Ἀναγνωστέον δὲ «μὴτ' αὐτὸ τὸ κατεαγὸς ὄστουν» ἀντὶ τοῦ «μὴτ' αὐτὸ τὸ κατεαγὸς ὄστουν».

Παρ' Ἴπποκράτει ἐν τῷ περὶ Ἀέρων Ὑδάτων Τόπων ἀντὶ τοῦ κοινῶς φερομένου «καὶ ἀπὸ ποταμῶν μεγάλων, εἰς οὓς ποταμοὺς ἕτεροι ἐμβάλλουσι» ἐξέδωκαν ὅ τε Λιτραῖος καὶ ὁ Ἑρμερίσιος καθ' ὑφήγησιν τοῦ Κοραῆ «εἰς οὓς ποταμοὶ

ἕτεροι ἐμβάλλουσι». Τὴν κοινὴν γραφὴν βλέπει τις καὶ παρὰ Γαληνῷ μνημονεύοντι τὴν Ἴπποκράτειον ῥῆσιν ἐν τῷ Γ' τῶν εἰς τὸ περὶ Χυμῶν Ἴπποκράτους Ὑπομνημάτων.

Ἀναγκαῖον δ' εἶνε νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἀντὶ τοῦ «ἐπειδὴ τὰς τέχνας ἀπάσας ἐν τῇ καρδίᾳ συνισταμένας διὰ τὸν λόγον εἰς τὸ φανερόν ἐκφερόμενοί τινες λόγοι διὰ τῆς κεφαλῆς ἐξίασιν» ἐν ἄλλαις ἐκδόσεσι καὶ ἐν τῷ Μαρχιανῷ κώδικι φέρεται ἐξιάσιν, ὅπερ παρέλαβεν ὁ νέος ἐκδότης τοῦ περὶ τῶν Ἴπποκράτους καὶ Πλάτωνος Δογμάτων βιβλίου τοῦ Γαληνοῦ γράφων (Τόμ. Α', σελ. 46):

Etiam alio loco apice falso appposito Charterius sententiam corruptit. Pag. 354 post init. et ille et Kuehnus scripserunt: τὰς τέχνας ἀπάσας ἐν τῇ καρδίᾳ συνισταμένας διὰ τὸν λόγον εἰς τὸ φανερόν ἐκφερόμενοί τινες λόγοι διὰ τῆς κεφαλῆς ἐξίασιν. MAB recte: ἐξιάσιν i. e. emittunt.

Ἄλλ' οὐδεμίαν οὐδαμῶς εὐλογον ἐξήγησιν ἐπιδέχεται ἡ ἀλλοκῶτως προενηνεγμένη ῥῆσις «ἐπειδὴ τὰς τέχνας ἀπάσας ἐν τῇ καρδίᾳ συνισταμένας διὰ τὸν λόγον εἰς τὸ φανερόν ἐκφερόμενοί τινες λόγοι διὰ τῆς κεφαλῆς ἐξίασιν», πᾶς δὲ τις, νομίζομεν, ἀδυνατῶν νὰ νοῆ τὰ ἀδιανόητα ἀνευ τινὸς ὄκνου θὰ ἐγκρίνη τὴν ὑφ' ἡμῶν γενομένην ἀνάγνωσιν, καθ' ἣν μόνον τὸ ὑπὸ τοῦ Χαρτερίου καὶ τοῦ Κυννίου γεγραμμένον ἐξίασιν, τουτέστιν ἐξέρχονται, ἀποδείκνυται ὑγιῶς ἔχον.

Μομφῆς ἄξιος εἶνε ὁ Κύννιος ὅτι ἐν ἄλλοις τοῦ Γαληνοῦ τόποις δὲν ἀποκατέστησε τὸν προπερισπώμενον τύπον ἀλλ' ἐξέδωκε

συνίασι-σιν	ἀντὶ τοῦ	συνιάσι-σιν
ἐπανίασιν	ἀντὶ τοῦ	ἐπανιᾶσιν
προσενίασιν	ἀντὶ τοῦ	προσενιᾶσιν
ἐνίασιν	ἀντὶ τοῦ	ἐνιᾶσιν ἢ ἐνιᾶσι.

Τόμ. Α', σελ. 86 «εἰ μὴ συνίασιν οὕτως ἐναργεῶς πράγματος». σελ. 535 «οὐθ' ὅπως εἴρηται ταῦτα συνίασιν». Τόμ. Γ', σελ. 803 «οὐθ' ὅπως τοῦτο γίνεται συνίασιν». Τόμ. Δ',

σελ. 166 «ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐ συνίασιν οὗτοι δύο κινήσεων ἀρχὰς ποιῶντες ἀλλήλαις μαχομένας». Τόμ. Ζ', σελ. 900 «καίτοι κἀνταῦθα παρακούοντες τινες ἐξ ὧν αὐτοὶ μὴ συνίασιν ἐπανορθοῦνται καὶ μεταγράφειν τὴν λέξιν τολμῶσιν». Τόμ. Η', σελ. 477 «ἐξ ὧν αὐτοὶ μὴ συνίασι τῶν ὀρθῶς λεγομένων καταγινώσκοντες». Τόμ. Υ', σελ. 136 «εἰ προστιθέντες τὸ ἦ καὶ τὸ ταύτη μὴδ' ὧν αὐτοὶ φθέγγονται συνίασιν». σελ. 460 «καὶ ὡς οὐδὲν ὧν φθέγγονται συνίασιν ἐνιοὶ τῶν λογικοῦς ἑαυτοὺς ὀνομαζόντων». Τόμ. ΙΘ', σελ. 63 «εἰ μὴ συνίασιν ὅτι πλείω παραλείπουσιν ὧν διδάσκουσι». Ὀρθῶς ἀναγινώσκειται ἐν Τόμ. Η', σελ. 642 «εἰ μὴδ' ὅτι περὶ ὀνόματος ἐρίζουσι συνίασιν» καὶ σελ. 824 «οὗτοι δ' οὐ συνίασιν αὐτοῦ» καὶ ἐν Τόμ. Θ', σελ. 168 «ἐξ ὧν αὐτοὶ (μὴ) συνίασι τῶν ὀρθῶς λεγόντων (Γρ. λεγομένων) καταγινώσκοντες».

Τόμ. Ζ', σελ. 153 «ρήγνυνται γοῦν, ἂν τ' εἰς ὑγρὸν καὶ νοτιῶδες ἂν τ' εἰς ξηρὸν καὶ αὐχμῶδες οἴκημα τεταμέναι κατατεθῶσι καὶ διὰ τοῦτ' ἐπανίασιν αὐτὰς οἱ τεχνῖται πρὶν κατατίθεσθαι».

Τόμ. ΙΑ', σελ. 129 «τινὲς μὲν δὴ κονίαν στακτὴν προσενίασιν ἐξελέγχοντες ἑαυτοὺς ἐφ' οἷς ἐνέισαν ἔμπροσθεν φαρμάκοις ὑποσαρχοῦντες τὸν κόλπον».

Τόμ. ΙΒ', σελ. 285 «ἀλλὰ καὶ τοῖς αἰδοίοις, ὅταν οὕτω πάσχη, τὸ οὔρον ἐνίασιν καὶ τοῖς πυορροοῦσιν ὡσί».

Εὐρίσκειται δὲ γεγραμμένον ἐν τοῖς τοῦ Γαληνοῦ καὶ «βήχες μὲν οὐδὲν ὀνίνασι τὴν κεφαλὴν» (Τόμ. Ζ', σελ. 172) καὶ «ἅπασαι γὰρ ὀνίνασι τὰ πυρίκαυτα παραχρῆμα παραχρῖόμενα δι' ὄξους ἢ ὄξυχράτου» (Τόμ. ΙΒ', σελ. 183) καὶ «τινὲς μὲν γὰρ τοὺς λιθιῶντας νεφροὺς ὀνίνασιν» (Τόμ. ΙΓ', σελ. 321) ἀντὶ τοῦ ὀνινᾶσι καὶ ὀνινᾶσιν (Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 696). Ἀλλὰ περὶ τῶν τοιούτων μετὰ πολλῆς ἀκριβείας θὰ διαλάβωμεν ἀλλαχοῦ.

Παρὰ Στράβωνι σελ. 144 ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ Μεινέκιος «καὶ δὴ καὶ

γαλῆς ἀγρίας — τρέφουσιν ἐπίτηδες, ἃς φμῶσκντες παριᾶσιν εἰς τὰς ὀπάς» ἀντὶ τοῦ παρίασιν, ἤγουν παρέρχονται¹. Καὶ τὸ ἐν σελ. 514 «πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι δασεῖα καὶ ὀρεινὴ ἐστὶ καὶ ἄπορος, ὥστε διὰ τοῦτο δρόμῳ διεξίᾶσι τὸν ἐκυτῶν οἱ βασιλεῖς ὄχλον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας οὐδ' ἐπὶ μικρόν» κακῶς ὑπὸ τῶν μεταγραφῶν τονισθὲν ἐγένετο διεξίᾶσι (ἢ ἐξίᾶσι), τουτέστι διεξέρχονται. Ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 351 Ὁξ. φέρεται «Οὐ μόνον διεξέρχομαι ἀλλὰ καὶ ἐξέρχομαι χωρὶς τῆς ΔΙΑ φαμέν, ὡς ἐνταῦθα καὶ Εὐριπίδης

θητοὶ γὰρ ἐξίᾶσι πάντα δὴ κάλων.

Τὸ χωρίον τοῦ Εὐριπίδου κεῖται ἐν τῇ Μηδείᾳ στίχ. 278, ἡ δὲ γνησίξις αὐτοῦ γραφὴ εἶνε:

ἐχθοροὶ γὰρ ἐξίᾶσι πάντα δὴ κάλων².

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἐν τοῖς Ἑθιοκοῖς τοῦ Πλουτάρχου φέρεται καθ' ἅπαντα τάντίγραφα «οὐχ ἀπλοῦς οὐδ' εἷς ἀλλὰ παντοδαπὸς ἐστὶ καὶ ποικίλος εἰς ἄλλον ἐξ ἄλλου τύπον ὥσπερ τὸ μεταιρόμενον ὕδωρ περιρρέων ἀεὶ καὶ μετασχηματιζόμενος τοῖς ὑποδεχομένοις» (σελ. 52), ἀλλ' ἡ ἀληθὴς γραφὴ δηλωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λοβεκκίου ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου (σελ. 65) καὶ ἀποδεχθεῖσα ὑπὸ τῶν νέων ἐκδοτῶν εἶνε μετερώμενον ἐκ τοῦ μετερεᾶσθαι, τουτέστι μεταγγίεσθαι. Κατὰ τὸν αὐτὸν ἠλλοιώθη τρόπον ὑπὸ τῶν γραφῶν καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐν σελ. 1089, ἐνθα ὀρθῶς τὰ νῦν ἀναγινώσκειται «ἄνω καὶ κάτω μετερῶντες ἐκ τοῦ σώματος εἰς τὴν ψυχὴν» ἀντὶ τοῦ μεταίρον-

¹ Ἴδε καὶ Κόβητον Μνημοσ. 1876, σελ. 93. Πρβ. καὶ 1858, σελ. 429.

² Ἴδε Ἑλμσλήιον Εὐριπίδ. Μηδ. σελ. 123 Λειψ. Πρβ. καὶ Βαλκενάριον Δίατρ. σελ. 233, γ' καὶ Κουστῆρον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 198 Βεκκ.

τες, οὔτινος ἄστοχος ἐξήγησις γίνεται ὑπὸ τοῦ Βυττεμβαχίου ἐν ταῖς εἰς τὰ Ἠθικά τοῦ Πλουτάρχου Σημειώσεις (Τόμ. Α', σελ. 437). Τοῦ ἀορίστου μετεράσαι ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Πλούταρχος ἐν σελ. 801 λέγων «ὥσπερ εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον ἐκ φύπαροῦ μετεράσαντες», ἀνθ' οὗ οἱ βιβλιογράφοι πορίζουσι ἡμῖν μετακεράσαντες. Εὐρίσκεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ τὸ σύννηθες τοῖς τε ποιηταῖς καὶ τοῖς πεζολόγοις ὑπάρχον ἐξεραῖν καὶ τὸ παρ' οὐδενὶ ἐτέρῳ ἀπαντῶν διεράσθαι μετὰ τοῦ ὀνόματος διέραμα, οἷον σελ. 904 «θύραζε ἐξεραῖ» καὶ σελ. 692 «ἐξανθεῖ γὰρ καὶ ἀποπνεῖ διερωμένου πολλάκις» καὶ σελ. 1088 «διεράματι τοῦ σώματος χρῆσθαι τῇ ψυχῇ». Εἶνε δὲ τὸ διερωμένου, ἤγουν διηθουμένου, ἀνάγνωσις τοῦ Λοβερχίου ἀντὶ τοῦ πλημμελῶς ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένου διερωμένου.

Παρητηροῦμεν δ' ἐν παρρηθίῃς μέρει ὅτι, ἀν εὐλόγως ἔχη ἡ παραστᾶσα ἡμῖν ὑπόνοια, ἀντὶ τοῦ «μετασηματιζόμενος τοῖς ὑποδεχομένοις», ὅπερ κείτκι ἐν τέλει τῆς πρώτης παρατεθείσης ῥήσεως, ἐγγράφη ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου «ΣΥΜμετασηματιζόμενος τοῖς ὑποδεχομένοις» ὅμοιον ὃν τῷ ἐν σελ. 53 «οὐ δέομαι φίλου ΣΥΜμεθισταμένου καὶ συνεπινεύοντος» καὶ τῷ ἐν βίῳ Ἀλεξάνδρου κεφ. 47 «τῶν φίλων ἑώρα τῶν μεγίστων Ἡφαιστίωνα μὲν ἐπαινοῦντα καὶ ΣΥΜμετακοσμούμενον αὐτῷ». Γνωστότατον εἶνε τὸ ΣΥΜμεταβάλλεσθαι τι, ἀνθ' οὗ παρακλιμβάνεται καὶ τὸ ΣΥΜμεταβάλλειν τι, ἀμετὰ βλάπτως ἐκφερόμενον, οἷον ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 733 «αἷς καὶ τὰ πνεύματα καὶ τὰ νόματα γηγενῆ φύσιν ἔχοντα συννοσεῖν ἀνάγκη καὶ συμμεταβάλλειν» καὶ ἀλλοχού. Ὡς δὲ λέγεται μεταπίπτειν ἀντὶ τοῦ μεταβάλλεσθαι, οὕτω καὶ ΣΥΜμεταπίπτειν ἀντὶ τοῦ ΣΥΜμεταβάλλεσθαι. Ἄλλ' ἐν τῇ δεκάτῃ τοῦ Πολυβίου, ἐκρυσίσης τῆς προθέσεως ΜΕΤΑ, ἀναγινώσκειται «εἰκότως ἔμχ ταῖς τῶν προσεστώτων μεταβολαῖς συμπίπτουσι καὶ τῶν ὑποκτιτομένων αἰ προαιρέσεις» (κεφ. λς', 7) ἀντὶ τοῦ συμΜΕΤΑπίπτουσι ἤτοι συμμετατίθενται. Τὸ ὑγιές καταφαίνεται μὲν καὶ ἀτόθην, διδάσκειται δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐνάτῃ χωρίων «ὥστε καὶ τὰ τῶν πόλεων ἔθη ταῖς τῶν προσεστώτων διαφρα-

ραῖς συμΜΕΤΑπίπτειν» καὶ «ἀλλ' ἀναγκάζόμενοι ταῖς τῶν πραγμάτων μεταβολαῖς συμΜΕΤΑτίθεσθαι» (κεφ. κγ', 8 καὶ 4).

Ἐν τῷ Προτρεπτικῷ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως (κεφ. Δ', 52) ἄλλοι μὲν τῶν κωδίκων παρέχουσι «αἱ δὲ χελιδόνες καὶ τῶν ὀρνέων τὰ πλείεστα κατεξαιροῦσιν αὐτῶν τῶν ἀγαμάτων εἰσπετόμενα», ἄλλοι δὲ κατεξαιροῦσιν ἀντὶ τοῦ κατεξερωσιν, ὅπερ εὐστόχως ἐξιχνεύσας ὁ Συλβούργιος ἐν τῷ εἰς Κλήμεντα Πίνακι (λ. κατεξαιροῦσιν) οὐχὶ ἀτόπως ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐξεδέξατο ἐννοίας τῷ ἐν τοῖς Βατράχοις τοῦ Ἀριστοφάνους:

ἢ κατατιλᾶ τῶν Ἐκαταίων κυκλοῖσι χοροῖσιν ὑπάδων.

Λέγεται δὲ καὶ ἐν τοῖς Ὀρνίσι:

μέμνησ' ὅτε τῆς στήλης κατετίλας ἐσπέρας;

καὶ ἐν ταῖς Ἐκκλησιαζούσαις:

τί τοῦτό σοι τὸ πυρρόν ἐστιν; οὐ τί που

Κινησίας σου κατατετίλη κέν ποθεν;

Ἐμφερέστατα τοῖς κατὰ τὰ Ἠθικά τοῦ Πλουτάρχου φωραθεῖσι σφάλμασι μεταίροντες ἀντὶ τοῦ μετερωῦντες καὶ μεταιρόμενον ἀντὶ τοῦ μετερωμένου εὐρομεν παρὰ Γαληνῷ τὸ «ἐπειτα μεταίρων εἰς θυῖαν¹ καὶ ἀνακόφας ἐπιμελῶς ἀνελοῦ εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον» (Τόμ. ΙΒ', σελ. 827) καὶ τὸ «Ταχέντων δὲ τούτων κατεροῦμεν (Γρ. κατερωμεν) κατὰ τῶν ὑπογεγραμμένων — Κατεράσαντες οὖν κατὰ τούτων καὶ ἀνακόφαντες ἐπιμελῶς μεταίρομεν εἰς ἀγγεῖον ὑελοῦν ἢ ἀργυροῦν» (Τόμ. ΙΓ', σελ. 54). Πᾶς τις, νομίζομεν, εὐκόλως κατανοεῖ ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ τεθεῖσαι λέξεις εἶνε μετερωῦν καὶ μετερωμεν, οὐχὶ μεταίρων καὶ μεταίρομεν. Ὀρθῶς ἀναγινώσκειται ἐν Τόμ. ΙΓ', σελ. 39 «καὶ λειοτριβοῦσιν αὐτὰ σὺν ὀλίγῳ γλυκεῖ καὶ ἐπικατερωῦσι καὶ συνέφουσι» καὶ σελ. 491 «ψύξαντας μᾶλλον καὶ ξύοντας ἤπερ ἐπικατε-

¹ Ὁ δόκιμος τύπος εἶνε θυεῖα-θυεῖαν. Οὐ μόνον δὲ τὸ δισύλλαβον θυεῖα ἔχει πλημμελῶς ἀλλὰ καὶ τὸ τρισύλλαβον τὸ διὰ τοῦ Ι ἐκφερόμενον, θυεῖα.

ρῶντας». Καὶ τῆς προστακτικῆς δὲ μετέρα, τῆς ἀβλαβοῦς ἐν Τόμ. IB', σελ. 844 καὶ Τόμ. II', σελ. 58 τηρηθείσης, εὐρίσκεται διὰ διφθόγγου ἢ δευτέρα συλλαβὴ γεγραμμένη ἐν Τόμ. IB', σελ. 490 «καὶ ἀνακόψας μεταίρα εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον εὐτονον». Ὡς δὲ τὸ κατερωμένον μετεβλήθη εἰς κατερωμένον, οὕτω τὸ ἀπερωμένον εἰς ἀπεροῖεν ἐν Τόμ. II', σελ. 174 «μάλιστα εἰ καὶ ἀπεροῖεν τὰς τροφάς». Οὐκ ὀλίγα δὲ τοιαῦτα πλημμελήματα ἐσημειωσάμεθα ἐν τοῖς τοῦ Γαληνοῦ, οἷον Τόμ. Γ', σελ. 499 «ἠρώτουν οὖν τοὺς ἀγροίκους» καὶ σελ. 620 «ὥπτουν συμμέτρως» ἀντὶ τοῦ ἠρώτων καὶ ὥπτων. Τόμ. I', σελ. 826 «οἱ διὰ παντός τοῖς ὑποχονδρίοις λωβούμενοι» ἀντὶ τοῦ λωβΩμενοι. Τόμ. IA', σελ. 189 «ἡ περιπνευμονικὴν ἔσσειται προσεδόχουν» καὶ σελ. 279 «εἰ μέγα τὸ νόσημα προσδοκοίημεν εἶναι» ἀντὶ τοῦ προσεδόχων καὶ προσδοκῶμεν. Τόμ. II', σελ. 168 «εἶτε ναυτοῖεν» ἀντὶ τοῦ ναυτιῶεν. Τόμ. IΓ', σελ. 142 «ἐν τε πόνοις καὶ φροντίσι διαιτούμενος» καὶ σελ. 191 «ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν ὀργούντων ζώων» καὶ σελ. 303 «τὸν ἐπὶ ταῦτα ὀργοῦντα» καὶ σελ. 325 «οἱ δὲ προσδοκοῦντες ἢ ἑαυτοὺς μόνους παθεῖν κτέ.» καὶ σελ. 398 «τὴν τοῦ φυσοῦντος πνεύματος δύναμιν» ἀντὶ τοῦ διαιτῶμενος καὶ ὀργῶντων καὶ ὀργῶντα καὶ προσδοκῶντες καὶ φυσῶντος. Τόμ. IH', α', σελ. 726 «μὴ δαπανοῦσι δὲ τὸ ἐκ τῆς τροφῆς ἀθροίζόμενον αἷμα» ἀντὶ τοῦ δαπανῶσι, κτλ. Οὐδαμῶς δ' ἠδυνήθησαν τὰ τελικὰ καλούμενα μόρια νὰ σώσωσι τὰς προσηκούσας ἐγκλίσεις ἐν Τόμ. Δ', σελ. 684 καὶ Τόμ. IE', σελ. 384, ἀλλ' ἀντὶ τῶν ὑποτακτικῶν ἐπιφέρονται αὐτοῖς σολοίκως αἱ ὀριστικαὶ «ὍΠΩΣ ἀναπληροῦται τὸ κενούμενον ἐπανορθοῦται τε (τὸ) ἀλλοιούμενον» καὶ «ἸΝΑ—τοῦτ' ἐκ τοῦ μεγέθους αὐτῶν ἀναπληροῦται».

Πρὸς τὸ διὰ διφθόγγου παρὰ τῷ Γαληνῷ γεγραμμένον μεταίρα δύναται νὰ παραβλήθῃ τὸ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Ὀρειβασίου φερόμενον Τόμ. Β', σελ. 147 «τίνα τὰ ἐμούμενα δεῖπνα δεῖ εἶναι καὶ πῶς ἀπὸ τῶν ῥαφανίδων ἐξαιρᾶται» ἀντὶ τοῦ

ἐξερᾶται, ὅπερ ἀπαντᾶ καὶ ἐν σελ. 161 «πρῶτον ἐξερᾶται». Παρέχουσι δ' οἱ κώδικες καὶ ἐν σελ. 198 «μέγιστον δὴ καὶ πρῶτον εἰς ῥαστώνην ἐπὶ μετρίῳ πληρώματι ἐξαιρεῖν» (καὶ ἐξεμεῖν) ἀντὶ τοῦ ἐξερᾶν, οὐ γίνεται χρῆσις καὶ ἐν σελ. 152 «οἷς τε καιρὸς ἐπιβάλλεσθαι ἐξερᾶν ὅπως τε θιγγάνειν τῶν μερῶν».

Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Κράτητος παρ' Ἀθηναίῳ Γ', 94 ἀντὶ τοῦ «τὴν χύτραν χρῆν ἐξερᾶν τὰ τεύτλα» ἐν τῶν ἀντιγράφων φέρεται «ἐξαίραντα τεύτλα». Ἐν τοῖς ἄλλοις κεῖται ἐξάραντα, ἐξ ἄραι τὰ, ἐξ ἄραι τὰ.

Τοῦ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου Θ', 101 «καὶ μὴν καὶ ἀρτιάζειν ἀστραγάλους ἐκ φορμίσκων κατερωμένους ἐν τῷ ἀποδυτηρίῳ τοὺς παῖδας ὁ Πλάτων ἔφη» ὑπάρχει καὶ γραφὴ κατ' Αἰρομένου. Ἄλλ' ἐν τῷ Λύσιδι τοῦ Πλάτωνος σελ. 206 ἀναγινώσκεται «οἱ δέ τινες τοῦ ἀποδυτηρίου ἐν γωνίᾳ ἠρτιάζον ἀστραγάλους παμπόλλοις, ἐκ φορμίσκων τινῶν προαιρούμενοι».

Οἱ γινώσκοντες ὅτι πλειστάκις μὲν ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων τρέπονται τὰ ἀηθέστερα καὶ ἀγνωστότερα εἰς τὰ συνηθέστερα καὶ γνωριμώτερα, πλειστάκις δὲ συγγέονται καὶ μετατυποῦνται εἰς ἄλληλα τὸ στοιχεῖον Ε καὶ ἡ δίφθογγος ΑΙ, οὐδαμῶς ξενίζονται ἐπὶ τῇ συμβάσει μεταβολῇ παρὰ Πλουτάρχῳ μὲν τοῦ μετ' Ερῶντες εἰς τὸ μετ' Αἰροντες καὶ τοῦ μετ' Ερώμενον εἰς τὸ μετ' Αἰρόμενον, παρὰ Κλήμεντι δὲ τοῦ κατεξερῶσιν εἰς τὸ κατεξ' Αἰροῦσιν ἢ κατεξ' Αἰρουσιν, παρὰ Γαληνῷ δὲ τοῦ μετ' Ερῶν εἰς τὸ μετ' Αἰρων καὶ τοῦ μετ' Ερῶμεν εἰς τὸ μετ' Αἰρομεν. Ἡ σύγχυσις τοῦ Ε καὶ ΑΙ ἐγένετο πρόξενος μυρίων διαστρόφων ἀναγνώσεων, ὧν τινες παρέσχον ἀφορμὴν εἰς ἄλλας τε ψευδοδοξίας καὶ τὴν ἐν τῷ περὶ Διαλέκτων βιβλίῳ τοῦ Μαιτταίρου (σελ. 400) κειμένην, καθ' ἣν τὸ ἐν τοῖς Ἰπποκρατεῖσις κακῶς γεγραμμένον «ὀκόσοι τὰ σιτία ἀνερεύγονται τῇ ὑστερέῃ» ὑπολαμβάνεται Ἰωνικὸς τύπος τοῦ ὑστεραία ἢ ὑστέρα.

Εἶνε δ' οὕτω συχνή ἢ ὑπὸ τῶν μεταγραφῶν γινομένη σύγ-
χυσις τοῦ Ε καὶ ΑΙ, ὥστ' οὐδενὶ δύσκολον καθίσταται πολλὰ
αὐτῆς παραδείγματα νὰ συλλέξῃ.

* Ἄλλοτε μὲν φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις κατὰ μετάπτωσιν
τοῦ Ε εἰς τὸ ΑΙ:

ὠραῖος ἀντὶ τοῦ Ὠρεός

ἀναίδην ἀντὶ τοῦ ἀνείδην

Ἀλκμαίων ἀντὶ τοῦ Ἀλκμίων

παράτοις ἀντὶ τοῦ παρέτοις

αἰνετῶς ἀντὶ τοῦ ἐνετός (= ἐγκάθετος)

αἰνετούς, κτλ. ἀντὶ τοῦ Ἐρευτούς, κτλ.

αἰεσίησιν ἀντὶ τοῦ ἐννεσίησιν

αἰαλόουρος ἀντὶ τοῦ αἰέλουρος

βλαίρρα ἀντὶ τοῦ βλέρρα

ὑπαίρω ἀντὶ τοῦ ὑπερῶ (τὸν ὄρκον)

Αἰγεωνεύς ἀντὶ τοῦ Ἐτεωνεύς (Γ=Τ)

Κυρταίγειρος ἀντὶ τοῦ Κυρέγειρος (ὁ κύννας ἐγειρών)

Φαιεῶ ἀντὶ τοῦ Φερεῶ

Νεμαίων ἀντὶ τοῦ Νεμίων

Τιθοραία-αιεύς ἀντὶ τοῦ Τιθορέα-ρεύς

Θυραίαν-Θυραίας ἀντὶ τοῦ Θυρέαν-Θυρέαις¹

Τεγαίαν-αίας ἀντὶ τοῦ Τεγέαν-έας

Κεγχραιαῖς-αἰῶν ἀντὶ τοῦ Κεγχρεαῖς-εῶν

Ῥαφαναίας-αίας ἀντὶ τοῦ Ῥαφανεάς-έας

Κιναίαν ἀντὶ τοῦ Κινέαν

Ἀρχαϊάναξ-Ἀρχαϊάνακτα ἀντὶ τοῦ Ἀρχεάναξ-Ἀρχεάνακτα

Ἀρχαϊανακτίδαι ἀντὶ τοῦ Ἀρχεανακτίδαι

Ἀρχαϊάνασσα ἀντὶ τοῦ Ἀρχεάνασσα

Μαρυώτης-αιῶτις ἀντὶ τοῦ Μαρεώτης-εῶτις

παλαιῶν ἀντὶ τοῦ Παλιῶν (ἐκ τοῦ Παλιεύς)

Μαλιαίων ἀντὶ τοῦ Μαλιῶν (ἐκ τοῦ Μαλιεύς)

Πελληναίων ἀντὶ τοῦ Πελληνέων (ἐκ τοῦ Πελληνεύς)

Σελγαίων ἀντὶ τοῦ Σελγέων

¹ Ἴδε Πόππον Θουκυδ. Β', 27.

Συρβηναίων χορός ἀντὶ τοῦ Συρβηνέων¹

δρομαίων ἀντὶ τοῦ δρομέων

θυραιοῦς ἀντὶ τοῦ θυρεοῦς

θυραιοφόρους ἀντὶ τοῦ θυρεοφόρους

ἐλαιίου ἀντὶ τοῦ εἰλεοῦ

γρυμαῖα ἀντὶ τοῦ γρυμέα

μηλαίαις ἀντὶ τοῦ μηλείαις

ἀκταία ἀντὶ τοῦ ἀκτέα (ἀκτῆ)

παρδαλαίαν ἀντὶ τοῦ παρδαλέαν

γαλαῖαι ἀντὶ τοῦ γαλέαι

κεραμαῖα ἀντὶ τοῦ κεραμεῖα

λιραῖω-αἰους ἀντὶ τοῦ λιρέω-έους

ἠδαίων ἀντὶ τοῦ ἠδέων

παραιτηταῖοι ἀντὶ τοῦ παραιτητέοι

ἀπαταιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπατεῶν

νηγαλαῖα ἀντὶ τοῦ νηγαλέα

θαρραλαῖος ἀντὶ τοῦ θαρραλέος

ῥωμαλαῖος ἀντὶ τοῦ ῥωμαλέος

γαιῶδες ἀντὶ τοῦ γεῶδες

ἐχραιμετίζον ἀντὶ τοῦ ἐχρεμετίζον

χραιμετίζορτες-τας ἀντὶ τοῦ χρεμετίζορτες-τας

χραιμετισμός ἀντὶ τοῦ χρεμετισμός

αἰρεθέρ ἀντὶ τοῦ ἐρεθέρ

ἀκραίμορες ἀντὶ τοῦ ἀκρέμορες

δλαισις-αἰσιον ἀντὶ τοῦ δέσις-έσιον

εὐαιρεθίστων ἀντὶ τοῦ εὐερεθίστων

Αἰλαμίται ἀντὶ τοῦ Ἐλαμίται

Αἰσθήρ ἀντὶ τοῦ Ἐσθήρ

Αἴγεστα-αἰοι ἀντὶ τοῦ Ἐγεστα-αἰοι

Αἰγεστέων ἀντὶ τοῦ Ἐγεσταίων²

ἄπαιρε ἀντὶ τοῦ ἄπερρε

αἰχμά ἀντὶ τοῦ ἔχμα

¹ Ἴδε Κόδητον Ὑπερείδ. Ἐπιταφ. σελ. 46.

² Ἴδε Κορυμφρον Στραβ. Τόμ. Α', σελ. 404.

αἴρουται ἀντι τοῦ ἐρουγαί (ΟΙ=Υ καὶ Τ=Γ)
 χαῖρ' ἀντι τοῦ χέρ' (=χέρκ)
 ραίεσθαι ἀντι τοῦ ρέεσθαι
 παραναίωρ ἀντι τοῦ παραρέωρ
 παιδόθεν ἀντι τοῦ πεδόθεν
 παιδότριψ' ἀντι τοῦ πεδότριψ'
 παιδοστιβής ἀντι τοῦ πεδοστιβής
 προθειλοπαιδεύειν ἀντι τοῦ προθειλοπεδεύειν
 παιίζει ἀντι τοῦ πεῖζῃ¹
 ἐκπαλαιθριδίξειν ἀντι τοῦ ἐκπλεθρίξειν
 αισθήσει ἀντι τοῦ ἐσθήσει (ἐκ τοῦ ἐσθής)
 θαίνωρ ἀντι τοῦ θεών
 ἐπαίτιον-ἐπαίτιοι ἀντι τοῦ ἐπέτειον-ἐπέτειοι
 παντοραίχται ἀντι τοῦ παντορέχται
 παῖδα ἢ πάιδα ἀντι τοῦ πεδά (=μετά)
 παῖδ' Ἀχιλλέα ἀντι τοῦ πεδ' Ἀχιλλέα (=μετ' Ἀχιλλέα)²
 χραίρον παῖδα τὰς τροπὰς ἀντι τοῦ χλιερὸν πεδά τὰς τροπὰς
 παιδαρτᾶν ἀντι τοῦ πεδαρτᾶν (=μεταρτᾶν)
 ἐπικαίρωσ ἀντι τοῦ ἐπὶ κέρωσ
 δέξαιμι ἀντι τοῦ δ' ἐξμεῖ
 ἀποτιλῶσαι ἀντι τοῦ ἀποτιλῶ σε
 κατεργάσομαι δῆσαι καὶ ἀρελῶ ἀντι τοῦ κατεργάσομαι δὴ σε
 οἶονται ἀντι τοῦ οἶόν τε
 οἶμαι ἀντι τοῦ οἶ με καὶ ἀντι τοῦ εἶ με
 ἐγκαιῶτις ἡμέρα ἀντι τοῦ ἐν Κέφ τις ἡμέρα;
 ἠκῶρωται ὄντα ἀντι τοῦ ἀκῶρωτέον τά³

¹ Σχολ. Ἀριστοφάν. Σφ. 959 «παρὰ τὴν παροιμίαν· παίζει βαδίζω·
 νεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι». Ὁρθῶς γράφεται παρὰ Σουῖδα «Πεζῆ: βᾶδην. Καὶ
 παροιμία

π ε ζ ἢ βαδίζω· νεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.

² Ἀντι τοῦ οὐ δύναμαι». Πρβ. καὶ Σχολ. Ἀριστοφ. Ὀρν. 1432.

³ Ἴδε Κίθδιον εἰς Δαθνησίου Σύμμικτα Κριτικὰ σελ. 124. Πρβ. καὶ Βατῆρον
 Ῥήσ. σελ. 305.

³ Παρὰ Στράβωνι Η', δ', 10 «ὥστ' ἢ ταῦτα ἠκύρωται ὄντα ἐλεγεῖα ἢ
 Φιλοχόρῳ ἀπιστητέον τῷ φήσαντι κτέ.» (Ἴδε Πόρσωνα Adversar. σελ. 39).

παῖδα ὄρον ἀντι τοῦ πεδάορον¹
 παῖδ' ἔχεις ἀντι τοῦ πεδέχεις (=μετέχεις)
 παῖδ' ἔχουσιν ἀντι τοῦ πεδέχουσιν (=μετέχουσιν)²
 ἀνθεραίων ἢ ἀντι τοῦ ἀνθερεῶν
 καὶ Βρῆτος ἀντι τοῦ Κεβρῆτος
 πρόεισι τι καιραὶ ἀντι τοῦ προηοιτηκέναι
 αἶε καὶ λιαρ ἀντι τοῦ αἰκελιᾶν
 μὴ γενναίω ἀντι τοῦ μήτε ρέω (ΓΕ=ΤΕ)
 δικάσαι τις ἄτην ἀντι τοῦ δίκας ἐτισάτην
 ἐμφαλνεο τῆς Ἀρκαδίας ἀντι τοῦ ἐν Φενεῶ
 ἀμμιγαλαὶς βιασιν ἀντι τοῦ ἀμμιγα Λεσβιάσιν
 ἐσδέξεται μενοῦχον ἀντι τοῦ ἐσδέξαι τεμενοῦχον³
 οὔποτ' ἔλαιον ἀντι τοῦ οὔπω τέλειον
 κτλ. Ἄλλοτε δὲ τοῦναντίον κατὰ μετάπτωσιν τοῦ ΑΙ εἰς
 τὸ Ε:

ἔπος ἀντι τοῦ αἶπος
 Ἔπιον ἢ Ἐπειόν ἀντι τοῦ Αἴπιον
 κάλλεα ἀντι τοῦ κάλλαια
 εὐκτέον ἀντι τοῦ εὐκταῖον
 σχολεώτερον ἀντι τοῦ σχολαιώτερον
 θῆρες ἀντι τοῦ θήραις
 μεμέκυλα ἀντι τοῦ μεμαίκυλα (ἢ μιμαίκυλα)
 περιδέρεα ἀντι τοῦ περιδέραια
 ἐλεηρόν ἀντι τοῦ ἐλαιηρόν
 φενίδα ἀντι τοῦ φαινίδα
 Χερωνεῖα ἀντι τοῦ Χαιρωνεῖα
 ὑπερμεοῦν ἀντι τοῦ ὑπεραιμοῦν
 συνενοῦμεν ἀντι τοῦ συναυνοῦμεν

Κατὰ τὸν Κόβητον (Μνημ. 1876, σελ. 54) ἔγραψεν ὁ Στράβων «ὥστε ἢ ἀκυ-
 ρωτέον τὴν ἐλεγεῖαν ἢ Φιλοχόρῳ ἀπιστητέον φήσαντι κτέ.»

¹ Ἴδε Βαλκηνάριον Εὐριπ. Φοιν. στίχ. 1034, σελ. 373 καὶ Βεγκῆρον Ἀ-
 πολλων. περὶ Ἀντων. σελ. 201.

² Ἴδε Γαισφόρον Ἡφαιστ. Τόμ. Α', σελ. 72 ἐκδ. 6'. Πρβ. καὶ σελ. 66.

³ Ἴδε Βεγκῆρον Ἀπολλων. περὶ Συντάξ. σελ. 390.

ἐξεχριασθεῖσα ἀντὶ τοῦ ἐξαιθριασθεῖσα
 ἐωρίσομεν ἀντὶ τοῦ αἰωρήσομεν
 κατεώρισε δὲ οἱ ἀντὶ τοῦ καταιορήσαι δέοι
 γέειν ἀντὶ τοῦ γάειν
 ἐπιρρέειν ἀντὶ τοῦ ἐπιρραίνειν
 ἔρρεσαν ἀντὶ τοῦ ἔρραισαν
 ἐρρέσθησαν ἀντὶ τοῦ ἐρραίσθησαν
 ψηροπεκτεῖν ἀντὶ τοῦ ψηροπαικτεῖν
 Μεσώταις ἀντὶ τοῦ Μαιώταις
 Λέχεον-Λεχέου-Λεχέω ἀντὶ τοῦ Λέχαιον-Λεχαίου-Λεχαίω
 Φύτεον ἢ Φοίτεον ἀντὶ τοῦ Φύταιον
 Κωρύκεος ἀντὶ τοῦ Κωρυκαῖος
 Θηρέος ἀντὶ τοῦ Θηραῖος
 ἐφάλλεον ἀντὶ τοῦ ἐφάλλαιον
 δεδήρεον ἢ δὲ σιδήρεον ἀντὶ τοῦ δὲ σίραιον
 τὴν νοτιὰ γλίβα ἀντὶ τοῦ ρωτιαίαν
 μηριάς ἀντὶ τοῦ μηριαίας
 ἀκαριέως ἀντὶ τοῦ ἀκαριαίως
 εἰκεόττητα ἀντὶ τοῦ εἰκαιόττητα
 ἔσπερον ἢ ἡσπερον ἀντὶ τοῦ ἔσπαιρον ἢ ἡσπαιρον
 ἐλεφέρονται ἀντὶ τοῦ ἐλεφαίρονται
 ἐσφερωμένοις ἀντὶ τοῦ ἐσφαιρωμένοις
 ποιμένοις ἀντὶ τοῦ ποιμαίνοντες
 πρωῒτερον ἀντὶ τοῦ πρωῒαιτερον
 προρρηγιέτερον ἀντὶ τοῦ προρρηγιαίτερον
 ἐκκαλεῖν ἀντὶ τοῦ αἰκάλλειν
 ἐκμάσσειται ἀντὶ τοῦ αἰμάσσειται
 ἐγώλιος ἀντὶ τοῦ αἰγωλῖος
 ἐρωμένων ἀντὶ τοῦ αἰρομένων
 ἡμίμνεα ἀντὶ τοῦ ἡμίμναια
 Ἄρνεον ἀντὶ τοῦ Ἄρναίου
 Φηγεῖα ἀντὶ τοῦ Φηγαῖα
 Οἰγοῶν ἀντὶ τοῦ Οἰνοῶν
 Κοσσέα ἀντὶ τοῦ Κοσσαία

Φώκα ἢ Φωκέα ἀντὶ τοῦ Φώκαια
 Ἄρκενα ἀντὶ τοῦ Ἄλκαινα
 ἄκενα ἀντὶ τοῦ ἄκαινα
 Οὐολόγεσος ἢ Βολόγεσος ἀντὶ τοῦ Οὐολόγαιος ἢ Βολόγαιος¹
 Μεκία ἀντὶ τοῦ Μακία
 Κελία ἀντὶ τοῦ Κακία
 Κεκίλιος-Κεκιλία ἀντὶ τοῦ Κακίλιος-Καικιλία
 Κεκιλιαρός ἀντὶ τοῦ Καικιλιαρός
 Κεκίρας ἀντὶ τοῦ Κακίρας
 Κεκρητῶν ἀντὶ τοῦ Καικρητῶν
 Ἄλεσα ἀντὶ τοῦ Ἄλαισα
 Ἄλεσινοὶ ἀντὶ τοῦ Ἄλαισῖνοι
 Λεός ἀντὶ τοῦ Λαιός
 ἐννέοις ἀντὶ τοῦ ἐν Λαιοῖς (N=Λ)
 ἔξω νέων ἀντὶ τοῦ Αἰξωρέων
 τε νεότητι ἀντὶ τοῦ γενναιότητι (T=Γ)
 Πλευρῶνι ἐς ἀντὶ τοῦ Πλευρωναίαις
 ἦδη τε ἀντὶ τοῦ ἦδηται
 ἄπαρτες εἶτε ἀντὶ τοῦ ἀπαρτασεῖται²
 οἶόν τε ἀντὶ τοῦ οἶονται
 κέρος ἐών ἀντὶ τοῦ καιροσέων
 οὐ μένειν ἀντὶ τοῦ θυμάνειν (O=Θ)
 περὶ τοῦ νέου ἀντὶ τοῦ περιτοναίου
 αἰεὶ σοὶ με ἀντὶ τοῦ αἰέσομαι³
 ἐπὶ κε ῥῆμα ἀντὶ τοῦ ἐπ' ἀκαιρίμαν⁴
 τῶν μὲν εἰδῶν ἀντὶ τοῦ τῶν μαιρίδων
 ἀλλὰ φέρειν ἀντὶ τοῦ ἀλλ' ἀφαιρεῖν⁵

¹ Ἴδε Δινδόρφιον Λουκιαν. Τόμ. Β', σελ. VII.

² Στοβ. Ἄνθολ. ΞΕ', 46 «πόθως ὑπὸ νομοθέταν τοιόσδε ἄπαντας εἴτε λόγος». Εὐφρέστατα μετέγραψεν ὁ Κοΐνιος (Γρηγ. Κορ. σελ. 278 Σχ.) «ποθ' ὡς (= πρὸς οὐς) ὑπὸ νομοθέτα τοιόσδε ἄπαντασεῖται λόγος».

³ Ἴδε Βαλκηνάριον Διατρ. σελ. 287, α'.

⁴ Ἴδε Ἰακωβίτιζιον Λουκιαν. Τόμ. Β', σελ. 33 καὶ Βαλκηνάριον Διατρ. σελ. 288, γ'.

⁵ Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ κωμικοῦ Φιλυλλίου παρ' Ἀθηναίῳ Θ', 75:

οὐχὶ λέκας εἰ ἀντὶ τοῦ οὐχὶ λαικάσει;
ἀγαθῶν περὶ κεφαλῶν ἀντὶ τοῦ ἀγαθῶν πέρι καὶ φαύλων
κτλ. Ἔτι δέ:

ἐπιθεῖς ἀντὶ τοῦ αἰτηθεῖς (E=AI καὶ ΠΙ=ΤΗ)¹

ἐπῶν ἀντὶ τοῦ αἰτίων (E=AI καὶ ΠΙ=ΤΙ)

Φιλύδεος ἀντὶ τοῦ Φιλύλλιος (ΔΕ=ΔΑΙ, ΔΑΙ=ΛΑΙ)²

Ἐρετριῶν ἀντὶ τοῦ Ἐρετριέων (ΑΤ=ΑΙ, ΑΙ=E)

λόγος Ἐρμού αἰκίη ἀντὶ τοῦ λόγος ἔργου σκίη (ΑΙ=C, C=C)

κτλ. Ὀλίγους δ' ἴσως λανθάνει ὅτι τῶν πλημμυλῶν τούτων
γραφῶν ἔνιαι, οἷον ἀκταία ἀντὶ τοῦ ἀκτέα, ἄκενα ἀντὶ τοῦ
ἄκαινα, κτλ., ἦσαν οἱ συνήθεις παρὰ τοῖς ἐσχάτοις τῶν μετα-
γενεστέρων τύποι, παρ' οἷς καὶ συκομοραία ἐγράφετο ἀντὶ
τοῦ συκομορέα καὶ ἡμικταῖον ἀντὶ τοῦ ἡμικτέον, κτλ.

Καὶ πεζαίτεροι δ' ἀνεγνώσθη ὑπὸ τῶν μεταγραφῶν ἀντὶ
τοῦ πεζέταιροι καὶ ἀκαιρέου ἀντὶ τοῦ ἀκεραίου καὶ «φέ-
ρειν ᾠδήν» ἀντὶ τοῦ φαίνειν καὶ «τὰς δὲ νῦν φαινομένας
οὐκ ἀληθῶς συγκεῖσθαι» ἀντὶ τοῦ φερομένας παρὰ Πλου-
τάρχῳ ἐν βίῳ Νομᾶ κεφ. 1³ καὶ «φαινομένων γὰρ ἔτι τῶν
ῥευμάτων ἐπὶ τὸ πάθος» ἀντὶ τοῦ φερομένων παρ' Ὀρειθα-
σίῳ Θ', 21⁴ καὶ αἰτιασθαι ἀντὶ τοῦ ἐστιᾶσθαι⁵ καὶ αἵρε-
τικώτερον ἀντὶ τοῦ ἐρωτικώτερον καὶ ἐξαίρετος ἢ ἐξαι-
ρέτως ἀντὶ τοῦ ἐξ ἔρωτος, ὡς παρὰ Λουκιανῶ «μοιχιδῖός
εἰμι ἐξαίρετός σοι γενόμενος» (Θεῶν Διαλ. ΚΒ', 1) καὶ παρὰ

καὶ δὴ δεδειπνήκασιν αἱ γυναῖκες· ἀλλ' ἄ φέρειν
ἔρα ἵστιν ἤδη τὰς τραπέζας, εἶτα κατακορῆσαι.

Τὴν ὀρθὴν γραφὴν ἀλλ' ἀφαιρεῖν ἀποκατέστησεν ὁ Δαδῆσιος Συμμ. Κριτ.
σελ. 76.

¹ Ἰδε Κόβητον Μνημοσ. Τόμ. Η', σελ. 383.

² Ἰδε Κόβητον Λογ. Ἐρμ. Τόμ. Α', σελ. 219.

³ Ἰδε Κόβητον Var. Lect. σελ. 121 καὶ Nov. Lect. σελ. 334. Πρὸς
καὶ Λόγ. Ἐρμῆν Τόμ. Α', σελ. 169.

⁴ Πρὸς καὶ ΜΗ', 2, ἐνθα φέρεται κατὰ τάντιγραφα «οὔτω γὰρ ἀναφαίρε-
ται παρὰ μέρος μὲν ἢ τοῦ βρόχου πλοκή, παρὰ μέρος δὲ αἱ ἀρχαί» καὶ ἀνα-
φέρεται ἀντὶ τοῦ ἀναφαίνεται.

⁵ Ἰδε Κόβητον Μνημοσ. 1874, σελ. 407.

Ξενοφῶντι τῷ Ἐφεσίῳ «ἦν δὲ καὶ τῇ Ῥόδῃ κοινωνήματα
ἐξαιρέτως γεγόμενα πρὸς Λεύκωνα» (Βιβλ. Β', 3). Καὶ
παρὰ μὲν τῷ Λουκιανῶ διέσωσάν τινες τῶν κωδίκων τὴν
ἀληθῆ γραφὴν ἐξ ἔρωτος, παρὰ δὲ τῷ Ξενοφῶντι ἀποκατέ-
στησεν αὐτὴν ἐξ εἰκασίας ὁ Ἐμστερροῦσιος¹.

Πολλάκις μετέπεσον εἰς ἀλλήλας αἱ λέξεις δέ-δαί, κε-καί,
ἕτερος-ἐταῖρος, ἕτερα-ἐταίρα, πεδία-παιδία, ἔλεον-
ἔλαιον, κενός-καινός, κτλ. Ἔτι δ' οἱ εἰς E καὶ AI περα-
τούμενοι ῥηματικοὶ τύποι καὶ οἱ εἰς ETE καὶ AITE, EΣΘE καὶ
AΙΣΘE, EO καὶ AIO, οἷον καλεῖτε-καλεῖται, ὁρᾶτε-ὁρᾶ-
ται, λέγετε-λέγεται, πίνετε-πίνεται, ἁμαρτάνετε-
ἁμαρτάνεται, αἰτῆτε-αἰτῆται, εὐρίσκητε-εὐρίσκηται,
κτλ. φοβεῖσθε-φοβεῖσθαι, ἀπεργάζεσθε-ἀπεργάζεσθαι,
ἀποπροσωπίζεσθε-ἀποπροσωπίζεσθαι, ἀνέξεσθε-ἀνέ-
ξεσθαι, ἀποδράσεσθε-ἀποδράσεσθαι, κτλ.² ἀπένεγκε-
ἀπένεγκαι, ἀπόκρινε-ἀπόκριναι, κτλ. ποιήσετε-ποιή-
σαιτε, ποιήσεσθε-ποιήσαισθε, κτλ. αἰσχύνοε-αἰσχύναιο,
κτλ. Ἐν βιβλίῳ τρίτῳ τῶν τοῦ Ἀλκίφρονος Ἐπιστολῶν (ια',
2) ἔχουσιν οἱ κώδικες «ὦν διὰ τὸ πλῆθος ἀπολεῖσθαι μοι (ἡ-
μου) τῆς μνήμης τὰ πλείονα» ἀντὶ τοῦ ἀπώλισθε (O=Ω,
EI=I, AI=E). Ὁ Εὐστάθιος λέγων ἐν ταῖς εἰς Ὀμηρον
Παρεκβολαῖς «τὸ δὲ καταδύσεο ἢ μὲν κοινὴ διάλεκτος εὐ-
κτικὸν οἶδεν, ἢ δὲ ποιήσις τὸ ἐνδύσω³ εἰς ἐνεστῶτα προά-

¹ Οὐδὲν ὑγιὲς λέγει ὁ Λοκέλλας ἐν ταῖς εἰς Ξενοφῶντα τὸν Ἐφεσίον Σεμειώσεσι
(σελ. 205 Πηρλ.) συνηγορῶν τῇ γραφῇ ἐξαίρετος καὶ ἐξαιρέτως. Ἀπρε-
πέστατα δ' ἀντιτάσσεται πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Κοβήτου ὁ Ἰακωβίτζιος ἐν τῇ
Τεῦβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Λουκιανοῦ (Τόμ. Α', σελ. VII).

² Ἰδε Κόβητον Μνημοσ. 1875, σελ. 421. Πρὸς καὶ Πόρσωνα Adversar.
σελ. 39 καὶ Ἀριστοφ. σελ. 204. Βοισσονάδην Νικ. Εὐγεν. Τόμ. Β', σελ. 223,
κλπ. Παρὰ Πολυβίῳ ΙΕ', α', 13 ἀντὶ τοῦ εὐδ συμβάντος, ποίους ἐπικαλέσε-
σθε, ἔφη, θεούς; ποίους δὲ χρώμενοι λόγοις τὸν ἐκ τῶν κρατούντων ἔλεον ἐπι-
σπάσεσθε πρὸς τὰς ἐαυτῶν συμφοράς;» πορίζουσι τάντιγραφα ἐπικαλέσα-
σθε-ἐπικαλέσασθαι-ἐπικαλέσεσθαι καὶ ἐπισπάσασθε-ἐπισπάσα-
σθαι-ἐπισπάσεσθαι.

³ Γραπτέον ἴσως «τὸν μέλλοντα δύσω».

γούσα ὡς παθητικοῦ ἐνεστῶτος προστακτικὸν ἐκεῖθεν προάγει αὐτό» (σελ. 1135) φανερός γίνεται οὐδεμίαν διάκρισιν ποιούμενος τοῦ φιλογραφουμένου καταδύσειο καὶ τοῦ διφθογογραφουμένου καταδύσειο. Ἀτοπώτατα δ' ἐκφέρεται παρ' αὐτῷ τὸ κάλλαια διὰ τοῦ Ε φιλοῦ ὑπολαμβάνομενον πληθυντικὸν τοῦ κάλλος, οἷον «ὁ δὴ κάλλος ὁμώνυμον εἶναι δηλοῖ καὶ ὁ γράψας ὅτι τὸ κάλλος καὶ ἐπὶ ἀλεκτρονός λέγεται ἐν τῷ τέτραξ ὁ μεῖζων μέγεθός ἐστιν ὑπὲρ τὸν ἀλεκτρονόνα τὸν μέγιστον ἔχων ἐκατέρωθεν τῶν ὠτων κρεμάμενα ὡς καὶ οἱ ἀλεκτρονόνες τὰ κάλλεα» (σελ. 1205). Ἡ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου μνημονευομένη ῥῆσις εἶνε εἰλημμένη ἐκ τοῦ ἐνάτου βιβλίου τῶν Δειπνοσοφιστῶν τοῦ Ἀθηναίου, παρ' ᾧ καθ' ἅπαντα σχεδὸν τάντίγραφα φέρεται «ἦν δὲ (ὁ τέτραξ) τὸ μὲν μέγεθος ὑπὲρ ἀλεκτρονόνα τὸν μέγιστον—καὶ ἀπὸ τῶν ὠτων ἐκατέρωθεν εἶχε κρεμάμενα ὡσπερ οἱ ἀλεκτρονόνες τὰ κάλλαια». Ὁρθῶς δὲ καὶ ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ἄλλῃ τῶν Παρεκβολῶν τόπῳ «ἴσως δὲ ἐκ τούτου καὶ κάλλαια παρὰ τῷ κωμικῷ οἱ πώγωνες τῶν ἀλεκτρονῶν καὶ τὰ ἐν τῇ αὐτῶν δὲ οὐρᾷ πτερὰ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον» (σελ. 1278). Τὸ χωρίον τοῦ κωμικοῦ κείμενον ἐν Ἴππευσιν ἔχει οὕτω:

χῶπως τὰ κάλλαι' ἀποφαγὼν ἦξεις πάλιν.

Σχολ. «Κάλλαια δὲ τοὺς πώγωνας τῶν ἀλεκτρονῶν». Οὐχὲ δ' ὀλιγάκις μετεβλήθη ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων τὸ κάλλαια εἰς κάλλεα, ὡς ἐδίδαξεν ὁ Πειρῶν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Μοίριδος¹. Τὴν ἀληθῆ γραφὴν βλέπει τις καὶ παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ζ', σελ. 704 «λόφους δὲ καὶ κάλλαια τῶν ἀλεκτρονῶν οὐτ' ἐπαινέσειεν ἂν τις οὔτε φέξειεν». Ἐν τῷ Παιδαγωγῷ τοῦ Κλήμεντος ἀντὶ τοῦ «καθάπερ κόρυσι τοῖς κόλλεσιν ἐκαλλώπισεν», εἰς ὃ φέρεται σχόλιον «κόλλεον γὰρ τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς κτενοειδὲς ἐρυθρὸν σαρκίον τῶν ἀλεκτρονῶν», ὁ μὲν Συλθούργιος ἐξέδωκε τοῖς κάλλεσιν, ὁ δὲ Κόβητος κελεύει γὰ γραφῆ τοῖς καλλαιαίς².

¹ σελ. 209. Ἴδε καὶ Ἰακώψιον Αἰλιαν. Τόμ. Β', σελ. 174.

² Λογ. Ἐρμ. Τόμ. Α', σελ. 483. Δὲν ἐγκρίνει τὴν τοῦ Κόβητου ἀνάγνωσιν

Τῆς τῶν ὀνοματικῶν καταλήξεων ΑΙ καὶ Ε συγχύσεως παραδείγματα φέρομεν τὸ ἐν τῷ Φιλήβῳ τοῦ Πλάτωνος «ὦ φίλαι, εἴτε ἡδονὰς ὑμᾶς χρῆ προσαγορεύειν εἴτε ἄλλῳ ὄψωῦν ὀνόματι» (σελ. 63), ὅπερ εὐρίσκεται ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένον καὶ ὦ φίλει, καὶ τὸ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου «ὦ προδοτικαὶ παραγωγΑΙ καὶ μύραινα σύ» (σελ. 280, 7), οὗ ἢ ἀληθῆς γραφὴ εἶνε «ὦ προδοτικαὶ καὶ παραγωγέ κτέ.». Καὶ ἢ εἰς ΕΩΝ λήγουσα Ἰωνικὴ γενικὴ τῶν τῆς πρώτης κλίσεως πληθυντικῶν, οἷον ὠρέων, πυλέων, δυσμέων, ἀνατολέων, πηγέων, πετρέων, ἡμερέων, ἀπασέων, νησιωτέων, ιδιωτέων, Περσέων, Σκυθέων, κτλ., ἐκφέρεται ἐνίοτε πλημμελῶς διὰ διφθογοῦ, οἷον Ἀθηναίων, κτλ. Παρ' Ἴπποκράτει Τόμ. Α', σελ. 276 παρέχουσι τάντίγραφα «καὶ ὑπὸ τούτων τῶν ἀναγκαίων οὐ πολύγονόν ἐστι τὸ γένος τὸ Σκυθικόν» ἀντὶ τοῦ ἀναγκέων ἦτοι ἀναγκῶν. Ἐμφαίνει δὲ τὴν αὐτὴν ὅλως σχέσιν τὸ ὑπὸ τούτων τῶν ἀναγκέων καὶ τὸ διὰ ταύτας τὰς ἀνάγκας, οὗ ποιεῖται χρῆσιν ὁ Ἴπποκράτης ἐν σελ. 274 λέγων «διὰ ταύτας τὰς ἀνάγκας τὰ εἶδεα αὐτῶν παχέα ἐστὶ καὶ σαρκώδεα κτέ.». Ἐν τοῖς Ἡθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 614 ἡ γραφὴ τῶν κωδίκων εἶνε «ἐριδανταίων δὲ κατὰ Δημόκριτον καὶ ἱμαντελικταίων λόγους ἀφετέον». Ἀλλ' ὁ Δημόκριτος εἶπεν Ἰωνιστὶ ἐριδαντέων ἐκ τοῦ ἐριδάντης (=ἐριστικός) καὶ ἱμαντελικτέων ἐκ τοῦ ἱμαντελικτής¹. Καὶ ἀντὶ τοῦ πελαγέων ἐκ τοῦ πέλαγος εὐρέθη πελαγαίων γεγραμμένον ἐν τῷ Αἴαντι τοῦ Σοφοκλέους στίχ. 702, ὡς μὴνύει τὸ εἰς τὸν στίχον τοῦτον σχόλιον «Τὸ πελαγαίων διφθογογραφούμενον ἐν τινι τῶν παλαιῶν εὐρηται, κτέ.». Τούναντίον δὲ τὸ λεχαίων προηγήθη διὰ τοῦ Ε παρ' Αἰσχύλῳ Ἐπτ. 291:

ὁ Δινδόρφιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Κλήμεντος Τόμ. Α', σελ. XLIX δοξάζων ὅτι ἐγένετο ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων χρήσις καὶ τοῦ περιττοσυλλάβως κλινομένου κόλλος.

¹ Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 506. Μνημοσ. 1876, σελ. 86 καὶ Λογ. Ἐρμ. Τόμ. Α', σελ. 208.

ἄρακοντας ὡς τις τέκνων
ὑπερδέδοικεν λεχέων δυσευνάτορας
πάντροφος πελειάς.

Ἡ ἐν τοῖς παλαιοῖς σχολίοις ἐξήγησις «Λεχέων»: τουτέστι νεμομένων ἐπὶ τῆς καλιᾶς· ταύτην γὰρ λέχος εἶπεν· οἷον τῶν ἐν ὠρισμένῳ τόπῳ μενόντων καὶ μήπω δυναμένων ἵπτασθαι» ἀρμόζει θαυμασιῶς τῷ ἐπιθέτῳ λεχαίων. Ἐν Ὀδυσσεΐας Β, 87:

σοὶ δ' οὔ τι μνηστῆρες Ἀχαιῶν αἴτιοί εἰσιν,
ἀλλὰ φίλη μήτηρ.

φέρεται καὶ γραφὴ ἀχέων, περὶ ἧς γίνεται ἀγγινουστάτη ἐν τοῖς Σχολίοις παρατήρησις «Γράφεται καὶ ἀχέων ἡγουν τῶν θλίψεων. Ἡ δὲ εἶα παρὰ τῷ ποιητῇ ἐκτείνει»¹. Οὐδαμῶς δὲ ταύτης κρείττων φαίνεται ἢ εἰς Ὀδυσσεΐας Υ, 379 γεγραμμένη «Ἐμπεον: ἀπὸ τοῦ παίω τὸ τύπτω. Διὰ τὸ μέτρον γράφεται ψιλὸν τὸ ΠΕ». Ὁ Εὐστάθιος συνηγορεῖ μὲν τῇ διὰ διφθόγγου γραφῇ τῆς προκειμένης λέξεως ἀλλὰ προφέρει αὐτὴν ὡς δυσύλλαβον συνεχφωνῶν τὰς δύο συλλαβάς, οἷον «Ἐμπαιος δὲ ὁ ἔμπειρος καὶ ἐντριβῆς παρὰ τὸ παίω, ὁ πολλοῖς δηλαδὴ προσπεπαικῶς πράγμασι. Καὶ νῦν μὲν ἐν ἀρχῇ στίχου ἢ λέξις κειμένη δόξοι ἂν συστέλλειν τὴν παραλήγουσαν κατὰ λόγον δακτύλου ποδός· ἐν δὲ τῇ ἐξῆς ραψωδίᾳ ἐν τῷ κακῶν ἔμπαιος ἀλήτης ἐκδηλος ἢ διὰ διφθόγγου γραφῇ. Διὸ καὶ ἐνταῦθα οὕτω γραπτέον καὶ μετρητέον τὴν λέξιν κατὰ πόδα σπονδεῖον ἐκ συνίζήσεως» (σελ. 1986). Ἄτοπος εἶνε ἡ γνώμη τοῦ Εὐσταθίου ἀποφαινομένου ὅτι κατὰ συνίζησιν ὀφείλει τὸ ἔμπαιον νὰ ἐκφωνηθῇ, ἵνα σπονδεῖος οὕτως ἀποτελεσθῇ. Ὁ ποιητὴς συνέστειλε προδήλως τὴν δίφθογγον ΑΙ, ὡς ἐν Ἰλιάδος Η, 235:

σοὶ ναῖουσ' ὑποφῆται ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι.

καὶ ἐν Ὀδυσσεΐας Κ, 243:

ἔδμεναι, οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσιν.

καὶ Ε, 15:

πεντήκοντα σύες χαμαιευνάδες ἐρχατόωντο.

¹ Τοῦναντίον ἐν τῷ περὶ Ἀνωνομίας Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως σελ. 121; γ' ἔχει ὁ κῶδιξ «ἀμματέρων ἀχαιῶν» ἀντὶ τοῦ ἀχέων.

Οὐδὲν δ' ἴσως ἐκώλυε τὸν Ἡσίοδον νὰ εἶπῃ βραχύνων τὴν πρῶφωνήεντος οὔσαν δίφθογγον:

ἠδὲ Ποσειδάωνα γαιήοχον ἐννοσίγαιον.

ὡς κεῖται μὲν ἐν τῇ Θεογονίᾳ αὐτοῦ στίχ. 15, ἀλλ' ἀμφιβάλλεται ὑπὸ τῶν κριτικῶν, πολλαχῶς τὴν παραδεδομένην τοῦ στίχου γραφὴν κινούντων, ἵν' ἀπαλλάξωσιν αὐτὸν τῆς κατὰ συστολήν ἐκφορᾶς τῆς διφθόγγου.

Ἄξιον ἐπιστάσεως εἶνε τὸ χωρίον τοῦ Θουκυδίδου τὸ ἐν βιβλίῳ Γ', κεφ. 30 ἀπαντῶν, οὗ διττὴ ἀνάγνωσις καὶ ἐξήγησις ἐν τοῖς παλαιοῖς μνημονεύεται σχολίοις. «Τὸ καινὸν τοῦ πολέμου: τὸ καινὸν οἱ μὲν διὰ διφθόγγου γράψαντες οὕτως ἐνόησαν, τὸ παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ δόξαν ποιοῦν ἐν τοῖς πολέμοις νικᾶν, τουτέστι τὸ ἐπιπεσεῖν ἀφυλάκτως (Γρ. ἀφυλάκτοισ) τοῖς ἐχθροῖς· οἱ δὲ διὰ τοῦ ψιλοῦ γράψαντες οὕτως ἐξηγοῦνται, τὸ διάκενον ἔργον τοῦ πολέμου». Τὸ διὰ τοῦ Ε ψιλοῦ προενηγεμένον κενὸν οὔτ' ἐν πολλοῖς οὔτ' ἐν ἀρίστοις κῶδιξιν εὐρίσκεται· ἀλλὰ καὶ ἂν ἐν ἅπασιν εὐρίσκετο καὶ μηδεμίαν ἐν τοῖς σχολίοις μνεῖα τῆς ἐτέρας γραφῆς ἐγίνετο, ἄνευ τινὸς δισταγμοῦ θὰ ἰσχυρίζομεθα ὅτι τὸ κυκλούμενον ἐν τῷ βίῳ πρὸς ἐμφαντικὴν δήλωσιν παντὸς παραδόξου κατὰ τὸν πόλεμον πράγματος ἢ συμπτώματος παραλαβῶν ὁ Θουκυδίδης ἔγραψε «καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον νομίσαντες οὐκ ἄλλο τι εἶναι ΤΟ ΚΑΙΝΟΝ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ἢ τὸ τοιοῦτον, ὃ εἴ τις στρατηγὸς ἐν τε αὐτῷ φυλάσσοιτο καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν ἐπιχειροίη πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο», οὐχὶ δὲ τὸ ἀναρμοστότατον τῷ προκειμένῳ λόγῳ καὶ παντάπασιν ἀδιανοήτως ἔχον τὸ κενὸν τοῦ πολέμου. Μάτην δ' ἀληθῶς ἐπόνησαν ὅσοι τῶν φιλολόγων προεθυμήθησαν πολλὰ καὶ κομφᾶ ἐπινοοῦντες νὰ ἐρμηνεύσωσι τὸ οὐδεμίαν εὐλογον ἀπόδοσιν ἐπιδεχόμενον. Ἀναμφίλογον ἡμῖν φαίνεται ὅτι παροιμιακῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐλέγετο τὸ καινὸν τοῦ πολέμου, ὡς καὶ πολλὰ καινὰ τοῦ πολέμου, οὗ ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Πολύβιος γράφων ἐν ἀποσπάσματι σωθέντι παρὰ Σουῖδα «Τῆς

σελήνης εκλιπούσης ἐπὶ Περσέως τοῦ Μακεδόνοιο ἐκράτησεν ἢ φήμη παρὰ τοῖς πολλοῖς ὅτι βασιλέως ἐκλειψὶν σημαίνει· καὶ τοῦτο τοὺς μὲν Ῥωμαίους εὐθαρσεστέρους ἐποίησε, τοὺς δὲ Μακεδόνας ἐταπεινώσε ταῖς ψυχαῖς. Οὕτως ἀληθὲς ἐστὶ τὸ περιφερόμενον ὅτι πολλὰ καινὰ τοῦ πολέμου». Οὐδὲν δ' ἄλλο ἢ παροιμία αὕτη ἐνέφαινε ἢ ὅτι πολλὰ τοῦ πολέμου οὐχὶ κατὰ τὸν συνήθη καὶ εἰκότα τρόπον γίνονται ἀλλὰ παρὰ λόγον συμβαίνουσιν, οὐχὶ ἐξ ἀρχῆς προσδοκῶνται ἀλλ' αἴφνης παραπίπτουσιν, ἀπρόοπτα ὄντα ἢ ἀνέλπιστα ἢ ἀνυπονόητα. Subita belli εἶπεν ὁ Λίβιος Γ', 32 καὶ ὁ Τάκιτος Ἱστορ. Ε', 13. Εὐστόχως ἀπεφήνατο ὁ Ἀρχίδαμος ὅτι ὁ πόλεμος οὐ τεταγμένα σιτεῖται· ἀλλὰ πολλῶν χαρακτηριστικώτερον τῆς φύσεως αὐτοῦ νομιζόμενον τὸ παροιμιώδες ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἀποβάν πολλὰ καινὰ τοῦ πολέμου. Πολλὰ ἀληθῶς εἶνε τὰ καινὰ τοῦ πολέμου ἤτοι τὰ ἐξαπίνης ἐν αὐτῷ καὶ παρὰ δόξαν γινόμενα, εὐκαιρότατα δὲ καὶ προσφυέστατα δύναται τις εἰς ταῦτα ἀποβλέπων νὰ ἐπιφωνήσῃ τὸ Εὐριπίδειον:

πολλὰ δ' ἀέλιπτος κραίνουσι θεοί·
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκῆτων πόρον εὔρε θεός.

Οὐ μόνον δ' ἐν τῷ ἀποσπάσματι τοῦ Πολυβίου προκρίνομεν τὴν διὰ διφθόγγου γραφήν, ὅπως ἀπροσδιόνυσον εὐρίσκοντες τὴν διὰ τοῦ Ε ψιλοῦ, ἀλλὰ καὶ παρ' Ἀριστοτέλει «Δοκεῖ δὲ ἢ ἐμπειρία ἢ περὶ ἕκαστα ἀνδρεία τις εἶναι· ὅθεν καὶ ὁ Σωκράτης φήθη ἐπιστήμην εἶναι τὴν ἀνδρείαν. Τοιοῦτοι δὲ ἄλλοι μὲν ἐν ἄλλοις, ἐν τοῖς πολεμικοῖς δ' οἱ στρατιῶται· δοκεῖ γὰρ εἶναι πολλὰ καινὰ τοῦ πολέμου, ἃ μάλιστα συνειροῦσιν οὗτοι. Φαίνονται δὲ ἀνδρεῖοι, ὅτι οὐκ ἴσασιν οἱ ἄλλοι οἷά ἐστιν» (Ἠθικ. Νικομ. Γ', η', 6) καὶ παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ «καὶ τὸ θαυμασιώτατον, δώδεκα μυριάδας πεζῶν καὶ πεντακισχιλίους ἵππεῖς ὀλίγος ἀριθμὸς πολεμίων προσλαβόμενος ἀπάτην καὶ τόπον ἀπὸ κράτους ἤττησεν, ὥστ' ἀληθὲς εἶναι τὸ λεγόμενον ὅτι πολλὰ τὰ καινὰ τοῦ πολέμου» (Κ', λ', 1) καὶ «ἀληθὴ τὸν λόγον εἶναι ὅτι πολλὰ καινὰ τοῦ πολέμου» ἀγνοῖα γὰρ καὶ ἀπάτη πολλὰκις οὐκ

ἐλάττω κατεργάζεται τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ἐνεργείας» (ΚΑ', ε', 3) καὶ «ὁ δ' Ἀλέξανδρος τοῖς καινοῖς τοῦ πολέμου καταστρατηγίαις τοὺς Ἰνδοὺς χωρὶς κινδύνου ἐκυρίευσεν τῆς πέτρας» (ΙΖ', πς', 1) καὶ «αἱ μὲν οὖν δυνάμεις ἀμφοτέρω τὸν εἰρημένον τρόπον ἠτύχησαν ἐξαπατηθεῖσαι κατὰ τὴν παροιμίαν τοῖς καινοῖς τοῦ πολέμου» (Κ', ζξ', 4) καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ «ὡς γὰρ πολέμου, καὶ ἀκροάσεως πολλὰ τὰ καινὰ ἐστὶ· καὶ γὰρ πολὺ τοῦ λέγοντος καὶ πλάσμα καὶ ὄφρυς καὶ περικυτολογία, μάλιστα δ' αἱ κραυγαὶ καὶ οἱ θόρυβοι καὶ τὰ πηδήματα τῶν παρόντων συνεκπλήττει τὸν ἀπειρον ἀκροατὴν καὶ νέον ὥσπερ ὑπὸ βέουματος παραφερόμενον» (Ἠθικ. σελ. 41) καὶ παρὰ Κικέρωνι «Scis enim dici quaedam πανικὰ, dici item τὰ καινὰ τοῦ πολέμου» (Ἐπιστ. πρὸς Ἀττ. Ε', κ', 3). Παρὰ Διογενιανῶ ἀνθ' ἰνὼσκειται «Πολλὰ καινὰ (ἢ καινὰ) τοῦ πολέμου: ἤτοι διὰ τὸ πολλὰ κατ' ὑπόνοιαν φέρειν ἢ ὅτι ἀκεδαμιόνιοι καινὰς σφενδόναις καὶ νευραῖς ἐψόφουν πρὸς ἐκπληξίν τῶν πολεμίων» (Ζ', 8. Πρὸ. καὶ Ἀποστόλ. ΙΔ', 53). Καὶ ἡ μὲν δευτέρω ἐξήγησις ἀνοητοτάτη οὐσα ἀναφέρεται προφανῶς εἰς τὴν διὰ τοῦ Ε γραφήν¹, ἡ δὲ πρώτη ὀφείλουσα πάντως ν' ἀναγνωσθῆ «διὰ τὸ πολλὰ παρ' ὑπόνοιαν φέρειν» δὲν δύναται ἄλλως νὰ νοηθῆ ἢ ἀναφερομένη εἰς τὴν διὰ διφθόγγου γραφήν. Ἀληθέστατον δ' εἶνε τὸ «Πολλὰ καινὰ τοῦ πολέμου: διὰ τὸ πολλὰ παρ' ὑπόνοιαν φέρειν». Ὡς δὲ λέγει περὶ τῆς τύχης ὁ Πολύβιος ὅτι καινοποιεῖ (Α', δ', 5 καὶ Δ', β', 4), οὕτω περὶ τοῦ πολέμου ὁ Ἠλιόδωρος ὅτι καινουργὸς ὢν θαυματουργεῖ, οἷον «καινουργὸς δὲ ὢν αἰεὶ πως ὁ πόλεμος τότε τι καὶ πλέον καὶ οὐδαμῶς εἰωθὸς ἐθαυματούργει κυμαχούς τειχομάχαις συμπλέξας καὶ λιμναίῳ στρατιῶτῃ χερσαῖον ἐφοπλίσας» (Θ', 6), τουτέστι κατὰ τὸν Κορκῆν «παρὰδοξοποιός, καινὰ καὶ ἀπροσδόκητα ἐργαζόμενος».

Ἐν τοῖς Στρωματεῦσι τοῦ Κλήμεντος σελ. 493 ἀναγινώσκειται «Ζήνωνι δὲ τῷ Στωϊκῷ τὴν διδασκαλίαν μαρτυροῦσι καίτοι διασύροντες οἱ κωμικοὶ ὡδέ πως:

φιλοσοφίαν κενὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ·
πειρὴν διδάσκει καὶ μαθητὰς λαμβάνει·
εἰς ἄρτος, ὄψον ἰσχάς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ».

¹ Πρὸ. Βάβριον 26, 3:

ὁ δ' ἄχρι πολλοῦ σφενδόνην κενὴν σείων
ἐδίωκεν αὐτὰς τῷ ψόφῳ καταπλήσων.

Οἱ στίχοι οὗτοι ἐλήφθησαν ἐκ δράματος τοῦ Φιλήμονος, ἢ δ' ἀληθῆς γραφῆ σωθεῖσα παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ (Ζ', 47) εἶνε:

φιλοσοφίαν καὶ Αἰνὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ
πεινῆν κτέ.

Πρβ. καὶ Σουΐδαν λ. Ζήνων. Ὁρθῶς ἐγράφη ὑπὸ μὲν τοῦ Ῥεϊσκίου παρ' Ἰουλιανῷ σελ. 115 «τοσοῦτων δὲ ἔργων μηδὲν παρασχέσθαι — τεκμήριον κενόρ πως εἶναι δοκεῖ καὶ εἰς ἀπιστίαν ἄγειν τὸν ἔπαινον» ἀντὶ τοῦ καὶ Αἰνόν¹, ὑπὸ δὲ τοῦ Βοισσονάδου παρὰ Γεωργίῳ τῷ Παχυμέρει (σελ. 175) «τὸ λόγους ἄλλως κενόρς ἠγεῖσθαι τὰ νόμιμα;» ἀντὶ τοῦ καὶ Αἰνός. Ἐν Ἀνεκδότοις Βεκκῆρου σελ. 48 φέρεται «Καιρὰ ψοφεῖν: καιρῶς κομπάζειν», ἐν δὲ τοῖς εἰς Ἰπποκράτη καὶ Γαληνὸν Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 58 «τὸ φάσκον ῥητὸν ὅτι τοῖς ὑπὸ τῶν νόσων κεκρατημένοις οὐ δεῖ ἐγχειρεῖν καὶ τὸ φύσεως ἀντιπραττούσης πάντα καιρὰ». Προφανέστατον ὑπάρχει ὅτι μόνον τὸ «κερὰ ψοφεῖν: κενῶς κομπάζειν» καὶ τὸ «φύσεως ἀντιπραττούσης πάντα κερὰ» ἔχουσιν ὑγιῶς². Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Καιροτάγια: νεκροτάφια» ἀντὶ τοῦ κεροτάγια³, παρὰ δὲ Πολυβίῳ Γ', π', 9 ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων παρέχουσι «κεροδοξία καὶ τυφος», ἄλλα δὲ τὸ παντελῶς ἀσύστατον καὶ κερδοξία (Πρβ. καὶ Γ', ρ', 9 καὶ ΔΕ', β', 8). Οὔτε δ' ὁ Χαρίτων ἐγράψεν ἐν βιβλ. Η', 5 «ἀπώλεσέ με καιρὴ ζηλοτυπία καὶ σύ, Βαθυλὼν» ἀλλὰ κερῆ οὔτε ὁ Λουκιανὸς ἐν Ἐταίρ. Διαλ. Β', 2 «καιρὰς ζηλοτυπίας σκιαμαχοῦσα ἐξεῦρες» ἀλλὰ κερὰς. Μετατυπωτέον δὲ καὶ τὸ ἐν τοῖς εἰς Ἀφθόνιον Σχολίοις⁴ «καὶ τὰς μεγίστας κεροτομίας τῶν στοιχείων» εἰς τὸ καὶ κεροτομίας.

Καὶ τοῦ ὁριστοῦ ἔπεσε ἐγένετο πλημμελὴς ἀνάγνωσις ἔπαισε. Εἰς τὸν Ὁρέστην τοῦ Εὐριπίδου στίχ. 1547 εἶνε γεγραμμένον τὸ ἐξῆς σχόλιον: «Ἐπαισε: ἐάν μὲν διὰ τοῦ Ε τοῦ

¹ Ἴδε Κόδητον Μνημ. Τόμ. Η', σελ. 381, ὅς τις καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἄγειν τρέπει εἰς τὸ ὀριστικὸν ἄγει.

² Ἄλλα παραδείγματα τῆς τῶν προκειμένων λέξεων συγχύσεως ἴδε παρὰ Δορδιλλίῳ εἰς Χαρίτων σελ. 626 Λειψ. καὶ παρ' Οὐαζλίῳ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἑλλήνων Ῥητόρων Τόμ. Α', σελ. 506.

³ Πρβ. καὶ Φώτιον σελ. 124, 3. Ἴδε Κόδητον Μνημ. Τόμ. Η', σελ. 23.

⁴ Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαζ. Τόμ. Β', σελ. 628.

ἔπεσαν, οἷον εἰ ἐπλησίασέ τις τοῖς οἴκοις φονικὸς δαίμων δι' αἰμάτων τιμωρίαν ποιούμενος τοῦ πτώματος τοῦ Μυρτίλου· ἐάν δὲ διὰ τῆς Αἰ διφθόγγου, ἀντὶ τοῦ ἔκρουσεν, ἐάν ἔλθῃ ὁ Μενέλαος». Καὶ ἐν τοῖς κώδιξι φέρεται τὸ τε ψιλογραφοῦμενον ἔπεσαν ἔπεσε καὶ τὸ διφθογογραφοῦμενον ἔπαισεν ἔπαισε ἢ ἔπαισ' ἔπαισε. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε:

μεγάλα δὲ τις ἀδύναμις δι' ἀλάστορ'
ἔπεσ' ἔπεσε μέλαθρα τάδε δι' αἰμάτων
διὰ τὸ Μυρτίλου πέσημ' ἐκ δίφρου¹.

Τὸ παρ' Ἰσιδώρῳ τῷ Πηλουσιώτῃ ἀναγινωσκόμενον (σελ. 729) «εἰ δέ τις τὸ ἔπεσαν ἐπάταξεν ἐκλάβοι—τῆς δευτέρας συλλαβῆς διὰ διφθόγγου γραφομένης κτέ.» δηλοῖ τρανότητά οἱ οὐχὶ δύσκολον ἦτο νὰ μεταβάλληται τὸ ἔπεσαν εἰς τὸ ἔπαισεν. Παραπήγνυμεν δ' ἐνταῦθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Θεωνος ἐν τοῖς Προγυμνάσμασι (κεφ. Δ') εἰρημένα «ἀσαφῆ δὲ τὴν ἐρμηνείαν ποιεῖ καὶ ἡ λεγομένη ἀμφιβολία πρὸς τῶν διαλεκτικῶν, παρὰ τὴν κοινὴν τοῦ ἀδιαιρέτου τε καὶ διηρημένου, ὡς ἐν τῷ αὐλητρὶς πεσοῦσα δημοσία ἔστω· ἐν μὲν γὰρ τί ἐστι τὸ ὑφ' ἐν καὶ ἀδιαιρέτον, αὐλητρὶς ἔστω πεσοῦσα δημοσία, ἕτερον δὲ τὸ διηρημένον, αὐλητρὶς παις οὔσα ἔστω δημοσία». Ἄλλ' ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σπεγγέλου φέρεται «ὡς ἐν τῷ ΑΥΛΗΤΡΙΣ πεσοῦσα δημοσία ἔστω· ἐν μὲν γὰρ τί ἐστι τὸ ὑφ' ἐν καὶ ἀδιαιρέτον, αὐλητρὶς ἔστω πεσοῦσα δημοσία, ἕτερον δὲ τὸ διηρημένον αὐλή τρις πεσοῦσα ἔστω δημοσία». Πρβ. Διογένη Λαέρτιον Ζ', 62 «Ἀμφιβολία δὲ ἐστὶ λέξις δύο ἢ καὶ πλείονα πράγματα σημαίνουσα λεκτικῶς καὶ κυρίως καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔθος, ὡσθ' ἅμα τὰ πλείονα ἐκδέξασθαι κατὰ ταύτην τὴν λέξιν, οἷον ΑΥΛΗΤΡΙΣ πέπτωκε· δηλοῦνται γὰρ δι' αὐτῆς τὸ μὲν τοιοῦτον, οἰκία τρις πέπτωκε, τὸ δὲ τοιοῦτον, αὐλή τρια πέπτωκε»².

Πολλῶ δὲ συχνότερον μετατυποῦται ὑπὸ τῶν γραφῶν ὁ

¹ Πρβ. καὶ Σχαιφῆρον Γρηγ. Κορ. σελ. 404 καὶ Βατῆρον Ῥήσ. σελ. 98.

² Ἴδε Οἰκονόμον περὶ τῆς Γνησ. Προφ. τῆς Ἑλλήν. Γλώσσης σελ. 257 κέξ.

ἀόριστος τοῦ παῖω, ἐν συνθέσει ἐκφερομένου καὶ ἀμεταβάτως παραλαμβανομένου, εἰς τὸν τοῦ πίπτω, οἶον:

ἐξέπΑΙσε-ἐξέπεσε

συνέπΑΙσε-συνέπεσε

ἐπεισέπΑΙσεν-ἐπεισέπεσεν

διεξέπΑΙσε-διεξέπεσε

κτλ. Εὐρίσκεται δὲ καὶ βαρβαρώτατα γεγραμμένον διεκπεσασθαι-διεξεπεσατο-διεξεπεσαντο ἀντὶ τοῦ διεκπαῖσασθαι-διέξεπαῖσατο-διεξεπαῖσαντο καὶ ἐκπεσάμενος ἀντὶ τοῦ ἐκπαῖσάμενος. Πολλὰ τῶν ἐκ τοῦ παῖω συνθέτων μνημονεύει Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος εὐλογον αὐτῶν ἀπόδοσιν ποιούμενος ἐν σελ. 312 «Παῖω τὸ τύπτω· εἰσπαῖω τὸ εἰσέρχομαι. Ἀριστοφάνης ἐν Πλούτῳ ἀγαθῶν σωρὸς εἰσπέπαικεν εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ἐκπαῖω τὸ ἐξέρχομαι, παραπαῖω δὲ τὸ παρακρούω καὶ συμπαῖω τὸ συγκρούω, ὑπερπαῖω μέντοι τὸ υπερβάλλω». Ὁ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Πλούτῳ δὲν ἔγραψε τὸ ὑπὸ τοῦ Μαγίστρου παρατιθέμενον ἀλλὰ τὸ:

ἡμῖν γὰρ ἀγαθῶν σωρὸς ἐς τὴν οἰκίαν
ἐπεισπέπαικεν οὐδὲν ἡδικηκόσιν (στίχ. 804).

Σουΐδας Ἐπεισπέπαικεν: εἰσεπήδησεν, εἰσῆλθε· κυρίως δὲ ἐπὶ στρατιᾶς πολεμίων. Ἀριστοφάνης Πλούτῳ

ἡμῖν γὰρ ἀγαθῶν σωρὸς εἰς τὴν οἰκίαν
ἐπεισπέπαικεν οὐδὲν ἡδικηκόσι.

Καὶ αὖθις

Μυκονίων δίκην
ἐπεισπέπαικεν εἰς τὰ συμπόσια¹.

Τῷ παραπαίειν συνωνυμεῖ οὐ μόνον τὸ παρακρούειν ἀλλὰ καὶ τὸ παρακόπτειν, ὡς γίνεται μάλιστα φανερόν ἐξ ὧν γράφει ὁ Γαληνὸς ἐν Τόμ. Η', σελ. 178 «καὶ διὰ τοῦτο παραπαῖσαι μὲν καὶ παραφρονῆσαι καὶ παρακόψαι τούτους οὐ μόνον οἱ ἰατροὶ λέγουσιν ἀλλὰ καὶ ἰδιῶται» καὶ ἐν Τόμ. Α', σελ. 165 «ἐάν τε διὰ ῥύσιν ἐάν τε διὰ στέγνωσιν παραπαῖω-

¹ Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούτον τοῦ Ἀριστοφάνους στίχ. 805 σημειώσεις τοῦ Κουστήρου καὶ ἄλλων ἐν τῇ Βεκκηρείῳ ἐκδόσει τοῦ κωμικοῦ Τόμ. Ε', σελ. 221.

σι· τὸ γὰρ φῶς οἶονται παραύξειν τὴν παρακοπήν». Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΓ', σελ. 493 «τὸ δ' ἐν ἀκμῇ σφοδροῦ πυρετοῦ παραφρονῆσαι παρακόψαι τε καὶ παραχθῆναι καὶ παραληρῆσαι καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο παραφρονῆσαι καλοῦσι» καὶ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 389 «ἤς τὸ ποσὸν εἴωθεν αὐτὸς ἄλλοτε ἄλλοις ὀνόμασιν ἐνδείκνυσθαι λέγων ληρῆσαι, παραληρῆσαι, παραφρονῆσαι, παρενεχθῆναι, παρακόψαι, ἐκστῆναι, μανῆναι καὶ ἐκμανῆναι». Λέγει δὲ καὶ ὁ Ἡσύχιος «Παραπαίει: παρακόπτει» καὶ «Παραίπαιμα (παράπαισμα): παρακοπή». Συχνάκις ἐν τοῖς Ἰπποκρατείοις ἀπαντᾷ ὁ ἀόριστος τοῦ παρακρούειν, οἶον παρέκρουσε, πάντα παρέκρουσε, σμικρὰ παρέκρουσε, παρέκρουσε πολλά, πολλὰ παρέκρουσε (Τόμ. Α', σελ. 185. 186. 187. 188. 189, κτλ. Πρβ. καὶ Γαλην. Τόμ. Ζ', σελ. 831 κέξ.). Εὐρίσκεται δ' ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ ἐπίθετον παρακρουστικόν, ὅπερ ἐξηγούμενος ὁ Ἐρωτιανὸς γράφει «Παρακρουστικόν: παρακοπτικόν· παρακρούειν γὰρ κυρίως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι τὸ ἐπ' ὀλίγον παραφρονεῖν». Ἐν τοῖς Βεκκήρου Ἀνεκδότοις ἀναγινώσκειται «Παρακεκροῦσθαι τῶν φρενῶν ἢ τοῦ νοῦ: οἶον παραπεπαῖσθαι καὶ μὴ ἐν τῷ καθεστῶτι εἶναι» (σελ. 59), ἐν δὲ τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου «Παράπαιστος: παραπλήξ» καὶ «Παράκρουσος: μωρός» καὶ «Παρακέκοπται: παρανοεῖ».

Καὶ τὸ ἐμπαίειν δ' εἶνε παρελημμένον ἀμεταβάτως καὶ τὸ ἀντιπαίειν καὶ τὸ ἀπλοῦν παίειν ἐν τῷ Προμηθεῖ τοῦ Αἰσχύλου στίχ. 885:

θολεροὶ δὲ λόγοι παῖου σ' εἰκῆ
στιγνῆς πρὸς κύμασιν ἄτης.

Σχολ. «Τεταραγμένοι δὲ λόγοι ὡς ἔτυχε προσπαίουςι τῷ τῶν κακῶν κλύδωνι». Τὸ ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ξενοφῶντος «οἱ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας παίοντες διεσφενδονῶντο» (Δ', β', 3) μετετυπώθη ὑπὸ τοῦ Σνειδήρου εἰς τὸ πταίοντες, ὅπερ καὶ ὁ Δινδόρφιος παρέλαβε καὶ ἄλλοι. Ἀντὶ δὲ τοῦ συνήθους ὑπερπεπαικῆναι μεταχειρίζεται τὸ ὑπερεκπεπαικῆναι ὁ Κλήμης ἐν τῷ Παιδαγωγῷ λέγων «ὑπερεκπέπαικεν ἢ τρυφή καὶ τὴν ὀνομασίαν» (σελ. 239).

Ἐσχηματίσθη δ' ἐκ μὲν τοῦ ἐμπαίειν τὸ ἐπίθετον ἔμπασιος; ἐκ δὲ τοῦ προσπαίειν τὸ πρόσπαιος. Αἰσχύλ. Ἄγαμ. 187:

ἐμπαίοις τύχαισι συμπνέων.

καὶ 347:

γένοιτ' ἄν, εἰ πρόσπαια μὴ τύχει κακά.

Σχολ. «Ἐμπαίοις: ἐμπαισάσαις» καὶ «Πρόσπαια: πρόσφατα, νῦν προσπαίσαντα καὶ προσκρούσαντα αὐτοῖς». Νίκανδρ. Θηρ. 690:

εἰ δὲ σύ γε σκύλακας γαλέης ἢ μητέρα λαιδρὴν ἀγρεύσαις πρόσπαιον.

Σχολ. «Πρόσπαιον δὲ πρόσφατον». Λυκόφρ. 211:

ᾧ θυμάτων πρόσπαιον ἐκτίνων χάριν.

Πρβ. Ἡσύχιον «Πρόσπαιον: πρόσφατον, νέον». Ἐγράφη δὲ καὶ ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Σοφοκλέους παρ' Ἐρωτιανῶ σελ. 46 Κλ. ὑπό τε τοῦ Οὐαγνήρου καὶ τοῦ Σμιδιτίου¹ «δεῖμα πρόσπαιον τόδ' ἀνταίας θεοῦ» ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς κώδιξι προσπαίοντα ἢ προσπέοντα ἢ προσπνέοντα. Ἐκ τῶν πεζογράφων ὁ μὲν Πολύβιος εἶπεν «ἀλλ' ὥσπερ ἐκ προσπαίου τινὸς τύχης σὺν καιρῷ λάμψαντας» (τ', μγ', 3), ὁ δ' Ἀριστοτέλης «καὶ ἡ μὲν φίλησις μετὰ συνηθείας, ἡ δ' εὖνοια καὶ ἐκ προσπαίου, οἷον καὶ περὶ τοὺς ἀγωνιστάς συμβαίνει· εὖνοι γὰρ αὐτοῖς γίνονται καὶ συνθέλουσιν, συμπράξαιεν δ' ἂν οὐθέν· ὅπερ γὰρ εἶπομεν, προσπαίως εὖνοι γίνονται καὶ ἐπιπολαίως στέργουσιν» (Ἡθικ. Νικομ. Θ', ε', 2)².

Ἐν ἀποσπάσματι ἐκ τῆς Ἀναξίλλα Νεοττίδος παρ' Ἀθηναίῳ ΠΓ', 6 προσφέρουσιν οἱ κώδικες:

οὐ δὲ ἀποπνίξασ' ἐταίρους τὸν τρίτον θηρεύεται
ἔτι λαβεῖν; ἀλλ' ἐξέπεσε πορθμὶς ἐλατίνῳ πλάτη.

ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ἐξέπαισε, ὅπερ πρῶτος ἀποκατέστησεν ὁ Κασαύβονος. Καὶ τὸ παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν βίῳ Λυκούργου κεφ. ΙΑ' «τέλος δὲ βαλόμενος ὑπὸ πολλῶν ἐξέπεσε τῆς ἀγορᾶς δρόμῳ» νομίζεται ὑπὸ τοῦ

¹ Ἡσυχ. Τόμ. Γ', σελ. 390.

² Ἰδε Κοραῖν Ἀριστοτέλ. Ἡθικ. Νικομ. σελ. 322.

Κοβήτου ἐσφαλμένη γραφῇ τοῦ ἐξέπαισε¹. Περὶ τοῦ ἐν βίῳ Ἀλκιβιάδου κεφ. ΛΘ' «τῇ δεξιᾷ σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον ἐξέπεσεν ἀπαθῆς ὑπὸ τοῦ πυρός» σημειοῦται ὁ Κοραῖς «ἴσως γραπτέον Ἐξέπαισεν ὡς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ὑπενόησαν»². Ποιεῖται δὲ καὶ περὶ τοῦ προτέρου χωρίου παρατήρησιν ὁ αἰδιμὸς ἀνὴρ ἔχουσιν οὕτως· «Ἑλληνικώτερον ἂν ἔφρασεν εἰπὼν, Ἐξέπαισε, παρὰ τὸ Ἐκπαίω· καὶ ὑπενόησεν ἂν τις εἰκότως οὕτω γεγράφθαι τὸ πάλαι, εἰ μὴ πολλαχού τῶν τοῦ Πλουτάρχου εὐρίσκετο ἢ τοῦ Ἐκπίπτειν τοιαύτη χρῆσις»³.

Ἐν τῇ Ἐκάβῃ τοῦ Εὐριπίδου ἐφέρετο ἄλλοτε:

πολλῆς δ' ἔριδος συνέπεσε κλύδων (στίχ. 118).

ἀλλὰ τὰ νῦν ἀναγινώσκεται καθ' ὑφήγησιν τοῦ Μουστγραβίου συνέπαισε ἢ ἐνέπαισε⁴. Καὶ ἐν τῷ Ῥήσῳ στίχ. 560 πάντα σχεδὸν τάντιγράφα ἔχουσιν:

ἀλλ' ἢ κρυπτόν λόγον εἰσπεσῶν
διόλωλε;

ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ εἰσπαισε ἢ ἐσπαισε⁵. Πρβ. Σοφοκλ. Οἶδ. Τυρ. 1252:

βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὅφ' οὐ
οὐκ ἦν κτέ.

καὶ Ξεναρχ. παρ' Ἀθην. Β', 64:

ἀλάστορ τ' εἰσπέπαισε Πελοπιδῶν.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουίδα καὶ τῷ τοῦ Ζωναρᾶ κεῖται «Εἰσπεπαίκασι· εἰσπεπηδήκασιν», ἐν δὲ τῷ τοῦ Ἡσυχίου ὀρθῶς μὲν «Εἰσπεπαίκατες· εἰσπεπηδήκότες», πλημμελῶς δὲ «Προεισπεπαίκατες· προεισελθόντες» ἀντὶ τοῦ προεισπεπαίκατες.

Τὸ ἐν τῷ Συμποσίῳ τοῦ Λουκιανοῦ § 12 κοινῶς ἐκδιδόμενον «ἄμικ δὲ ταῦτα ὁ Κλεόδημος εἰρήκει καὶ ἐπεισέπεσεν ὁ κυνικός Ἀλκιδάμικς

¹ Var. Lect. σελ. 121.

² Πλουτ. Παρ. Παρ. Μέρ. Β', σελ. 372. Ἰδε καὶ Βοισσονάδην Νικ. Εὐγεν. Τόμ. Β', σελ. 224 καὶ Ἰάκωβον Λουκιαν. Τοξάρι. σελ. 157. Ἐτι δὲ Κοῖνιον Γρηγ. Κορ. σελ. 403 Σχ.

³ Πλουτ. Παρ. Παρ. Μέρ. Α', σελ. 383.

⁴ Ἰδε Πόρσωνα Εὐριπίδ. Ἐκάβ. σελ. 14 Λειψ. καὶ Σχαιφῆρον Γρηγ. Κορ. σελ. 403.

⁵ Ἰδε Βατῆρον Ῥήσι. σελ. 213 καὶ Δινδόρφιον Εὐριπίδ. Τόμ. Γ', σελ. 611.

ἔκκλητος» ἐπηνώρθωσεν ὁ Βεργλῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀλκίφρονος (σελ. 408) μεταθεὶς εἰς τὸ ἐπεισεπαισεῖν, ὅπερ καὶ ἐν κώδικι εὐρέθη ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Βαστίου. Ἐγράψε δ' ὁ Λουκιανὸς καὶ ἐν τῷ ΙΕ' τῶν Ἑταιρικῶν Διαλόγων «τὸν κρατῆρα ἐξέχεεν ἐπεισεπαισεῖν» καὶ «μετὰ μικρὸν ἐπεισεπαισαῖν ὅσον ὀκτῶ νεκνίσκοι μάλα καρτεροί»¹. Τοῦ ἐνεστῶτος σπανιωτάτου ὄντος παρατιθέμεθα μαρτύριον ἐκ τῶν Δειπνοσοφιστῶν τοῦ Ἀθηναίου «ἀκλήτου ἐπεισεπαιστος εἰς τὰ συμπόσια, Μυκονίων δίκην» (Α', 14).

Ἐν τῷ Ἡρωϊκῷ τοῦ Φιλοστράτου σελ. 714 πορίζουσιν οἱ κώδικες τὸ τε διφθογογραφούμενον «διεξέπαισε τοῦ ὀμίλου γυμνῷ τῷ ξίφει καὶ ἐτοίμῳ» καὶ τὸ ψιλογραφούμενον διεξέπαισε, ὅπερ δύναται τις ἴσως νὰ προτιμήσῃ ἀποβλέπων εἰς τὸ ἐν σελ. 784 «συγχωροῦσιν ἐνίους διαφυγεῖν καὶ διεκπεσεῖν». Ἀλλὰ τὴν διὰ διφθόγου γραφὴν καὶ ἄλλως ἀσπαστοτέραν ἀποδεικνυμένην ἰκανῶς πιστοῦται ἢ τοῦ ἐνεστῶτος χρήσις ἐν σελ. 732 «τὸ δὲ στόμα τῆς αἰχμῆς ἀδάμκνός τε εἶναι καὶ πικρὸς διεκπαίειν» καὶ ἢ τοῦ παρακειμένου ἐν σελ. 848 «καὶ ὄγκοι τοῦ βέλους μέσων διεκπεπαίκασι τῶν σπονδύλων». Εἶπε δὲ καὶ ὁ νεώτερος Φιλόστρατος ἐν σελ. 881 «ἢ διεκπαίονσα τοῦ ποταμοῦ ναῦς»². Καὶ ὁ παρὰ τῷ Λουκιανῷ ἀπαντῶν ἀόριστος διεξέπεισε ἐν Ἀληθούς Ἱστορίας Α', 30 «διὰ τῶν ἀραιωμάτων ἢ ναῦς ἐς τὸ ἔσω διεξέπεισε» τρέπεται ὑπὸ τοῦ Κοβήτου εἰς τὸν διεξέπαισε³. Μεταχειρίζεται δ' ὁ Λουκιανὸς τὴν μετοχὴν τοῦ ἀόριστου τούτου ἐν τῷ Τοξάριδι § 61 «ἀράμενος τὸν ἐταῖρον κατῆλθε καὶ ἔφθη διεκπαίσεα» καὶ ἐν τῷ Ῥητόρων διδασκάλῳ § 24 «διεκπαίσεα ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ἐγενόμην». Κατὰ τὰντίγραφα φέρεται καὶ διεκπέσεα καὶ διεκπετάσεα καὶ διεκπεράσεα. Καὶ τὸ ἀπαρέμφρατον διεκπαῖσαι κακῶς ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων ἀναγνωσθὲν ἐγένετο διεκπέσαι ἐν τοῖς Ἀρχαίοις τοῦ Πανσανίου κεφ. ΙΓ', 5 «τούτῳ τότε τῷ Καλλιστράτῳ παρέστη τόλμα διεκπέσαι διὰ τῶν πολεμίων ἄγοντι τοὺς ἵππεδας» καὶ ἐν τῷ περὶ Ζῶων τοῦ Αἰλιανοῦ βιβλ. ΙΕ', 6 «καὶ ἀφῆκεν ἐλευθέρων διεκπέσαι (ἢ διεκπεσεῖν) τὴν ἀγέ-

¹ Πρβ. καὶ Ῥαίτζιον Λουκιαν. Τόμ. Η', σελ. 534 καὶ Τόμ. Θ', σελ. 357.

² Σφάλλεται ὁ Ἐρίγγας Παρατηρ. Κριτ. σελ. 66.

³ Var. Lect. σελ. 248. Πρβ. καὶ Μελλῆρον Μνημ. Τόμ. Α', σελ. 441.

λην»⁴. Ὅρθῶς γράφεται ἐν τῇ Λιευκῇ τοῦ Ἀππιανοῦ «Ἀσδροῦβας δ' εὐθὺς μὲν ἐδόκει δύνασθαι διεκπαῖσαι τοὺς πολεμίους» (κεφ. 72) καὶ ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πολέμου τοῦ Ἰωσήπου «διεκπαῖσαι πρὸς τοὺς σφετέρους βιαζόμενος» (Λόγ. Ε', 6', 2). Λέγεται δὲ καὶ «ὡς διεκπαίωσιν αὐτούς» παρὰ τῷ Ἀππιανῷ (Ἐμφυλ. Ε', 34) καὶ «διὰ τῆς ἀντικρῦ τῶν Ἑλένης μνημείων πύλης διεκπαίονσι τῆς ἵππου» παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ (Ἰουδ. Πολ. Ε', 6', 2). Τὸν παρατατικὸν διεξέπαιεν βλέπει τις ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Διοξίππου παρ' Ἀθην. Γ', 57:

τὴν στοὰν διεξέπαιεν Ἀμφικλῆς μήτρας δύο
κρεμαμένας δεῖξας.

Τῆς πληθυντικῆς μετοχῆς τοῦ ἀόριστου κακῶς διὰ τοῦ Ε γεγραμμένης γίνεται μνεῖς ὑπὸ τε τοῦ Ἡσυχίου «Διεκπέσαντες: διεκτρῶσαντες» (Γρ. διεκτρήσαντες) καὶ τοῦ Σουῖδα «Διεκπέσαντες: διεκτρυπήσαντες, διεκδραμόντες» καὶ τοῦ Ζωναρᾶ «Διεκπέσαντες: διεκδραμόντες». Ἡ ἀληθὴς γραφὴ εἶνε πάντως διεκπαίσαντες². Φέρεται δ' ὅμως παρὰ τῷ Σουῖδᾳ καὶ «ΔΙΕΞΕΠΕΣΕ: Τὰ ὄπλα ἀνελόμενος διεξέπεισε διὰ τῶν πολεμίων. Τουτέστι διήλασε, διήλθε, διέφυγεν», ἀπαράλλακτον σχεδὸν καὶ παρὰ τῷ Ζωναρᾶ εὐρισκόμενον, ὅπερ οὐδεὶς λόγος ἀναγκάζει νὰ ὑποληφθῇ ἡμαρτημένη ἀνάγνωσις τοῦ διεξέπαισε, πλην ἐὰν πάντα τὰ ὑπογεγραμμένα παραδείγματα ἀποδειχθῶσι νοσοῦντα καὶ θεραπεῖες χρήζοντα. Πλούτ. Πύρρ. 11: καὶ φοβηθεὶς κρύφα διεξέπεισε. Καισ. 34: αὐθις διεξέπεισε πρὸς Πομπήϊον. Ἀράτ. 23: Περσαῖος δὲ τῆς ἄκρας ἀλισκομένης εἰς Κεγγρεὰς διεξέπεισε. 25: ἐξ ἀγορᾶς ἀπέφυγον καὶ διεξέπεισον εἰς Κόρινθον. Καμίλλ. 18: καὶ διεξέπεισον ἀπὸ τούτων εἰς τὴν πόλιν οἱ πολλοί. Ὄθ. 12: τοὺς καθ' αὐτοὺς ἐβιάσαντο καὶ διεξέπεισον διὰ τῶν πολεμίων κρατούντων εἰς τὸ στρατόπεδον. Βρούτ. 6: καὶ Πομπήϊου ἐπὶ θάλασσαν διεκπεσόντος. Κράσσ. 18: παραβόλως τινὲς διεκπεσόντες. Πελοπ. 17: ὡς διεκπεσεῖν εἰς τοῦμπροσθεν καὶ διεκθεῖν βουλομένοις. Μαρ. 35: ἀσφαλῶς ἀποπεμφθεὶς διεκπεσεῖν εἰς τὸ στρατόπεδον. Δημητρ. 49: καὶ διεκπεσεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Κάτ. 56: τεκμαιρόμενος δὲ Πομπήϊον Μά-

¹ Ἰδε Δοβέκκιον Φρυν. σελ. 725 καὶ Ἰακώφιοι Αἰλιαν. Τόμ. Β', σελ. 509.

² Ἰδε Ἐμστερρούσιον Ἀριστοφ. Πλούτ. σελ. 271 Λειψ. Σχαιφῆρον Γρηγ. Κορ. σελ. 403 καὶ Βερνάρδον Σουῖδ. Τόμ. Α', α', σελ. 1336.

γνον εἰς Αἴγυπτον ἢ Λιβύην διεκπεσεῖσθαι. Ποπλικ. 22: καὶ μάλιστα τοῖς ἐκ τῶν στρατοπέδων ὅθ' ἤλίσκετο διεκπίπτουσιν. Ἀντων. 66: καὶ διεκπίπτουσαι ταρχήν ἐποίουν. Ἀρριαν. Ἀναβ. Α', 8: οἱ μὲν ἰππεῖς τῶν Θηβαίων διεκπεσόντες διὰ τῆς πόλεως εἰς τὸ πεδῖον ἐξέπιπτον. Διόδ. Σικελ. Δ', 54: καὶ διεκπεσεῖν εἰς Θήβας πρὸς Ἡρακλέα. ΙΒ', 56: ἔδοξε νυκτὸς βιάσασθαι τοὺς φύλακας καὶ διεκπεσεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας. ΙΖ', 28: διὰ μέσων τῶν περιστρατοπεδευκότων ἔτι νυκτὸς οὔσης διεκπεσόντες. ΙΖ', 34: οἱ δὲ πλεῖστοι εἰς τὰ πεδία διεκπεσόντες. ΙΖ', 49: διεξέπεσον τὴν ἄνυδρον. Ἡλιόδ. Ι', 28: διεκπεσεῖν μὲν τὸν περίβολον τοῦ στρατοῦ μὴ δυνάμενοι. Πορφύρ. Βί. Πυθαγ. 57: διεκπεσόντα δ' ἐκ τοῦ πυρὸς τὸν Πυθαγόραν.

Καὶ ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος σελ. 430 φέρεται «ὕπὸ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γενομένου κατὰ τὰ νῦν καλούμενα Τέμπη καὶ τὴν Ὀσσαν ἀποσχίσαντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτη ὁ Πηνειὸς καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύτην», ὅπερ τρέπει ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (1876, σελ. 81) εἰς τὸ διεξέπαισε. Ἄλλ' ἡμεῖς, καίτοι λίαν σεβαστικῶς πρὸς τὸν ἔξοχον τοῦ ἑλληνισμοῦ διδάσκαλον διακείμενοι, οὔτινος μεγάλως αἰεὶ τὴν κριτικὴν δυνάμιν θαυμάζομεν, ἀποφινόμεθα μετὰ παρρησίας ὅτι δὲν εὐρίσκομεν κατὰ πάντα τρόπον ἀναγκαστικὴν τὴν μεταβολὴν ταύτην οὐδὲ δυνάμεθα νὰ πείσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὅτι ὅλως πλημμελὲς καὶ ἀσύστατον εἶνε τὸ διεκπίπτειν ποταμόν, ἰσοδυναμοῦν προφανῶς τῷ διὰ τινος ἢ διὰ μέσου τινὸς ἐκπίπτειν.

Φιληδεῖ δ' ὁ γεωγράφος τῷ μετὰ μόνης τῆς προθέσεως ἘΚ συνθεμιμένῳ ῥήματι ἐπὶ ποταμοῦ ἢ ὕδατος, κτλ. λέγων ἐκπίπτειν ἐκ τινος καὶ ἐκπίπτειν εἰς τι, κτλ., οἷον σελ. 49: φησὶν οἴεσθαι τὸν Εὐξείνιον μὴ ἔχειν πρότερον τὸ κατὰ Βυζάντιον στόμα, τοὺς δὲ ποταμοὺς βιάσασθαι καὶ ἀνοῖξει τοὺς εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντας, εἴτ' ἐκπεσεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλησποντον. σελ. 52: ἐπεὶ οὐκ ἀπίθανον κατ' αὐτούς, οὐδ' εἰ τὴν ὅλην θάλατταν τὴν ἡμετέραν λίμνην πρότερον εἶναι συνέβαινε πληρουμένην ὑπὸ τῶν ποταμῶν, ἐπιπολάσασαν ἐκπεσεῖν ἔξω διὰ τῶν κατὰ Στήλας στενωπῶν ὡς ἐκ καταρράχτου. σελ. 80: ῥυέντα διὰ Βαθυλῶνος ἐκπίπτειν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. σελ. 204: εἰς δὲ τὴν Ἀδριατικὴν θάλατταν ἐκπίπτει μέγι-

γιστος γεόμενος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν πλὴν τοῦ Ἰστροῦ. σελ. 214: καὶ πηγὰς ἐπτὰ ποταμοῦ ὕδατος εὐθὺς εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτουτος. σελ. 227: ἄμφω δ' ἐκπίπτουσι εἰς τὸν Ἀδρίαν. σελ. 233: φέρεται δ' ἀνωθεν ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων — ἐκπίπτει δ' εἰς ἄλλος ἱερόν. σελ. 327: καὶ ποταμοὶ οἳ τε εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτουτες καὶ οἱ ἐπὶ τὰ νότια μέρη. σελ. 343: ἐνεχθεὶς παρ' αὐτὴν τὴν Ὀλυμπίαν ἐπὶ θάλατταν τὴν Σικελικὴν ἐκπίπτει. σελ. 371: δύντα δ' ὑπὸ γῆς φασὶ τὸν ποταμὸν τοῦτον ἐκπίπτειν εἰς τὴν Ἀργεῖαν καὶ ποιεῖν ἐπίρρυτον τὸ πεδῖον. σελ. 389: πάλιν δ' ἀναστομωμένον ἄθρου ἐκ τῶν πεδίων ἐκπεσὸν εἰς τὸν Λάδωνα καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐμβάλλειν. σελ. 498: δεχόμενος τὸν τε Γλαῦκον καὶ τὸν Ἴππον ἐκ τῶν πλησίον ὄρων ἐκπίπτουτας. σελ. 500: παραλαβὼν καὶ τὸν Ἀραγον ἐκ τοῦ Καυκάσου ῥέοντα καὶ ἄλλα ὕδατα διὰ στενῆς ποταμῆς εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἐκπίπτει. σελ. 501: πλησίον δὲ καὶ ὁ Ἀράξης ἐμβάλλει ταρχὺς ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἐκπίπτων. σελ. 512: ἐκπίπτουτα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις στόμασιν εἰς τὴν ἄλλην τὴν πρὸς ἄρκτοις θάλατταν, ἐνὶ δὲ μόνῳ πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἰρράκιον. σελ. 571: ἄλλοι τε ποταμοὶ καὶ ὁ Εὐρυμέδων καὶ ὁ Κέστρος ἀπὸ τῶν Σελγικῶν ὄρων εἰς τὴν Παμφυλίαν ἐκπίπτουτες θάλατταν. σελ. 729: Ὀνησίκριτος δὲ πάντας φησὶν ἐκβάλλειν εἰς τὴν λίμνην τὸν τε Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγριν, ἐκπεσόντα δὲ πάλιν τὸν Εὐφράτην ἐκ τῆς λίμνης ἰδίῳ στόματι πρὸς τὴν θάλατταν συνάπτειν. Κτλ. Παραλαμβάνεται δὲ καὶ ἐπ' ἄλλων ὑποκειμένων τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥήμα ὑπὸ τοῦ Στράβωνος, οἷον σελ. 57: ἀνὰ μέσον γὰρ Θήρας καὶ Θηρασίας ἐκπεσοῦσαι φλόγες ἐκ τοῦ πελάγους ἐφ' ἡμέρας τέτταρας. σελ. 101: τὸ ἀκρόρωρον ἐπυθάνετο τῆς ἀλιάδος πόθεν ἐκπέσοι. σελ. 172: τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ βήθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐκπίπτει. σελ. 320: ἰσχύσαν δὲ (τὸ ζῶον) μικρὸν ἐκπίπτει διὰ τοῦ στόματος ἀγεληδόν. σελ. 615: Ἀθηναῖς δὲ προνοία τὴν λάρνακα περαιωθεῖσαν ἐκπεσεῖν εἰς τὸ στόμα τοῦ Κκίκου. Εὐρίσκειται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «εἰ γενομένου τοῦ τεύχους ἐτειχομάχου καὶ εἰσέπεσον εἰς αὐτὸ τὸ ναύσταθμον» (σελ. 598) καὶ «πρῶτον μὲν οὖν παραιοπέσειν εἰς Θυάτειρα, εἴτ' Ἀπολλωνίδῃ ἔτχεν» (σελ. 646).

Οὐδέν δ' ἔχομεν λόγον νὰ ἰσχυρίζωμεθα ὅτι παντελῶς ἀδύνατον ἦτο νὰ λεχθῆ διεξέπεσε ὁ Πηνειὸς ὑπὸ συγγραφῆως συγχάκις ποιου-

μένου ἐπὶ ποταμῶν χρῆσιν τοῦ ἐκπίπτειν. Ἄλλως δὲ θαυμαστὸν ἡμῶν φαίνεται ν' ἀναγνώσκῃται μὲν παρὰ τινι τὸ ῥῆμα *διεκβάλλειν*, νὰ μὴ ἐγκρίνηται δὲ παρ' αὐτῶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας τὸ *διεκπίπτειν*, ὅπερ κατὰ τὴν φύσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δύναται κάλλιστα νὰ μεταληφθῇ εἰς ἐκεῖνο. Γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι οὐδὲν πολλὰς διαφέρουσιν ἀλλήλων τὰ ἐκ τοῦ *βάλλειν* καὶ τὰ ἐκ τοῦ *πίπτειν* σύνθετα ῥήματα, ὅσον *ἐμβάλλειν-ἐπίπτειν*, *προσβάλλειν-προσπίπτειν*, κτλ. Παρὰ Στράβωνι ἐν βιβλίῳ Π' ἀπαντᾷ «*συμπεσόντες γὰρ ὅ τε Σιμόεις καὶ ὁ Σκάμανδρος ἐν τῷ πεδίῳ πολλὴν καταφέροντες ἰλὸν προσχοῦσι τὴν παραλίαν*» καὶ «*οἱ δὲ ποταμοὶ ὅ τε Σκάμανδρος καὶ ὁ Σιμόεις—μικρὸν ἔμπροσθεν τοῦ νῦν Ἰλίου συμβάλλουσι*» (σελ. 595 καὶ σελ. 597). Ἐν βιβλίῳ ΙΕ' εἰπὼν ὁ Στράβων «*οὗτος μὲν οὖν (ὁ Γάγγης) καταβάς ἐκ τῆς ὄρεινης—πρόεισιν ἐπὶ τὴν ταύτη θάλατταν καὶ μίαν ἐκβολὴν ποιεῖται μέγιστος ὢν τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ποταμῶν*», τουτέστιν ἐνὶ στόματι *ἐκβάλλει*, ἐπιφέρει εὐθύς «*ὁ δὲ Ἰνδὸς δυοὶ στόμασιν εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἐκπίπτει θάλατταν*» (σελ. 690). Ἄλλ' οὐδὲν ἐπέειπε νὰ μακρηγορήσωμεν περὶ τοῦ πράγματος ἐνταῦθα. Τοῦ ῥήματος *διεκβάλλειν* δύο ἔχομεν νὰ μνημονεύσωμεν ἐκ τοῦ Στράβωνος παραδείγματα, τὸ ἐν σελ. 742 «*ὅσον μὲν τὸ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ διέξεισι καὶ τῇ μικρᾷ, ὅσον δὲ τὸ ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας καὶ τῆς Καππαδοκίας διὰ τοῦ Ταύρου διεκβαλὼν ἕως Θαψάκου φέρεται*» καὶ τὸ ἐν σελ. 746 «*οὕτω δὲ σφοδρῶς διεκβάλλει τὴν λίμνην, ὡς φησὶν Ἐρατοσθένης, ὥστε ἀλμυρὰν αὐτὴν οὖσαν καὶ ἀνιχθὺν γλυκεῖαν κατὰ τοῦτ' εἶναι τὸ μέρος καὶ ῥοώδη καὶ ἰχθύων πλήρη*». Ἴσως δὲ καὶ ἐν σελ. 536 ἀναγνωστέον «*διεκβάλλων δὲ τὰ ὄρη τσαυτὴν κατὰγει χοῦν εἰς τὴν θάλατταν*» ἀντὶ τοῦ *διεκβαίνων* (Πρβ. καὶ σελ. 727). Ὡς δ' ἐκ τοῦ *ἐκβάλλειν* ἐσχηματίσθη τὸ *ἐκβολή*, οὕτως ἐκ τοῦ *διεκβάλλειν* τὸ *διεκβολή*, οὗ γίνεται χρῆσις ὑπὸ τοῦ γεωγράφου ἐν σελ. 443 «*ἐστὶ πρὸς τῇ Ὄσση κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Πηγείου διὰ τῶν Τεμπῶν διεκβολῆς*». Πᾶς δὲ τις, νομίζομεν, θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ εἰπὼν «*τῆς τοῦ Πηγείου διὰ τῶν Τεμπῶν διεκβολῆς*» οὐδαμῶς ἐκωλύετο νὰ εἴπῃ καὶ «*διεξέπεσε ταύτῃ ὁ Πηγείος*». Σημειωτέον δ' ὅτι οὐδαμῶς ἀλλαχοῦ εὐρίσκειται παρὰ τῷ Στράβωνι τὸ ῥῆμα *διεκπίπτειν*. Γράφεται μὲν ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου σελ. 405 «*εἰς Θράκην περισωθῆναι κάκειθεν διεκπεσεῖν*

εἰς τὴν ἐν τῷ Ἀδρία Ἐνετικῆν», ἀλλ' οἱ κώδικες τοῦ Στράβωνος φέρουσι σελ. 608 «*κάκειθεν διεκπεσεῖν εἰς τὴν λεγομένην κατὰ τὸν Ἀδρίαν Ἐνετικῆν*».

Ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι Τόμ. Β', σελ. 47 ἀντὶ τοῦ «*ὅταν δ' ἐγκύρησι πλατεί τε καὶ ἀντικειμένῳ καὶ τι πρὸς αὐτὸ ἀντιπαίσῃ*» ἐξέδωκεν ὁ Ἐρμερίσιος ἀκολουθήσας τῷ Λιτραίῳ «*καὶ πρὸς αὐτὸ ἀντιπαίσῃ*». Κεῖται δὲ καὶ μετ' ὀλίγα «*ἰσχυροτέρῃ γίγνεται καὶ ὄρμη μάλιστα πρὸς τὸ ἀντιπαῖον*».

Ὁ Βοισσονάδης ἐν ταῖς εἰς Νικήταν τὸν Εὐγενικὸν Σημειώσεσι (σελ. 224 κέξ.) μετετύπωσε τὸ παρὰ Δίῳ τῷ Κασσίῳ «*ἐκπηδήσας ἐκ τοῦ χειμαδίου ἄφνω τοὺς τε προσκειμένους οἱ τῷ παραδόξῳ τοῦ τολμήματος ἐξέπληξε καὶ δι' αὐτῶν πρὸς τὰ μετέωρα διέπεσε*» (ΑΘ', 5) εἰς τὸ *διέπαισε*, ὅπερ ἐνεκρίθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Τοξάριδος (σελ. 157), καὶ τὸ παρὰ Πλουτάρχῳ «*Ἴππότης (Ἴππίτης) δὲ χωλὸς ὢν τῇ μὲν πρώτῃ συνεξέπεσε ὄρμη προθύμως*» (Κλεομ. 37) εἰς τὸ *συνεξέπαισεν*. Ἄλλ' ἄνευ ἀνάγκης ἐκίνησε τὰς παραδεδομένας γραφάς. Παρὰ Πολύβιῳ ἀπαντᾷ «*αἱ μὲν οὖν σημεῖα τῶν Ῥωμαίων σωθεῖσθαι διέπεσον εἰς τὴν Ἀσπίδα παραδόξως*» (Α', λδ', 11. Πρβ. καὶ σε', 6) καὶ «*ἔσπευτε πρὸς τοῦτον διαπεσεῖν*» (Δ', πς', 4) καὶ «*τὴν νύκτα διαπεσόντες εἰς τὴν Μαντίνειαν*» (Θ', η', 5) καὶ «*εὐθὺς ἐπειράτο συστραφεῖς μεθ' ὧν εἶχε περὶ αὐτὸν ξένων ἄθρους διαπεσεῖν διὰ τῶν ἐσκεδασμένων καὶ διωκόντων*» (ΙΑ', ιζ', 4. Πρβ. καὶ Κ', ια', 4), παρὰ δὲ Πλουτάρχῳ «*ἐκράτουν καὶ συνεξέπεσον εἰς τὸ πεδίον τοῖς φεύγουσιν*» (Πελοπ. 32) καὶ «*πρὸς τὰ τραχέα καὶ καρτερὰ τοῖς πολεμίους συνεκπεσόντες*» (Λυσ. 28) καὶ «*μόνους δὲ φασὶν ἐξήκοντα συνεισπεσεῖν εἰς τὰ στρατόπεδα τῶν πολέμιων*» (Ἀλεξ. 43). Λέγει δὲ καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς «*ἀπεχώρησαν ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες ἀμελησάντων τῶν Βιθυνῶν*» (Γ', β', 4) καὶ «*διαπεσεῖν βουλόμενοι πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συσπειραθέντες ἐχώρου ἐρωμένως*» (Δ', γ', 18) ἔτι δὲ «*συσπειραθέντες δὲ τινες τῶν Ἡλείων καὶ περὶ τινὰ συνελθόντες οἰκίαν, ἐκπεσόντες τ' ἐξ αὐτῆς σφραγὰς ποιούσι*» (Γ', β', 27) καὶ «*στραφέντες δρόμῳ πάλιν ἐκ τοῦ σκυρώματος ἐξέπιπτον*» (Δ', δ', 11). Πρβ. καὶ Ἀρριαν. Ἀναβ. Ε', κγ', 5 «*ἐκπίπτοντες ἐκ τοῦ τείχους οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐνέκυσαν ταῖς προφυλακῆς τῶν ἰππέων*»

καὶ Ε', κγ', 6 «ὅτι ἐν νῶ ἔχοιεν αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐκπίπτειν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Ἴνδοι κατὰ τὴν λίμνην».

Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Κοβήτου¹ δὲν ἔγραψεν ὁ Κλήμης «ὡς οὐ μὴ τις τούτων ἐμπροσθὸν εἰς τὴν ὑπὸ σοῦ διδασκομένην γνῶσιν ἀρχαίας γενόμενος τῆς ἀληθείας παρεκλύσῃ τε καὶ παραπέσῃ» (σελ. 678) ἀλλὰ παραπλίσῃ. Νομίζομεν δ' ὅμως ὅτι οὐχὶ ἀτόπως δύναται τὸ διὰ τοῦ Ε ψιλῶς γεγραμμένον νὰ μετακληθῇ εἰς τὸ πταίσῃ ἢ σφαλῇ ἢ ἀμάρτῃ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῇ «καὶ παραπεσόντας πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετόνοιαν» (Τ', 6)² καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος «ὅτι Λακεδαιμόνιοι μέγιστα παραπίπτουεν ἐν τῷ ἀεὶ διακλύπτειν τοὺς ναύαρχους» (Α', ε', 4), τούτῃστι: μέγιστα σφάλλονται ἢ πλημμελοῦεν. Ἡ τοιαύτη τοῦ παραπίπτειν δύναμις καθορᾶται καὶ ἐν τοῖς ὀνόμασι παραπτώσεως καὶ παράπτωμα ἤγουν πταίσμα, σφάλμα, κτλ.

Τὸ ῥῆμα παραπαίειν ἀντὶ τοῦ ἀμαρτάνειν λαμβανόμενον τίθεται μὲν καὶ καθ' ἑκαστό, ὡς παρὰ Πολυβίῳ «ἀγνοεῖν καὶ παρεκκλίσειν τοὺς τοιαύτη χρωμένους ἀπεχθεία καὶ πικρία» (ΙΒ', θ', 1), εὐρίσκεται δὲ καὶ μετὰ γενικῆς συντεταγμένον, ὡς παρὰ Πλουτάρχῳ «πολύ τοῦ κατὰ λόγον οὐτοί γε παρεκκλίοντες» (Ἠθικ. σελ. 1028, γ'). Ἄσμενίξει δὲ μάλιστα τῇ μετὰ γενικῆς ἐκφορᾷ τοῦ ῥήματος τούτου ὁ Πολύβιος λέγων: ἀγνοῦντες καὶ πολὺ παραπαίοντες τοῦ δέοντος κατὰ γε τὴν ἐμὴν γνώμην (Δ', λκ', 2), τίνας φανήσονται τὸ κατὰ λόγον πεποιηκότες καὶ τίνας παραπεπαικότες τοῦ καθήκοντος (Α', ε', 3), περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀγνοεῖν αὐτὸν ἔφη καὶ παραπαίειν ὁλοσχερῶς τοῦ σφετέρου συμφέροντος (ΚΑ', ιβ', 6), εἴ τι παραπέπαικε τῆς συνηθείας (ΙΕ', ιθ', 4. Πρβ. § 3: εἴ τι παρὰ τοὺς ἐθισμοὺς πράττει), ἕνα μῆτε— παραπαίωσι τῆς ἀληθείας ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις διαβουλίαις (Γ', κκ',

¹ Λογ. Ἑρμ. Τόμ. Α', σελ. 214.

² Ἐν τῇ Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῇ Κλήμεντος τοῦ Ῥώμης κεφ. 51 ἐξέδωκεν ὁ Βρυένιος (σελ. 93) ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ σωζομένου ἐν τῇ κατὰ τὸ Φανάριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἁγίου Τάφου «Ὅσα οὖν παρεπέσαμεν καὶ ἐποίησαμεν διὰ τινος τῶν τοῦ ἀντικειμένου». Κατὰ τὴν ἐν Λειψία τῷ 1875 γενομένην ἔκδοσιν φέρεται «Ὅσα οὖν παρέβημεν διὰ πειρασμῶν τοῦ ἀντικειμένου». Ἀλλὰ τὸ πειρασμῶν εἶνε κατ' εἰκασίαν ἀνάγνωσις ἀντὶ τοῦ τινος τῶν.

9)¹, διὰ τὸ τοὺς ἐξηγουμένους ὑπὲρ αὐτοῦ παραπεπαικέναι τῆς ἀληθείας (Ι', β', 3), τοῖς μὲν κατ' ἀγνοίαν παραπαίονσι τῆς ἀληθείας διδοῦναι συγγνώμην (ΙΒ', ζ', 5), ἐὰν — ἀγνοῶν εὐρεθῇ καὶ παραπαίων τῆς ἀληθείας (ΙΒ', δ', 4), ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ καὶ πολὺ παραπαίειν τῆς ἀληθείας (ΙΖ', ιδ', 11). Δοξάζει δ' ὁ Κοβήτος² ὅτι καὶ τὸ «ὅταν δὲ ταύτης (τῆς ἀληθείας δηλ.) παραπέσῃ» (ΙΒ', ζ', 2) ὀφείλει νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸ παραπλίσῃ καὶ τὸ «πολύ τι παρέπεσε τοῦ καθήκοντος» (Η', ιγ', 8) εἰς τὸ παρέπλίσῃ καὶ τὸ «ὁ δ' Ἀρικράδης πολλοὺς ἐδόκει παραπίπτειν τοῦ καθήκοντος» (ΑΓ', ιε', 4) εἰς τὸ παραπλίσῃ, ὡς καὶ τὸ «τοῖς δ' ὅλοις πράγμασιν ἀγνοεῖν ἔφη καὶ παραπίπτειν αὐτόν» (ΙΙΙ', ιθ', 6), ἐπάγων ὅτι παραπαίειν μὲν τινος λέγεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθ' ὃν ἀμαρτάνειν τινός, παντελῶς δ' ἄδηλον αὐτῷ ὑπάρχει πῶς δύναται νὰ λέγηται παραπίπτειν τινός. Πλὴν ἀλλ' ὅμως κείται παρὰ Πολυβίῳ καὶ «εἰς τοιαύτην ἀγνοίαν ἢ καὶ παραπτώσειν τοῦ καθήκοντος ἤκειν» (ΙΕ', κγ', 5) ἔτι δὲ «πᾶν τὸ παραπεσόν τῆς ὁδοῦ καὶ σφαλὲν ἐφέρετο κατὰ τῶν κρημνῶν» (Γ', νδ', 5), ὡς γράφεται ἐξ εἰκασίας ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς κώδιξι περιπεσόν. Καὶ παρὰ Στράβωνι δ' ἀναγινώσκεται σελ. 4 «καὶ γὰρ εἰ μὴ τρίς ἀλλὰ δις, τάχα τῆς ἱστορίας παραπεσόντος ἢ τῆς γραφῆς διημαρτημένης» ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Κοβήτου καὶ τοῦτο μετατυποῦται εἰς τὸ παραπαίοντος³. Ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀποτυγχάνειν καθόλου ἢ ἀστοχεῖν ποιεῖται χρῆσις ὁ Πολύβιος καὶ τοῦ ἀποπίπτειν, ἐξ οὗ τὸ ἀπόπτωμα ἤγουν ἀπότευγμα, καὶ τοῦ ἐκπίπτειν καὶ τοῦ διαπίπτειν, οἷον Β', νγ', 6: ἀποπεσὼν καὶ ταύτης τῆς ἐπιβολῆς. ΙΓ', α', 8: ἀποπεσὼν δὲ καὶ ταύτης τῆς ἐλπίδος (Πρβ. καὶ Θ', θ', 3, κτλ.). ΙΒ', ιδ', 7: διὰ τὸ προφανῶς ἐν ταῖς λοιδορίαις ἐκπίπτειν τοῦ καθήκοντος διὰ τὴν ἔμφυτον πικρίαν⁴. Θ', ιη', 5: κατὰ δύο τρόπους ἤμαρτε· καὶ γὰρ τὰς κλίμακας ἐλάττους ἔχων ἤλθε τῆς χρεῖας καὶ τοῦ καιροῦ διέπεσε. Γ', η', 9: καθιόμιενος μὲν τῆς ἐπιβολῆς—διαπεσὼν δὲ τῆς προθέσεως. Πρβ. καὶ ΙΒ', δ', 1 «Τί-

¹ Φέρεται καὶ γραφῆ παραπαίωσι. Συχνῇ δ' ἐν τοῖς ἀντιγράφοις εἶνε ἡ σύγχυσις τοῦ παίειν καὶ πταίειν καὶ τοῦ παῖσαι καὶ πταῖσαι.

² Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 24.

³ Μνημοσ. 1876, σελ. 80.

⁴ Πρβ. καὶ Στράβωνα σελ. 367 «πολύ μᾶλλον ἐκπίπτει τῆς ἀληθείας».

μειος πλείστον ἀπολείπεσθαι μοι δοκεῖ τῆς ἀληθείας» καὶ IB', η', 2 «πάντων ἐπιλανθάνεται καὶ πολὺ τι τοῦ καθήκοτος παρεχβαίνει». Ἀνγκυαῖον δ' ἡμῖν ἐν τέλει φαίνεται να παρρητήρησωμεν ὅτι παρρηλήσιόν τι σημάινουσι παρὰ Πολυβίω τὸ ἀντιπαῖειν καὶ τὸ ἀντιπίπτειν, οἷον IH', κθ', 15 «τὸ μηδὲν ἐκ τῆς τύχης ἀντιπαῖσαι πρὸς τὴν ἐπιβολήν»¹. Δ', μδ', 9 «διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους ἐκκτέρους ἀντιπίπτειν πρὸς ἀμφοτέρως τὰς ἐπιβολάς». Α', ζ', 2 «τῶν πραγμάτων ἀντιπεσόντων ταῖς ἐπιβολαῖς αὐτῶν ὀλοσχερῶς», κτλ. Πρβ. καὶ Ξενοφ. Ἑλλην. Β', γ', 31 «ἦν δὲ τι ἀντικόπη, εὐθὺς μεταβάλλεσθαι».

Τὴν τῶν βιβλιογράφων ἀπαιδευσίαν καὶ ἀνκισθησίαν ἐμφανίζει ἐκδηλότατα ἡ γραφὴ διεκπέσασθαι καὶ διεξεπέσατο καὶ διεξεπέσατο. Τὸ ῥῆμα πίπτω εἶχε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀείποτε μέσον μὲν τὸν μέλλοντα, ἐνεργητικὸν δὲ τὸν ἀόριστον, ὁμοίως τῷ θνήσκω-θανοῦμαι-θανοῦ καὶ τῷ τυγχάνω-τεύξομαι-ἔτυχοῦ καὶ ἄλλοις πολλοῖς. Ὁ σχηματισμὸς ἐπεσάμην-ἐξεπεσάμην-διεξεπεσάμην εἶνε παντελῶς ἐκφυλος καὶ ἀνελλήνιστος μὲν ἀρμόζων τῷ στόματι Σκύθου τινὸς ἢ Παφλαγόνος. Ἐν τῇ γλώσσει τῶν μεταγενεστέρων ἐξέφερέτο τὸ ῥῆμα διεκπαῖειν καὶ κατὰ μέσον τύπον διεκπαῖεσθαι ἄνευ τινὸς διαφορᾶς περὶ τὴν ἔννοιαν, ὡς παρ' Ἰωσήφω Ἰουδ. Πολ. Ζ', σ', 5 «ὅπως τοῖς διεκπαῖεσθαι τολμῶσι τῶν Ἰουδαίων ἄπορος ἢ φυγὴ γίνηται διὰ τοὺς ἰππέας». Τοῦτου ὁ ἀόριστος εἶνε διεκπαῖσασθαι, οὗ ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ἰωσήφος ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἰουδαίου Πολέμου «οἱ μὲν οὖν ἀνδρείοτατοι τῶν ἐξιόντων ἔφθασαν διεκπαῖσασθαι καὶ διέφυγον» (Ζ', σ', 4) καὶ ὁ Ἀλικαρνασσεὺς Διονύσιος ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἀρχαιολογίᾳ «διεκπαισάμενος δὲ τὰς πύλας ἀνέβη τὸν ἵππον» (IA', 37) καὶ ὁ Πλούταρχος ἐν βίῳ Σερτωρίου «οὐδὲν πόνῳ διεκπαισάμενος τοὺς πολεμίους συνέμιξε τοῖς ἐχυτοῦ» (KA', 5) καὶ ὁ Ἰάμβελιχος ἐν τῷ περὶ τοῦ Πυθαγορικοῦ βίου «οὔτοι γὰρ τελεώτατοι ὄντες καὶ εὐρωστώτατοι διεξεπαῖσατο ἕξω πως» (§ 249) καὶ ὁ Πολύβιος ἐν τοῖς Στρατηγικοῖς «κατκλιπὼν τὴν λείαν κατὰ τὸ δικαίον τοῦ χάρακος διεξεπαῖσατο» (B', β', 5) καὶ «Φίλιππος ὑποστρέψας διὰ τοῦ ὄρους διεξεπαῖσατο» (Δ', β', 14) καὶ «πολλοὺς αὐτῶν φθείρας διεξεπαῖσατο» (E', ις', 5) καὶ «ὥστε τοὺς μὲν κατέβαλον, τοὺς

¹ Ὁ Ναθῆρος (Μνημοσ. Τόμ. Γ', σελ. 232) εἶκασεν ἀντιπαλαῖσαι.

δὲ ἐτρέψαντο καὶ ἀθρόοι διεξεπαῖσατο» (Ζ', 48). Πλὴν οὐδαμοῦ σχεδὸν ἔμεινεν ἡ γραφὴ ἀβλαβής, ἀλλὰ διεκπέσασθαι καὶ διεξεπέσατο (ἢ διεσπάσατο ἢ διεξίπνευστο ἢ διεξίπασατο)¹ καὶ διεξεπέσατο εὐρίσκονται ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένα, ὡς παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν βίῳ Βρούτου NA', 2 «διὰ τῶν πολεμίων ἐκπεσάμενος» ἀντι τοῦ ἐκπαισάμενος². Παρρησιωτέον δ' ὅτι ἐν ταῖς Γυναικῶν Ἀρεταῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 249, ὅθεν εἶνε εἰλημμένα τὰ ἐν τῷ Ζ' βιβλίῳ τοῦ Πολυβίου κεφ. 48, ἀνγκινώσεται «τοὺς μὲν κατὰβλόντες, τοὺς δὲ τρεψάμενοι διεξεπέσατο ἀθρόοι μετὰ τῶν γυναικῶν». Ἡ ἐν δυσι κώδιξι γραφὴ ἐκπεσαμένοις παρὰ Πολυβίῳ Γ', λζ', 4 τεκμηριοῖ ὅτι δὲν ἔγραψεν ὁ ἱστορικὸς «τοῖς δ' ἐκπεσοῦσιν οὐδ' ὡς ὑπάρχει σωτηρία», ὡς φέρεται ἐν τοῖς λοιποῖς τῶν κωδίκων, ἀλλ' ἐκπαισάμενοις. Καὶ παρὰ Στράβωνι δὲ Α', γ', 7 «ἐκ μέσων γὰρ τῶν τῆς Καταονίας πεδίων ἐνεχθεῖς πλωτὸς καὶ διεκπαισάμενος διὰ τῶν τοῦ Ταύρου στενῶν εἰς τὴν Κιλικίαν ἐκδίδωσιν εἰς τὸν πρὸ ταύτης τε καὶ τῆς Κύπρου πόρον» ἔχουσι τάντιγραφον καὶ διεκπεσάμενος καὶ διεκπεσών. Ἴσως δὲ καὶ ἐν IB', β', 3 «διὰ μὲν οὖν τῆς πόλεως ταύτης ὁ Σάρος βεῖ ποταμός, καὶ διὰ τῶν συναγκειῶν τοῦ Ταύρου διεκπεραιοῦται πρὸς τὰ τῶν Κιλικίων πεδία καὶ τὸ ὑποκείμενον πέλαγος» ἡ γνησίᾳ γραφῇ εἶνε διεκπαῖεται. Τὸ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου «δι' οὗ τὴν κεφαλήν διωθεῖ τὰ θηρία ὡς διεκπεσόμενα» (E', 28) μετετύπωνεν εἰς τὸ διεκπαισόμενα ὁ Κουστῆρος³. Ἄλλ' ἐν τῇ κατὰ Βεκκῆρον ἐκδόσει (σελ. 197) εἶνε γεγραμμένον διεκπεσοῦμενα.

Ἀναλήθη διδάσκει ὁ Ψευδηρωδιανὸς ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς λέγων σελ. 5 «Πᾶσα λέξις ἀπὸ τῆς ΒΛΕ συλλαβῆς ἀρχομένη διὰ τοῦ Ε ψιλοῦ γράφεται, οἷον — βλεσσός ὁ στραβοπόδης» καὶ σελ. 247 «Ὡσαύτως καὶ τὰ τῶν δένδρων ὀνόματα ψιλοῦνται, οἷον συκέα, μηλέα, ἰτέα, ῥοδακινέα καὶ τὰ ὅμοια. Πλὴν τοῦ ἐλαία καὶ συκομοραία». Οὔτε βλεσσός ἢ βλεσός ἐγράφετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσει ἀλλὰ βλαισός οὔτε συκομοραία ἀλλὰ συκομορέα, ὡς καὶ τὸ ἀπλοῦν μορέα. Ἐν σελ.

¹ Ἴδε Κοραῖν Πολυαίν. σελ. 318 καὶ 361 καὶ 381.

² Ἴδε Κοραῖν Πλουτ. Παρὰ λ. Μέμ. Γ', σελ. 431.]

³ Ἀριστοφ. Τόμ. E', σελ. 221 Βεκκ.

271 κείται «Ένεγκε φιλό· ἀπένεγκαι δέ, προσένεγκαι καὶ κατένεγκαι διφθογγογραφούνται» καὶ «Έγειραι ἀντι τοῦ ἐγέρθητι δίφθογγον, ἔγειρε δὲ ἄλλος ἄλλον Ε». Τῶν παρατηρήσεων τούτων ἡ μὲν δευτέρα ἔχει τινὰ λόγον, εἰ καὶ ἄγνωστον τοῖς παλαιοῖς ἦτο τὸ ἠγειράμην ἀντι τοῦ ἠγέρθην ἢ ἠγρόμην, ἡ δὲ πρώτη εἶνε ἐσχάτως ἄλογος. Καὶ παρὰ Σουῖδα φέρεται «Έγειραι σὺ αὐτός διὰ διφθόγγου ἀντι τοῦ ἐγέρθητι, ἔγειρε δὲ τὸν λίθον διὰ τοῦ Ε φιλοῦ· ἐνέργειαν γὰρ τινα σημαίνει». Ἀλλὰ κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ Βινδοβονησίου καλουμένου Λεξικοῦ «Έγειρου χρὴ λέγειν, οὐχὶ ἔγειρε, εἰ μὴ τις προσθήσει τὸ σαυτόν» (Ε, § 235). Ἐν τῷ κώδικι δ' ὁμῶς ἀντι τοῦ ἔγειρε, ὅπερ ὑπαγορεύει ὁ ὀρθὸς λόγος, εἶνε κακῶς γεγραμμένος ἔγειραι, ὡς καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰπποκράτη καὶ Γαληνὸν Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 193 «ἔγειραι οὖν αὐτὸν καὶ ἐκεῖνα πρόστασε τὰ ἔργα». Καὶ δεινῶς μὲν σφάλλεται ὁ Ψευδηρωδιανὸς ἀποφαινόμενος ὅτι ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐνεγκε μὲν δι' Ε φιλοῦ, ἀπένεγκαι δὲ καὶ προσένεγκαι καὶ κατένεγκαι διὰ διφθόγγου, μεγάλως δ' ἀμαρτάνει καὶ ὁ Εὐστάθιος νομίζων ὅτι τὸ ἐνεγκε καὶ ἐνεγκαι εἶνε ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ τύπου διττὴ γραφή. Ὁ λόγος τοῦ Εὐσταθίου ἔχει οὕτως· «Ὅθεν καὶ τὸ ἐνεγκε διὰ τοῦ Ε φιλοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔχει τὴν λήγουσαν· εἰ δὲ καὶ διὰ διφθόγγου διὰ τὸ ἠνεγκα κάξέσωσα, διαφορεῖται γάρ, κτέ.» (σελ. 983. Πρβ. καὶ σελ. 1906: Τὸ δὲ ἐνεγκε προστακτικὸν βοηθεῖ τοῖς μεθ' Ὀμηρον εἰς τὴν διὰ τοῦ Ε φιλοῦ γραφὴν τοῦ ἐνεγκε). Γελοιώτερα δὲ τούτων προφέρεται ἐτέρωθι ὁ πολυμαθέστατος τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίσκοπος γράφων «Ὅρα δὲ τὸ νεῖμον· οὐ γὰρ πάνυ σύνηθες τὸ ῥῆμα, ὡς οὐδὲ τὸ ἀνάτειλον καὶ τὰ τοιαῦτα· νεῖμαι γὰρ καὶ ἀνάτειλαι τὸ κοινότερον» (σελ. 1576). Καταφανὴς δ' ἡ ἀλογιστία καὶ εἰκαιοσύνη τοῦ ἀνθρώπου γίνεται καὶ ἐξ ὧν διαλαμβάνει περὶ τοῦ πεζέτεροι καὶ πεζέταιροι καὶ πεζαίτεροι (σελ. 472) «Ἐξ αὐτῆς δὲ οἱ πεζέτεροι τάγμα καὶ αὐτοὶ στρατιωτικόν, ὧν ἡ γραφή διάφορος· οἱ μὲν γὰρ ἐν τρισὶ φιλοῖς Ε γράφονται κατὰ τοὺς πα-

λαιούς, στρατιῶται ὄντες τὴν μὲν μίαν πέζαν ὠπλισμένοι, τὴν δὲ ἐτέραν γυμνοί· ἄλλοι δὲ τὴν παραλήγουσαν διὰ διφθόγγου ἔχουσιν, ὡς ἐν πεζοῖς ἐταῖροι ὄντες τῷ ἀρχοντι διὰ τὸ ἐν μάχῃ ἀπόλεκτον κατ' ἀνδρείαν, ὁποίων, φασί, καὶ Δημοσθένης μνησθῆναι ἐν Φιλιππικοῖς¹. Ἡ μὲντοι ἀναλογία γράφει τὴν παραλήγουσαν καὶ διὰ διφθόγγου τῷ λόγῳ τοῦ προσιαιτέρος² καὶ τῶν ὁμοίων». Τὸ πεζέτεροι καὶ τὸ πεζαίτεροι εἶνε τύποι πλασματώδεις καὶ ὅλως ἀσύστατοι. Μόνον τὸ πεζέταιροι ἔχει ὑγιῶς, περὶ οὗ ὁ Ἀρποκρατίων γράφει (ἐν λ. πεζέταιρος) «Δημοσθένης Φιλιππικοῖς. Ἀναξιμένης ἐν Ἀ' Φιλιππικῶν περὶ Ἀλεξάνδρου λέγων φησὶν· ἔπειτα τοὺς μὲν ἐνδοξοτάτους ἵππεύειν συνεθίσας ἐταίρους προσηγόρευσε, τοὺς δὲ πλείστους καὶ τοὺς πεζοὺς ἐς λόχους καὶ δεκάδας καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς διελὼν πεζεταίρους ὠνόμασεν, ὅπως ἑκάτεροι μετέχοντες τῆς βασιλικῆς ἐταιρείας προθυμότατοι διατελῶσιν ὄντες»³. Οὐ μόνον δ' ὁ Δημοσθένης ποιεῖται χρῆσιν τῆς προκειμένης λέξεως σελ. 23, 17 «οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι» (Σχολ. «Θεόπομπός φησιν ὅτι ἐκ πάντων τῶν Μακεδόνων ἐπίλεκτοι οἱ μέγιστοι καὶ ἰσχυρότατοι ἐδορυφόρου τὸν βασιλέα καὶ ἐκαλοῦντο πεζέταιροι») ἀλλὰ καὶ ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Ἀρριανός⁴.

Τὸ ψιλογραφούμενον βλεσός βλέπομεν καὶ παρ' Ἡσυχίου «Βλεσός: παραλυτικός»⁵, παρ' ᾧ εὐρίσκεται καὶ «Ἐμβάλ-

¹ Ἐμπερῆ τούτοις ἀναγινώσκονται ἐν τοῖς εἰς Δημοσθένη Σχολίοις σελ. 96 Δινδ.

² Ἀναγνωστόν ἴσως πρωταίτερος, οὗ γίνεται μνεία καὶ ἐν σελ. 1905, 35. Ὁ Δινδόρφιος (Δημοσθένης Τόμ. Η', σελ. 96) γράφει «vel πεζαίτερος (quod fuisse qui cum πλησιαίτερος compararent docet Eustath. ad Hom. p. 472)».

³ Πρβ. καὶ Φώτιον σελ. 404, 9. Ἐτυμολογικὸν Μέγα σελ. 699, 46. Ἀνώνυμον Γραμματικὸν ἐν Ἀνεκδότοις Βεγκήρου σελ. 289, 8. Ἴδε Σχαιφῆρον Δημοσθέν. Τόμ. Α', σελ. 255. Βερνάρδον Σουῖδ. Τόμ. Β', 6', σελ. 168. Κ. Μυλλῆρον Ἀναξιμένης. Ἀποσπ. 7 (σελ. 36), κλπ.

⁴ Ἴδε Βαίριον Πλουτ. Φλαμιν. σελ. 120 καὶ Ἑλλένδετον Ἀρριαν. Τόμ. Α', σελ. 133.

⁵ Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 199, 23 καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουῖδα κείται «ΒΛΑΙΣός: παραλυτικός». Πρβ. καὶ Ἐρωτιανὸν σελ. 11.

λοντος: βλεσόπους», και ἐν τοῖς Προβλήμασιν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀφροδισίως Β', 24 «Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι μακροὶ καὶ βλεσοί;». Ὁρθῶς γράφεται ἐν τοῖς τοῦ Γαληνοῦ Τόμ. Ζ', σελ. 28 «Οἷς μὲν γὰρ ὀρθότερα τοῦ δέοντός ἐστι φύσει βλαισοῦται μᾶλλον, οἷς δὲ κοιλότερα ραιβοῦται. Καλῶ δὲ βλαισὸν μὲν τὸ ἐπὶ τὰ ἐκτὸς ῥέπον, ραιβὸν δὲ τὸ ἐπὶ τὰναντία» καὶ Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 889 «καὶ καλεῖται τὰ μὲν ἔξω ῥέποντα βλαισά, τὰ δὲ ἔσω ραιβά καὶ κυλλά»¹ καὶ ἀλλαχοῦ. Γραπτέον δὲ καὶ ἐν Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 604 «βλαισοὶ μὲν γίνονται» ἀντὶ τοῦ βλαισσοί καὶ σελ. 605 «ὅσοι φύσει βλαισότεροι» ἀντὶ τοῦ βλασσότεροι καὶ σελ. 677 «βεβλαισωμένον δ' εἴπερ ἐθεράπευε» καὶ «τὰ δὲ βεβλαισωμένα» ἀντὶ τοῦ βεβλαισσωμένον καὶ βεβλαισσωμένα.

Τούναντίον δὲ τὸ διφθογογραφούμενον συκομοραία μνημονεύεται καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολογικῷ σελ. 733, 32 «Τὰ διὰ τοῦ ΑΙΑ παροξύτονα θηλυκὰ μὴ ἐπιδεχόμενα συναίρεσιν διὰ διφθόγγου γράφεται ἔλαια, ἀλκαία, συκομοραία» καὶ ἐν τῷ Τεχνολογικῷ Λεξικῷ τοῦ Φιλήμονος § 205 «Καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ ΕΑ δένδρων ὀνόματα περισπῶνται καὶ φιλογραφοῦνται πλὴν τοῦ ἔλαια καὶ συκομοραία». Τοῦ παρὰ Ζώναρᾶ σελ. 1685 «Συκομοραία: δένδρον» ὑπάρχει καὶ γραφὴ συκομορέα. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου ἀναγινώσκειται τὸ ὑγιῶς ἔχον, ἐν δὲ τῷ τοῦ Σουῖδα γράφεται πλημμυλῶς συκομορρέα διὰ δύο ΡΡ². Εἶνε δ' ἡ λέξις συκομορέα τοῦ παρηγμακότος ἑλληγισμοῦ ἰδία, ἀπαντῶσα ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίῳ ΙΘ', 4, παρ' Ἐπιφανίῳ Τόμ. Γ', σελ. 27, ἐν τῷ Γεωπονικῷ Ι', γ', 7, παρὰ τῷ Ἀρμενοπούλῳ σελ. 288, κλπ. Εὐρίσκειται δὲ καὶ γραφὴ συκομωραία.

Οὐ μόνον δὲ τὸ συκομορέα ἐξεφέρετο ἡμαρτημένως διὰ

¹ Πρβ. καὶ Πολυδεύκη Β', 192 «Ραιβοὺς δὲ καλοῦσιν οἷς καμπύλα εἰς τὸ ἐνδον τὰ σκέλη, βλαισοὺς δὲ οἷς τὸ ἀπὸ τῶν γονάτων εἰς τὸ ἔξω ἀπέστραπται» καὶ τὸ μὲν Ἀρχίλοχος, τὸ δὲ Ξενοφῶν λέγει.

² Ἴδε καὶ Δινδόριον Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 809. Ἔτι δὲ Δέντιζιον Ἡρφδ. Τόμ. Β', σελ. 425 καὶ σελ. 535.

διφθόγγου ἀλλὰ καὶ τὸ ἡμικτέον, ὡς μαρτυρεῖ τὸ εἰς τὰς Νεφέλας τοῦ Ἀριστοφάνους στίχ. 643 σχόλιον «Παρατηρητέον δὲ ὅτι διὰ τοῦ Ε δεῖ λέγειν ἡμικτέον καὶ οὐ κατὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν ἡμικταῖον». Χάριν μὲν ὁμολογοῦμεν τῷ ποιησαμένῳ τὴν ὑπόμνησιν ταύτην, ἀλλὰ σφόδρ' ἀποδοκιμάζομεν τὴν εἰς τὸν 1356 στίχον γεγραμμένην σημείωσιν «Τὸ δὲ ἐπέχθη καὶ διὰ τοῦ Ε ψιλοῦ ἀπὸ τοῦ πέκω καὶ διφθογογραφεῖται». Ἡ διὰ διφθόγγου γραφὴ τοῦ ἐπέχθη εἶνε ἀποπωτάτη.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου φέρει ὁ κῶδιξ σελ. 77, 9 καινός ἀντὶ τοῦ κενός. σελ. 81, 16 παρέγειρον καὶ ἔγειρος ἀντὶ τοῦ παρ' αἴγειρον καὶ αἴγειρος. σελ. 96, 5 θυρέαν ἀντὶ τοῦ θυραίαν. σελ. 115, 23 Ἴστεα ἀντὶ τοῦ Ἴστίαια. σελ. 172, 24 κνεόμενον ἀντὶ τοῦ κναιόμενον. σελ. 173, 19 κνίσεσιν ἀντὶ τοῦ κνίσαισιν. σελ. 180, 19 ὑγιαίσερος ἀντὶ τοῦ ὑγιέστερος. σελ. 192, 14 Μελαίνη ἀντὶ τοῦ Ἐλένη. σελ. 200, 3 Τορωνέως ἀντὶ τοῦ Τορωναίου ἢ Τορωναίων. σελ. 295, 5 κέξ. νεολέα καὶ νεολέαν καὶ νεολέας ἀντὶ τοῦ νεολαία καὶ νεολαίαν καὶ νεολαίας¹. σελ. 298, 2 ἐλεηρᾶς ἀντὶ τοῦ ἐλαιηρᾶς. σελ. 320, 20 Οἰνέοι ἢ οἱ νέοι ἀντὶ τοῦ Οἰναῖοι. σελ. 383, 21 παραιξόρουσον ἀντὶ τοῦ παρεξόρουσον. σελ. 402, 3 Πατεκίων ἀντὶ τοῦ Παταικίων. σελ. 403, 18 παιδία καὶ πρόβατα ἀντὶ τοῦ πεδιακὰ πρόβατα. σελ. 421, 24 περισσαίνεται ἀντὶ τοῦ περιστένεται. σελ. 428, 28 κείσαισθον ἀντὶ τοῦ κείσεσθον. σελ. 469, 15 ἀρχαίνεως ἀντὶ τοῦ ἀρχένεως. σελ. 482, 14 μηλαίας ἀντὶ τοῦ μηλέας. σελ. 632, 8 ἐπιπόλεως ἀντὶ τοῦ ἐπιπολαίως. Ὁρθῶς ἀναγινώσκειται παρὰ Σουῖδα «Κναιόμενον: καταπονούμενον» καὶ παρ' Ἡσυχίου «Θυραία: καὶ ἡ μεταξὺ δύο οἰκιῶν θύρα»² καὶ «Οἰναῖοι τὴν χαράδραν:

¹ Ὁ Ἀσώπιος λέγει ἐν τῷ Ὀρθογραφικῷ σελ. 61 «Οὕτω δὲ κατ' ἀναλογίαν καὶ ῥομφαία, συρμαία, νεολαία, ὅπερ ὅμως καὶ νεολέα». Τὸ νεολέα εἶνε γραφικὸν σφάλμα. Γελοιώτατον δ' ἡμῖν φαίνεται τὸ παρὰ Σουῖδα «Νεωλέα: ὁ τοῦ νεῶ λαός». Πρβ. καὶ Ἀλθερτον Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 668.

² Πρβ. καὶ Βαλκενάριον Ἀμμων. σελ. 74.

παροιμία τιθεμένη ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς κακόν τι προσελκομένων»¹ καὶ «Πεδιακὰ πρόβατα: πρόβατα ἀπὸ πεδίου καὶ οὐ λειμῶνος»². Τὸ Παταικίων εἶνε διὰ δύο ΤΓ γεγραμμένον ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουῖδα, Παταικίων, ὡς καὶ ἐν ἐνὶ τῶν κωδίκων τοῦ Ἀρποκρατίωνος. Ἦτο δ' ἐπιβόητος τὸ πάλαι ὁ Παταικίων, ὡς δηλοῖ μάλιστα ὁ Αἰσχίνης λέγων ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος § 189 «μὴ οὖν ἡμῖν ὡς Παταικίωνος ἀμεινον πεπολίτευσαι διέξιθι» καὶ ὁ Πλούταρχος ἱστορῶν ἐν τοῖς Ἑθικοῖς σελ. 21 ὅτι «Διογένης ἀκούσας τι τοιοῦτον, τί λέγεις; ἔφη κρείττονα μοῖραν ἔξει Παταικίων ὁ κλέπτης ἀποθανῶν ἢ Ἐπαμεινώνδας ὅτι μεμύηται;». Παρὰ Δίῳνι τῷ Χρυσοστόμῳ ἐν Λόγ. ΝΒ' λέγεται «καὶ ἥρωϊ πρέποντες ἀλλ' οὐκ Εὐρυβάτῳ ἢ Παταικίῳνι». Ὑπῆρχε δὲ καὶ παροιμία «Παταικίωνος συκοφαντικώτερος»³.

Ἄνευ σφάλματος γράφεται τὸ κύριον τοῦτο ὄνομα ἐν Ἄνεκδοτοῖς Βεκκήρου σελ. 193 καὶ σελ. 298. Ἄλλ' ἀντὶ τοῦ Ἰωνικοῦ παρατατικοῦ «Ἄναισίμου: ἀνήλισκε, κατεδαπάνα», τοῦ ἀδιαφθόρου παρὰ τῷ Σουῖδα φυλαχθέντος, φέρεται ἐν σελ. 398 ἀν' Εσίμου. Ἐν σελ. 214 ἀναγινώσκειται «Ἀναίδην: ἀθρόως, σφοδρῶς, ἀπηρυθριασμένως», ὡς καὶ ἐν σελ. 390. Τὸ ἀπηρυθριασμένως εἶνε προδήλως ἀπόδοσις τῆς κιβδήλου λέξεως ἀναίδην, ἥτις ἐκ τοῦ ἀναιδῆς νομισθεῖσα παράγωγος ἐξελήφθη ἰσοδύναμος τῇ ἀναιδῶς. Τὴν ἀληθῆ γραφὴν τοῦ προκειμένου ἐπιρρήματος, εἰς ἣν ἀναφέρεται πάντως τὸ ἀθρόως καὶ σφοδρῶς, βλέπει τις ἐν σελ. 400 «Ἀνέδην: ἀνειμένως. Δύναται δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων μετάγεσθαι, οἷς ἂν αἰήναι ἀνεθῶσι. Πλάτων δὲ Νόμων ἐνδεκάτῳ εὔρε μῆχανῆν, ὅπως ἦθῃ μὴ ἀνέδην ἀναισχυντίας τε καὶ ἀνελευθέρου ψυχῆς μέτοχα συμβήσεται γίγνεσθαι ραδίως καὶ Δημοσθένους ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου τῆς δὲ πομπείας ταύ-

¹ Πρβ. καὶ Ζηνόδιον Ε', 29, κλπ.

² Ἴδε καὶ Βεκκήρου Ἄνεκδοτα σελ. 296, 14 καὶ Ἀρποκρατίωνα σελ. 149, 8 Βεκκ.

³ Ἴδε καὶ Σειλήρον Ἀλκίφρ. σελ. 321.

τῆς τῆς ἀνέδην γεγενημένης ἀντὶ τοῦ ἄγαν. Καὶ πολλῆ ἤτοι αὐτῆ χρήσις». Εἰς τὸ χωρίον τοῦ Δημοσθένους (σελ. 229, 41) γίνεται ἡ ἐξῆς παρατήρησις ἐν τοῖς παλαιοῖς σχολίοις: «Ἐάν μὲν διὰ τῆς διφθόγγου γράφηται, τῆς ἀναισχύντου δηλοῖ. ἐάν δὲ διὰ τοῦ Ε, ὅπερ καὶ βέλτιον, τῆς πολλῆς, ἀπὸ τῆς ἀνέσεως». Καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ζωναρᾶ λέγεται «Ἀνέδην: φανερῶς—Ἀναίδην τὸ ἀναισχύντως διὰ τῆς ΑΙ διφθόγγου» (σελ. 225). Τὸ διαστρόφως ἐξενηνεγμένον μετὰ τῆς ἐκ τῶν Ἄνεκδότων τοῦ Βεκκήρου παρατεθείσης ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξηγήσεως εὐρίσκεται καὶ παρὰ Σουῖδα, οἷον «Ἀναιδῆς: τὸ θρασὺ βλέπειν καὶ Ἀναίδην: ἀθρόως, σφοδρῶς, ἀπηρυθριασμένως καὶ Ἀναιδῶς: ἀναισχύντως». Ποιεῖται δὲ καὶ τοῦ προσηκόντως γεγραμμένου μνείαν ὁ Σουῖδας, ἀποδιδοῦς μὲν δαψιλῶς, ἀκωλύτως, κατακόρως, ὡς ἔτυχεν, ἱκανὰ δὲ μαρτύρια πρὸς πίστωσιν ἐπιφέρων. Τὸ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρωδιανοῦ σελ. 258 «Τὰ εἰς ΗΝ ἐπιρρήματα διὰ τοῦ Η γράφονται, οἷον μάτην, χύδην, πρῶην, ἄρδην ἀντὶ τοῦ ἀναισχύντως, φοράδην κτέ.» ἀποκαθίσταται εἰς τὴν ἀρχαίαν μορφήν, ἂν ἀναγνωσθῇ «ἄρδην ἀντὶ τοῦ (ἀφανιστικῶς, ἀναίδην ἀντὶ τοῦ) ἀναισχύντως». Πρβ. Μοσχόπουλον περὶ Σχεδῶν σελ. 189.

Παρ' οὐδενὶ σχεδὸν τῶν παλαιῶν ἔμεινεν ἀνέπαφον τὸ ἐπιρρήμα ἀνέδην, ἀλλ' ἢ ἐν ἄπασι τοῖς ἀντιγράφοις ἢ ἐν τισὶν αὐτῶν μετέπεσεν εἰς τὸ πικρακεκομμένον καὶ τελῶς βάρβαρον ἀναίδην, ὅπερ εἰς τὸ ἀναιδῶς τρέψας ἀδέξιος διορθωτῆς ἠφάνισε τὴν ἀληθῆ διάνοιαν τῆς τοῦ Διοδώρου ῥήσεως ΛΓ', ε', β. Κατὰ τὴν πικραδεδομένην ἡμῖν γραφὴν ὁ Διόδωρος λέγει ὅτι «καὶ τοὺς περιτυγχάνοντας δούλους τε καὶ ἐλευθέρους, ὅπως μῆδεις ἀπαγγέλλοι τὴν περὶ αὐτοὺς ἀπόνοιαν, ἐφόνεον ἀναιδῶς», τουτέστι μετ' ἀναιδείας. Ἄλλ' ὅτι τὸ ἀληθές εἶνε ἐφόνεον ἀνέδην εὐκόλως μὲν δύναται τις νὰ ὑπονοήσῃ, μὴνύεται δὲ σαφῶς καὶ ἐκ τοῦ ἐν ΛΓ', ια', 1 «καὶ τοὺς περιτυγχάνοντας ἀνέδην ἐλευθέρους τε καὶ δούλους ἐφόνεον, ὅπως μῆδεις ἀπαγγείλῃ τὴν περὶ αὐτοὺς ἀπόνοιαν τε καὶ πικρανομίαν», ὡς παρετήρησεν ὁ Ἐρωμερ

θῆν¹. Καί παρ' Ἀριστείδη ἐγένετο παραδιόρθωσις τοῦ ἀναίδην, ἀλλὰ διὰ τὸ προτεταγμένον ἄρθρον τὴν μετεβλήθη εἰς τὸ ἐπίθετον ἀναιδῆ. Ἀνεγνώσκειτο ἄλλοτε παρ' αὐτῷ ἐν μὲν Τόμ. Α', σελ. 757 «καὶ κακῶς ἀναιδὴν ἀγορεύοντα» καὶ σελ. 769 «ἐπαίνους ἀναιδὴν γιγνομένους» καὶ ἐν Τόμ. Β', σελ. 386 «οὐδ' ὅτιοῦν ὑπεστέλλετο ἀλλ' ἀναιδὴν ἔλεγε κακῶς», ἐν δὲ Τόμ. Β', σελ. 268 «καὶ οὐ τὴν ἀναιδῆ—ἐλευθερίαν εἰσάγοντες». Παρὰ Πολυβίῳ ΑΒ', σ', 7 ἀντὶ τοῦ «τῆς ἀνείδην ἐξουσίας» παρέχουσιν οἱ κώδικες ἀναιδῆς καὶ ἀναιδοῦς².

Τὸ ἀνείδην σημάκινον κυρίως ἀνειμένως παρήχθη ἐκ τοῦ ἀνίημι-ἀνίμαι, ἔχει δ' ἀνάλογα τὸ σχῆμα καὶ τὸ στάθην καὶ ἄλλα πολλά. Παρ' Ἡσυχίου κεῖται καὶ «Λιέδην: διὰ τέλους». Ἡ ἔννοια τοῦ ἀνυποστόλου ἢ πολλὰκις ὑπὸ τοῦ ἀνείδην ἐμπροκνιζομένη δὲν εἶνε ἀλλοτρία τοῦ ἀνειμένως, ὡς δείκνυται μάλιστα ἐκ τοῦ Ἰσοκρατείου Η', 41 «περὶ τῶν λοιπῶν οὐδὲν ὑποστειλόμενος ἀλλὰ παρτάπασιν ἀνειμένως μέλλω τοὺς λόγους ποιῆσθαι πρὸς ὑμᾶς». Πρβ. καὶ § 62 «ἐπειδὴ περ ἀποκεκαλυμμένως ὤρμημαι λέγειν, οὐκ ἀποκνητέον ἀποφῆνασθαι καὶ περὶ τούτων». Ὁρθῶς ἐτυμολογεῖ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπίρρημα ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς γράφων «Ἐκ τοῦ τοιοῦτου δὲ ῥήματος καὶ ἄνετοι βόες οἱ ἄφρετοι καὶ ἀγελαῖοι καὶ ἀνειμένος ὁ ἀπόλυτος καὶ ἀνεπίτακτος, ὡς τὸ ἀνειμένη μὲν, ὡς ἔοικας, αὐ τρέφῃ³ καὶ ἌΝΕΔΗΝ ἐπίρρημα τὸ ἀνέτως καὶ ἐλευθέρως» (σελ. 168). Ἐν τοῖς εἰς Ὁρειβάσιον Σχολίοις ἀναγινώσκειται «Ἀνείδην: ἀντὶ τοῦ ἀστάτως καὶ συγκεχυμένως καὶ ἀνεδράστως· εἴρηται δὲ κατὰ στέρησιν τοῦ αἰδοῦς, ὃ ἐστὶ τῆς ιδέσεως». Μεταγράφεται δ' ἡ τελευταία λέξις ὑπὸ τῶν νέων τοῦ Ὁρειβάσιου ἐκδοτῶν (Τόμ. Δ', σελ. 529) αἰδέσεως. Ἄλλ' ἀστοχωτάτην ἡμεῖς τὴν μεταβολὴν ταύτην εὐρίσκοντες τρέπομεν τὸ μὲν αἰδοῦς εἰς τὸ ἔδου, τὸ δὲ ιδέσεως εἰς τὸ ιδρύσεως· «εἴρηται δὲ κατὰ στέρησιν τοῦ ἔδου, ὃ ἐστὶ τῆς ιδρύσεως». Πρβ. Ἡσύχιον «Ἀνείδην—Κατὰ στέρησιν τοῦ ἔσαι, ὃ ἐστὶν ιδρύσαι—Ἄλλοι δὲ ἐκκεχυμένως» καὶ Σχολιαστὴν Πλάτωνος Ἰππ. Ἐλ. σελ. 368 «Ἀνείδην: ἐκκεχυμένως καὶ

¹ Spicileg. Vatic. σελ. 123.

² Ἰδε Schweighäuser Πολυβ. Τόμ. Σ', σελ. 646 καὶ Τόμ. Η', σ', σελ. 33.

³ Ἐκ τῆς Ἠλέκτρας τοῦ Σοφοκλέους στίχ. 516. Ἄλλ' ἡ γνησία γραφὴ εἶνε στερῆσαι.

τὸ κατὰ στέρησιν τοῦ ἔδου. Ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τοῦ ἀνίημι, ὡς εἰ εἶπεν ἀνέτως». Τοῦ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ἀνείδην παραλαμβανομένου ἐπιρρηματος ἐκκεχυμένως κάλλιστον ἡμῖν παράδειγμα φαίνεται τὸ τοῦ Ἰσοκράτους ἐν τῷ περὶ Ἀντιδόσεως § 207 «ἐκκεχυμένως ζῆν καὶ ῥαθύμως», πρὸς ὃ δύναται προσφωῶς νὰ παραβληθῆ τὸ παρ' Ἀθηναίῳ ΙΒ', 51 «καὶ ταῖς ἡδοναῖς οὕτως ἀσελγῶς ἐχρήσατο καὶ χυδῆν».

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ μνημονεύεται ἡ τε ἀληθῆς παραγωγὴ τῆς προκειμένης λέξεως ἐκ τοῦ ἀνίημι (σελ. 781, 31) καὶ ἡ ψευδῆς ἐκ τοῦ ἔδου (σελ. 103, 11. Πρβ. καὶ Λεξικὸν Ζωναρά σελ. 225).

Τὸ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουῖδα «Αἶαγμα: ὀρθῆνος καὶ σύντριμμα» ἐμφαίνει σύγχυσιν τοῦ «Αἶαγμα: ὀρθῆνος» καὶ τοῦ «Ἐαγμα: σύντριμμα». Ὁ Φαβωρίνος διαστέλλει τὰ ὀνόματα ταῦτα γράφων «Αἶαγμα ὀρθῆνος διὰ διφθόγγου, ἔαγμα δὲ τὸ σύντριμμα διὰ τοῦ Ε ψιλοῦ» (Πρβ. καὶ Ζωναρά σελ. 86)¹. Εἶνε δὲ τοῦ πονηροῦ κόμματος τό τε ἔαγμα ἀντὶ τοῦ ἄγμα καὶ τὸ σύνθετον κατέαγμα, ὡς καὶ τὸ ἐπίθετον εὐκατέακτος ἀντὶ τοῦ εὐκάτακτος. Παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΗ', σ', σελ. 378 ἐν ῥήσει ἐκ τῶν Ἰπποκρατείων κεῖται «πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ κατεάγματος». Καὶ ἐν τοῖς Ἰπποκρατεῖοις Τόμ. Γ', σελ. 8 ἔχουσιν οἱ κώδικες οὐ μόνον «πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ κατετηγότος» ἀλλὰ καὶ κατὰγματος καὶ βαρβάρως κατεάγματος. Ἐγράφετο δ' ἄλλοτε παρὰ Σουῖδα καὶ «Ἐπικαίρως παραπλέοντας: τουτέστι μίαν κατακολουθοῦσαν τῇ ἐτέρᾳ» ἀντὶ τοῦ ἐπὶ κέρως. Θουκυδ. Β', 90 «ιδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως παραπλέοντας κτέ.». Σχολ. «Κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως: ὡς ἂν εἰ ἔλεγε μίαν κατακολουθοῦσαν τῇ ἐτέρᾳ· τοῦτο γὰρ τὸ ἐπὶ κέρως δηλοῖ»².

Οὐχὶ δ' ὀλιγάκις ἀνεγνώσθη ὑπὸ τῶν μεταγραφῶν ἐπικαίρως ἀντὶ τοῦ ἐπὶ κέρως, ὡς παρὰ Μαξίμῳ τῷ Τυρίῳ Λόγ. ΙΒ', 3 ἀνήγονται ἐπὶ μιᾶς τεταγμέναι ἀλλήλαις ἐπόμεναι, ὥσπερ σφραγισμένον ἐπικαίρως

¹ Ἰδε Βαλκηνάριον Παρατηρήσ. εἰς Ἀμμών. σελ. 117.

² Ἰδε Βερνάρδον Σουῖδ. Τόμ. Α', σ', σελ. 410.

βαδίζον», παρ' Ἰουλιανῷ σελ. 36, α' «ἐτάττοντο μὲν ἐπικαίρως ἰπ-
πεῖς ἑκατέρου πεζοί τε ἐν μέσῳ» καὶ σελ. 57, β' «τότε δὴ βασιλεὺς
τούς τε ἵππεῖς ἐπικαίρως τάττει χωρὶς ἑκατέρου» καὶ παρ' ἄλλοις.
Τὴν ὀρθὴν γραφὴν παρὰ μὲν τῷ Μαξίμῳ ἀποκατέστησεν ὁ Δαβίδιος,
παρὰ δὲ τῷ Ἰουλιανῷ ὁ Βυττεμβάχιος¹.

Πολλὰ παραδείγματα τῆς τε τοῦ ΑΙ εἰς Ε μεταπτώσεως
καὶ τῆς τοῦ Ε εἰς ΑΙ δύναταί τις ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ Ἡου-
χίου νὰ προενέγκῃ.

Τῆς πρώτης καταλέγομεν ἡμεῖς τὰ ἐξῆς·

Αἰγεινέος: ὅμοιος ὀβολός

Ἀκρέα: ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀφροδίτη

Ἀλθεά: Οἰνέως γυνή, Μελεάγρου μήτηρ

ἀλισθέειν: ἀσθενεῖν

ἀλυσθενεῖ: ἀσθενεῖ, ἀνιαῖται

Ἀσανέων πόλις: τὰς Ἀφίδνας

δεόμενος: κλιόμενος

διαρρέειν: διαπορθεῖν

διαρρέουσαι: διαφθείρουσαι

δυθμέσι: δύσεσι, καταστροφικῶς

ἐζῆῶν: νέων καὶ ἀκμαίων

ἐθεται: καίεται

ἐθρια: εὐδία

ἐξεθιασθέν: λαμπρυνθέν

ἐξερεύμηρ: ἐξαίρετα ἐλάμβανον

ἐπόλια: αἰγίδια

ἐραθέντι: ληφθέντι

ἐρίτω: λαμβανέντω

ἐρρέσθη: διεφθάρη

ἔσα: εἰμαρμένη

ἔσθητά: ὄρατά

ἔτερήσας: πορνεύσας

¹ Ἐπιστ. Κριτ. σελ. 7. Ἴδε καὶ Κόβητον Μνημ. Τόμ. Η', σελ.
380 κέξ.

εὐνεομένων: καλῶς οἰκουμένων

ἐφρυδίως: ἀθρόως, ἀφνω

θεία παρεγείρω: τόπος αἰγειρον ἔχων, ὅθεν ἐθεώρουν

Θήρεον πέπλον: τὸ ποικίλον

Κασθανέα: πόλις Θεσσαλίας

κατέροτες: καταπλέοντες

κατέτινξ: γένος περιεσφραγίστας

κατεωνᾶσθαι: κατκνυλάσθαι

κνεομένων: πονουμένων

λεμός: λάρυγξ, φάρυγξ

λεσιήτα τε πτερόντα: τὰ ἀσπιδίσκια τὰ κοῦφα

μεμάσσων: μεθ' ὀρμῆς ἐξερχόμενος, πρόθυμος

μετέχμιον: ὁ μεταξὺ τῶν μυχόμενων τόπος

νεετάζουσιν: οἰκοῦσι

ὀδέον: πράξιμον ἢ εἰς ἐκδημίαν ἐφόδιον

παρεφάσεις: παρκινέσεις

παρεφασίησι: παρκυθίησι

πεπαλόεντος: τραχέος

πεπαλόεσσα: τραχεῖα

πεπένηται: μολύσσεται

περεούμενοι: τελειούμενοι

περεοῦσθαι: διαπερᾶν πλοῖα ἐπιβάντα

περιτόρεον: μέρος τι τῆς νεώς

πεφάσσουσα: ἐνθουσιωδῶς ὀρμῶσα

προσενοῦσί με: προσβάλλουσι, προσέρχονται

ῥέοιτο: φθείροιτο

συνερόμενος: συμβαλλόμενος

τενίαι: ζώναι, στέφανοι ἢ δεσμοί, διαδήματα

ὑπὲρ τῶν νεῶν: ὑπὲρ τῶν ἄνω συνδεδεμένων καὶ διατετα[γ]μένων

φεννίδα: παιδιὰν σφαίρας

Φερεά: Ἀθήνησι ξενικὴ θεός· οἱ δὲ τὴν Ἐκάτην

ἀντὶ τοῦ Αἰγίνατος, Ἀκραία, Ἀλθαία, ἀλυσθαίνειν,
ἀλυσθαίνει¹, Ἀσαναίων, δαιόμενος, διαρραίειν, διαρ-

¹ Εὐρίσκειται δὲ γεγραμμένον παρ' Ἡτυχίῳ καὶ α' Ἀλυσθαίνειν: ἀσθενεῖν,

ραίουσαι, θυμαῖσι, αἰζῆων, αἴθεται, αἰθρία, ἐξαιθρια-
σθέν, ἐξαιρεύμη, αἰπόλια, αἶρεθέντι, αἶρείτω, ἐρραί-
σθη, αἶσα, αἰσθητά, ἐταιρήσας, εὐναιομένων ἢ εὐναιο-
μένων, αἰφνιδίως, παρ' αἰγείρω, Θηραῖον, Κασθαναία,
καταίροντες, καταῖτυξ, καταιονᾶσθαι, κναιομένων,
λαιμός, λαισήια, μαιμάσσω, μεταίχμιον, ναιετάου-
σιν, ὀδαῖον, παραιφάσεις, παραιφασίησι, παιπαλόεν-
τος, παιπαλόεσσα, πεπαίνεται, περαιούμενοι, περαι-
οῦσθαι, περιτόναιον, παιφάσσουσα, προσσαίνουσι, ραί-
οιτο, συναιρόμενος¹, ταινία, ὑπερτοναίων, φαινίνδα,
Φεραία.

Τῆς δὲ δευτέρας τάχολουθα

ἀλαιός: ὁ παλκιός, ἄφρων. Αἰσχύλος

ἀπελαιθρόνην: τὴν δύναμιν τὴν ἀμέτρητον

ἐκκαίας: ἐκκαύσας

ἐλαιαγεν: ἐλέπτυνεν

ἐλεντόν (Γρ. ἐλεητόν): ἔλαιον

ἐν[γ]αίος: ἔκπληκτος

καιρατιοῦσι: τοῖς κέρασι πλήξουσι

λαιῖναι: λεπτῶναι

ναιεσθαι: πορεύεσθαι

ναιμοίτο: κερποῖτο

ὄρχιπαιδίξειν: τὸ κακοσχολεύεσθαι παρὰ τοῖς παισὶ

παιάσας: ἀπλώσας

προσωπαιδοῦντες: ἐπιβεβηκιοῦντες

φαινακίξει: πλανᾷ, ἀπατᾷ, χλευάζει

φαινακισθεῖς: ἀπτηθεῖς

φαινακισμός: τὰ ὅμοια

χραιμετίσαι: κρᾶζαι ὡς ἵππος

χραιμετισμός: ἡ τῶν ἵππων φωνή

ἀδυνατεῖν». Ἴδε Ἐρίγγαν Παρατηρ. Κριτ. σελ. 171 καὶ Σμιδίτιον Ἡσυχ.
Τόμ. Α', σελ. 133.

¹ Πρβ. «Συναιρουμένοις: συμβαλλομένοις» (Γρ. συναιρομένοις)
καὶ «Συναράμενος: συναγωνιζόμενος, συμβαλλόμενος». Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ
Φωτίου κεῖται «Συναιρόμενος: συμβαλλόμενος, συγερχόμενος, συμβουθηθῶν».

ἀντι τοῦ: ἀλεός (= ἠλεός. Πρβ. «ἀλεόσσω: ματαιίζω» καὶ
«ἀλεώσσειν: μωραίνειν»¹ καὶ «ἀλεόφρων: παράφρων»),
ἀπέλεθρον ἴνα, ἐκκέας, ἐλέανεν, ἔλεον, ἐνεός, κερα-
τιοῦσι, λεᾶναι, νέεσθαι, νέμοιτο, ὄρχιπεδίξειν, πετά-
σας, προσεμπεδοῦντες, φενακίξει, φενακισθεῖς, φενα-
κισμός, χραιμετίσαι, χραιμετισμός. Ἀδελφὸν τοῦ ὄρχι-
παιδίξειν εἶνε τὸ ὀψιπαιδωνας. Ὅρθως ἐν τῷ Λεξικῷ
τοῦ Φωτίου σελ. 367, 4 καὶ σελ. 404, 7 γράφεται ὀψιπέδων.

Φέρεται δὲ παρ' Ἡσυχίου καὶ

θυραῖος: εἶδος ἀσπίδος καὶ ὁ ξένος, ὁ ἀλλότριος καὶ ὁ ἐξωτικός
ὄπερ συνέστη ἐκ τοῦ

θυρός: εἶδος ἀσπίδος²

καὶ τοῦ

θυραῖος: ὁ ξένος, ὁ ἀλλότριος καὶ ὁ ἐξωτικός

ὡς τὸ

δεδεγμένος: διακεκομμένος, ἐπιτηρήσας, ἐκδεχόμενος

ἐκ τοῦ

δεδαῖγμένος: διακεκομμένος

καὶ τοῦ

δεδεγμένος: ἐπιτηρήσας, ἐκδεχόμενος³.

Ἴσως δὲ καὶ τὸ

ἐδέξετο: ἐπολεμεῖτο

εἶνε πλημμελῆς ἀνάγνωσις τοῦ ἐδαίξετο.

Παρατηρητέον δ' ὅτι οὐκ ὀλίγα τῶν ἐκ τοῦ Ἡσυχίου κατα-
λεχθέντων εὐρίσκονται καὶ ἀναμαρτήτως παρ' αὐτῷ ἐν τῷ οἰ-
κείῳ τόπῳ γεγραμμένα, οἷον

ἀπέλεθρον ἴνα: τὴν δύναμιν τὴν ἀμετρον

ἐξαιρεύμη: ἐξάρετα ἐλάμβανον

καταίροντες: καταπλέοντες

¹ Ἀντι τοῦ ἀλεόσσω γραπτέον ἀλεώσσω. Πρβ. καὶ Λοβέκκιον Ῥηματα.
σελ. 248 καὶ 250.

² Κεῖται δὲ καὶ μεταξὺ τοῦ θυρέθρα καὶ θυρέτρα «θυραῖος: ἀσπίς»
ἀντι τοῦ θυρός.

³ Ἴδε καὶ Βαλκενάριον Opusc. Τόμ. Α', σελ. 210.

καταϊτυξί: εἶδος περιεφραλαξίς
 νέμοιτο: κερποῦτο, βόσκοιτο
 ὄδαϊον: πρᾶξιμον καὶ εἰς ἐκδημίαν ἐφόδιον
 προσεμπεδοῦντες: ἐπιβεβαιοῦντες
 ραίιτο: φθείροιτο, πλανῶτο

κτλ. Καὶ τὸ παιδόθεν δὲ καὶ πεδόθεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρὰ τῷ Ἑσυχίῳ ἐρμηνεύονται, ὡς «Παιδόθεν: ἀρχήθεν, ἐκ ρίζης, ἀπὸ γενέσεως, ἐκ παιδικῆς ἡλικίας» καὶ «Πεδόθεν: ἀρχήθεν, ἐκ ρίζης, ἀπὸ γενέσεως, ἐκ παιδων». Τοῦ ἐν Ὀδυσσεΐας Ν, 295:

μύθων τε κλοπίων, οἳ τοι πεδόθεν φίλοι εἰσίν

παρέχουσιν οἱ κώδικες καὶ γραφὴν ἀντικρυς πρὸς τὸ μέτρον μαχομένην ΠΑΙΔΟΘΕΝ· φέρεται δὲ καὶ σχόλιον «ἤτοι παιδόθεν φίλοι εἰσίν»¹.

Καὶ ἐν τοῖς τοῦ Γαληνοῦ οὐχὶ σπανίως συμβαίνει ἡ σύγχυσις τοῦ στοιχείου Ε καὶ τῆς διφθόγγου ΑΙ. Ἀναγινώσκειται παρ' αὐτῷ αἰσχροὺν ἀντὶ τοῦ ἐχθρόν, νεαραῖς ἀντὶ τοῦ νεῶρες, πυκινὰς ἀντὶ τοῦ πυκίν' ἐν, κραδία σημαίνεται τληυῖα ἀντὶ τοῦ κραδίη μένε τετληυῖα, ἢ καὶ νόσον ἀντὶ τοῦ ἡ κένωσις, λέγονται δὲ ἐν ἀντὶ τοῦ λέοντ' ἔδεισεν, Ἐλαιάν ἀντὶ τοῦ Ἐλέαν, καίηται ἀντὶ τοῦ κέηται, ἐπαιρήσεις ἀντὶ τοῦ ἐπερείσεις, περίναιον καὶ περιναίου ἀντὶ τοῦ περίνεον καὶ περιπέου, κτλ. καὶ τούναντίον συρμεσμοῦ καὶ συρμεσμούς ἀντὶ τοῦ συρμαῖσμοῦ καὶ συρμαῖσμούς, κέκουβον ἀντὶ τοῦ Καίκουβον, πρεκόκκιον καὶ πρεκόκκια (βρεκόκκια) ἢ πρεκόκια ἀντὶ τοῦ πραικόκιον καὶ πραικόκια, Ἐλεοῦντι ἀντὶ τοῦ Ἐλαιοῦντι, διαντέων καὶ διαντέοι καὶ διαντέους ἀντὶ τοῦ διανταίων καὶ διανταῖοι καὶ διανταίους, ἐροῦμαι ἀντὶ τοῦ αἰροῦμαι, ἐρεῖ ἀντὶ τοῦ αἰρεῖ, κεχρησθαι ἀντὶ τοῦ καὶ χρῆσθαι, ἐργάση τε ἀντὶ τοῦ ἐργάσηται, κτλ.

¹ Πρὸς καὶ Σνειδεθίνον Delect. σελ. 338 καὶ Σχοιμανῶν Opusc. Τόμ. Γ', σελ. 74.

Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 875 «αἰσχροὺν γὰρ μοί ἐστιν αὔθις τᾶ ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεῖν». Τίνος λέξεως ἐποίησατο χρῆσιν ὁ Γαληνὸς γίνεται φανερόν ἐκ τῆς παντὶ ἴσως γνωστῆς Ὀμηρικῆς ῥήσεως τῆς ἐν Ὀδυσσεΐας Μ, 452 ἀπαντώσης:

ἐχθρόν δέ μοι ἐστὶν
 αὔθις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεῖν.

Ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Β, 220 εἶνε γεγραμμένον «τοῖς οὖν καλλίστοις ἐναντίος ὁ ἔχθιστος» ἀντὶ τοῦ αἰσχιστος.

Τόμ. Ε', σελ. 418:

ὥστ', εἴ τι πάσχοιμ' ὦν ἐδόξαζόν ποτε,
 μή μοι νεαραῖς προσπεσὼν ψυχὴν δάκοι.

Παρὰ Πλουτάρχῳ παρατιθεμένῳ ἐν τοῖς Ἑθικοῖς (σελ. 112) οὗς καὶ ὁ Γαληνὸς στίχους ἐκ τοῦ Θησέως τοῦ Εὐριπίδου φέρουσι τάντίγραφα:

μή μοι νεαρὸν προσπεσὼν μάλλον δάκη.

Ἐπηνόρωσε δὲ τὴν τὸ μέτρον ταράττουσαν λέξιν ὁ Μουσγράβιος μεταγράφας νεωρές. Ἀλλὰ κάλλιον ἔχει τὸ προπερισπώμενον νεῶρες, ὡς διδάσκει ὁ Ἀρκάδιος (ἢ ὁ Ἡρωδιανός) ἐν τῷ περὶ Τόνων σελ. 117 «Τὰ διὰ τοῦ ὠδης εἰ ἔχει οὐδέτερα, προπερισπώμενα αὐτὰ ἔχει· εὐῶδης εὐῶδες, γεῶδης γεῶδες. Ἐτι καὶ τὰ διὰ τοῦ ὠρης· νεῶρης νεῶρες, αὐτῶρης αὐτῶρες· καὶ τὰ παρὰ τὸ ὄλω συντεθειμένα· ἐξῶλης ἐξῶλες, πανῶλης πανῶλες». Παρατηρητέον δ' ὅμως ὅτι κατὰ τὸν νῦν ἐκδιδόντα τὸ τοῦ Γαληνοῦ σύγγραμμα περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος Δογμάτων (Τόμ. Α', σελ. 20 καὶ σελ. 393) τὸ νεαραῖς εἶνε ἀνάγνωσις τοῦ Χαρτερίου καὶ τοῦ Κυννίου, οὕτω μετατυπωσάντων τὸ ἐν τῇ Ἀλδείῳ ἐκδόσει νεοραῖς, ἀνθ' οὗ ἐν τῷ Μαρκιανῷ κώδικι κεῖται νεοραῖς. Ἐν τῇ γραφῇ τοῦ Μαρκιανοῦ κώδικος ΝΕΩΡΑΙΣ καθορᾶται φανερώτερον ἢ γνησίᾳ ΝΕΩΡΕΣ.

Τόμ. Ε', σελ. 296:

ὡς πυκινΑΙΣ στήθεσσι ἀναστενάξ' Ἀγαμέμνων.

καὶ σελ. 299:

τῷδε μάλ' ἐν ἐπίση κραδία σημαίνει ΤΑΙ τληυία.

Οὕτω παρεφθάρησαν ὑπὸ τῶν χρηστῶν βιβλιογράφων οἱ Ὀμηρικοί στίχοι (Ἰλ. Κ, 9 καὶ Ὀδ. Υ', 23):

ὡς πυκίν' ἘΝ στήθεσσι ἀνεστενάχι' Ἀγαμέμνων.

τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε ΤΕ τληυία.

Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ ἐν σελ. 342 ἀντὶ τοῦ προσηκόντως γεγραμμένου:

τοῦ ἐγὼ μέσον ἤπαρ ἔχοιμι

ἔσθ' ἐμέναϊ προσφῦσα (Ἰλ. Ω, 213)

ὁ Μαρκιανὸς κῶδιξ καὶ τινες τῶν ἐκδόσεων ἔχουσιν *Αἰσθόμεναι*, ὡς ἐν σελ. 700 ἀν*Αἰμωθέντος* ἢ ἀν*Αἰμωθέντος* ἀντὶ τοῦ ἀν*Εμωθέντος*.

Τόμ. Ε', σελ. 675 «καὶ γάρ, ὅταν τι τούτων ἔξω τοῦ σώματος ἐκρυῆ πλέον τοῦ ἐπιπολάζοντος, ὀδύνην παρέχει, ἢ καὶ νόσον». Ἐν τοῖς Ἰπποκρατείοις Τόμ. Β', σελ. 83 ἀναγινώσκειται «καὶ γάρ, ὀκόταν τι τούτων ἔξω τοῦ σώματος ἐκρυῆ πλέον τοῦ ἐπιπολάζοντος, ὀδύνην παρέχει ἢ κένωσις».

Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 411 «Εὐδὴλον δὲ τοῦτο καὶ ὦν Σιμωνίδης εἶπεν ὧδὲ πως ἐχόντων· οὐπω τις οὕτω δασκίους ἐν οὖρεσιν ἀνὴρ λέγοντ*ΑΙ* δις ἐν οὐδὲ πάρδαλιν μῦνος στεφυγρῶ συντυχῶν ἐν ἀτραπῶ». Ἡ ὀρθὴ γραφὴ ἐσώθη ἐν Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 897 «Διὸ καὶ τὴν δευτέραν συλλαβὴν τοῦ στεφυγρῶσαι φιλοῦντες, οὐ δασύνοντες (Γρ. φιλοῦντ*ΑΣ*, οὐ δασύνοντ*ΑΣ*) ἀναγνωστέον ἐστίν· οὐ γάρ ἔγκειται τὸ ὑγρόν ἐν τῇ λέξει, καθάπερ ἂν τις οἰηθεῖη μὴ γινώσκων ὑπὸ τῶν Ἴωνων τὸ στενὸν ὀνομάζεσθαι στεφυγρόν. Ἀλλὰ τοῦτό γε (Γρ. τούτ*ΟΥ* γε) μαρτύριόν ἐστιν αὐταρκὲς τὸ παρὰ τῷ Σιμωνίδῃ γεγραμμένον ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν·

οὐκ ἂν τις οὕτω δασκίους ἐν οὖρεσιν

ἀνὴρ λέοντ' Ἐδειςεν οὐδὲ πάρδαλιν

μῦνος στεφυγρῆ συμπεσῶν ἐν ἀτραπῶ.

Τόμ. ΙΘ', σελ. 229 «Καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἐλαίαν ἀκμάσαν— Ζήνων δὲ ὁ Ἐλεάτης τῆς ἐριστικῆς φιλοσοφίας ἀρχηγὸς μνημονεύεται γεγονώς». Προφανέστατον ὑπάρχει ὅτι περὶ τῆς Ἰταλικῆς πόλεως Ἐλέας πρόκειται ἐνταῦθα, τῆς ἀποικίας οὐσης τῶν Φωκαέων, οὐχὶ δὲ περὶ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Ἐλαίας, ἧς ποιεῖται μνεῖαν ὁ Γαληνὸς ἐν Τόμ. ΙΔ', σελ. 22 γράφων «Καὶ γὰρ οὖν ἐν τῇ παρ' ἡμῖν χώρᾳ τῇ μεταξὺ Περγᾶμου τε καὶ τῆς ἐπὶ θαλάττῃ πόλεως Ἐλαίας¹ ἔστι τις λόφος θύμων μεστός, ἐν ᾧ κάλλιστον αἰ μέλιτται συντιθέασι μέλι δαπανώμενον αὐτόθι. Κεῖται δὲ ὁ λόφος οὗτος ἀπὸ Περγᾶμου πορευομένων εἰς Ἐλαίαν ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσιν». Ἴδε καὶ Στράβωνα ΙΓ', α', 67 καὶ γ', 5.

Ψευδήρηφιδανὸς Ἐπιμερ. σελ. 217 «Πλὴν τοῦ ἐλαία καὶ συκομοραία. Ἐλέα δὲ πόλις ψιλόν». Στέφανος Βυζάντιος «*Ελαία*: πόλις τῆς Ἀσίας Αἰολικῆ— Ἔστι καὶ ἑτέρα Ἰταλίας διὰ τοῦ Ε *Ελέα*, ἐξ ἧς Ἐλεᾶται. Τῆς δὲ προτέρας Ἐλαίται» καὶ «*Ελέα*: πόλις Ἰταλίας, ὡς εἴρηται. Ἐκκληῖτο δὲ Ἰέλη. Ὀνομάσθη δὲ Ἐλέα ἀπὸ τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ. Ἡ νῦν Βελέα». Σουίδας «*Ελέα*: ὄνομα πόλεως, πατρὶς Ζήνωνος— Λέγεται δὲ καὶ ἑτέρα πόλις *Ελαία* διὰ διφθόγγου, ἧς ὁ πολίτης Ἐλαίτης· καὶ κόλπος οὕτω καλούμενος» (Πρβ. καὶ λ. Ζήνων). Σχολιαστὴς Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως Προτρεπτ. Ε', 64 «*Ελέα* διὰ τοῦ Ε πόλις τῆς Ἰταλίας, ἀφ' ἧς ὁ πολίτης Ἐλεάτης· *Ελαία* δὲ ἢ διὰ τῆς ΑΙ διφθόγγου τῆς Φωκίδος (Γρ. *Αιολίδος*), ἀφ' ἧς ὁ πολίτης Ἐλαίτης». Εὐστάθιος σελ. 1944 «Ἦν δέ, φησί, καὶ *Ελαία* πόλις ἐν Ἰταλίᾳ. Ἐν μέντοι ἑτέρῳ ῥητορικῷ λεξικῷ γράφει ὅτι *Ελαία* Αἰολὶς πόλις, *Ελέα* δὲ ἐν Ἰταλίᾳ. Καὶ ζητητέον ποία γραφὴ ἀκριβεστέρα ἐστίν. Ὅτι μέντοι *Ελαία* διὰ διφθόγγου ἐστίν ἢ Αἰολὶς ἐμφάνεται παρὰ Στράβωνι εἰπόντι οὕτως· Κάνη ἀκρωτήριον ἀνταῖρον τῷ Λεκετῷ καὶ ποιοῦν τὸν Ἀδραμυτηνὸν κόλπον, οὐ μέρος ὁ Ἐλαίτικὸς καλούμενος ἀπὸ Ἐλαίας πόλεως Αἰολικῆς». Ληρεῖ ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Νικάνδρου λέγων «Ἄσαι δ' ἔγγλοα φλοῖον ἐλαίηνεντα κρότωνος: ἀντὶ τοῦ ἐλαιώδη ἢ Ἰταλικόν· *Ελαία* γὰρ πόλις ἐν Ἰταλίᾳ» (Θηρ. στίχ.

¹ Πρβ. καὶ Ὁρειβάς. Τόμ. Α', σελ. 170.

676). Οὐδαμῶς δ' ὑγιέστερος ὁ λόγος καθίσταται, ἂν προκριθῆ ἢ γραφῆ Ἐλέα· διότι ἐξ ὀνόματος ἔχοντος τὴν δευτέραν συλλαβὴν δι' Ε ψιλοῦ γεγραμμμένην ἀδύνατον εἶνε νὰ παραχθῆ τὸ ἐπίθετον Ἐλλαίης. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ζωναρᾶ φέρεται «Ἐλεάτης ἀπὸ Ἐλέας τῆς Ἀσίας» (σελ. 683), ὅπερ ὀφείλει ἴσως ἀναπληρούμενον ν' ἀναγνωσθῆ «Ἐλεάτης ἀπὸ Ἐλέας (τῆς Ἰταλίας, Ἐλαιάτης δὲ ἀπὸ Ἐλαίας) τῆς Ἀσίας». Ἄνευ δὲ τινος ὄκνου ἀποκαθιστώμεν τὸν διφθογογραφούμενον τύπον πρᾶ τε τῷ Εὐσταθίῳ σελ. 1697 «Ἐτεροι δὲ ἔθνος Μυσίας φασὶ τοὺς ὕστερον Ἐλεάτας ἀπὸ Κητείου ποταμοῦ χειμαρρώδους ἐν τῇ Ἐλεάτιδι» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσειαν Σχολίοις Α, 521 «Ἄλλοι δὲ ἔθνος Μυσίας τοὺς νῦν Ἐλεάτας καλουμένους», εἰ καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἐλαίτης ὠνομάζετο ὁ κάτοικος τῆς Ἐλαίας καὶ Ἐλαῖτις ἢ χώρα καὶ Ἐλαῖτικὸς ἢ Ἐλαίτης ὁ κόλπος, ὧν πάντων μαρτυρία παρέχει ἡμῖν ὁ γεωγράφος λέγων σελ. 550 «καὶ Μενεκράτους τοῦ Ἐλαίτου». σελ. 571 «ἢ γὰρ Περγαμηνὴ καὶ ἢ Ἐλαῖτις». σελ. 572 «καὶ Μενεκράτης ὁ Ἐλαίτης». σελ. 581 «καὶ τὸν Ἐλαῖτικὸν κόλπον». σελ. 606 «ἐν ᾧ καὶ ὁ Ἐλαῖτικὸς περιλαμβάνεται». σελ. 607 «ταῦτ' ἤδη τοῦ Ἐλαῖτῶν κόλπου». σελ. 615 «εἰς τὸν Ἐλαίτην καλούμενον κόλπον» καὶ «οὗ μέρος καὶ ὁ Ἐλαῖτικὸς ἐστὶ» καὶ «πρὸς ἄρκτον δὲ ἢ Ἐλαῖτις». σελ. 616 «τῷ δὲ λόγῳ τούτῳ συνηγορεῖ τὸ ἐν τῇ Ἐλαῖτιδι χειμαρρῶδες ποτάμιον δείκνυσθαι Κήτειον». σελ. 621 «Μενεκράτης γοῦν ὁ Ἐλαίτης». σελ. 622 «ἢ ποιούσα τὸν κόλπον τὸν Ἐλαῖτικόν». σελ. 624 «κατὰ τὸν Ἐλαίτην κόλπον καὶ τὸν Ἀδραμυττηνόν». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Παρθενίῳ Ἐρωτ. ΙΕ' «ἢ ἱστορία παρὰ Διοδώρῳ τῷ Ἐλαίτη» καὶ παρὰ Πανσανίᾳ Ε', κδ', 6 «Ἐλαῖτῶν δὲ ἀνάθημα, οἱ καταβάντι ἐκ Καίικου πεδίου ἐς θάλασσαν πρῶτοι τῇ Αἰολίδι οἰκοῦσι» καὶ παρὰ Πολυβίῳ ΚΑ', η', 12 «ὧν ἀκούσαντες οἱ περὶ τὸν Ἀντίοχον παραυτίκα μὲν ἐδήρουν τὴν τῶν Ἐλαῖτῶν χώραν». Ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοτέλους Τόμ. Δ', σελ. 45 ἀναγινώσκειται «πνεῖ γὰρ ἀπὸ Θήβης πεδίου τοῦ ὑπὲρ τὸν Ἐλαιατικὸν κόλπον τῆς Μυσίας». Ἄλλ' ὁ Βαλεντίνος Ῥώσης ἐν τῷ Ψευδεπιγράφῳ Ἀριστοτέλει σελ. 247 ἀποκατέστησεν ἐκ κωδίκων τὸν δόκιμον τύπον Ἐλαῖτικόν. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν μὲν τοῖς Δεινσοφοισταῖς τοῦ Ἀθηναίου λέγεται (ΙΓ', 62) «καθ' ἅπερ καὶ Ἀλκιδά-

μας ὁ Ἐλαίτης ὁ Γοργίου μαθητής», ὡς καὶ ἐν ταῖς Χιλιάσι τοῦ Τζέτζου (ΙΑ', 746):

ὁ Ἀλκιδάμας ἔγραψεν ἐγκώμιον θανάτου

ὁ Ἐλαίτης σύγχρονος ὑπάρχων Ἰσοκράτους,

ἐν δὲ τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουῖδα «Ἀλκιδάμας: Ἐλαίτης ἀπὸ Ἐλέας τῆς Ἀσίας—μαθητῆς Γοργίου τοῦ Λεοντίνου» καὶ «Γοργίας—διδάσκαλος Πώλου Ἀκραγαντίνου καὶ Περικλέους καὶ Ἰσοκράτους καὶ Ἀλκιδάμαντος τοῦ Ἐλαίτου». Ἄλλ' οὐδαμῶς ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἔγραψεν ὁ Σουῖδας Ἐλλαίτης ἀπὸ Ἐλλαίας τῆς Ἀσίας καὶ τοῦ Ἐλλαίτου. Δύναται δ' ὁ τύπος Ἐλαιάτης, καίτοι ἐκ παροξυτόνου ὀνόματος ἐσχηματισμένος, νὰ παραβληθῆ πρὸς τὸν ἐκ τοῦ Ποιτιάδα γενόμενον Ποιτιάδατης, ᾧ ὅμοιος ὁ Ἀνκαιάτης ἐκ τοῦ Ἀνκαία. Λέγει μὲν ὁ Στέφανος ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς «Ἀνκαία: πόλις Ἀρκαδίας—Ὁ οἰκῆτωρ Ἀνκαῖος». Ἄλλ' ὅμως παρὰ Πανσανίᾳ ἀπαντᾷ Ἀνκαῖται (Η', κζ', 4 καὶ 5) καὶ τὴν Ἀνκαῖατιν χώραν (Η', λ', 1). Ὁ Ὅθων Σνειδῆρος ἀποφάνεται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Καλλιμάχου (Τόμ. Β', σελ. 270) ὅτι τὸ παρὰ τῷ Στεφάνῳ ἐν λέξει Βήγη «Βηναῖος ἦν ἢ Κερεάτης ἢ Κρής» εἶνε πλημμελὴς γραφὴ τοῦ Κεραίατης, παρεγγμένου ἐκ τοῦ Κεραία, ὡς τὸ γαῖατης ἐκ τοῦ γαῖα¹. Παντὶ δὲ φανερόν ὑπάρχει ὅτι τὸ Κεραίατης ἐκ τοῦ Κεραία οὐδὲν διαφέρει τοῦ Ἐλαιάτης ἐκ τοῦ Ἐλαία. Ἀνάλογον τούτοις εὐρίσκομεν τὸ ὑπὸ τοῦ Στεφάνου παραδεδομένον «Βαία: ὄρος Κεφαλληνίας—Τὸ ἐθνικὸν Βαίατης». Φέρεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «Ζαῖα: πόλις Βοιωτίας ἀρχαιοτάτη—Τὸ ἐθνικὸν Ζαίατης, ὡς Βοίατης» (Γρ. Βαίατης) καὶ «Μαῖα: πόλις Ἑλλησποντίας. Τὸ ἐθνικὸν Μαίατης κατὰ πρόσθεσιν τοῦ ΤΗΣ» καὶ «Ἀταία: πόλις Ἀκτωνική. Ὁ πολίτης Ἀταίατης, ὡς Καρύα Καρυάτης, ἢ Ἀταῖτης ἢ Ἀταῖος» καὶ ἐν λέξει Αἶα «ὡς Ἀσία Ἀσιάτης, οὕτως Αἶα Αἶατης καὶ Αἶήτης» (Πρβ. καὶ λ. Ἀθθαία). Τὸ παρὰ Πανσανίᾳ Δ', λ', 3 «Ἔστι δὲ καὶ Τύχης νῆος Φαραῖαταις καὶ ἄγαλμα ἀρχαῖον» εἶνε κακῆ ἀνάγνωσις τοῦ Φαραῖταις, ὡς γίνεται φανερόν ἐξ ὧν γράφει ὁ Στέφανος ἐν λ. Φαραί «Τὸ ἐθνικὸν τῆς Μεσσηνιακῆς Φαραῖτης, ὡς Θῆβαι Θηβαί-

¹ Παρὰ Πολυβίῳ Δ', νγ', 6 ἀναγινώσκειται «Πολυρρήνιοι μὲν καὶ Κερέται καὶ Λαππαῖοι», ὅπερ μεταβάλλεται εἰς τὸ Κερεῖται ἢ Κεραῖται. Ἴδε Οὐλσιον Πολυβ. σελ. 379 καὶ Μεινέκιον Ἀναλ. Ἀλεξ. σελ. 172 κέξ.

της και Συκκί Συκκίτης». Ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος σελ. 388 ἔχουσιν οἱ κώδικες «οἱ δ' ἐκ τῆς Μεσσηνιακῆς Φαρᾶται»¹.

Τρεῖς τύπους τῆς Ἰταλικῆς πόλεως μνημονεύει ὁ Στράβων ἐν βιβλίῳ Γ' γράφων «Κάμψαντι δ' ἄλλος συνεχῆς κόλπος, ἐν ᾧ πόλις, ἣν οἱ μὲν κτίσαντες Φωκιοὶ ἔλεγον Ἐλίην, οἱ δὲ Ἐλίην ἀπὸ κρήνης τινός, οἱ δὲ νῦν Ἐλέαν ὀνομάζουσιν, ἐξ ἧς Παρμενίδης καὶ Ζήνων ἐγένοντο, ἄνδρες Πυθαγόρειοι» (κεφ. α', 1), δύο δὲ Διογένης ὁ Λαέρτιος ἐν βιβλίῳ Θ' λέγων «Καὶ γὰρ οὗτος τὴν πρότερον μὲν Ἐλίην, ὕστερον δὲ Ἐλέαν, Φωκίαν οὖσαν ἀποκάλυψε, αὐτοῦ δὲ πατρὶδα, πόλιν εὐτελεῖ καὶ μόνον ἄνδρας ἀγαθοὺς τρέφειν ἐπισταμένην ἠγάπησε μᾶλλον τῆς Ἀθηναίων μεγαλυχίας» (§ 28). Παράδοξον φαίνεται τὸ ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς τοῦ Στεφάνου κείμενον «Θυέλα· πόλις Οἰνωτρίας, ἐν ἣ μοῖρα Φωκίαν ἔφησεν, ὡς Ἡρόδοτος πρώτῳ. Τὸ ἐθνικὸν Θυελαῖος». Παρ' Ἡροδότῳ φέρεται «πόλις γῆς τῆς Οἰνωτρίας ταύτην, ἣτις νῦν Ἐλίη καλεῖται» (Α', 167). Ἴσως δὲ τὸ Θυέλα καὶ Θυελαῖος εἶνε ἐσφαλμένη ἀνγνώσις τοῦ Ουέλα (= Ἐλίη ἢ Φέλη) καὶ Ουελαῖος (= Ἐελαῖος ἢ Φελαῖος). Πρὸς Διονύσιον Ἀλικαρνασσεῖα Ῥωμ. Ἀρχ. Α', 20 «Σπένδονται τε δὴ πρὸς τοὺς Πελασγοὺς καὶ διδάσκειν αὐτοῖς χωρὶς τῆς ἑαυτῶν ἀποδασάμενοι τὰ περὶ τὴν ἰσθμὸν λίμνην, ἐν οἷς ἦν τὰ πολλὰ ἐλώδη, ἃ νῦν κατὰ τὸν ἀρχαῖον τῆς διαλέκτου τρόπον Ουέλια ὀνομάζονται. Σύνηθες γὰρ ἦν τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν ὡς τὰ πολλὰ προτιθέναι τῶν ὀνομάτων, ὁπόσων αἱ ἀρχαὶ ἀπὸ φωνηέντων ἐγένοντο, τὴν ΟΥ συλλαβὴν ἐνὶ στοιχείῳ γραφομένην· τοῦτο δ' ἦν ὡσπερ γάμμα διτταῖς ἐπὶ μίαν ὀρθὴν ἐπιζευγνύμενον ταῖς πλαγίαις², ὡς Φελένη καὶ Φάναξ καὶ Φαῖκος καὶ Φανήρ καὶ παλλὰ τοιαῦτα». Ἄξια παραθέσεως εἶνε καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰουλιανοῦ γεγραμμένα ἐν σελ. 71 «Ἐρετοὶ δέ, οἵμαι, τὸ πρόσθεν ὀνομάζοντο. Νῦν δὲ ἤδη Ῥωμαίων τὰς πόλεις ἐχόντων τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ὄνομα σώζουσι βραχεῖα προσθήκη γράμματος ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπωνυμίας· ἔστι δὲ αὐτοῦ σύμβολον χαρρακτῆρ εἰς, ὀνομάζουσι δὲ αὐτὸν ΟΥ καὶ χρῶνται ἀντὶ τοῦ βῆτα πολλάκις προσπνεύσεως, οἵμαι, τινὸς ἐνεκα καὶ ἰδιότητος τῆς γλώττης». Περὶ τοῦ

¹ Ἴδε Κραμῆρον Στράβ. Τόμ. Β', σελ. 206.

² Ὁ Δαδῆσις Miscell. Crit. σελ. 210 ἐκδ. Κισσίου ἐξαλείφει τὸ πρὸ τοῦ πλαγίαις ἄρθρον.

Ἐρετία-Beretia-Ουερετία ποιεῖται τὴν ἐξῆς παρατήρησιν ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον Παρεκβολαῖς στίχ. 378 «Τὴν δὲ ῥηθεῖσαν Ἐρετιαν, εἰ χρὴ τι παρεκβατικώτερον εἰπεῖν, νῦν μὲν Βερετιαν φημὲν, καθότι καὶ Ἀρριανὸς φησιν, ὅτι Ἐρετοὶ πορήσαντες ἐν μάχῃ τῇ κατὰ Ἀσσυρίους (Γρ. Ἀσσυρίων) καὶ ἀποπεράσαντες εἰς Εὐρώπην ἦλθον πρὸς Πάδω τῷ ποταμῷ καὶ τῇ ἐπιχωρίῳ γλώττῃ Βερετοὶ ἐς τοῦτο ἔτι ἀντὶ Ἐρετῶν κληῖσονται καὶ Βερετία ἡ γῆ ἦντινα νέμονται· οἱ δὲ παλαιοὶ Ουερετιαν τὴν χώραν ἐκάλουν κατὰ γλῶσσαν οἰκείαν, ὡς καὶ τὸν Ὀκτάβιον Ὀκταουῖον καὶ τὸν Φλαβιανὸν Φλαουῖανὸν καὶ ὅσα τοιαῦτα». Πλείονα περὶ τοῦ προκειμένου θὰ εἴπωμεν ἄλλοτε.

Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 457 «Τοιαύτη δὲ θέσις ἐστίν, ὅταν ἐπὶ σκληροῦ τε καίηται καὶ μὴ συνεχῶς ἐπαίρηται». Ὁρθῶς γράφεται ἐν Τόμ. Γ', σελ. 505 «ἐπειδὴν συχομισθέντα κέηται».

Μεταχειρίζεται δ' ὁ Γαληνὸς οὐχὶ ὀλιγάκις τὴν ὑποτακτικὴν ταύτην ἐν συνθέσει, οἷον Τόμ. Γ', σελ. 239: ἐπειδὴν μὲν ἡσυχάζουσα περικέηται. σελ. 278: ὅταν ἐν ταῖς πρώταις φλεβί πληθὸς ὤμων περικέηται. Τόμ. Ζ', σελ. 489: ἣτις ἂν ἐξ ὀλοκλήρων ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν συγκέηται. Τόμ. Ι', σελ. 884: καὶ μὴ προσκέηται ποτε τῷ λόγῳ. Τόμ. ΙΓ', σελ. 587: ὅταν ἐξ ἀρχῆς τε καλὸν ἦ καὶ καλῶς ἀποκέηται. σελ. 796: ἦν ὅξει δριμυτάτῳ περικλυζομένη πάντοθεν ἀποκέηται. Ἐν Τόμ. ΙΑ', σελ. 662 ἀναγινώσκεται τὸ πληθυντικὸν «ὅταν ἐν μεσημβρινοῖς καὶ προσηλίοις χωρίοις ἀποκέωνται». Ἀπαντᾷ δὲ παρὰ τῷ Γαληνῷ καὶ ἡ εὐκτικὴ

κέοιτο (Τόμ. Α', σελ. 287. Τόμ. Γ', σελ. 241),

παρακέοιτο (Τόμ. Β', σελ. 49 καὶ 203. Τόμ. Γ', σελ. 854. Τόμ. ΙΑ', σελ. 453),

συγκέοιτο (Τόμ. Δ', σελ. 43. Τόμ. Γ', σελ. 839),

ἐγκέοιτο (Τόμ. Ε', σελ. 258),

διακέοιτο (Τόμ. Ζ', σελ. 567),

ἀποκέοιτο (Τόμ. Θ', σελ. 602),

προσκέοιτο (Τόμ. Ι', σελ. 246 καὶ 757. Τόμ. ΙΓ', σελ. 776. Τόμ.

ΙΖ', α', σελ. 882),

ὑποκείμετο (Τόμ. ΙΑ', σελ. 735).

Ἔτι δὲ τὸ πληθυντικὸν περικείμετο (Τόμ. Γ', σελ. 899).

Ὡς δὲ παρὰ Γαληνῶ φέρεται καίηται ἀντὶ τοῦ κέηται, οὕτω παρ' Ἡροδότῃ Β', 62 ἐν ἐνὶ ἢ δυοὶ κώδιξι «καὶ τῇ ὀρθῇ οὐνομα καίεται λυγνοκαίη» ἀντὶ τοῦ κέεται ἦτοι κεῖται. Τὸ ἀναγινωσκόμενον ποτε ἐν τῷ Ρήσῳ:

ἀλλ' ἐκκαίαντες πύρσ' ἐπ' εὐσέλμων νεῶν (στίχ. 97)

μετέβαλεν ὁ Πειρῶν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Μοίριδος (σελ. 231) εἰς τὸ ἐκκαίαντες, ὅπερ καὶ ἐν ἀντιγράφοις μετὰ ταῦτα εὗρέθη. Ὁ αὐτὸς ἐπηνώρθωσεν αὐτόθι καὶ τὸ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου «Ἐκκαίας: ἐκκαύσας» μεταγράψας ἐκκαίας. Πρβ. Αἰσχύλ. Ἄγαμ. 849:

ἦτοι κέαντες ἢ τεμόντες εὐφρόνας.

κτλ. Κεῖται δὲ καὶ ἐν Ἀττικῇ ἐπιγραφῇ ENKEANTI, ὅπερ μεταχρηστικῆς ὁ Πραγματικῆς ἔγραψεν ἐνκαίαντι, κατάφωρον οὕτω ποιῶν τὴν περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀνεπιστημοσύνην αὐτοῦ.

Τόμ. ΙΒ', σελ. 634 «Ζῶον δὲ ἐστὶ πολὺπουν ἐν τοῖς ὕδρη-ροῖς ἀγγείοις καὶ ἐν ταῖς κοπρίαις γεννώμενον, κατὰ δὲ τὰς τῶν δακτύλων ἐπαιρήσεις σφαιρούμενον». Ἀντὶ τοῦ παντελῶς ἀνυπάρχτου ἐπαιρήσεις ἀναγνώστειον ἐπερείσεις ἐκ τοῦ ἐπερείδειν-ἐπερείδου. Λέγει δ' ὁ συγγραφεὺς ὅτι σφαιροῦται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζῶον, τουτέστι συνερχόμενον γίνεται σφαιροειδές, ὅταν ἐπερείδωνται αὐτῷ οἱ δάκτυλοι ἦτοι ὅταν ἐπερείδῃ τις (ἐπιβάλλῃ ἢ ἐπιτιθῇ τις) αὐτῷ τοὺς δακτύλους. Κεῖται δὲ καὶ ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Ἀντύλλου παρ' Ὀρειβασίῳ Τόμ. Δ', σελ. 201 «κατὰ τὴν ἐπέρεισιν τῶν δακτύλων ῥαδίως ὑπέικων τε καὶ ἀντιμεθιστάμενος». Οἱ κώδικες ἔχουσιν Ὑπέρεισιν. Πρβ. καὶ σελ. 405, ἐνθα φέρεται κατὰ τάντίγραφα Ἐπερηρισμένον καὶ Ἐπιρισμένον καὶ Ὑπερεισμένον.

Τῇ παρὰ Γαληνῶ γραφῇ ἐπαιρήσεις ἀντὶ τοῦ ἐπερείσεις ὁμοία εἶνε ἢ παρὰ Πολυβίου ἐξαιρήσεις ἀντὶ τοῦ ἐξερείσεις καὶ ἢ παρ' Ὀρειβασίῳ προσαιρήσει ἀντὶ τοῦ προσερείσει. Οἱ κώδικες τοῦ Πολυβίου πορίζουσι «δι' οὗ

τὰς τε καταφοράς τῶν μαχαιρῶν ἀσφαλίξασθαι καὶ τὰς πρὸς τὴν γῆν ἐξαίρησεις» (τ', κγ', 4) καὶ ἐξερείσεις, οἱ δὲ τοῦ Ὀρειβασίου «ὡν τῇ βεβιασμένη προσαιρήσει ἢ παραγωγῇ γίνεται» (Τόμ. Δ', σελ. 384) καὶ προσερείσει καὶ προσερείσει. Φέρεται δὲ παρ' αὐτῶ καὶ συναίρισαντες ἀντὶ τοῦ συναίρισαντες ἢ συναίρισάντων (Τόμ. Α', σελ. 528) καὶ ἀναιρῶσαντων-ἀναιρῶσαντων-ἀναιρῶσαντων ἀντὶ τοῦ ἀναιρῶσαντων (Τόμ. Β', σελ. 251).

Τοῦ ὀνόματος ἐπέρεισις καὶ ἄλλοι παρέχουσιν ἡμῖν μορφῶν καὶ ὁ Σέξτος ὁ Ἐμπειρικός λέγων «ἢ αὐτὴ ἐπέρεισις τῆς χειρὸς ἐπὶ τῆς λύρας» (σελ. 14, 11) καὶ «αἱ μὲν αἰσθήσεις κατὰ ἐπέρεισιν καὶ νύξιν ἀντιλαμβάνεσθαι δοκοῦσι τῶν αἰσθητῶν» (σελ. 132, 2) καὶ «τὰ δὲ ἀσώματα ἐπέρεισιν τοιαύτην ὑπομένειν οὐχ οἷά τε ἐστιν» (σελ. 132, 11) καὶ «τῆς τοῦ ποδὸς ἐπερείσεως» (σελ. 239, 10). Εὐρίσκειται δὲ παρ' αὐτῶ καὶ «ἀλλ' οὐδέποτε δακτύλου ἐπερεισθέντος αὐτῷ πέφηνε τὸν ἀπὸ τῆς ἐπερείσεως τύπον φυλάττον» (σελ. 271, 26). Τὸν ἔτερον τύπον ἐπερεισμός βλέπει τις ἐν Ἐπιστολῇ τοῦ Ἐπικούρου παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ Γ', 50. Τρίτος τύπος ἐπερείσια οὐδέποτε ὑπῆρξε. Κακῶς δὲ παρ' Ὀρειβασίῳ Τόμ. Γ', σελ. 584 ἀναγινώσκειται ἐν τῷ κώδικι ἐπερείσιαν. Ὁ Ὀρειβασίος ἔγραψεν ἀναντιλέκτως ἐπέρεισιν, ὡς ἀντέρεισις ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι καὶ ἀπερείσεως ἐν Τόμ. Α', σελ. 505. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται καὶ ἔρεισις, ἐνέρεισις, ὑπέρεισις, προσαιπέρεισις. Φρονοῦμεν δ' ὅτι τὸ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου «Ἐπεργίαι: ἢ εἰς γλουτοὺς κἀθεσις τῶν χειρῶν» δὲν εἶνε γραφικὸν σφάλμα τοῦ ἐνέργεια, ὡς εἶκασεν ὁ Μεινέκιος, ἀλλὰ τοῦ ἐνέρεισις. Φέρεται δὲ παρ' Ἡσυχίῳ καὶ «Ἐναιρέσει: ἐνθλίψει», ἀνθ' οὗ ὁ Μεινέκιος ἔγραψεν ἐκθλίψει. Ἀλλ' ἡμῖν φαίνεται εὐλογώτερον νὰ τηρηθῇ μὲν τὸ ἐνθλίψει, νὰ μετακυπωθῇ δὲ τὸ ἐναιρέσει εἰς τὸ ἐνέρεισει.

Κατὰ μεταβολὴν τῆς διφθόγγου ΕΙ εἰς τὸ στοιχεῖον Η ἀναγινώσκειται ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου «Ἐπερήσασθαι: στηρήσασθαι» ἀντὶ τοῦ ὑπερείσασθαι καὶ «Ἐπερήσασθαι: ἐπιστηρήσασθαι» ἀντὶ τοῦ ἐπερείσασθαι. Εὗρέθη δὲ καὶ ἐπειρησαν γεγραμμένον παρ' Ἀθηναγόρῃ ἀντὶ τοῦ ἐπήρεισαν.

Τόμ. Δ', σελ. 138 «ἀπό τοῦ κατὰ περιναίον ὀνομαζομένου χωρίου». σελ. 159 «τὸν δ' ἐντὸς τοῦ περιναίου τέως κατακεχυμένον αὐχένα». σελ. 312 «οἱ θ' ὑμένες οἱ τῆδε καὶ κύστις καὶ μήτρα καὶ περιναίον». Τόμ. Η', σελ. 13 «κατὰ τὸ καλούμενον περιναίον». σελ. 449 «τά τε πινόμενα καὶ τὰ κατὰ τοῦ περιναίου καὶ τῆς ὀσφύος ἐπιβαλλόμενα». Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 741 «ἐν ταύτῃ δὲ τῇ πλιχάδι τὸ μέσον προσαγορεύει περιναίον» (Γρ. «ἐνταῦθα δὲ τῆς πλιχάδος τὸ μέσον κτέ.»). σελ. 753 καὶ 754 «μεταξὺ τοῦ περιναίου». σελ. 825 «εἴτ' ἐπὶ περιναίον» καὶ «ἐπὶ κοτύλην παρὰ περιναίον» καὶ «ἐπὶ ἰσχίον καὶ βουβῶνα παρὰ περιναίον». Ἡ ἀληθῆς τῆς λέξεως γραφὴ σώζεται ἐν Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 480 «ὅπως ὁ κατατεινόμενος, ὡς προεῖρηται, μὴ συνακολουθῶν (Γρ. συνακολουθῆ) τῇ κατατάσει μέσον (Γρ. μέσου) τῶν δύο σκελῶν ἠδρασμένου τοῦ ξύλου κατὰ τὸν περίνεον· οὕτω δ' ὀνομάζεται τοῦ σώματος ἡμῶν ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὃ μεταξὺ τῆς ἕδρας ἐστὶ καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ αἰδοίου» καὶ ἐν Τόμ. ΙΘ', σελ. 130 «Περινώ: περινέω. Ἐστὶ δὲ ὁ τόπος ὁ μεταξὺ τοῦ ὀσχεοῦ καὶ τῆς ἕδρας, ἐνθα τῆς κύστεως ὁ τράχηλος».

Ἡ διὰ διφθόγγου γραφὴ τοῦ περι οὗ ὁ λόγος ὀνόματος φέρεται καὶ κατὰ τὰς ἐκ τῶν Ἱπποκρατείων παρακειμένους ῥήσεις ἐν Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 740. σελ. 745. σελ. 751 καὶ σελ. 764. Ὁρθῶς ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι εἶνε ἐκδεδομένον Τόμ. Γ', σελ. 141 «εἶτα θέσθαι τὸν πηχυν μεσηγὺ τοῦ περινέου καὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ μηροῦ». σελ. 143 «παρὰ τὸν περίνεον περιβεβλημένω» καὶ «ὁ ἱμάς ὁ παρὰ τὸν περίνεον». σελ. 144 «μεσηγὺ τοῦ περινέου καὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ μηροῦ». σελ. 148 «ὡς ἂν δύναίτο ἀνωτάτω πρὸς τὸν περίνεον ἀνάγοντα». Τὸ ἐν σελ. 20 «μεσηγὺ τῶν σκελέων ποιήσασθαι παρὰ τὸν περίνεον» γράφεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 480. Παρατηρητέον δ' ὅμως ὅτι καὶ ἐν τοῖς κώδιξι τῶν Ἱπποκρατείων εὐρίσκεται οὐ μόνον ἡ δι' Ε ψιλῶ γραφὴ ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ διφθόγγου. Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ περιτόναιον ἀντὶ τοῦ περιναίου ἥτοι περίνεον ἐν Τόμ. Α', σελ. 428 «ἦν — ὀδύνη ἐμπίπτῃ ἐς τὸ ὑπογά-

στρίον καὶ τὸν κτένα καὶ ἐς τὸν περίνεον» καὶ σελ. 452 «ἦν — ὀδύνη ἐμπίπτῃ ἐς τὸν περίνεον καὶ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὸν κτένα». Τάντιν γραφὰ ἔχουσιν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς τόποις τὸν περιτόναιον, τὸν περίνεον, τὸν περιναίον καὶ τὸ περιναίον. Τὸ διφθογογραφούμενον περιναίον κεῖται καὶ ἐν τοῖς Σχολίοις τοῦ Θεοφίλου (Τόμ. Β', σελ. 436) «εἰπὼν δὲ κτένα τὴν κύστιν (ἐσήμανε), περιναίον δὲ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως». Παρὰ Γαληνῷ ἐκφέρεται καθ' ἡμαρτημένον τονισμόν τὸ περιναῖον Τόμ. ΙΘ', σελ. 612 «πρὸς τὸ ὑπογάστριον καὶ τὸν κτένα καὶ τὸ περιναῖον» καὶ σελ. 614 «εἰς τὸ περιναῖον καὶ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὸν κτένα».

Ἐν τοῖς τοῦ Ὁρειβαζίου ἀναγινώσκειται Τόμ. Γ', σελ. 390 «τῶν αἰδοίων — τὸ μὲν ἐκκρεμές στήμα, τὸ δὲ μὴ ἐκκρεμές ὑπόστημα ἢ περίνεος» καὶ σελ. 391 «τὰ δὲ μεταξὺ τούτων τὰ πρὸς τὸν περίνεον πλιχάδες». Ἐν Τόμ. Δ', σελ. 452, 2 καὶ 4 καὶ σελ. 453, 6 καὶ 10 καὶ σελ. 454, 8 παρέχουσι τάντιν γραφὰ περινέω-περινέου-περίνεον καὶ περιναῖω-περιναίου-περιναίου, ἐν δὲ σελ. 391 περιναῖον καὶ περιτόναιον ἀντὶ τοῦ περίνεον, ἐν δὲ σελ. 14 περιτοναῖω ἀντὶ τοῦ περινέω.

Παρ' Ἀριστοτέλει ἀπαντᾷ ἐν τῷ περὶ Ζῴων Γενέσεως βιβλ. Δ', κεφ. 4 «τῷ μὲν οὖν ἡ ὑστέρᾳ, τῷ δ' ὁ περίνεός ἐστιν». Ἐν βιβλ. Α', κεφ. 2 «τοῦ δ' ἄρρενος τὰ περὶ τοὺς ὄρχεις καὶ τοὺς περινέους ἐν πᾶσι τοῖς ἐναίμοις» ὑπάρχει καὶ γραφὴ περιναῖους, ἐν δὲ ταῖς περὶ τὰ Ζῴα Ἱστορίας βιβλ. Α', κεφ. 14 «μηροῦ δὲ καὶ γλουτοῦ τὸ ἐντὸς περίνεος» προσφέρουσι τινα τῶν ἀντιγράφων περίνεον. Ὁρθῶς ἐν τῇ κατὰ Βεκκῆρον ἐκδόσει τοῦ Πολυδεύκου Β', 173 ἀναγινώσκειται «τὸ δὲ ῥαφῆ μὲν προστοιχός, ὑπὸ δὲ τὸν καυλὸν διὰ τοῦ ὀσχεοῦ μέσου ὑπὸ τὸν ὀνομαζόμενον ταῦρον — εἰς τὸν δακτύλιον καταλήγον περίνεος ὀνομάζεται ἢ τράμις ἢ ὄρρος» καὶ παρ' Ἐρωτιανῷ σελ. 109, 12 «τὸν ταῦρον· οἱ δὲ τὸ περίνεον».

Συνώνυμον τῷ περίνεος ὑπολαμβάνεται ὑπὸ τινων τὸ πηρίς ἢ πηρίον, οὗ ἡ αἰτιατικὴ τονίζεται πλημμελῶς ἐν τῇ τοῦ Γαληνοῦ Ἐξηγήσει τῶν Ἱπποκράτους Γλωσσῶν (Τόμ. ΙΘ', σελ. 130) «Πηρίρα: τὸν περιναίον. Ἐν δὲ τῷ περὶ αἰμορροΐδων καὶ συρίγγων καὶ τὴν ἕδραν λέγειν δοκεῖ». Γραπτέον πηρίρα. Ἐν τῇ Ὁρθογραφίᾳ τοῦ Χοιροβοσκοῦ σελ. 248, 30 κεῖται «Πηρίν: σημαίνει δὲ τὸν ὄρχιν· διὰ τοῦ Ι γρά-

φεται παρὰ τὸ εἶναι δικατάληκτον· *πηρίς* γὰρ καὶ *πηρίν* τὸ ἔξωθεν τῶν αἰδοίων». Πρβ. καὶ Ἐτυμολ. Μέγ. σελ. 671, 3 «*Πηρίν*: δικατάληκτόν ἐστι· σημάζει δὲ τὸν ὄρχιν». Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ζωναρᾶ (σελ. 1544) «*Πηρίνος*: τὸ αἰδοῖον» ἐξέπεσε πρὸ τῆς γενικῆς ΠΗΡΙΝΟΣ ἢ ὀνομαστικῆ ΠΗΡΙΝ. Τὸ πλῆρες φαίνεται παρὰ τῷ Σουΐδᾳ «*Πηρίν* *πηρίνος*: τὸ αἰδοῖον». Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου ὀρθῶς μὲν γράφεται «*Πηρίς*: ὄσχη, κήλη, αἰδοῖον», ἐσφαλμένως δὲ «*Περίνα*: περιναῖον, τὸ αἰδοῖον» ἀντὶ τοῦ *πηρίνα* καὶ «Ἐλάφου *πέρις*: οὗτος δοκεῖ βρωθεὶς πρὸς συνουσίαν ἀρμόζειν» ἀντὶ τοῦ *πηρίς*. Τῆς αἰτιατικῆς *πηρίνα* παρέχει ἡμῖν μαρτύριον ὁ Νίκανδρος λέγων ἐν τοῖς Ἐθριακοῖς στίχ. 586:

ἢ καὶ ἐξ ἐλάφιο ταμῶν *πηρίνα* θοραίην.

Σχολ. «*Πηρίνα*: ποτὲ μὲν τὸ ἀγγεῖον τῶν διδύμων, ποτὲ δὲ τὸ ἄκρον τοῦ αἰδοίου». Τῆς τοῦ Νικάνδρου χρήσεως ἐποιήσατο μνεῖαν καὶ ὁ Ἐρωτιανὸς ἐν τῇ Συναγωγῇ τῶν παρ' Ἱπποκράτει Λέξεων σελ. 111 «*Πηρίνα*: τὸν ὄσχεόν φησιν οὕτω καλεῖσθαι Ἀντίγονος ὁ γραμματικὸς παρὰ τὸ ὡς ἐν πῆρα (τοὺς διδύμους εἶναι. Καὶ Νίκανδρος ἐν Ἐθριακοῖς) φησι·

ἢ καὶ ἐξ ἐλάφιο (ταμῶν) *πηρίνα* θοραίην»¹.

Φέρεται δὲ καὶ «*Περίνος*: τὸ αἰδοῖον, οἱ δὲ τὸν καυλὸν ἢ τὸ τῶν διδύμων δέρμα ἦγουν ὁ ταῦρος» παρ' Ἡσυχίῳ καὶ «*Πέριλος*: τὸ αἰδοῖον» παρὰ Ζωναρᾶ σελ. 1530 καὶ Ψελλῷ Βοισσ. Ἀνεκδ. Τόμ. Γ', σελ. 224².

Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 484 «Συρμεσμούςς δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὰς μετρίας κενώσεις εἴτε διὰ τῆς ἑδρας εἴτε καὶ δι' ἐμέτων γίγνοιτο». Διὰ τούτων ἐξηγεῖται ὁ Γαληνὸς τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς ἐκ τῶν Ἱπποκρατείων προτεταγμένης ῥήσεως «Ἦν δὲ καὶ εὐήμετος ἔη, ἐμέειν ἀπὸ συρμεσμοῦ». Ἄλλὰ παρεφθαρμένα προφανῶς εἶνε τότε συρμεσμούςς καὶ τὸ συρ-

¹ Ἴδε Ἐρίγγαν Παρατηρ. Κριτ. σελ. 12. Ἀλβερτον Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 957. Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Γ', σελ. 316 καὶ Βερνάρδον Σουΐδ. Τόμ. Β', σ', σελ. 266.

² Ἴδε Βερνάρδον Σουΐδ. Τόμ. Β', σ', σελ. 215 καὶ Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Γ', σελ. 316.

μεσμοῦ. Ἄνευ σφάλματος γράφεται ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι Τόμ. Γ', σελ. 94 «ἦν δὲ καὶ εὐήμετος ἔη, καὶ ἐμέειν ἀπὸ συρμαῖσμοῦ». Πρβ. Ἐρωτιανὸν σελ. 54 «Ἀπὸ συρμαῖσμοῦ: συρμαῖα λέγεται ἢ ἐπιμήκης ῥαφάνη, ἣν τινες μεθ' ἄλμης ἐσθίνοντες καθαίρονται. Καὶ καλεῖται συρμαῖσμός ὁ τοιοῦτος τῆς καθάρσεως τρόπος». Γίνεται δὲ τὸ ὄνομα συρμαῖσμός ἐκ τοῦ ῥήματος συρμαῖζειν, οὗ χρῆσις εὐρίσκεται παρ' Ἡροδότῳ λέγοντι «συρμαῖζουσι τρεῖς ἡμέρας ἐπέξῃς μηνὸς ἐκάστου ἐμέτοισι θηρώμενοι τὴν ὑγίειαν καὶ κλύσμασι» (Β', 77). Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρ' Αἰλιανῷ «ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ συρμαῖζειν Αἰγύπτιοι λέγονται μαθεῖν» (π. Ζώ. Ε', 46).

Ἐν τῷ περὶ Ἰωνικῆς Διαλέκτου Γρηγορίου τοῦ Κορίνθου (§ 129) ἀναγινώσκεται «*Συρήνη* δὲ παρ' αὐτοῖς ὀνομάζεται λάχανόν τι σελίμφοικὸς ἢ βρώμικ διὰ σέτατος καὶ μέλιτος» ἀντὶ τοῦ *συρμαῖη* κατὰ μετὰπτωσιν τοῦ Μ εἰς Ν καὶ τοῦ ΑΙ εἰς Ε. Τὴν ἀληθῆ γραφὴν βλέπει τις ἐν τε τοῖς Ἱπποκρατεῖσι Τόμ. Β', σελ. 623 «*τρίψας* λείην ἐν οἴνῳ εὐώδει ἢ ἐν *συρμαῖη*» καὶ «*ζυντρίψας* ζῆν μέλιτι καὶ *συρμαῖη*» καὶ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ Β', 88 «*συρμαῖη* διηθήσαντες τὴν κοιλίην ταριχεύουσι τὰς ἐβδομήκοντα ἡμέρας» καὶ 125 «ὅσα ἔς τε *συρμαῖη* καὶ κρόμμυκα καὶ σκόροδα ἀνασιμῶθη τοῖσι ἐργαζομένοισι». Λέγεται δὲ καὶ παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ Α', 64 «τὸ πλῆθος τῶν ἀναλωθέντων ὡς εἰς λάχανα καὶ *συρμαῖαι* τοῖς ἐργάταις» καὶ παρ' Ἀριστοφάνει Εἰρ. 1254:

πῶλει βαδίζων αὐτὰ τοῖς Αἰγυπτίοις

ἔστιν γὰρ ἐπιτήδεια συρμαῖαν μετρεῖν.

Σχολ. «Οἱ μὲν ἀξιοῦσι χυλὸν βοτάνης εἶναι τὴν συρμαῖαν, ἣ χρῶνται Αἰγύπτιοι πρὸς διάρροϊαν, τινὲς δὲ τὸν λεγόμενον ζύθον, ὡς καὶ φησι Δίδυμος». Ἐν ταῖς Δαναΐσι τοῦ Ἀριστοφάνους ἐμνημονεύοντο καὶ *συρμαῖοῦλαι*, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ Πολυδεύκου Ζ', 198. Εἰς τὴν συνήθη δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις χρῆσιν τῆς συρμαῖας ἀποβλέπων ὁ κωμικὸς ὠνόμασεν αὐτοὺς *μελαροσυρμαῖον λέων* ἐν Θεσμοφοριαζούσαις σίχ. 857, τουτέστι κατὰ τὸν Σχολιαστὴν «*μέλανα* καὶ *συρμαῖζόμενον*»¹.

¹ Ἴδε Φρίσχων Ἀριστοφάν. Θεσμοφορ. σελ. 332.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τῶν Ἡροδοτείων Λέξεων περὶ μὲν τοῦ ῥήματος εἶνα γεγραμμένον «*Συρμαῖζειν: καθαίρειν πόματι ἐκ ζειῶν καὶ ὕδατος*», περὶ δὲ τοῦ ὀνόματος ἐξ οὗ τὸ ῥήμα παράγεται «*Συρμαίην: λάχανον σελίνῳ ἐοικὸς ἢ βρωμίᾳ διὰ στέατος καὶ μέλιτος*» (Ἡρβ. καὶ Σουίδαν λ. *συρμαῖζειν*)¹. Ἡ αὐτὴ τοῦ ὀνόματος ἐξήγησις γίνεται, ὡς εἶδομεν, καὶ ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Κορίνθου. Καὶ παρ' Ἡσυχίου φέρεται «*Συρμαία: βρωμάτιον διὰ στέατος καὶ μέλιτος. Λέγεται δὲ καὶ συρμαϊσμός: καὶ ἔστι πρὸς κάθαρσιν. Καὶ πόμα δι' ὕδατος καὶ ἀλῶν*»². Ἐμφερῶς δὲ τῷ Ἑρωτιανῷ ἐκδέχεται τὴν προκειμένην λέξιν ὁ Πολυδεύκης Α', 247 «*καὶ παρὰ Ἡροδοτῶν δὲ εἶδος ῥαφανίδος συρμαία*» καὶ ὁ γράψας τὸ εἰς τὴν Εἰρήνην τοῦ Ἀριστοφάνους στίχ. 1254 σχόλιον «*Ἀλμαίαν ἐκ ῥαφανίδων Αἰγυπτιακὴν πρὸς κάθαρσιν ἐπιτήθειον*»³. Ἡρβ. καὶ Μοῖριν σελ. 351 «*Συρμαίαν Ἀττικῶς τὰ λεπτὰ λάχανα*». Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου κεῖται «*Συρμαία: τὸ καθαρτικὸν δι' ἐμέτων καὶ κοιλίας. Καὶ συρμαῖζειν τὸ κενουῖσθαι. Οὕτως Ἡρόδοτος*» καὶ «*Συρμαίαν βλέπω: ἀντὶ τοῦ ναυτιῶν*» (Ἡρβ. καὶ Ἑτυμολ. Μέγ. σελ. 736, 32 καὶ Σουίδ. λ. *συρμαία*).

Τὸ παρὰ Γαληνῶ ἐν τῇ τῶν Ἱπποκράτους Γλωσσῶν Ἐξηγήσει «*Συρμαία: ἡ μετρίως γινόμενη τῶν περὶ τὴν γαστέρα κάθαρσις*» (Τόμ. ΙΘ', σελ. 143) θὰ εἶχε κάλλιον, ἂν ἀντὶ τοῦ *συρμαία* ἦτο γεγραμμένον *συρμαϊσμός*. Εἰπὼν δ' ὁ Γαληνὸς ἐν Τόμ. ΙΙΙ', α', σελ. 484 «*Συρμαϊσμοὺς δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὰς μετρίως κενώσεις εἴτε διὰ τῆς ἑδρας εἴτε καὶ δι' ἐμέτων γίνονται*» ἐπιφέρει μετ' ὀλίγα «*Πολλὰ δ' ὕλαι τοῦτο περιεργάζονται: καὶ γὰρ μέλι πλέον ληφθὲν αὐτὸ καὶ μελίκρατον ἀκρατέστερον καὶ πτισάνης χυλὸς ἐξ ὕδατος ἐψημένος (Ἡρ. ἡψημένος) μόνου καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ μετὰ μέλιτος: καὶ τούτων μᾶλλον ὁ ἀπὸ ῥαφανίδων ἔμετος καὶ ὁ ἀπὸ ναρκίσσου βολβοῦ: μείζων δὲ τούτων, οὐ μὴν ἤδη γλίσχρος, ὅταν εἰς ῥαφανίδας ἐλλεβά-*

¹ Ἴδε Στεῖνον Ἡρ. δ. Τόμ. Β', σελ. 454.

² Ἴδε Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Δ', σελ. 110.

³ Ἴδε καὶ Φοῖσιον Οἰκον. Ἱπποκρ. σελ. 361. Οὐρασελίγγιον Διοσκ. Σικελ. Τόμ. Α', σελ. 414 ἐκδ. νέας. Σπρέγγελον Διοσκ. Τόμ. Β', σελ. 388. Κρευζῆρον Comment. Herod. σελ. 79. Βάριον Ἡρ. δ. Τόμ. Α', σελ. 717 ἐκδ. β'.

ρου λευκοῦ κάρφη πῆξαντες ἐν τῇ ὑστερίᾳ τὰς ῥαφανίδας δῶμεν φαγεῖν εἴτε μόνας εἴτε καὶ δι' ὄξυμέλιτος».

Τόμ. ζ', σελ. 805 «*Ὀνομάζουσι δὲ Ῥωμαῖοι τὸν οὕτω παλαιωθέντα κέκουθον, ὃν οὐκ ἂν ἔτι γνωρίσαις ἐξ ὁποίου γένους ἦν*»¹ καὶ σελ. 809 «*Ἐπὶ δὲ τῶν οἴνων ὁ παλαιότατος, ὃν ἔφην ὑπὸ Ῥωμαίων ὀνομάζεσθαι κέκουθον, εἰς τοσοῦτον κτέ.*». Ὀρθῶς ἐν Τόμ. Ι', σελ. 834 γράφεται «*ὁποῖος καὶ ὁ Καίκουβος ἐπὶ τῆς Ἰταλίας, ὃς οὐχ ἔν τι γένος ἐστὶν οἴνου τοιοῦτου ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἐνιοὶ νομίζουσι, ἀλλ' ὑπὸ παλαιότητος εἰς τοῦθ' ἦκων, ὡς πυρρὰν ἔχειν χροᾶν: ὅθεν περ καὶ τοῦνομα αὐτῶ*».

Καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ποιῶνται μνείαν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος οἴνου, οἷον ὁ Ἀθήναιος Α', 48 «*εὐγενῆς δὲ καὶ ὁ Καίκουβος, πληκτικὸς, εὐτόνος: παλαιούται δὲ μετὰ ἱκανὰ ἔτη*», ὁ Στράβων Ε', γ', 6 «*ὁ δὲ Καίκουβος καὶ ὁ Φουνδανὸς καὶ ὁ Σηπτικός τῶν διωνομασμένων εἰσὶ*» καὶ ὁ Διοσκορίδης Τόμ. Α', σελ. 695 «*ὁ δὲ Καίκουβος γλυκὺς ὢν ἀδρομερέστερός ἐστι τοῦ Ἀλθανοῦ, σαρκῶν δὲ καὶ εὐχρόιας γεννητικὸς, πέψει δὲ ἄθετος*» καὶ σελ. 698 «*διαφέρουσι δὲ τούτων οἱ Ἰταλικοί, ὡς ὁ Φύλκερος, Συρρεντίνος καὶ Καίκουβος*». Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις λέγεται *Caecubum vinum* καὶ ἀπλῶς *Caecubum*. Περὶ τοῦ τόπου τοῦ φέροντος τὸν προκειμένον οἶνον γράφει ὁ Στράβων Ε', γ', 5 «*τὸ δὲ Καίκουβον ἐλῶδες ὃν εὐοινοτάτην ἀμπελον τρέφει τὴν δενδρετίν*».

Ὁμοίως τῷ Καίκουβος παραφθίρεται ὑπὸ τῶν γραφέων τὸ *Γαιτούλοι*. Οἱ κώδικες τοῦ Στράβωνος ἐν μὲν σελ. 131 ἔχουσι *Γαιτούλους* καὶ *Γαιτούλων*, ἐν δὲ σελ. 826 *Γετούλοι-Γετούλοι*, ὡς καὶ ἐν σελ. 829, ἐν δὲ σελ. 838 *Γετούλοι*, ἐν δὲ σελ. 835 δις μὲν *Γετούλων*, ἅπαξ δὲ *Γετούλων-Γαιτούλων*. Ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον Παρεκβολαῖς στίχ. 215 γράφει «*Ὅτι Γαιτούλοι ἔθνος μέγιστον Λιευκόν. Τούτους Ἀρτεμίδωρος Γαιτούλους λέγει. Ἡρφιδανὸς δὲ προ-*

¹ Παρ' Ὀρειθασίῳ Τόμ. Α', σελ. 349 ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι ὀνομάζουσι δὲ τὸν οὕτω παλαιωθέντα οἱ Ῥωμαῖοι *Κέκουθον*, ἄλλα δὲ *Κέκουθον*.

παροξύνει λέγων ὅτι τὰ εἰς ΛΟΣ παραληγόμενα διφθόγγω τῇ διὰ τοῦ ΟΥ προπαροξύνεται».

Τόμ. ΙΒ', σελ. 76 «Μηλέα Ἀρμενική. Ταύτης ἐκλείπεται τὸ παλαιὸν ὄνομα· καλοῦσι γὰρ ἅπαντες καὶ τὸν καρπὸν καὶ τὸ δένδρον πρεκόκκιον». Τόμ. Γ', σελ. 466 «Ἐκ δὲ τῶν ὑγρῶν καὶ ὑδατωδῶν σωμάτων ἐστὶ καὶ τὰ βρεκόκκια καλούμενα καὶ τὰ Περσικά». σελ. 585 «καὶ τὰ Περσικά καὶ τὰ κάρυα καὶ τὰ πρεκόκκια καὶ τὰ ἄλλα ἀπλῶς». σελ. 594 «Ἔστι μὲν οὖν ἀμείνω τὰ πρεκόκκια καλούμενα τῶν Ἀρμενικῶν. Ὅσοι δὲ φεύγουσι τὴν τῶν πρεκοκκίων προσηγορίαν Ἀρμενικὰ μῆλα καλοῦσιν ἀμφοτέρα· τινὲς δὲ Ἀρμενία διὰ τεσσάρων συλλαβῶν, οὐ διὰ πέντε». σελ. 785 «τὰ τ' Ἀρμενικὰ καὶ τὰ Περσικά καὶ (τὰ) πρεκόκκια παρὰ Ῥωμαίοις ὀνομαζόμενα». Ἀδιάφθορος ἐτηρήθη ἡ δίφθογγος ἐν σελ. 811 «ἔτι τε τῶν πραικοκκίων ὀνομαζομένων ἢ Περσικῶν» καὶ ἐν Τόμ. ΙΑ', σελ. 366 «Τὰ τε οὖν μόρα καὶ τὰ πραικόκκια καλούμενα καὶ τὰ σῦκα καὶ εἴ τινα τούτοις ἔοικεν ἀλύπως διέξεισι».

Παρ' Ὀρειβασίῳ ἀναγινώσκειται Τόμ. Α', σελ. 61: «Ἔστι δὲ ἀμείνω τὰ πραικόκκια τῶν Ἀρμενικῶν. σελ. 210: Περσικά, Ἀρμενία, πραικόκκια, ἐλαῖα. σελ. 238: Περσικά, Ἀρμενία καὶ πραικόκκια. σελ. 243: Πραικόκκια, Περσικά καὶ πάντα τὰ ὑγρά καὶ ὑδατώδη. Ἄλλ' εὐλογωτέρα εἶνε ἢ δι' ἐνὸς Κ γραφῆ, ὡς παρὰ Διοσκορίδῃ Τόμ. Α', σελ. 150 «Τὰ μικρότερα, καλούμενα δὲ Ἀρμενικὰ, Ῥωμαῖσι δὲ πραικόκκια, εὐστομαχώτερα τῶν προειρημένων εἰσίν». Ἴσως δὲ καὶ παρὰ Παύλῳ τῷ Αἰγινήτῃ Α', 81 «τὰ δὲ πρεκόκκιά τε καὶ δωράκινα καὶ Ἀρμενία κρείττονα τῶν Περσικῶν» ἔκειτο κατ' ἀρχὰς πραικόκκια.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὄνομα παρελήφθη ἐκ τῆς Λατινικῆς γλώσσης, ἐν ἣ λέγεται *praecocia* (πληθ. τοῦ *praecox*) καὶ *praecocum* (πληθ. τοῦ *praecocuum*), τουτέστι τὰ πρὸ τῶν ἄλλων πεπαινώμενα ἤτοι ὠριμα γινόμενα, τὰ πρῶμα. Φανερόν δ' ὑπάρχει ὅτι κατὰ τὸν γνησιώτερον καὶ ἀκριβέστερον τρόπον τῆς ἐκφορᾶς ὀφείλει νὰ γράφηται πραικόκκια καὶ πραικόκκιον διὰ διφθόγγου, ὡς πραιτωρ (=prae-

tor), πραιφεκτος (=praefectus), πραιπόσιτος (=praepositus)¹, Καῖσαρ (=Caesar), Μαικήρας (=Maecenas), κναιστωρ (=quaesitor), κναιστωρ (=quaestor), κτλ. Περβ. Ἰωάννην Λυδὸν σελ. 140 «Ζητῆσαι δὲ ἀξιόλογον εἶναι νομίζω τί μὲν ἐστὶ κναιστωρ, τί δὲ κναιστωρ^ο καὶ τί μὲν σημαίνει διὰ τῆς διφθόγγου γραφόμενον, τί δὲ ψιλῆς. Κναιστωρ τοίνυν ὁ ζητητῆς ἀπὸ τοῦ quaerere, οἷον ἐρευνᾶν— Ὅτε δὲ μὴ δίφθογγος ἐν προομιόις ἢ λέξις ἀλλὰ ψιλῆ γράφεται, οὐδέτερον μὲν τῶν εἰρημένων σημαίνει, τὸν δὲ μεμψίμοιρον καὶ βλάσφημον διὰ τῆς γραφῆς ἐπιδείξει, ὅτι queror μέφομαι».

Καὶ οἱ μὲν παλαιότεροι, οἷον ὁ Διοσκορίδης, ὁ Γαληνὸς καὶ ἄλλοι, ἐποιούντο, ὡς εἰκός, χρῆσιν τοῦ διφθογγογραφουμένου πραικόκκιον καὶ πραικόκκια. Οἱ δὲ νεώτεροι, μάλιστα δ' οἱ ἀμελέστεροι αὐτῶν, ὡς ἔγραφον πρεπόσιτος καὶ πρέδα καὶ ἄλλα τοιαῦτα, οὕτω καὶ πρεκόκκιον καὶ πρεκόκκια. Ἐν τοῖς εἰς Λυκόφρονος Σχολίοις τοῦ Τζέτζου στίχ. 727 φέρεται «Ἐν λάμβδα γράφων ὁ Κέκος φησὶ μὴ εἶναι ἐπταισμένον τὸν στίχον». Εἶνε δὲ τὸ Κέκος, ὅπερ παραφθαρὲν ἐγένετο Τζέτζης, οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ Ῥωμαϊκὸν Caecus².

Τὸ πρεκόκκιον, ὅπερ καὶ πρεκόκκιον ἐγράφετο ῥυθμιζόμενον ὑπὸ ψευδοῦς περὶ τῆς γενέσεως αὐτοῦ δόξης πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα κόκκος, μετέπεσεν ἔπειτα εἰς τὸ βρεκόκκιον (B=Π), ἐξ οὗ ἐσχηματίσθη τὸ βερεκόκκιον ἢ βερικόκκιον καὶ βερικόκκον³. Τὸν παρεφθαρμένον τύπον παραλαβόντες οἱ Ἀραβες ἔλεγον μετὰ τοῦ ἄρθρου al-barqūq, ἐξ οὗ τὸ Ἰταλικὸν albercocco, albiccoco (ἢ arbriccoco), τὸ Ἰσπανικὸν albaricoque, τὸ Γαλλικὸν abricot, τὸ Γερμανικὸν Aprikose, κτλ.⁴

¹ Ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδορωδιανοῦ φέρεται «Πᾶσα λέξις ἀπὸ τῆς ΠΡΕ συλλαβῆς ἀρχομένη διὰ τοῦ Ε γράφεται— Πλὴν τοῦ πραιτωρ πραιτωρος ἀξίωμα, πραιπόσιτος, πραιτωρίον καὶ πραιδα ἢ ληστεία καὶ ἡ κλοπή καὶ τὰ ἐξῆς» (σελ. 407—8).

² Ἴδε καὶ Δοβέκκιον Σοφοκλ. Αἴ. σελ. 112 ἐκδ. β'.

³ Ἐν τῷ Γλωσσάρῳ τοῦ Δουκαγγίου σελ. 191 μνημονεύονται καὶ ἄλλοι τύποι ἐκ τοῦ ἐσχάτου ἑλληνισμοῦ, βερέκοκκον, βερύκοκκον, κτλ.

⁴ Ἴδε Νικλάσιον Γεωπον. σελ. 751. Σπρέγγελον Διοσκορ. Τόμ. Β', σελ. 416 καὶ Ἐννιον Kulturpflanz. und Hausthier. σελ. 369 ἐκδ. β'. Περβ. καὶ Οἰκονόμον ἐν τῷ περὶ τῆς Γνησ. Προφ. τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 256.

Ἐν τῷ Γεωπονικῷ ἀπαντᾷ Γ', α', 4 «τῷ αὐτῷ μηνὶ ἐγκεντρίσεις ὅσα πρῶτα ἀνθεῖ, οἷον δωράκινα, Δαμασκηνά, βερικόκκια, ἀμυγδαλέας, κερασέας» καὶ Γ', γ', 9 «βερικόκκια, Δαμασκηνά, ἀμύγδαλα» καὶ Γ', ογ', 2 «Ἀρμενιακόν ἐστὶ τὸ βερικόκκον» καὶ Γ', ος', 6 «τὸ βερικόκκον ἐνθεματίζεται εἰς Δαμασκηνόν καὶ εἰς Θάσιον». Γράφει δὲ καὶ Συμεὼν ὁ Σήθ σελ. 27, 20 Τεῦβν. «Βερικόκκα τὰ λεγόμενα Ἀρμένια. Ἡ τοιαύτη ὀπώρα εὐφθαρτός ἐστι». Τὸ θηλυκὸν βερικόκκια μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ Ὀνειροκρ. κεφ. 201 «εἰς δένδρον, ὃ λέγεται βερικόκκια, ἀναβάς ἤσθιον ἐκ τοῦ καρποῦ». Εὐρίσκεται δὲ καὶ βερικόκκρον (ἀντὶ τοῦ βερικόκκον) παρὰ Κωδίνῳ τῷ Κουροπαλάτῃ περὶ τῶν Ὀφρικ. σελ. 19, 12 «τὸ τοῦ σακχαρικοῦ αὐτοῦ βλάτιον βερικόκκρον, συρματέϊνον» (Ἠρβ. καὶ σελ. 238). Ἐν Βοτανικῷ Λεξικῷ κεῖται «Ἀρμένια: τὰ βερικόκκα» καὶ «Ζαρταλοῦ: τὰ βερικόκκα». Ὁ Σουΐδας λέγων «Κοκκύμηλα: εἶδος ὀπωρῶν. Τὰ παρ' ἡμῖν λεγόμενα βερικόκκα» οὐδεμίαν διάκρισιν ποιεῖται τῶν κοκκύμηλων καὶ τῶν Ἀρμενιακῶν.

Ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ Ἀρτεμιδώρου Α', 73 φέρεται «Περσικὰ δὲ καὶ βερόκκια καὶ κεράσια καὶ πάντα τὰ ὅμοια πλὴν συκαμίνων κτέ.», ὅπερ ἄλλοι μὲν μετετύπωσαν εἰς τὸ βερικόκκια, ἄλλοι δ' εἰς τὸ πραικόκκια. Ὁ Ἐρχῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀρτεμιδώρου γράφει (σελ. 345) «βερικόκκια] volebam πραικόκκια. nunc malim βερικόκκα». Ἡμεῖς ἐγκρίνομεν τὴν γραφὴν πραικόκκια οὐδαμῶς πειθόμενοι ὅτι ἡδύνατο ὁ Ἀρτεμίδωρος νὰ εἴπῃ βερικόκκια ἢ βερικόκκα.

Περὶ τῆς λέξεως βερικόκκον διαλαμβάνει καὶ ὁ Κοραῆς ἐν τῷ Δ' Τόμῳ τῶν Ἀτάκτων λέγων (σελ. 53): Βερικόκκον, Σ. Ζαρταλοῦδι, Σ. Ζαρταλοῦ, Δ. Κοκκύμηλον Ἑλλ. «Κοκκύμηλα, εἶδος ὀπωρῶν, τὰ παρ' ἡμῖν λεγόμενα Βερικόκκα» λέγει ὁ Σουΐδας. Ὁ δὲ Διοσκορίδης (I, 155) τὸ ὀνομάζει *Melior Armeniacum*, ὅθεν τῶν Ἰταλῶν τὸ *meliasco*, ἣγον ἄρμενιακόν. Οἱ Γραικορωμαῖοι τὸ ὀνομάζαν καὶ *Πρεκόκκιοι*, ἢ *Πραικόκκιοι*, Δ. ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ *praecox* (πρώϊμον), ὅθεν καὶ τῶν Γάλλων τὸ *Abricot*. Τὸ Ζαρταλοῦδι εἶναι λέξις Τουρκικῆ (Ζερντελί).

Οὐδὲν δὲ ληρωδέστερον τοῦ γεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Ἀσωπίου ἐν τῇ εἰς Πίνδαρον Εἰσαγωγῇ (σελ. 136) «ἢ διὰ τῆς μετὰ τοῦ κόκκος συν-

θέσεως, οἷον μελίκοκκα, βερίκοκκα ἢ βερόκοκκα, ἴσως, οἷονεὶ Βερόκοκκα».

Τόμ. ΙΔ', σελ. 22 «Καὶ γὰρ τοι καὶ τὸ ἐν Ἐλεοῦντι τῆς Χερρονήσου κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, ἐνθα τὸ ἡρῶν ἐστὶ τοῦ Πρωτεσιλάου γενόμενον μέλι — πρὸς τὸ παχύτερον γίνεσθαι καὶ θρομβοῦται πολλάκις». Γραπτέον γινόμενον ἀντὶ τοῦ γενόμενον καὶ πρὸς τῷ ἀντὶ τοῦ πρὸς τὸ καὶ ἘΛΑΙΟῦντι ἀντὶ τοῦ ἘΛΕΟῦντι. Στέφανος Βυζάντιος «Ἐλαιοῦς: πόλις ἐν Ἑλλησπόντῳ. Τὸ ἐθνικὸν Ἐλαιούσιος καὶ τὸ θηλυκὸν Ἐλαιουσία. Ἔστι καὶ Ἄργους Ἐλαιοῦς». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 326, 36 «Ἐλαιοῦς: πόλις ἐν Ἑλλησπόντῳ. Ἐλαιούσιος, ὡς Τραπεζοῦς Τραπεζούσιος».

Πολλαχοῦ ἀνεγινώσκετο ἄλλοτε ὁ παρεφθαρμένος τύπος, οἷον παρὰ Ξενοφῶντι Ἑλλήν. Β', α', 20 «ἠρμίσαντο τῆς Χερρονήσου ἐν Ἐλεοῦντι», παρὰ Δημοσθένει σελ. 672, 158 «Κριθώτην καὶ Ἐλεοῦντα ἐπολιόρκει», παρὰ Πλουτάρχῳ Λυσ. 9 «καθωρμισμένος εἰς Ἐλεοῦντα τῆς Χερρονήσου», παρ' Ἀρριανῷ Ἀναβ. Α', ια', 5 «ἐλθὼν δὲ εἰς Ἐλεοῦντα θύει Πρωτεσιλάῳ» καὶ 6 «Ἀλέξανδρον δὲ ἐξ Ἐλεοῦντος ἐς τὸν Ἀχαιοῶν λιμένα κατᾶραι ὁ πλείων λόγος κατέχει», παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ II', 39 «εἰς Ἐλεοῦντα καταπλεύσαντες» καὶ 49 «καὶ πρῶτον μὲν εἰς Ἐλεοῦντα παρεγένοντο», παρὰ Σκύλακι 67 «Χερρονήσου μήκος ἐκ Καρδίας εἰς Ἐλεοῦντα», παρ' Ἀπολλοδώρῳ Βιβλ. Β', ε', 2 «παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν διὰ Λέρνης εἰς Ἐλεοῦντα». Καὶ παρὰ τούτοις μὲν ἀποκατέστησαν οἱ νέοι ἐκδόται τὴν ἀληθῆ γραφὴν εἴτ' ἐξ ἀντιγράφων παραλαβόντες εἴτε καὶ τῷ ὀρθῷ λόγῳ πεισθέντες, οὐχὶ δὲ καὶ παρὰ τῷ Φιλοστράτῳ σελ. 666 «κατασχοῦσθε δὲ τῆς νεῶς ἐς Ἐλεοῦντα τοῦτον ἔδοξα τὰ Ὀμήρου ἔπη ἀναγιγνώσκειν». Ἐν τῷ παρὰ Δημοσθένει ψηφίσματι τῶν Χερρονησιτῶν σελ. 256, 92 ἔτρεψεν ὁ Βοιμέλιος¹ τὸ ὑπὸ τε τοῦ Βεγκήρου καὶ τοῦ Δινδορφίου τηρηθὲν «Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σησπόν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον» εἰς τὸ Ἐλαιοῦντα. Παρὰ Στράβωνι ὁ μὲν Κραμῆρος ἐξέ-

¹ Δημοσθέν. κατ' Ἀίσχιν. σελ. 131.

δωκεν ἔν τε τῷ ΙΔ' βιβλίῳ «ἀπὸ Ἐλεούντος καὶ τῶν Λωρῶμων» (κεφ. 6', 14) καὶ ἐν τοῖς ἐκ τοῦ Ζ' ἀποσπασμασιν «εἴτ' ἐν κόλπῳ Ἐλεοῦς» (§ 52) καὶ «ὅτι ἡ πόλις ὁ Ἐλεοῦς ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ Τραπεζοῦς» (§ 55) καὶ «τῷ μετὰ Ἐλεούντα» καὶ «ἀπὸ δὲ Ἐλεοῦντος» (§ 56), ὁ δὲ Μεινέκιος Ἐλαιούντος καὶ Ἐλαιοῦς καὶ Ἐλαιούντα. Ἐν τῇ Τεῦβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Πικυσανίου φέρεται ἡ ἡμαρτημένη γραφὴ Ἐλεοῦς (Α', λδ', 2) καὶ Ἐλεοῦντι (Γ', δ', 6), ἀλλ' ἐν τῇ Διδωτείῳ εἶνε παρελημμένα τὰ ὀρθῶς ἔχοντα Ἐλαιοῦς καὶ Ἐλαιούντι.

Οὐχὶ σπανίως γίνεται ἐν τοῖς τοῦ Ἡροδότου μνείαι τῆς προκειμένης πόλεως, οἷον Γ', 140 «ἐξ Ἐλαιούντος τοῦ ἐν Χερσονήσῳ». Ζ', 21 «ἐν γὰρ Ἐλαιούντι τῆς Χερσονήσου ὄρμεον τριήρεις». Ζ', 33 «ἐς τοῦ Πρωτεσίλεω τὸ ἱρὸν ἐς Ἐλαιούντα». Θ', 116 «τὰ Πρωτεσίλεω τοῦ Ἰφίκλου χρήματα ἐξ Ἐλαιούντος ὑπελόμενος· ἐν γὰρ Ἐλαιούντι τῆς Χερσονήσου ἐστὶ Πρωτεσίλεω τάφος τε καὶ τέμενος περὶ αὐτόν» καὶ «ἐξ Ἐλαιούντος ἐς Σηστόν ἐξεφόρησε» καὶ «ὅπως ἀπίκοιτο ἐς Ἐλαιούντα». Θ', 120 «ὁ ἐν Ἐλαιούντι Πρωτεσίλεως». Πανταχοῦ δὲ προσφέρουσιν οἱ κώδικες οὐ μόνον τὴν διὰ διφθόγγου γραφὴν ἀλλὰ καὶ τὴν δι' Ε ψιλῶ, ὡς καὶ Ἐλεούσιοι (ἢ Ἐλεούντιοι) πρὸς τῷ Ἐλαιούσιοι ἐν Θ', 120. Παρὰ Θουκυδίδῃ πάντα σχεδὸν ἀντίγραφα ἔσασαν τὸν γνήσιον τύπον Ἐλαιούντος καὶ Ἐλαιούντα καὶ Ἐλαιούσιοι ἐν βιβλ. Η', κεφ. 102 καὶ 103 καὶ 107¹. Τὸ ἐθνικὸν Ἐλαιούσιοι εὐρέθη καὶ ἐν Ἀττικῇ ἐπιγραφῇ².

Ἐν τῷ Περίπλῳ τοῦ Σκύλακος § 67 ἀντὶ τοῦ «Ἐλαιοῦς, Μάδουτος» ἔχει ὁ κώδιξ Ἐλβιούς. Παρὰ δὲ Σκύμνῳ τῷ Χίφ στίχ. 707:

ἐξῆς Ἐλαιοῦς Ἀττικὴν ἀποικίαν
ἔχουσα, Φόρβας ἦν συνοικίσαι δοκεῖ

κεῖται ἐν τῷ κώδικι Ἐλαιουσα ττικὴν· ὅθεν πρὸ τοῦ Λετροννίου ἀνεγενώσκειτο Ἐλαιοῦς Τηϊκὴν³.

¹ Πρβ. Πόππον Θουκυδ. Μέτρ. Α', 6', σελ. 329 ἐκδ. μεγ. Ἑλλένδετον Ἀρριαν. Τόμ. Α', σελ. 55 καὶ Οὐεβῆρον Δημοσθ. κατ' Ἀριστοκρ. σελ. 451.

² Ἴδε Μειῆρον Comment. Epigr. Α', σελ. 16.

³ Ἴδε Μεινέκιον Σκύμν. σελ. 40 καὶ Κ. Μυλλῆρον Γεωγρ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 224.

Τὴν ἐσφαλμένην γραφὴν βλέπει τις καὶ παρὰ Σουίδα «Ἐλεούντα· πόλις ἐστὶν ἐν Χερρονήσῳ τῆς Θρακίας. Ἐλεοῦς δὲ ἐστὶν ἡ εὐθεῖα» (Πρβ. καὶ Ζωναρ. σελ. 687). Παρ' Ἀρποκρατίωνι ἀντὶ τοῦ «Ἐλαιοῦς· πόλις ἐν Χερρονήσῳ τῇ Θρακίᾳ» εἷς μὲν τῶν κωδίκων παρέχει Ἐλεοῦς, ἕτερος δὲ Ἐλαιούντα, ἄλλος δὲ Ἐλεοῦντα. Κακῶς δ' ὁ Βεκκῆρος (σελ. 69, 17) ἐξέδωκεν Ἐλαιοῦς ἀντὶ τοῦ Ἐλαιοῦς.

Ὡς δὲ γράφεται πλημμελῶς Ἐλεοῦς ἀντὶ τοῦ Ἐλαιοῦς, οὕτω καὶ Ἐλεοῦσα ἢ Ἐλεοῦσσα ἀντὶ τοῦ Ἐλαιοῦσα ἢ Ἐλαιοῦσσα. Ἐτυμολ. Μέγ. σελ. 326, 41 «Ἐλεοῦσα· νῆσος πλησίον Ῥόδου». Τὴν διὰ τοῦ Ε ψιλῶ γραφὴν φέρουσι καὶ ἀντίγραφα τοῦ Στράβωνος ἐν σελ. 398 καὶ 535 καὶ 651 καὶ 652 καὶ 671. Ἀλλ' ὁ Μεινέκιος καὶ ἄλλοι ἐξέδωκαν Ἐλαιοῦσσα καὶ Ἐλαιοῦσσαν καὶ Ἐλαιούσσης¹. Ἐν σελ. 614 ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς κώδιξι «κατὰ τὴν καλουμένην νῆσον ἔχουσαν» ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Κραμῆρου καθ' ὑφήγησιν τοῦ Παλμερίου Ἐλεοῦσσαν. Ὁ Μεινέκιος δ' ὁμοῦς ἀποκατέστησε καὶ ἐνταῦθα εὖ ποιῶν τὸν διφθογογραφούμενον τύπον Ἐλαιοῦσσαν. Πρβ. Στέφανον Βυζάντιον «Ἐλαιοῦσσα· νῆσος Κιλικίας κατὰ τὴν ἠπειρον—Τὸ ἐθνικὸν Ἐλαιούσσιος»².

Ἀσφαλῆ τῆς γραφῆς Ἐλεοῦς καὶ Ἐλεοῦσ(σ)α μαρτύρια δύναται τις νὰ νομίση τὸ παρὰ Κοίντῳ τῷ Σμυρναίῳ Ζ', 408:

φαίνεται δ' αὐτ' Ἐλεοῦντος ἔδος, οὗ Πρωτεσίλαου
σῆμα πέλει πετέληςσι κατὰσκιον αἰπεινήσιν.

καὶ τὸ παρ' Ὀππιανῷ Ἀλιευτ. Γ', 209:

ὅσοι θ' Ἐρμείου πόλιν, ναυσίλυτον ἄστου
Κωρύκιον, ναίουσι καὶ ἀμφιρύτην Ἐλεοῦσαν.

Ἄλλ' οὐδὲν κωλύει νὰ μεταβληθῇ ἐν ἀμφοτέροις τὸ στοιχεῖον Ε εἰς τὴν δίφθογγον ΑΙ κατὰ συστολὴν προφερομένην, ὡς ἐν τῷ ἔμπαϊον (περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς ἔμπροσθεν σελ. 104), γεραιῶς, Ἀθηναίαις-Ἀθηναίων, φιλαθήναιος, δειλαιος, ἀνταίαι, Πειραιεύς-Πειραιῶς, κτλ.

¹ Ἴδε Κραμῆρον Στράβ. Τόμ. Β', σελ. 506 καὶ σελ. 511. Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 27.

² Ὁ Κόβητος ἀποφαίνεται ἐν τῇ Μνημοσύνη (Τόμ. Η', σελ. 126) ὅτι οὐχὶ ἘλαιοῦσΣα, ΔρυμοῦσΣα, κτλ. ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐλέγετο ἀλλὰ δι' ἐνός Σ' ἘλαιοῦσΣα, ΔρυμοῦσΣα, κτλ.

Γελοιώτατον εἶνε τὸ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολογικῷ λεγόμενον σελ. 327, 32 «Ἐλεεῖς: δῆμος τῆς Ἀττικῆς. Ὄνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ¹ ἔλους· ἐλώδης γὰρ ὁ τόπος». Περὶ τοῦ δήμου τούτου γράφεται ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς τοῦ Στεφάνου «Ἐλαιεύς: δῆμος τῆς Ἰπποβοωντίδος φυλῆς, ὡς Διονύσιος. Διόδωρος δ' Ἐλαιοῦς, ἀφ' οὗ ὁ δημότης Ἐλαιούσιος τὰ τοπικὰ Ἐλαιοντόθεν καὶ Ἐλαιούτταδε καὶ Ἐλαιούντι. Λέγεται καὶ ἐκ Ἐλαιέως». Ἐν Ἀνεκδότοις Βεγκήρου σελ. 249 ἀντὶ τοῦ «Ἐλαιοῦς: δῆμος Ἰπποβοωντίδος» ὁ κῶδιξ προσφέρει Ἐλεούς. Ἐν δ' ἐπιγραφαῖς τῶν νεωτέρων χρόνων εὐρίσκεται τὸ ἔθνικόν καὶ Ἐλαόσιος γεγραμμένον καὶ Ἐλεούσιος· Ἐλεούσιοι ἢ Ἐλλεούσιοι². Συχνῇ δ' ἐν αὐταῖς εἶνε ἢ διὰ τοῦ Ε ἐκφορὰ τῶν παρὰ τοῖς παλαιαῖς διφθορογραφουμένων, οἷον Ἡφεςτος, Ἀριστέτετος, ἰέρε, θεῖρε, κέκρυπτε, δόξες δ' ἐν ἄστει μυρίες αὐξοῦμενον, χέρε³, κτλ. καὶ τοῦναντίον τιμᾶται οἱ ἱερεῖς τοῦ θεοῦ, κτλ.⁴

Ἡ λέξις Ἐλαιοῦς παράγεται ἐκ τοῦ ἐλαία καὶ σημαίνει κυρίως τόπον γέμοντα ἐλαίων (ἐλαίεις) ἢ πολλὰς ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ ἐλαίας. Μέγα δὲ πλῆθος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὑπάρχει ὀνομάτων κατὰ τὸν αὐτὸν τῷ Ἐλαιοῦς τρόπον ἐσχηματισμένων, οἷον Κερασοῦς, Πτελεοῦς, Πυζοῦς, Ἀχεροῦς, Σιδοῦς, Πλαταριστοῦς, Φοινικοῦς, Ἀγροῦς, Σχοινοῦς, Ἀναγροῦς, Ἀρθεμοῦς, Σελινοῦς, κτλ. Πρβ. καὶ Ἀμαθοῦς, Ψαμαθοῦς, Ὑδροῦς, Οἰροῦς, Ρύζοις, Ἀρματοῦς, Ἰπνοῦς, Φυκοῦς, Κτενοῦς, Χαραδροῦς, Μυοῦς, κτλ. Στέφανος Βυζάντιος σελ. 19, 1 «Ἀγροῦς: δῆμος ἐν τῇ Ἀττικῇ—Ἐκλήθη δὲ ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ φυομένης ἄγρου· ἐπιπολάζει γὰρ καὶ τοῦτο τὸ εἶδος παρ' Ἑλλησιν, οἷον Σχοινοῦς, Σκιλλοῦς, Πιτυώδης, Δαφροῦς, Σελινοῦς, Ἐρι-

¹ Ἀναγνωστέον ἐν αὐτῷ, ἵν' ἀναφέρηται εἰς τὸ δῆμος. Καὶ παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ ἔχουσι ἀντίγραφα «Σχοινοῦς: Ἀρκαδίας χωρίον—Ἐλώδης δὲ ὦν ὁ τόπος ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ σχοίνων τὴν προσηγορίαν εἴληφεν, ὡσπερ καὶ τῶν δήμων ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων Ῥαμνοῦς, κτλ.» ἀντὶ τοῦ αὐτοῦ Οἰσ.

² Ἴδε Μειζήρον Comment. Epigr. Α', σελ. 16. Βοιμέλιον Δημόσθ. κατ' Αἰσχίν. σελ. 132. Διονόρριον Θησ. Στ. ε. φ. Τόμ. Γ', σελ. 658 καὶ Κόβητον Μνημ. Τόμ. Η', σελ. 128. Πρβ. καὶ Κεῖλιον Ἀναλ. Ἐπιγρ. καὶ Ὄνοματα ο. λ. σελ. 204.

³ Ἴδε Κεῖλιον Zur Syllog. Inscript. Boeot. σελ. 598.

⁴ Ἴδε Κεῖλιον Syllog. Inscript. Boeot. σελ. 197.

κώδης¹, ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τόποις φυομένων καὶ τῶν Ἀθήνησι δῆμων τινές, Ἀχεροῦς, Φηγοῦς, Μυρρινοῦς». σελ. 395, 8 «Οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν αὐτόθι κυπαρίσσω, ἣν Κυπαρισσοῦντά τινες καὶ Ἀπολωνιάδα φασί»². σελ. 590, 15 «Οἱ τόποι γὰρ ἀπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ὄνων ὀνομάζονται, Κυπάρισσος, Ἐλαία, καὶ τύφω περιεπικτῶν, Σικυών, Μαραθῶν, καὶ εἰς ΟΥΣ, Δαφροῦς, Κερασοῦς, Φηγοῦς, Μυρρινοῦς, Ἀχεροῦς, Ἀγροῦς, Σελινοῦς». σελ. 596, 1 «Σχοινοῦς—Ἐλώδης δὲ ὦν ὁ τόπος ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ σχοίνων τὴν προσηγορίαν εἴληφεν, ὡσπερ καὶ τῶν δήμων ἀπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς φυομένων Ῥαμνοῦς, Φηγοῦς, Μυρρινοῦς, Μαραθοῦς» (Γρ. Μαραθῶν). σελ. 633, 2 «Διὸ καὶ Τρεμβοῦντα κληθῆναι. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἀπὸ τῶν περὶ τὸν τόπον πεφυκυῶν τερεβίνθων, ἃς Κύπριοι τρεμίθους καλοῦσιν, ὀνομάσθαι, ὡσπερ πλείστας ἄλλας ἀπὸ τῶν ἐν αὐταῖς πλεονάζοντων φυτῶν, ἐν μὲν τῇ Ἀττικῇ Ῥαμνοῦντα, ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ Κυπάρισσον καὶ Θρύον, καὶ Ἐλαίας». Πρβ. καὶ σελ. 61, 9 «Ἐπικέκληται δὲ (Ἀκόραι) διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ πρὸς ἀκόνας πεποιτημένων λίθων» καὶ σελ. 222 «Δάφνη—Ὅτι παρὰ τῶν ἐκεῖ πολλῶν φυομένων δαφνῶν» καὶ σελ. 276, 18 «Ἐρικοῦσσα: μία τῶν Αἰόλου νήσων ἀπὸ τοῦ φυτοῦ καλουμένη, ὡς τὸ Φοινικοῦσσα» καὶ σελ. 318, 15 «Θρύον: πόλις τῆς Μεσσηνίας, ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων θρύων ὁμοίως τῷ φυτῷ λεγομένη» καὶ σελ. 673, 11 «Εἰσὶ καὶ Φυκοῦσαι νῆσοι Λιβύης· ὀνομάζονται δὲ διὰ τὸ φύκων εἶναι πλήρεις».

Καὶ ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος ἀναγινώσκειται σελ. 160 «καὶ τοῦ Μαραθῶνος καλουμένου πεδίου τῇ Λατίνῃ γλώττῃ, φύοντος πολὺ τὸ μάραθον». σελ. 182 «καλεῖται δὲ Λιθῶδες ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· μεστὸν γὰρ ἐστὶ λίθων χειροπληθῶν». σελ. 276 «τῶν δὲ λοιπῶν Ἐρικοῦσσα μὲν καὶ Φοινικοῦσσα ἀπὸ τῶν φυτῶν κέκληνται, ἀνεῖνται δὲ εἰς νομάς». σελ. 284 «δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Σιποῦς Διομήδους εἶναι κτίσμα—καὶ ὀνομάζετό γε Σηπιοῦς Ἑλληνικῶς ἀπὸ τῶν ἐκκυματιζομένων σηπιῶν»³. σελ. 349 «Θρύον δὲ καὶ Θρυόεσσαν τὸ Ἐπι-

¹ Πρβ. Στράβων. σελ. 277 «ἀπὸ μὲν οὖν Ἐρικόδους εἰς Φοινικόδη δέκα μιλιά φησιν ὁ χωρογράφος».

² Πρβ. καὶ Στράβ. σελ. 423 καὶ Σχολ. Πλάτ. Β, 519. Ἴδε Μειζήριον Vindic. Strabon. σελ. 146 καὶ Λοβέκκιον Προλεγομ. σελ. 64.

³ Ἀπιθάνως τοῦτο καὶ ψυχρῶς εἶνε πεπλασμένον.

τάλιόν φασιν, ὅτι πᾶσα μὲν αὕτη ἡ χώρα θρυώδης, μάλιστα δ' οἱ ποταμοί». σελ. 394 «ὠνομάσθη δὲ καὶ Πιτυοῦσσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ». σελ. 423 «καὶ τὸ οἱ Κυπάρισσον ἔχον δέχονται διττῶς, οἱ μὲν ὁμωνύμως τῷ φυτῷ, οἱ δὲ παρωνύμως κώμην ὑπὸ τῇ Λυκωρείᾳ». σελ. 436 «ἀπὸ δὲ τῆς ναυπηγίης τῆς Ἀργεῶς καὶ Παγασᾶς λέγεσθαι μυθεύουσι τὸν τόπον, οἱ δὲ πιθανώτερον ἡγοῦνται τοῦνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο ἀπὸ τῶν πηγῶν αἱ πολλάί τε καὶ δαψιλεῖς ῥέουσι»¹. σελ. 770 «μετὰ δὲ τὸν κόλπον ἡ Ὀφιδῆς καλουμένη νῆσος ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἣν ἠλευθέρωσε τῶν ἑρπετῶν ὁ βρασιλεύς». Πρβ. καὶ σελ. 160 «καὶ συνάπτει τῷ Σπαρταρίῳ ὡς ἂν Σχοινοῦντι καλουμένῳ πεδίῳ· τοῦτο δ' ἐστὶ μέγα καὶ ἄνδρον, τὴν σχοινοπλοικὴν φύον σπάρτον ἐξαγωγὴν ἔχουσαν εἰς πάντα τόπον καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἰταλίαν» καὶ σελ. 159 «εἴθ' ἡ τοῦ Ἡρακλέους νῆσος ἤδη πρὸς Κρχηδόνι, ἣν καλοῦσι Σκομβρακίαν ἀπὸ τῶν ἀλισκομένων σκόμβρων, ἐξ ὧν τὸ ἄριστον σκευάζεται γάρων».

Γράφει δὲ καὶ ὁ Εὐστάθιος ἐν μὲν ταῖς εἰς Διονύσιον Παρεκβολαῖς στίχ. 451 «Κοτινοῦσα ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων κλητίζομένη ἤγουν Κοτινόσσα, ὡς πολλοὺς ἔχουσα κοτίνους, οἱ ἀγριελαικῆς εἰδός εἰσι» καὶ στίχ. 453 «Ὅτι δὲ πολλοὶ τόποι ἀπὸ φυτῶν ἔσχον τὰς κλήσεις, ὡς καὶ ἡ ῥηθεῖσα αὕτη Κοτινοῦσα, δῆλον· οὕτω γὰρ καὶ ἡ Ἐρεικοῦσα λέγεται διὰ τὰς ἐν αὐτῇ ἐρείκας καὶ ἡ Μίλητος Πιτυοῦσά ποτε διὰ τὰς πίτυς ἐκλήθη· καὶ ἐν Ἀθήναις δὲ πολλοὶ τόποι ἐντεῦθεν ἐκλήθησαν, ὡς ἡ Ραμνοῦς ἀπὸ τῶν ἐκεῖ ῥάμνων καὶ ἀπὸ τῶν Μυρρινῶν οἱ Μυρρινούσιοι· καὶ ἡ Ποντικὴ δὲ Κερασσοῦς ἀπὸ τῶν φυτῶν τῶν κεράσων κέκληται»², ἐν δὲ ταῖς εἰς Ὀμηρον σελ. 306,8 «Ὅτι δὲ τόποι πολλὰ καὶ ἀπὸ τῶν παρ' αὐτοῖς πλεοναζόντων ἐκκαλοῦντο αἱ ἱστορίαι δηλοῦσιν. Ἰκαρος γοῦν ἰχθυόσσα ἦν, ὅτε ἐκκαλεῖτο διὰ τοὺς ἐκεῖ πολυπληθεῖς ἰχθύας³, καὶ ἡ Σηπιάς δὲ ἄκρα διὰ τὰς αὐτόθι σηπίδας καὶ

¹ Πρβ. καὶ Σχολ. Ἀπολλων. Ῥοδ. Α', 238. Ἄλλ' ἡ ἐκ τοῦ πηγαί (Δωρ. παγαί) ἐτυμολογία τοῦ Παγασαί καὶ ἄλλως δυσπαράδεκτος ἀποβαίνει καὶ διὰ τὴν περὶ τὴν προσωδίαν τῆς πρώτης συλλαβῆς διαφορὰν. Ἴδε καὶ Λοβέκκιον Προλεγομ. σελ. 406.

² Πρβ. καὶ Σχολ. Ἀριστοφ. Πλούτ. στίχ. 586.

³ Γραπτέον «Ἰκαρος γοῦν ἰχθυόσσα ἦν ὅτε ἐκαλεῖτο κτέ.».

Φάρμακός 665

νῆσοι Λαγοῦσαι ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ἐκεῖ λαγωῶν· ἔνθα καὶ ὄρα τὸ Λαγοῦσαι ὡς ἀπὸ τοῦ λαγός τοῦ γραφομένου διὰ τοῦ Ὀ μικροῦ, ὅθεν Λαγοῦσαι καὶ κατὰ κρᾶσιν Λαγοῦσαι¹, ὡς καὶ Λεπαδόεσαι Λεπαδοῦσαι (Λοπαδοῦσαι) ἀπὸ τῶν κατ' αὐτὰς πλεοναζόντων· οὕτω δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι αἱ μὲν Φυκοῦσαι, αἱ δὲ Πιθηκοῦσαι, αἱ δὲ Πιτυοῦσαι».

Παρατηρητέον δ' ὅτι πάντα σχεδὸν ὅσα λέγει ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὀμηρον Παρεκβολαῖς περὶ τῆς ὀνομασίης τόπων ἀπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς πλεοναζόντων εἶνε μετενηνεγμένα ἐκ τῶν Δειπνοσοφιστῶν τοῦ Ἀθηναίου (Α', 55), παρ' ᾧ φέρεται καὶ ἡ ἐξῆς περικοπὴ ἐκ τῶν τοῦ Ἀγαθαρχίδου «Ἀμφισβητούντων Ἀθηναίων πρὸς Βοιωτοὺς περὶ τῆς χώρας ἣν καλοῦσι Σίδας, Ἐπαμεινώνδας δικαιολογούμενος ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἀριστερᾶς μετακλιθεὶς κεκρυμμένην ῥόαν καὶ δείξας ἤρετο αὐτοὺς τί καλοῦσι τοῦτο· τῶν δ' εἰπόντων ῥόαν, ἀλλ' ἡμεῖς, εἶπε, σίδαν· ὁ δὲ τόπος τοῦτ' ἔχει τὸ φυτὸν ἐν αὐτῷ πλεῖστον, ἀφ' οὗ τὴν ἐξ ἀρχῆς εἴληφε προσηγορίαν· καὶ ἐνίκησε» (ΙΑ', 64).

Ἐν τέλει μνημονεύομεν τὸ ἐν τοῖς Λακωνικοῖς τοῦ Παυσανίου κεφ. ιδ', 8 «καὶ χωρίον Πλατανιστάς ἐστὶν ἀπὸ τῶν δένδρων, αἱ δὲ ὑψηλαὶ καὶ συνεχεῖς περὶ αὐτὸ αἱ πλάτανοι πεφύκασιν» καὶ τὸ ἐν τῇ Περιγηγῆσει Σκύμνου τοῦ Χίου στίχ. 789 :

Πεύκη δὲ λέγεται διὰ τὸ πλῆθος ὧν ἔχει
πευκῶν.

καὶ τὸ παρ' Ἡρωδιανῷ Ἱστορ. Α', 12 «τότε ὁ Κόμμοδος, συμβουλευσάντων αὐτῷ τινῶν ἱατρῶν, εἰς τὴν Λαύρεντον ἀνεχώρησεν· εὐψυχέστερον γὰρ ὄν τὸ χωρίον καὶ μεγίστοις κατὰσκιον δαφνηφόροις ἄλλεσιν, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ, σωτήριον εἶναι ἐδόκει».

Τόμ. Γ', σελ. 574 «Μάλιστα δ' ἐπιτήδειος εἰς ταῦτα βρόχος ὁ ἐκ δυοῖν διαντέων ἐστίν». Ἡ πλημμελῆς γραφὴ ἀπαντᾷ καὶ ἐν Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 528 πρῶτον μὲν ἐν τῇ ἐκ τῶν Ἰπποκρατείων ῥήσει «Ἄλλοι δὲ τινες τόνοι νευρώδεις διαντέοι πρόσφυτοι παρατέτανται ἐνθεν καὶ ἐνθεν αὐτῶν», ἔπειτα δ' ἐν τοῖς εὐθύς ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ ἐπιφερομένοις πρὸς διασάφην τῶν κατ' αὐτὴν «Διαντέους μὲν ἀκούειν χρὴ τοὺς ἀνωθεν

¹ Πρβ. Κραμῆρον Στράβ. Τόμ. Β', σελ. 414.

κάτω διήκοντας ἐπὶ πολὺ μακροῦς». Ὁρθῶς γράφεται ἐν Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 506 «Ἐστῶσαν δ' ἐκ δυοῖν διανταίων» καὶ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Τόμ. Γ', σελ. 101 «Ἄλλοι δέ τινες τόνοι νευρώδεις διανταῖοι πρόσφυτοι παρατέτανται ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῶν». Ἐν τῷ παρ' Ὀρειβασίῳ ἀποσπάσματι τοῦ Μενεμάχου Τόμ. Β', σελ. 72 ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων παρέχουσι τὸ διὰ διφθόγγου γεγραμμένον «καλάμου στενοῦ μὴ διανταίως τετρημένου», ἄλλα δὲ τὸ δι' Ε ψιλου διαντέως.

Καὶ παρ' Ἐρωτικῶν σελ. 45 φέρεται «Ἀρτέον θεόν (Ἀρτέονθεον): τὸν βλάβης ὑπονοούμενον αἴτιον ἔσσεσθαι ἄνθρωπον. Ἀρτέον δ' ἐκάλουν οἱ πλκαιοὶ τὸν σώφρονα, ὡς καὶ Σοφοκλῆς κτέ.» ἀντὶ τοῦ ἀρταῖον. Περὶ σήμεριων δ' ὅτι τὸ μὲν ἄνθρωπον μεταβάλλεται ὑπὸ τῶν κριτικῶν εἰς ἀνθρώπων ἢ ἀνθρώπων, τὸ δὲ σώφρονα εἰς κακώφρονα, ὀλοφρονα καὶ ἀσίφρονα ἢ βλαβήφρονα.

Τόμ. ΙΖ', β', σελ. 101 «Ἄλλ' ἐγὼ τὰς παλαιότερας ἐροῦμαι, καὶ χαλεπωτέραν ἔχωσι τὴν ἐξήγησιν». Καὶ ἐνταῦθα μὲν ἀναγινώσκειται ἐροῦμαι ἀντὶ τοῦ αἰροῦμαι, εὐρίσκειται δ' ἐτέρωθι καὶ ἐξελοῦντες γεγραμμένον ἀντὶ τοῦ ἐξαιροῦντες. Τόμ. ΙΑ', σελ. 279 «Φλεβοτομήσομεν οὖν, εἰ μέγα τὸ νόσημα προσδοκῶμεν (Γρ. προσδοκῶμεν) εἶναι ἢ παρὸν ἤδη θεωροῦμεν ἢ ἀρχόμενον, ἐπισκεψάμενοι τὴν ῥώμην τῆς δυνάμεως, ἐξελοῦντες τοῦ λόγου μόνον τὰ παιδιά, καὶ φήσομεν κτέ.» Ὅμοιον σφάλμα ἐπηνώρθωσεν ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (Τόμ. ΙΑ', σελ. 431) μετατυπώσας τὸ παρὰ Θεμιστίῳ σελ. 325, α' «τί οὐκ ἀφελοῦμεν αὐτοῦ τοὺς ὀρόφους καὶ ἀναπετάννυμεν ὅλας τὰς πύλας;» εἰς τὸ μόνον τῷ λόγῳ ἁρμόζον ἀφαιροῦμεν. Παρ' Ἡσυχίῳ ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κώδικι

ἀφαιρήσασθαι

ἀφελοῦνται: ἀποστεροῦνται

ἀφαῖς

ἐγράψεν ὁ Βόσσιος ἀφαιροῦνται. Ὡς δὲ παρὰ Γαληνῶ μετέπεσε τὸ ἐξαιροῦντες εἰς τὸ ἐξελοῦντες, οὕτω παρὰ Διονυ-

σίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ τὸ ἐξελοῦντες εἰς τὸ ἐξαιροῦντες: Ῥωμ. Ἀρχ. Ι', 44 «οὐ γὰρ κλέφοντες τὸ χωρίον ἀλλὰ βία καὶ φανερῶς ἐξαιροῦντες ἄνιμεν»¹.

Ἐν τοῖς Δημοκρατείοις κεῖται «Ὁ τὰ ψυχῆς ἀγαθὰ ἐρέομενος τὰ θεϊότερα ἐρέεται, ὁ δὲ τὰ σκήνεος τὰνθρωπήϊα». Οἱ τῆς παραδεδομένης γραφῆς ἀντεχόμενοι δοξάζουσιν ὅτι τὸ ἐρέομενος καὶ ἐρέεται εἶνε ἰωνιστὶ εἰρημένα ἀντὶ τοῦ ἐρώμενος καὶ ἐράται, ζητοῦσι δ' ἐπιμόχθως παραδείγματα τῆς μετ' αἰτιατικῆς συντάξεως τοῦ προκειμένου ῥήματος². Ἄλλ' ἀποκαθισταμένης τῆς διὰ διφθόγγου γραφῆς αἰρεόμενος καὶ αἰρέεται, διαλύονται μὲν παραχρῆμα τὰ ψευδῆ δοξάσματα, παῦλα δὲ τῶν μακρῶν καὶ ματαίων πόνων γίνεται.

Τούναντίον δ' ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 531, β' ἀνεγινώσκειτο ἄλλοτε «οὐς ἔφαμεν νυνδὴ περὶ ἁρμονίας αἰρήσεσθαι» ἀντὶ τοῦ ἐρήσεσθαι, τουτέστιν ἐρωτήσιν. Κακῶς ὁ Δορβίλλιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Χαρίτωνος (σελ. 595) διατείνεται ὅτι ὑγιῶς ἔχει τὸ φερόμενον ποτε παρὰ Δημοσθένει σελ. 773, 14 «τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς ἐνδείξεως καὶ τῶν νόμων δίκαια αὐτόν, ὅπερ πεποίηκε, Λυκοῦργον αἰρεῖν ἡγούμην» ἀντὶ τοῦ ἐρεῖν³.

Συχνότερα δ' εἶνε ἡ παραφθορά, καθ' ἣν ὁ μέλλων ἐρῶ ἐν συνθέσει ἐκφερόμενος μεταπίπτει εἰς τὸν ἐνεστῶτα αἴρω, οἷον ἀπεροῦσιν-ἀπαίρουσιν, προερωῶν-προαίρων, προσερωῶν-προσαίρων, συνερεῖν-συναίρειν, ἀντερεῖν-ἀρταίρειν⁴. Παρ' Ἀμμωνίῳ σελ. 140 κεῖται «ὡς φησι καὶ Ἀριστοφάνης

ἐγὼ δ' ὑπαίρω τὸν ὄρκον

¹ Ἰδε Κόβητον Var. Lect. σελ. 35. Ἐν τῇ Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῇ Κλήμεντος τοῦ Ῥώμης κεφ. 21 ὁ μὲν εἰς τῶν κωδικῶν παρέχει τὸν μέλλοντα «Ὁ δὲ ἢ πνοῆ αὐτοῦ ἐν ἡμῖν ἐστι, καὶ ὅταν θέλῃ ἀνελεῖ αὐτήν», ὡς ἀναγινώσκειται καὶ ἐν τοῖς Στρωματεῦσι Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως Δ', 408, ὁ δ' ἔτερος, ὃ ἠκολούθησεν ὁ Βρυένιος ἐν τῇ ἀρτίως γενομένῃ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσει τῶν δύο πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῶν Κλήμεντος τοῦ Ῥώμης, τὸν ἐνεστῶτα ἀναίρει.

² Ἰδε Μουλλάχιον Δημοκριτ. σελ. 255 κέξ.

³ Ἰδε Σχαιφῆρον Δημοσθ. Τόμ. Δ', σελ. 313.

⁴ Ἰδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 778. Πρβ. καὶ Οὐάλλιον Ῥήτ. Τόμ. Α', σελ. 292 καὶ Ἰακώφιον Adversar. Pors. σελ. 314.

ἀντί τοῦ προαίρω». Ὁ Ἀριστοφάνης εἶπεν:

ἐγὼ δ' ὑπερῶ τὸν ὄρκον,

περὶ οὗ ἰσοδυνάμου ὄντος τῷ κοινοτέρῳ ὑπαγορεύσω, ποιεῖται παρατήρησιν ὁ Ἀμμώνιος ὅτι εἶνε εἰλημμένον «ἀντί τοῦ προερῶ»¹.

Ἐν τῷ Δ' Λευκτρικῷ τοῦ Ἀριστείδου Τόμ. Α', σελ. 693 ἔγραψεν ὁ Καντήριος «ἀλλὰ πρῶτος ἀναστὰς κελεύσω τοῖς Θηβαίοις ἀνταίρειν» ἀντί τοῦ ἀτόπως ἔχοντος ἀντερεῖν². Παρὰ Πολυβίῳ Γ', μ.ε', 9 ἔχουσι τάντιγραφα «μέχρι ἂν ὁ ἕτερος ἀντερεῖ» καὶ ἀνταίρει ἀντί τοῦ ἀνταίρη.

Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 234 «Ὡσπερ (Γρ. Εἶπερ) γὰρ αἱ αὐξήσεις ὑπὸ τοῦ ἐμφύτου γίνονται θερμοῦ, ὡσπερ οὖν ἐρεῖ ὁ λόγος, ἀμήχανον καὶ ἀδύνατον μὴ ἰσχυρότατον εἶναι αὐτὸ ἐπὶ τῶν αὐξανομένων». Ἀναγνωστέον «ὡσπερ οὖν αἰρεῖ ὁ λόγος», ὡς ἐν Τόμ. Ε', σελ. 494 ἐν περικοπῇ ἐκ τοῦ Πλάτωνος ἀναγινώσκεται «αἰροῦντος λόγου».

Περὶ τοῦ αἰρεῖ ὁ λόγος γράφει ὁ ἀοίδιμος Κοραΐς ἐν ταῖς εἰς τὸ Ἐπικτήτου Ἐγχειρίδιον Σημειώσεις σελ. 132 «Ἄλλ' αἰρεῖ ὁ λόγος: νικᾷ, ἀλίσκει ὁ ὀρθὸς λόγος, ἀντιφερόμενος πρὸς τὰς ἀνθελκούσας ὀρέξεις» τοῦτο γὰρ ἐνθάδε δύναται τὸ Αἰρεῖ ὅθεν καὶ τὸ, Ὁ αἰρῶν λόγος, παρὰ τε τῷ Ἐπικτήτῳ, καὶ τῷ Μάρκῳ Ἀντωνίνῳ οὐχ ἄπαξ, τουτέστιν, ὁ νικῶν λόγος. Παρὰ πλησίον μεταφορᾷ λέγεται καὶ τὸ convaincre (συννικᾶν) τῶν Γάλλων, ἀρχὴν λαβὼν ἐκ τοῦ παρὰ Ῥωμαίους envincit ratio ἔστι γὰρ τὸ convaincre οὐχ ἁπλῶς πείθειν, ἀλλ' ἀναμφιλέκτῳ λόγῳ καταναγκάζειν εἰς τὸ πείθεσθαι». Κεῖται δὲ ἐν μὲν ταῖς Ἐπικτήτου Διατριβαῖς «μέχρις ἂν οὗ ὁ λόγος αἰρῆ συνεινῆκε με τῷ σωματικῷ ὅταν δὲ μὴ αἰρῆ, λάβετε αὐτὸ καὶ ὑγιαίνετε» (Α', κθ', 28) καὶ «εἰ δ' ὑπακούσκει λόγος αἰρεῖ» (Β', β', 20) καὶ «εἰ τοῦτο αἰρεῖ λόγος» (Γ', κδ', 44) καὶ «οὐδέποτε γὰρ αἰρεῖ ὁ λόγος ταπεινὸν εἶναι» (Γ', κδ', 58), παρὰ δὲ Μάρκῳ τῷ Ἀντωνίνῳ «καὶ ὅσα ὁ τοῦ φύσει πολιτικοῦ ζῆτος λόγος αἰρεῖ καὶ ὡς αἰρεῖ» (Δ', 24) καὶ «οὐδὲ γὰρ αἰ-

¹ Ἴδε Βαλκενάριον Παρρατηρ. εἰς Ἀμμών. σελ. 219.

² Ἴδε Καντήριον de Ration. Emend. σελ. 184 ἐκδ. Στουρζίου.

ρεῖ λόγος μὴ τοιοῦτον ὄντα» (Γ', 32) καὶ «ἐμπροσθεῖς ἀποστροφῆς ἀπὸ τοῦ αἰροῦντος λόγου» (Β', 5). Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου «ὅταν — πρὸς τι τῶν ἀτόπων παρὰ τὸν αἰροῦντα λόγον ἐκφέρηται» (σελ. 441) καὶ «ὀριζόμενος τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἔξεις ἀκολουθητικὰς τῷ αἰροῦντι λόγῳ» (σελ. 449) καὶ «ὅ πολλὰκις αἰρεῖ λόγος ἀντί τοῦ μὴ ἀγαθοῦ προέσθαι» (σελ. 1070. Πρβ. καὶ σελ. 651, 6').

Πολλάκις δ' ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος χρῆσις ἠγνοήθη ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων. Παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ ἀνεγνώσθη ὑπ' αὐτῶν σελ. 94 «οὐ δὴ οὖν ἀμφιβάλλειν ἐρεῖ ὁ λόγος». σελ. 868 «ὀπότεν ἐρεῖ λόγος, εἰς ὅσον ἐρεῖ». σελ. 874 «τὸ γαμῆν δέ, ἐὰν ὁ λόγος ἔρη, λέγω καὶ ὡς καθήκει». σελ. 879 «διὸ καὶ ἐσθίων καὶ πίνων καὶ γαμῶν, ἐὰν ὁ λόγος ἔρη, κτέ.». σελ. 890 «οἱ μὲν ἀκολουθοῦντες τῷ ἐροῦντι λόγῳ» ἀντί τοῦ αἰρεῖ καὶ αἰρῆ καὶ αἰροῦντι. Ἦττονα βλάβην ἔπαθεν ἡ γραφὴ ἐν σελ. 595, ἔνθα ἀντί τοῦ «ἐὰν δέη καὶ ὁ λόγος αἰρῆ» φέρεται αἶρη, ἀλλοιωθείσης μὲν τῆς προσφῶδισ, ἀλλ' ἀμεταβλήτου τῆς διφθόγγου φυλαχθείσης, ὡς καὶ παρ' Ἀριστείδῃ Τόμ. Α', σελ. 92 «ἐκείνῳ μέλειν καὶ γῆς καὶ θαλάττης ἀνάγκης λόγος αἶρει». Γράφεται δὲ καὶ παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ Τόμ. Α', σελ. 251 «ὅταν ἐζητηθέντα καὶ παρεμμένα ὑπὸ τοῦ αἰροῦντος αὐτὰ λόγου θεάσθηται» ἀντί τοῦ αἰροῦντος. Πρβ. σελ. 168 «μετὰ τοῦ αἰροῦντος λόγου» καὶ σελ. 240 «παρὰ τὸν αἰροῦντα λόγον». Ἔτι δὲ σελ. 6 «τοῦ μὲν γὰρ γεγονότος ἐπιμελεῖσθαι τὸν πατέρα καὶ ποιητὴν αἰρεῖ λόγος».

Παρ' Ὀριγένη ἐν τῷ Ε' τόμῳ τοῦ κατὰ Κέλσου συγγράμματος πρῶτον μὲν εὐρίσκει τις τὸ προσηκόντως γεγραμμένον «λόγου αἰροῦντος μὴ τευτᾶζειν περὶ τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ ἰδρύματα» (κεφ. 35), ἔπειτα δέ, οὐχὶ πολλὰ τινα μεταξὺ διελθόν, τὸ πεπλημμελημένον «ἐνθα δὲ τὰ ἐναντία τῷ γραπτῷ νόμῳ προστάσσει ὁ τῆς φύσεως, τουτέστι τοῦ θεοῦ, ὄρα, εἰ μὴ ὁ λόγος ἐρεῖ, μακρὰν μὲν χαίρειν εἰπεῖν τοῖς γεγραμμένοις, κτέ.» (κεφ. 37). Εἶνε δὲ καὶ τὸ μακρὰν κακῆ ἀνάγνωσις τοῦ μακρά, ὡς ἐν κεφ. 40 «μακρὰν χαίρειν φράσαντες» καὶ ἐν τόμῳ Γ', κεφ. 52 «διόπερ μακρὰν χαίρετωσαν οἱ ταῦτα λέγοντες» καὶ ἀλλαγῶ. Ἐπανέρχεται δὲ πάντως ἡ ῥῆσις εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς μορφήν, ἂν μεταποιήσωμεν αὐτὴν οὕτως: «ὄρα εἰ μὴ ὁ λόγος αἰρεῖ

μακρὰ μὲν χάρειν εἶπεῖν τοῖς γεγραμμένοις, κτέ.». Ὅμοια χρῆσις τοῦ εἰμὴ γίνεται ἐν τῷ Β' τόμῳ τοῦ κατὰ Κέλσου αἵρα δὲ εἰ μὴ ταῦτα ἀντικρυς ἀναστρέφει ἐπὶ τὸν Ἰούδαν» (κεφ. 76).

Ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Προπαρασκευῇ τοῦ Εὐσεβίου Γ', ιε', 1 «τίσιν ἐρεῖ λόγος πείθεσθαι» ἀποκατέστησε τὸ ὑγιῶς ἔχον ὁ Γαισφόρδος¹. Ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ Ε', ις', 14 ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι τὸ ἡμαρτημένον «πολὺς ἐρεῖ λόγος», ἄλλα δὲ τὸ ὀρθὸν αἰρεῖ. Εἶπε δ' ὁ Εὐσεβίος καὶ ἐν βιβλ. Ζ', κδ', 8 «εἰ λόγος αἰρεῖ», οὗ ὑπάρχει καὶ γραφὴ αἶροι, καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν κατ' αὐτὸν μαρτυρησάντων συγγράμματι Δ', 14 «οὐχ αἰρεῖ λόγος» καὶ Δ', 3 «κατὰ τὸν αἰροῦντα χριστιανισμοῦ λόγον»². Πρβ. καὶ Ἰουστίνου Ἀπολογ. Α', 3 «ὡς αἰρεῖ λόγος», κτλ.

Ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα Σχολίοις ἐξέδωκεν ὁ Βεακῆρος σελ. 91, 44 «ποδώκεας: τινὲς ὡς εὐσεβέας» καὶ οὕτως αἰρεῖ ὁ λόγος» καὶ σελ. 308, 45 «ὁ λόγος δὲ αἰρεῖ στίζειν τελεία ἐπὶ τὸ ταχεῖα» ἀντὶ τοῦ διὰ τοῦ Ε ψιλῶ γεγραμμένου.

Παρὰ Πολυβίῳ Γ', ε', 5 φέρεται κατὰ τοὺς κώδικας τό τε ἐσφαλμένον «οἷας ἤδη γεγονέναι παρειλήφαμεν καὶ πάλιν πολλάκις ἔσεσθαι ὁ λόγος ἐρεῖ» καὶ τὸ ὀρθὸν «ὁ λόγος αἰρεῖ».

Παρὰ Πλάτωνι ἐν Παρμενίδῃ σελ. 141 παρέχουσι τὰντίγραφα οὕκουν δὴ, ὡς γε ὁ λόγος ἐρεῖ». Καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ δ' ἀνεγινώσκετο κοινῶς σελ. 604 «ὅπῃ ὁ λόγος ἐρεῖ βέλτιστ' ἂν ἔχειν» ἀντὶ τοῦ αἰρεῖ, ὅπερ καὶ ἐν κώδιξιν οὐκ ὀλίγοις κεῖται καὶ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου ἐσώθη μνημονεύοντος τὰ τοῦ Πλάτωνος³. Πρβ. σελ. 440 «αἰροῦντος λόγου μὴ δεῖν» καὶ Κρίτ. σελ. 48 «ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ» καὶ Φίλιπ. σελ. 35 «οὐδαμῇ ὁ λόγος αἰρεῖ». Λέγει δὲ καὶ κατὰ παρατακτικὸν ὁ Πλάτων «ὁ γὰρ λόγος ἡμᾶς ἤρει» (Πολιτ. σελ. 607) καὶ κατὰ παρακειμένον «ὡς καὶ νῦν αὐτὸ ἤρηχ' ὁ λόγος ἔχειν» (Νόμ. σελ. 663).

¹ Πρβ. καὶ Βυττεμβάχιον Πλουτ. Ἠθικ. Τόμ. Ζ', σελ. 312.

² Οὕτως ἐγράψαμεν ἀντὶ τοῦ «κατὰ τὸν αἰροῦντα χριστιανισμῶ λόγον», ὅπερ ἐξελήφθη ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου (Εὐσεβ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 237 ἐκδ. 6') ἀντὶ τοῦ «κατὰ τὸν πρέποντα ἢ προσήκοντα χριστιανισμῶ λόγον». Ἄλλ' ἢ ἐκδοχὴ αὕτη παντελῶς ἀπόβλητος ἡμῖν φαίνεται.

³ σελ. 112. Ἄλλ' ἔλλειπει μὲν τὸ πρὸ τοῦ λόγου ἄρθρον, ἀντὶ δὲ τοῦ μάλιστ' ἂν εἶνε γεγραμμένον μάλιστ' α.

Τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκράτειοις «οὗτος ὁ λόγος ἐρεῖ» ἐπινηνῶρωσεν ὁ Καραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐπικτητοῦ Διατριβῶν γράφων (σελ. 329) «Ἐξηγησάμεθα ἐν ἄλλοις τὴν φράσιν, Ὁ λόγος αἰρεῖ, ἦν πολλάκις οἱ ἀντιγραφεῖς ἀγνοήσαντες, ἡμικύρωσαν, οἷον ἐν τῷδε Ἱπποκράτους τῷ χωρίῳ (Περὶ γον. § VII, σελ. 130), Οὗτος ὁ λόγος ἘΡΕΕΙ καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα ἔχειν καὶ θῆλυ γόνον καὶ ἄρρενα· ἔνθα γραπτέον, ΑΙΡΕΕΙ». Ὁ Ἑρμερίσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἱπποκράτους Τόμ. Β', σελ. 486 παρέλαβε παρὰ τοῦ Κοβήτου τὴν ἀληθῆ γραφὴν «οὗτος ὁ λόγος αἰρεῖ». Ἐγράψε δὲ καὶ ἐν σελ. 457 «οὗτος ὁ λόγος αἰρεῖ τὰ νοσήματα κρίνεσθαι κτέ.» ἀντὶ τοῦ ἐρεῖ ἢ ἔχει. Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρ' Ἡροδότῳ Α', 132 «καὶ χράται ὅ τι μιν ὁ λόγος αἰρεῖ». Β', 33 «καὶ δὴ καὶ ὁ λόγος οὕτω αἰρεῖ»¹. Γ', 44 «πρὸς δὲ τούτοις οὐδὲ λόγος αἰρεῖ». Δ', 127 «ἦν μὴ ἡμέας λόγος αἰρεῖ». Σ', 124 «οὕτω οὐδὲ λόγος αἰρεῖ ἀνδεχθῆναι κτέ.». Ζ', 41 «ὅπως μιν λόγος αἰρεῖ»². Ἐν βιβλίῳ Β', 43 κεῖται «ὡς ἔλπομαί τε καὶ ἐμὴ γνώμη αἰρεῖ», ἐν δὲ τῷ κατὰ Κτησιφῶντος λόγῳ τοῦ Αἰσχίνου § 59 «ὅ τι ἂν ὁ λογισμὸς αἰρεῖ». Πρβ. καὶ Ὁράτιον Σατ. Β', γ', 250: si ratio vincet puerile esse amare.

Ἀξίαν μνεῖας νομίζομεν καὶ τὴν τοῦ Αἰλιανοῦ χρῆσιν ἐν τῷ περὶ Ζῶνων Ζ', 39 «ἀντιλέγει κατὰ κράτος Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος καὶ ἐμὲ γ' αἰρεῖ τῆ ἀντιλογία» καὶ ΙΔ', 13 «καὶ ἐμὲ γε αἰροῦσι λέγοντες». Ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ἐγράφετο ἄλλοτε καὶ μεγαίρει, ἀνθ' οὗ ὁ μὲν Βυττεμβάχιος ἀνέγνω καὶ μὲ γ' αἰρεῖ³, ὁ δ' Ἰκνώψιος εἶκασε κάμῃ γ' αἰρεῖ⁴, ὁ δ' Ἐρχῆρος ἐξέδωκε καὶ ἐμὲ γε αἰρεῖ. Κατὰ συναλοιφὴν εἶπεν ὁ Φιλόστρατος σελ. 88 «κάμῃ δὲ πάνυ αἰρεῖ ὁ λόγος, ὃν εἶρηκεν». Τὸ παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ Β', 116 «καὶ αὐτῷ διαλεχθεῖς περὶ ἀνθρώπων εὐεργεσίας οὕτως εἶχε, ὥστε προσέχειν αὐτῷ» μετετύπωνεν εὖ ποιῶν ὁ Βαλκηνάριος⁵ εἰς τὸ εἶλεν. Πρβ. Σ', 75 «Θαυμαστὴ δὲ τις ἦν περὶ τὸν ἄνδρα πειθῶ, ὥστε πάνθ' ὀντινοῦν βραδίως αἰρεῖν

¹ Πρβ. Δοδραῖον Adversar. Τόμ. Α', σελ. 26.

² Ἴδε καὶ Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Α', σελ. 276 ἐκδ. 6'.

³ Πλουτ. Ἠθικ. Τόμ. Ζ', σελ. 311.

⁴ Αἰλιαν. Τόμ. Β', σελ. 273.

⁵ Εὐριπ. Ἱππολ. σελ. 270 καὶ Θεοκρίτ. Ἀδωνιαζ. σελ. 290.

τοῖς λόγοις» καὶ Συνέσιον Ἐπιστ. ΡΑΘ' «ἐμέ γέ τοι καὶ παρῶν μὲν ἦρεις τῇ γλυκεῖα Σειρήνι τῶν λόγων».

Τόμ. Α', σελ. 245 «Ἐβδομον ἐπὶ τούτοις ἅπασιν ἀσκήσαι τὴν μέθοδον, ὡς μὴ γιγνώσκων μόνον ἀλλὰ κεχρησθαι δύνασθαι». Καὶ παρὰ Πολυβίῳ φέρεται κατὰ τάντίγραφα «διὰ τὸ μάλιστα τούτῳ πιστεύειν κεχρησθαι πρὸς τὰς ἐπιφανεστάτας πράξεις» (ΙΗ', ιζ', 1) ἀντὶ τοῦ καὶ χρῆσθαι. Ἴσως δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ Συναγωγῇ Πάππου τοῦ Ἀλεξανδρέως Δ', 34 «Ἐστω κύκλος, οὗ κέντρον μὲν τὸ Β, ἢ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου ΒΑ. Κεκινήσθω ἢ ΒΑ εὐθεῖα οὕτως, ὥστε τὸ μὲν Β μένειν, τὸ δὲ Α ὁμαλῶς φέρεσθαι κατὰ τῆς τοῦ κύκλου περιφέρειας» τρεπτέον εἰς τὸ καὶ κινεῖσθω. Πρβ. Δ', 45 «Ἐκκείσθω τετράγωνον τὸ ΑΒΓΔ, καὶ περὶ κέντρον τὸ Α περιφέρεια γεγράφθω ἢ ΒΕΔ, καὶ κινεῖσθω ἢ μὲν ΑΒ οὕτως, ὥστε τὸ μὲν Α σημεῖον μένειν, τὸ δὲ Β φέρεσθαι κατὰ τὴν ΒΕΔ περιφέρειαν» καὶ Γ', 27 «Κατεσκευάσθω γὰρ ἡμικύκλιον τὸ ΑΒΓ, καὶ ἀπὸ τοῦ Δ κέντρου πρὸς ὀρθὰς ἀνήχθω ἢ ΔΒ, καὶ κινεῖσθω κατόνιον τι περὶ τὸ Α σημεῖον οὕτως, ὥστε κτέ.».

Τούναντίον δὲ τὴν συλλαβὴν ΚΕ εἰς τὸν σύνδεσμον ΚΑΙ μεταβάλλοντες οἱ γραφεῖς παρέχουσιν ἡμῖν παρὰ μὲν τῷ Σωρανῶ σελ. 228 «ἐπὶ πολὺ καὶ κακομένην» ἀντὶ τοῦ κεκακωμένην¹, παρὰ δὲ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ σελ. 399 «Λακοῶν καὶ Οἰνώνη καὶ Βρῆνος ἐν Ἰλίῳ» ἀντὶ τοῦ ΚΕβρῆνος² καὶ σελ. 586 «τοῖς δὲ πολλοῖς παραχωρεῖν ὁμολογεῖ καὶ κορησθαι ἀντὶ τοῦ ὁμολογεῖ κεκορησθαι³. Νομίζο-

¹ Πρβ. Στράβ. σελ. 826, ἔνθα ἀντὶ τοῦ «ποταμοῖς τε καὶ λίμναις κεχορηγήσθαι: παρὰ πάντων ὁμολογεῖται» φέρουσι τάντίγραφα κεΑΙχορηγεῖσθαι-κεχορηγεῖσθαι-χορηγεῖσθαι.

² Ἴδε Εὐνιον Ἀπολλοδ. Τόμ. Α', σελ. 335 καὶ Δινδάρφιον Κλήμ. Τόμ. Α', σελ. 429.

³ Παρὰ Πλουτάρχῳ Κάτ. Νεωτ. 50 ἀντὶ τοῦ «ἐν δὲ ταῖς ὑπατικαῖς ψήφοις μηδεμιᾶς κακουργίας γενομένης ἔγνω ΚΑΙ τῷ δήμῳ προσκεκρουκῶς» κελεύει ὁ Κόβητος (Μνημ. 1876, σελ. 77) νὰ γραφῇ «ἔγνω ΚΕ τῷ δήμῳ προσκεκρουκῶς».

μὲν δ' ὅτι καὶ παρ' Ορειθασίῳ Τόμ. Β', σελ. 164 «ἀλλὰ γὰρ καὶ τῆς βιαίου καὶ συντόνου ἐνεργείας καὶ χωρὶς τε καὶ διὰ τούτων, ὡς εἰκός, ὀλιγωφελέστερός ἐστι» ἢ ἀληθῆς γραφὴ εἶνε «τῆς βιαίου καὶ συντόνου ἐνεργείας κεχώριστ ΑΙ καὶ διὰ τούτῳ, ὡς εἰκός, κτέ.» Ἐν Τόμ. Γ', σελ. 664 φέρει ὁ κῶδιξ «τὰ δὲ τηκτὰ τῆκε ἐκάτερα καὶ διακόψας ἀνελόμενος χρῶ» ἀντὶ τοῦ «τῆκε ΚΑΙ κατέρα».

Ἐν τῷ ΟΖ Ψαλμῷ ἀναγιγνώσκεται «Καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑπνῶν κύριος, ὡς δυνατὸς κεκραιπαληκῶς ἐξ οἴνου», περὶ οὗ ὁ μὲν Ἡσύχιος γράφει «Κεκραιπαληκῶς: εὐφραϊνόμενος ἢ εὐφραμμένος», ὁ δὲ Φώτιος καὶ ὁ Σουίδας «Κεκραιπαληκῶς: εὐφραμμένος», ὁ δὲ Ζωναρᾶς «Κεκραιπαληκῶς: μεθύσας, εὐφρανθείς». Ἄλλ' ὁ περινούστατος Χοιροβοσκὸς εἰς δύο λέξεις τὴν μετοχὴν διασπᾶσας διδάσκει ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς σελ. 162 «Καὶ κραιπαληκῶς: δύο μέρη λόγου, καὶ σύνδεσμος, κραιπαληκῶς μετοχή».

Παρ' Ορειθασίῳ ἀντὶ τοῦ «μετὰ δὲ τὸ ἀναθερμικθῆναι τὸ σῶμα καὶ νοτερόν γενέσθαι» (Τόμ. Α', σελ. 522) φέρεται καὶ ἀνάγνωσις κενότερον, ἀντὶ δὲ τοῦ «ἐπὶ ὧν κέκαμπται ἢ χεῖρ» (Τόμ. Δ', σελ. 254) εἶνε ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένον καὶ κάμπτεται-καὶ κέκαμπται.

Τόμ. ΙΑ', σελ. 645 «ἐπειδὴν ἱκανῶς κατισχυσαν τὸ καθαρτικὸν φάρμακον εἰς τὰ στόματα τῶν εἰς τὴν γαστέρα καθηκόντων ἀγγείων δῆξιν τε ἅμα καὶ ἀνασώμωσιν ἐργάση τε πλείονα καὶ συνεχῶς ἐρεθίζον καὶ σπαράττον τὰ σώματα καταλύση τὴν ἐν τοῖς ἀγγείοις δύναμιν». Γραπτέον ἐργάσηΤΑΙ. Καὶ ἐνταῦθα μὲν κακῶς ἢ τελευταία τοῦ ῥήματος συλλαβὴ προενηχθεῖσα μετέπεσεν εἰς τὴν σύνδεσμον ΤΕ, ἀλλαχού δ' ἔμπαλιν διὰ διφθόγγου ὁ σύνδεσμος γραφεῖς προσεκολληθή ὡς κατάληξις τῷ προηγουμένῳ ῥήματι, οἷον Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 633 «κάμπτεται ἐντεῦθεν ἐπισρεφόμενος λοξός, ἀνανεύεται πρὸς τὸ καλούμενον ἀντικνήμιον» καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 174 «ὡσπερ γὰρ ἐγρηγορότος τοῦ ζώου τῷ πάσας ὑπάρχειν τὰς ἐνεργείας ἢ ψυχῇ, ὁρᾶται γὰρ καὶ ἀκούει καὶ διὰ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων ἐπιτελεῖ, κινεῖται δὲ καὶ τούτων δι' αἰσθήσεως ἀντιλαμβάνεται καὶ πᾶσαν ὑφίσταται πραγματείαν τείνασα ἑαυτὴν ἀκτι-

νοειδῶς καὶ παρασπείρασα τοῖς ὀργάνοις, δι' ὧν τὰ χρειώδη συντελεῖ, τὸν αὐτὸν τρόπον κτέ.». Ἀναγνωστέον «ἀνανεύει ΤΕ πρὸς τὸ καλούμενον ἀντικινήμιον» καὶ «ὡσπερ γὰρ ἐγγρηγορότος τοῦ ζῴου ἀπάσας παρέχει τὰς ἐνεργείας ἢ ψυχὴν, ὁρᾷ ΤΕ γὰρ καὶ ἀκούει καὶ (τὰ) διὰ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων ἐπιτελεῖ, κτέ.». Τὸ ἀσύντακτον καὶ ἀδιανόητον «τῷ πάσας ὑπάρχειν τὰς ἐνεργείας ἢ ψυχὴν» ἐτρέψαμεν εἰς τὸ «ἀπάσας παρέχει τὰς ἐνεργείας ἢ ψυχὴν». Ἴσως δ' ὀφείλομεν καὶ τὴν πληθυντικὴν γενικὴν τούτων ἐν τῇ ῥήσει «κινεῖται δὲ καὶ τούτων δι' αἰσθήσεως ἀντιλαμβάνεται» νὰ μετατυπώσωμεν εἰς τὸ ἐπίρρημα οὕτω, ὅπερ ἐπάναγκες καθ' ἡμᾶς εἶνε ν' ἀποκατασταθῇ καὶ ἐν τῷ τοῦ Ἐρωτιανοῦ «καθάπερ γὰρ, φησί, τοῖς ἐν πελάγει χειμαζομένοις οἱ Διόσκουροι φανέντες σωτηρίαν ἐπιφέρουσι θεοὶ ὄντες, τοῦτο καὶ αἱ κρίσιμοι ἡμέραι γενόμεναι πολλάκις σωτηρίαν ἤνεγκαν» ἀντὶ τῆς παντελῶς ἀναρμόστου ἀντωνυμίας. Ἄν δ' ὀρθῶς εἰκάζωμεν, οὐχὶ γενόμεναι ἀλλὰ λεγόμεναι ἔγραψεν ὁ Ἐρωτιανός, αἱ κρίσιμοι ἡμέραι λεγόμεναι. Ὁ νέος τοῦ Ἐρωτιανοῦ ἐκδότης παραλαβὼν τὸ ὑπὸ τοῦ Λιτραίου μετὰ τὸ πολλάκις προστεθὲν γὰρ καὶ μεταβαλὼν τὸ τοῦτο εἰς ταῦτό ἀνέγνω (σελ. 8) «ταῦτό καὶ αἱ κρίσιμοι ἡμέραι γενόμεναι· πολλάκις γὰρ σωτηρίαν ἤνεγκαν». Τὴν μετάπτωσιν τοῦ ἐπίρρηματος οὕτω εἰς τὴν ἀντωνυμίαν τοῦτο βλέπει τις καὶ παρ' Ὀρειθασίῳ Τόμ. Β', σελ. 232, ἐνθα οἱ κώδικες παρέχουσιν «ἦν δὲ ἰσχύη ὁ κάμνων, οὐδὲ τοῦτο πολὺ εἶναι χρῆ τὸ φάρμακον» ἀντὶ τοῦ οὐδὲ οὕτω.

Ἐκ τῆς μετὰ πολλῆς ἀκριβείας γινομένης νῦν ἐκδόσεως τοῦ περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος Δογματῶν συγγραμμάτος τοῦ Γαληνοῦ (Τόμ. Α', σελ. 48 καὶ σελ. 811) μνησθέντων ὅτι τὸ ἐν Τόμ. Ε', σελ. 791 κείμενον «ὕμνει ΤΕ καὶ θαυμάζει τὴν δύναμιν αὐτῆς» εἶνε γραφὴ τοῦ Χαρτερίου ἀντὶ τοῦ «ὕμνει ΤΑΙ καὶ θαυμάζει.».

Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Εὐπόλιδος παρ' Ἐρωτιανῶ σελ. 121 ἐπὶ πηλώσαν ὁ Μεινέκιος τὸν πλημμελῶς ἔχοντα στίχον :

κεκράξεται φρασεῖται πρὸς τὸν αἰπόλον

μεταγράψας φράσει ΤΕ. Ἐν δὲ τῷ Οἰκονομικῷ τοῦ Ξενοφῶντος ΙΕ', 1 «ἐπὶ δὲ τούτοις πᾶσιν ἤδη τέ σοι τὰ ἐκ τῆς γῆς ὠραῖα ἀποδεικνύων» ἀποκατέστησαν τὴν λέξιν τοῦ συγγραφῆως ἤδη ΤΑΙ ὅ τε Ἐρμαννὸς καὶ ὁ Δινδόρφοις¹.

Τὸ περὶ τῆς Κορίνθου παρὰ τοῖς παλαιοῖς παροιμιάζομενον :

Κόρινθος ὄφρου ᾗ ΤΕ καὶ κοιλίνεται

μετεβλήθη ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Στράβωνος σελ. 383 εἰς τὸ ὄφρουε ΤΑΙ, ὅπερ οὐδὲ μὴ ὑποπτύσας ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 298 «καὶ τὸ κοινῶς μὲν λεγόμενον ὄφρουσθαι (Γραπτέον ἴσως ὄφρουσθαι), ἄλλως δὲ ὄφρουεσθαι, ὡς ἐδήλωσε τὸ Κόρινθος ὄφρουεται καὶ κοιλίνεται» (Πρόβ. καὶ σελ. 290, 44). Ἡ ὀρθὴ γραφὴ ἐσώθη ἐν ταῖς ἐκ τῶν Γεωγραφικῶν τοῦ Στράβωνος Χρηστομαθείαις Η', 32.

Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Τόμ. Β', σελ. 699 ἀντὶ τοῦ βαρβάρου «ἀλλ' ἐνάσπη ΤΑΙ καὶ τρηχυνθῇ τὸ ξυθρον» ἐκέλευσεν ὁ Ἐρίγγας ν' ἀναγνωσθῇ ἐνάσπη ΤΕ², ὅπερ καὶ ἐν κώδιξι εὐρέθη. Παρ' Ὀρειθασίῳ Τόμ. Β', σελ. 328 πάντα ἀντίγραφα ἔχουσι τὸ πλημμελὲς οὕτω γὰρ ἔλξει ΤΑΙ πρὸς ἐκυτόν τὰ περιττὰ καὶ—πάλιν αὐτὸς ἐκκρινεῖ διὰ τῆς γαστροῦς» ἀντὶ τοῦ ἔλξει ΤΕ. Ἄλλ' ἐν Τόμ. Α', σελ. 440 εἰς τῶν κωδίκων ἔσωσε τὸ ὑγιὲς «καθέλη ΤΕ καὶ μικρήν», ὅπερ ἐν ἄλλοις εἶνε μεταβεβλημένον εἰς τὸ καθέλη ΤΑΙ. Ἐν Τόμ. Δ', σελ. 425 φέρεται κατὰ ἀντίγραφα «ἦς αἱ ἀρχαὶ ἐξωθέν ΤΕ» ἀντὶ τοῦ ἐξωθῶν ΤΑΙ, ἐν δὲ Τόμ. Α', σελ. 5 «οὐ μὴν ὑποχωρεῖ ΤΑΙ κάτω ῥαδίως» ἀντὶ τοῦ παρὰ Γαληνῶ Γ', σελ. 521 «οὐ μὴν ὑποχωρεῖ ΓΕ ῥαδίως». ΤΑΙ=ΤΕ=ΓΕ.

Καὶ παρὰ Θουκυδίδη Α', 137 εὐρίσκεται γεγραμμένον ἐν τισὶ τῶν κωδίκων «ὁ δὲ νύκκληρος ποιεῖ ΤΑΙ τκῦτα καὶ ἀποσαλεύσας—ὑστερον ἀφικνεῖται ἐς Ἐφεσον» ἀντὶ τοῦ ποιεῖ ΤΕ³. Πιθανώτατον δ' ἡμῖν φαίνεται ὅτι καὶ τὸ παρὰ Σέξτω τῷ Ἐμπειρικῷ σελ. 231, 20 «ἐκκλίει ΤΑΙ καὶ φεύγει τὴν τάφρον» εἶνε γραφικὸν σφάλμα ἀντὶ τοῦ «ἐκκλίει ΤΕ καὶ φεύγει τὴν τάφρον».

¹ Ἴδε Ἐρμαννὸν Δ ρά κ. Σ τ ρ α τ ο ν. σελ. XXVII καὶ Κόβητον Nov. Lect. σελ. 591.

² Πα ρ α τ η ρ. Κ ρ ι τ. σελ. 110.

³ Ἴδε Vollgraff Stud. Palaeogr. σελ. 29.

Θυμκσίως ὁ ἔνδοξος φιλόλογος Μαδβίγιος¹ ἐθεράπευσε τὸ παρεφθαρμένον χωρίον Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου «καὶ ἄλλας (πύλας Γέλων) προσκατεσκεύασε, δι' ὧν ἦν εὐχρηστός τε πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρείας» (ΙΑ', 21) μετατυπώσας τὸ εὐχρηστός ΤΕ εἰς τὸ ῥῆμα εὐχρηστῆσ-ΘΑΙ. Εἶπε δ' ὁ Διόδωρος καὶ ἐν Ε', 12 «εὐχρηστούμενοι κατὰ πολλὰ διὰ τοὺς ἐμπόρους».

Ἐν τῷ Πλούτῳ τοῦ Ἀριστοφάνους στίχ. 196 ἔχουσι τὴν ἀντίγραφον :

ἀλλ' ἦν τάλαντά τις λάβη τριακαίδεκα,
πολὺ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ λαθεῖν ἑκκαίδεκα²
κἂν ταῦτ' ἀνύσῃ, τετταράκοντα βούλεται.

Ὁ Κουστῆρος ἀναπληρῶν τὸ κεχρησθέντος τοῦ ῥυθμοῦ παρενέβαλε τὸ μόριον ΓΕ μετὰ τὸ ἀνύσῃ,

κἂν ταῦτ' ἀνύσῃ γε, τετταράκοντα βούλεται.

Ἄλλ' ὁ ποιητὴς εἶπεν ἀναμφιβόλως κατὰ μέσσην διάθεσιν ἀνύσῃΤΑΙ, οὗ ἡ τελευταία συλλαβὴ ὁμοφωνοῦσα τῇ ἀρχῇ τοῦ ἐπιφερομένου ὀνόματος ΤΕτταράκοντα εὐκόλως ὑπ' αὐτῆς κατεπόθη. Τὴν ὀρθὴν γραφὴν εὔρεν ὁ Δαδῆσιος ἐν τοῖς Συμμίκτοις Κριτικοῖς σελ. 208².

Ἐπειδὴ συχνάκις ἀντὶ τοῦ ΤΕ ἀναγιγνώσκεται ἐν τοῖς κώδιξι ΤΑΙ, εὐκολώτατα δὲ τοῦτο δύναται νὰ μεταπέσῃ εἰς τὸ ΠΑΙ (Τ=Π), δὲν φαίνεται ἄστοχος ἡ εἰκασία τοῦ Ῥεῖσκίου, καθ' ἣν τὸ παρ' Εὐριπίδῃ Ἴριγ. Τ. 238 :

Ἄγαμέμνωνος ΠΑΙ καὶ Κλυταιμνήστρας τέκνον.
εἶνε πλημμυελῆς γραφὴ τοῦ :

Ἄγαμέμνονός ΤΕ καὶ Κλυταιμνήστρας τέκνον.

Πρβ. Ἀνδρομ. 884 :

Ἄγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμνήστρας τόκος.
καὶ Ὁρέστ. 71 :

ᾧ παῖ Κλυταιμνήστρας τε κάγαμέμνονος³.

Τόμ. ΙΔ', σελ. 22 «Γίνεται δὲ κατὰ τὸν Ἰσθμὸν μέλι ἀγα-

¹ Adversar. Crit. Τόμ. Α', σελ. 487.

² Ἴδε καὶ Βεκκῆρον Ἀριστοφ. Τόμ. Ε', σελ. 59 καὶ Κόβητον Μνημοσ. 1874, σελ. 150.

³ Ἴδε Σπρέγγελον Var. Lect. σελ. 593 ἐκδ. 6'.

θόν, καὶ καλεῖται γε τοῦτο Ἰσθμιακὸν ἰδίως ἀπὸ τοῦ χωρίου, καθάπερ καὶ Τούβρεον καὶ αὐτὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχον». Τί εἶνε τὸ Τούβρεον παντάπασιν ἀγνοοῦμεν, εἰκάζομεν δ' ὅτι ἔγραψεν ὁ Γαληνὸς «καὶ καλεῖται γε τοῦτο Ἰσθμιακὸν ἰδίως, ἀπὸ τοῦ χωρίου, καθάπερ καὶ τὸ Ὑβλαῖον, καὶ αὐτὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχον». Τοῦ Ὑβλαίου μέλιτος ποιεῖται μείαν ὁ Στράβων λέγων σελ. 267 «αἱ μὲν οὖν πόλεις οὐκέτ' εἰσὶ, τὸ δὲ τῆς Ὑβλῆς ὄνομα συμμένει διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ Ὑβλαίου μέλιτος». Πρβ. καὶ Ὁρειβάς. Τόμ. Α', σελ. 173 «Ἀγαθὸν δὲ (μέλι) — τότε Χῖον καὶ τὸ Σύριον καὶ τὸ Κύθιον καὶ τὸ Σίφνιον καὶ πολλαχόθεν ἄλλοθεν τῶν Κυκλάδων νήσων καὶ Σικελὸν τὸ Ὑβλαῖον» καὶ Γεωπον. ΙΕ', 7 «Ἄριστον μέλι τὸ Ἀττικὸν καὶ τοῦ Ἀττικοῦ τὸ Ὑμήττιον, καλὸν δὲ καὶ τὸ γινόμενον ἐν ταῖς νήσοις, τοῦ δὲ Σικελικοῦ τὸ Ὑβλαῖον».

Παρὰ Διοσκορίδῃ ἐφέρετο ἄλλοτ' ἐν τῷ περὶ Ὑλῆς Ἰατρικῆς (Β', 101) «Μέλι πρωτεύει τὸ Ἀττικὸν καὶ τούτου τὸ Ὑμήττιον καλούμενον, εἶτα τὸ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Σικελίας σιμβλιον καλούμενον». Ἄλλ' ὀρθῶς τὰ νῦν ἀναγιγνώσκεται Ὑβλαῖον¹.

Τόμ. ΙΘ', σελ. 92 «Δαιτίδες: μεγάλαι λαμπάδες καιόμεναι τε καλοῦνται· καταχρωμένοις δὲ ποτε σημαίνει καὶ τὴν τοῦ σκοροδίου κεφαλὴν διὰ τὸ ἐκ πολλῶν ἀγλίθων συσκευμένην παραπλησίως συνδεδέσθαι ταῖς λαμπάσι». Παρ' Ἐρωτιανῷ κεῖται «Δετίδα: τὴν λαμπάδα παρὰ τὸ δεσμεύεσθαι» (σελ. 65, 12). Ἀναγνωστέον δ' ἴσως καὶ παρὰ Γαληνῷ «Δετίδες: αἱ μεγάλαι λαμπάδες καιόμεναι δεταὶ καλοῦνται». Τοῦ καιόμεναι δεταὶ ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἐν Ἰλιάδος Α, 554 καὶ Ρ, 663.:

καιόμεναι τε δεταί, τὰς τε τρεῖ ἐσόμενός περ.

Σχολ. Ἰλ. Ρ, 663 «Δεταὶ δὲ ὀξυτόνως αἱ συνδεδεμένοι ἐκ ξύλων λαμπάδες». Εὐστάθ. σελ. 862 «Δεταὶ δὲ δεσμοὶ δάδων, τουτέστι λαμπάδων, ἃς ὁ λέων πτοεῖται» καὶ «Οὐχ ἀπλῶς

¹ Ἴδε Σπρέγγελον Διοσκορ. Τόμ. Β', σελ. 451.

δὲ αἱ λαμπάδες δεταί ἀλλὰ ὁμοῦ αἱ καιόμεναι δεταί. Ἄλλως γὰρ κατὰ τοὺς παλαιούς δεταί αἱ συνδεδεμένοι φρυγανίδες, αἱ βραδίως ἐξαπτόμεναι καὶ ἐπιρριπτόμεναι φοβοῦσι τὸν λέοντα» καὶ σελ. 1122 «Καιόμεναι τε δεταί, ὅ ἐστι λαμπάδες ἐκ δάδων ἢ ἀπλῶς ξύλων» (Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 258, 30 καὶ Ζωναρ. σελ. 481). Εἰς σαφητισμὸν τοῦ προκειμένου συμβάλλεται καὶ τὸ παρὰ Πολυβίῳ «ἀνακαλεσάμενος δὲ τὸν ἐπὶ τῶν λειτουργιῶν τεταγμένον Ἀσδρούβαν παρήγγειλε λαμπάδας δεσμεύειν ἐκ τῆς ξηρᾶς καὶ παντοδαπῆς ὕλης κατὰ τάχος ὡς πλείστας» (Γ', 14', 4).

Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου εὐρίσκεται γεγραμμένον οὐ μόνον δεταί: λαμπάδες

ἀλλὰ καὶ

δαιταί: λαμπάδες.

Ἔτι δὲ

ἐλένη: λαμπάς δαιτή

ἀντὶ τοῦ

ἐλένη: λαμπάς, δετή.

Πρβ. Ἀθήναιον ΙΕ', 61 «Ὀμηρος δὲ τὰς λαμπάδας δετὰς ὀνομάζει. καιόμεναί τε δεταί, τὰς τε τρεῖς ἐσόμενός περ.

Ἐλάνη δὲ ἢ λαμπάς καλεῖται, ὡς Ἀμερίκις φησί. Νικάνδρος δ' ὁ Κολοφώνιος ἐλάνην τὴν τῶν καλάμων δέσμη» καὶ ΙΕ', 57 «ὁ δὲ τις ἐλάνης, τὰς λαμπάδας οὕτω φάσκων καλεῖσθαι παρὰ τὴν ἑλλην»¹.

Τὸ ὄνομα δεταί ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ἀριστοφάνει λέγοντι ἐν τοῖς Σφηξίν:

ἀλλ' ὡς τάχιστα στήθι τάσδε τὰς δετὰς λαβοῦσ', ἴν' αὐτὸν τωθάσω νεανικῶς (στίχ. 1361).

Σχολ. «Δετὰς: τὰς λαμπάδας, ὡς ἀπὸ τοῦ δέω δετή ῥηματικῶς. Καὶ Ὀμηρος καιόμεναί τε δεταί». Ἐν τῷ ἀρίστῳ τῶν Ἀριστοφάνους κωδικῶν φέρεται δαιτὰς ἀντὶ τοῦ δετὰς.

Τόμ. ΙΘ', σελ. 92 «Διακνέει: ὅπερ καὶ ἀποκναίει· τὸ δὲ

¹ Ἴδε Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 62. Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ὄθ. Σνειδῆρου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Νικανδρείων σελ. 120.

αὐτὸ καὶ διακναίει λέγεται». Ἄν τις ὀκνῇ νὰ πιστεύσῃ ὅτι παρέθετο ὁ Γαληνὸς τὸ πλημμελῶς ἔχον διακνέει ἀντὶ τοῦ διακναίει, δύναται νὰ μεταγράψῃ παρ' αὐτῷ «ΔιακνΑΙει: ὅπερ καὶ ἀποκναίει [τὸ δὲ αὐτὸ καὶ διακνΕει] λέγεται» ὡς ξένης χειρὸς προσθήκην σημειούμενος τὸ μεταξὺ τοῦ ἀποκναίει καὶ τοῦ λέγεται.

Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις ἀναγινώσκειται Τόμ. Β', σελ. 153 «καὶ ἡ ἀσιτή μᾶλλον διακναίει». Ἀπαντᾷ δ' ἐν αὐτοῖς καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος διακναισθῆναι, οἷον Τόμ. Β', σελ. 592 «ἦν αὐτῆσί τι διακναισθὲν ἐνσαπῆ». σελ. 699 «ἦν τι ἐν αὐτῇ διακναισθὲν μὴ ἦ». σελ. 710 «ἦν ἐν αὐτῆσί τι διακναισθῆ ἢ ἐνσαπῆ». σελ. 712 «ἐπῆν διακναισθῆ τι τοῦ ἐμβρύου». Τῆς μετοχῆς ποιεῖται μνεῖαν καὶ ὁ Ἐρωτιανὸς γράφων σελ. 64, 13 «Διακναισθὲν: διαφθαρὲν»¹.

Παρ' Ἡσυχίῳ φέρεται «Διακναιόμενον: διακνοούμενον, φθειρόμενον» καὶ «Διακνᾶσθαι: διαφθαρεῖν», ὅπερ μετατυπούται εἰς τὸ «Διακναισθὲν: διαφθαρὲν» ἢ «Διακναισθῆ: διαφθαρῆ». Ἐξεδόθη δ' ὑπὸ τοῦ Σμιδίτιου καὶ «Διακναισθῆ: ἀπώλετο» ἀντὶ τοῦ διεκλήσθη.

Οὐκ ὀλίγα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥήματος παραδείγματα πορίζουσιν ἡμῖν οἱ Ἀττικοὶ ποιηταί, οἷον Αἰσχύλ. Προμ. 94: οἰκίς αἰκίαισιν διακναιόμενος. 541: μυρίοις μόχθοις διακναιόμενον. Ἀγαμ. 65: διακναιόμενης τ' ἐν προτελείοις κάμκκος. Εὐριπ. Κύκλ. 486: λαμπρὰν ὄψιν διακναίσει. Ἡλ. 1307: μίξ δ' ἀμφοτέρους ἄτη πατέρων διέκναισεν. Ἰφιγ. Αὐλ. 27: τοτὲ δ' ἀνθρώπων γινῶμαι πολλὰ καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν. Ἡρακλ. 296: παρὰ μικρὸν ψυχὴν ἤλθεν διακναῖσαι. Ἀριστοφ. Βκτρ. 1228: ἴνα μὴ διακναισθῆ τοὺς προλόγους ἡμῶν. Ἐκκλ. 957: πόθος, ὅς με διακναίσας ἔχει. Εἰρ. 251: οἷον πόλις τάλαινα διακναισθήσεται. Νεφ. 120: τὸ χροῶμα διακναισμέτος. Φερεκράτ. Ἀποσπ. 43, 20: καὶ διακναικ' αἰσχιστα. Στράττ. Ἀποσπ. 1: Εὐριπίδου δὲ δρᾶμα δεξιώτατον διέκναισ' Ὀρέστην.

Εὐρίσκειται δὲ καὶ παρὰ Γαληνῷ Τόμ. Α', σελ. 29 «οἱ δὲ καὶ ταῦτα πύσχοσι καὶ ῥοδοδάφνησι ἐνίοτε τὰ νῦτα διακναιόνται» καὶ παρὰ

¹ Ἴδε Ἐρίγγαν Παρατηρ. Κριτ. σελ. 109 κέξ.

Φίλων τῷ Ἰουδαίῳ Τόμ. Γ', σελ. 71 «καὶ τὰς ἐναύλοις μνήμασι τῶν κακοπραγῶν διακραυόμενος καὶ διεσθιόμενος τὴν ψυχὴν ὁ δεῖλαιος νυκτὸς εἰσῆει βαθείας».

Λέγεται καὶ κατακραύω, ὡς παρὰ Θεμιστίῳ σελ. 362, Β' «καὶ εὐφράνθη ἐξυτὸν κατακραύων», καὶ ἐκκραύω, ὡς παρὰ Διοσκορίδῃ Τόμ. Β', σελ. 63 «ὅτι πάσαν αὐτοῦ τὴν δριμύτητα ἐκκραύει» καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ ΙΕ', 88 «ἐκκραυαῖντι πλατειάσδοισαι ἅπαντα».

Ἄλλὰ πολλῶ συχνότερον ἅπαντ' παρὰ τε τοῖς παλαιοῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις τὸ ἀποκραύειν, τελῶς ἀποκραύειν, ἀποκραύειν ἀηδία, ἀποκραύειν ἀηδία καὶ ἀναισθησία, κτλ. Ὁ σοφιστὴς Τίμαχος γράφει σελ. 42 «Ἀποκραύειν: κατ' ὀλίγον ἀποξύνειν καὶ ὥσπερ διαφθεῖρειν», ὁ δ' ἄττικιστὴς Μοῖρις σελ. 73 «Ἀποκραύεις Ἀττικῶς, ἀναιρεῖς Ἑλληνικῶς», ὁ δὲ Φρόνιχος ἐν Ἄνεκδότοις Βεακῆρου σελ. 28 «Ἀπολέσθαι γελῶντα: Ὁμηρος γέλω ἔκθανον, οἱ κωμικοὶ ἀποκραυαῖσθαι τῷ γέλωτι». Ἀκριβῶς περὶ τοῦ προκειμένου ῥήματος διέλαθεν ὁ Ρουγκῆνιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Τιμαίου σελ. 42¹.

Τὸ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου φερόμενον «Ἀποκραύεις: ἡ μετὰ βραχὺ ἀνκισθῆναι λύπη» θὰ εἶχεν ἴσως κάλλιον, ἂν ἀντὶ τοῦ μετὰ βραχὺ ἀνεγινώσκετο κατὰ βραχὺ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ὡς μεταπίπτει ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τὸ καθεῖς εἰς τὸ καΤΑθεῖς καὶ τὸ μεθεῖς εἰς τὸ μεΤΑθεῖς, οὕτω καὶ τὸ κατεράσας εἰς τὸ κατΑΚεράσας καὶ τὸ μετεράσας εἰς τὸ μετΑΚεράσας.

Ὁ Πλούταρχος ἐν τοῖς Ἠθικοῖς ἔγραψε σελ. 149 «ἐπεὶ καὶ μειράκιον ἔτι, μύρου σπουδαίου Θρασυβούλῳ κομισθέντος, εἰς

¹ Ἴδε καὶ Πειρσῶνα Μοῖρ. σελ. 73. Βυττεμβάχιον Πλουτ. Τόμ. Ζ', σελ. 410. Μεινέκιον Με ν. καὶ Φιλήμ. σελ. 120. Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Α', σελ. 248, κλπ. Ἐτι δὲ Κόβητον Μνημ. 1874, σελ. 41.

ψυκτῆρα κατεράσας μέγαν καὶ προσεγγέας ἄκρατον ἐξέπιεν» καὶ σελ. 801 «οἱ δ' Ἐφοροὶ κληρώσαντες ἓνα τῶν γερόντων ἐκέλευσαν εἰπεῖν τὸν αὐτὸν λόγον ἐκεῖνον, ὥσπερ εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον ἐκ βυπαροῦ μετεράσαντες, ὅπως εὐπρόδοκτος γένηται τοῖς πολλοῖς». Ἄλλ' οἱ κώδικες ἐν μὲν τῷ πρώτῳ χωρίῳ προσφέρουσι τρεῖς γραφάς, κατεράσας, κεράσας καὶ κατΑΚεράσας¹, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μόνην τὴν ἡμαρτημένην μετΑΚεράσαντες, ἣν ἐπηνώρθωσεν ὁ Λοβέκκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρονίχου σελ. 65.

Καὶ παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΑ', σελ. 124 κεῖται κατὰ πλημμελῆ ἀνάγνωσιν «εἰ δέ τι τῶν πέριξ τῆς τομῆς φλεγμαῖνοι, τῷ διὰ τῆς χαλκίτεως, ἐλαίῳ τήξας, ὅταν ἀτρέμα ψυχθῆ, κατΑΚεράσας εἰς θυεῖαν, μαλάττων τε ταῖς χερσὶ καὶ οἶνον παραχέων» ἀντὶ τοῦ κατεράσας. Παρ' Ὀρειθασίῳ Τόμ. Γ', σελ. 557 φέρεται ἐν τῷ κώδικι «εἰ δέ τι τῶν πέριξ τῆς τομῆς φλεγμαῖνοιτο (Γρ. φλεγμαῖνοι), τῷ διὰ τῆς χαλκίτεως, ἐλαίῳ τήξας, ὅταν ἀτρέμα ψυχθῆ, κατΑράσας εἰς θυεῖαν, μαλάττων ταῖς χερσὶν οἶνον παραχέων». Ἐν Τόμ. Β', σελ. 740 μετεβλήθη τὸ κατεράσας ὑπὸ τῶν γραφέων εἰς κατΑράσας καὶ καΘΑΙράσας.

Ποιεῖται δὲ πολλάκις ὁ Γαληνὸς χρῆσιν τῆς μετοχῆς κατεράσας, οἶον Τόμ. ΙΒ', σελ. 683 «εἶτα κατεράσας εἰς θυεῖαν καὶ τρίψας ἐπιμελῶς ἀνελοῦ εἰς ἄγγος κεραμεοῦν». σελ. 734 «ἔπειτα εἰς θυεῖαν κατεράσας καὶ τρίψας ἐπίβαλε ὀποβαλσάμου κοχλιάρια δύο». σελ. 931 «εἶτα κατεράσας εἰς θυεῖαν λέαινε καὶ χρῶ». Τόμ. ΙΓ', σελ. 347 «καὶ εἰς θυεῖαν κατεράσας καὶ ἀνακόφας ἀνελόμενος χρῶ». σελ. 509 «καὶ τὸν λιθανωτὸν λειώσας καὶ κατεράσας εἰς θυεῖαν κτέ.». σελ. 512 καὶ 748 «κατεράσας δὲ εἰς θυεῖαν ὄξος ἐπίρραινε». σελ. 514 «καὶ οὕτως εἰς κακκάβην κατεράσας ἐκ τῆς θυεῖας ἐπέβαλλε τὴν πιτυῖνην ῥήτινην». σελ. 885 «καὶ εἰς θυεῖαν κατεράσας, τρίβε». σελ. 886 «καὶ πάλιν ἕως ἐστὶ θερμῆ κατεράσας καὶ

¹ Ἴδε Βυττεμβάχιον Πλουτ. Τόμ. Ζ', σελ. 928.

τρίψας ἀνελοῦ». σελ. 915 «καὶ οὕτω κατεράσας εἰς θυεῖαν μάλασσε καὶ χρῶ». σελ. 935 «κατεράσας εἰς θυεῖαν καὶ ἀνακόψας χρῶ». Πρβ. καὶ σελ. 539 «καὶ εἰς οἶνον κατεράσαντες ἐῶμεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας». Ἐσφαλμένως ἐν σελ. 545 εἶνε γεγραμμένον «καὶ κατέρας εἰς ἄγγος ἐρυθροῦ χαλκοῦ καὶ θεῖς εἰς ἥλιον ἐπὶ ἡμέρας ἢ κίνει δις τῆς ἡμέρας» ἀντὶ τοῦ κατεράσας. Εὐρίσκεται δ' ἐνίοτε παρὰ τῷ Γαληνῷ καὶ ἡ προστακτικὴ κατέρασον, οἶον Τόμ. II', σελ. 440 «κατέρασον εἰς θυεῖαν, ὕδατος ὀλίγου προῦποκειμένου, καὶ μαλάξας χρῶ». σελ. 512 «κατέρασον εἰς θυεῖαν προκεχρισμένην ἐλαίῳ». σελ. 516 «κατέρασον εἰς θυεῖαν καὶ μαλάξας ἀνελοῦ». σελ. 740 «κατέρασον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ». σελ. 751 «κατέρασον ἐπάνω τῶν τετριμμένων». Τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος προστακτικὴν βλέπει τις καὶ ἐν τοῖς τοῦ Δαμοκράτους παρὰ Γαληνῷ Τόμ. II', σελ. 919. Οὐ μόνον δὲ τοῦ ἀορίστου κατέρασον παρέχει ἡμῖν παραδείγματα ὁ Γαληνὸς ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐνεστώτος κατέρα λέγων Τόμ. IB', σελ. 736 «καὶ ἀνακόψας κατέρα εἰς χαλκοῦν ἄγγειον». σελ. 837 «καὶ κατέρα κατὰ τῶν ξηρῶν καὶ ἀνελόμενος χρῶ». Τόμ. II', σελ. 52 «καὶ κατέρα κατὰ τῶν ξηρῶν καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς χρῶ». σελ. 53 «καὶ κατέρα κατὰ τῶν ξηρῶν καὶ ἀνελόμενος δίδου». σελ. 98 «καὶ μίξας ἐπιμελῶς κατέρα εἰς ἄγγειον ὑελοῦν». σελ. 537 «καὶ κινήσας εἰς θυεῖαν κατέρα». σελ. 716 «κατέρα εἰς θυεῖαν καὶ μαλάξας ἀναιροῦ» σελ. 856 «τὰ δὲ τηκτὰ τῆκε καὶ κατέρα καὶ ἀνακόψας ἀνελόμενος χρῶ».

Οὐδὲν δὲ κωλύει νὰ καταλεχθῶσιν ἐνταῦθα καὶ τὰ χωρία, ἐν οἷς τὸ ἐξεράν-ἐξέρα-ἐξερά καὶ τὸ ἐξεράσας-ἐξεράσαντες εἶνε ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ τεθειμένα. Τόμ. II', σελ. 168 «χλιαρῷ ποτίσας ἀνάγκαζε ἐξεράν». σελ. 541 «καὶ εἰς οἶνον Ἰταλικὸν ἐξέρα». σελ. 1011 «ἐξέρα εἰς ἕτερον ἄγγειον καὶ πάλιν ἔψε». Τόμ. IO', σελ. 319 «καθ' ἣν καὶ τὸ ἐξ ὑποστροφῆς ἐν αὐτῷ γινόμενον θύραζε ἐξερά»¹. Τόμ. II', σελ. 182 «ἐξεράσας εἰς θυεῖαν καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς ἀνελόμενος

¹ Πρβ. καὶ Πλούταρχον Ἠθ. κ. σελ. 904, 6'.

χρῶ». σελ. 360 «καὶ εἰς θυεῖαν ἐξεράσας ἀνελόμενος χρῶ». σελ. 736 καὶ 737 «εἰς θυεῖαν ἐξεράσας καὶ ἀνακόψας καὶ μαλάξας ἀνελόμενος χρῶ». σελ. 741 «καὶ εἰς θυεῖαν ἐξεράσας ἀνελόμενος χρῶ». σελ. 803 «καὶ εἰς θυεῖαν ἐξεράσας καὶ μαλακὰ μαλάξας χρῶ». σελ. 804 «ἔπειτα εἰς θυεῖαν ἐξεράσας καὶ μαλάξας ἀνελόμενος χρῶ». σελ. 933 καὶ 936 καὶ 937 «εἰς θυεῖαν ἐξεράσας καὶ ἀνακόψας ἀνελόμενος χρῶ». σελ. 1024 «καὶ εἰς θυεῖαν ἐξεράσας καὶ ἀνακόψας ἐπίβαλλε κτέ.». σελ. 1044 «ἐξεράσας εἰς ὀστράκινον μετρητὴν τίθει ἐν ἡλίῳ». σελ. 648 «εἰς οἶνον ἐξεράσαντες ἐῶμεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας». Τόμ. IB', σελ. 732 «καὶ εἰς θυεῖαν ἐξεράσαντες τρίβομεν». Τόμ. IO', σελ. 419 «ἀλλ' ἐξεράσαντες πάλιν ὀρέγονται».

Εἶδομεν ὅτι κακῶς ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλούταρχου ἀναγνωσθὲν τὸ μετεράσαντες ἐγένετο μετὰ Κεράσαντες. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶνε παρεφθαρμένον καὶ τὸ παρὰ Διοσκορίδῃ Τόμ. Α', σελ. 64 «μετὰ Κεράσας δὲ ἐκ τοῦ κυρτιδίου ἐξιπωθὲν ἄρωμα¹ εἰς τὸν λουτήρα πάλιν ἐπίχει τοῦ ἡρωματισμένου ἐλαίου τὸ ἴσον πλῆθος τῷ προτέρῳ». Οὐδεὶς, νομίζομεν, δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου μετεράσας, τουτέστι μεταγγίσας, ὡς ἐν σελ. 712 «μετὰ δὲ ταῦτα μετεράσας τὸν οἶνον εἰς ἕτερον ἄγγειον ἀπόθου περισφηνώσας ἐπιμελῶς» καὶ «εἶτα ὑλίσας καὶ μετεράσας ἀπόθου»². Πρβ. καὶ σελ. 748 «εἰς ἄλλην χύτραν ὠμὴν μετέρασον αὐτό». Ἀναγινώσκειται δὲ καὶ παρὰ Γαληνῷ Τόμ. IB', σελ. 487 καὶ 488 «εἰς θυεῖαν μετεράσας καὶ μαλάξας ἐπιμελῶς» καὶ σελ. 490 «μετεράσας εἰς ἄγγειον χαλκοῦν γεγανωμένον» καὶ σελ. 491 «μετεράσας εἰς ἄγγειον γεγανωμένον» καὶ σελ. 844 «εἰς θυεῖαν μετεράσας καὶ μαλάξας».

Συχνότερον μεταχειρίζεται ὁ Διοσκορίδης τὴν μετοχὴν κατεράσας, οἶον Τόμ. Α', σελ. 44 «κατεράσας εἰς ἄγγειον τοῦ

¹ Γραπτέον ἴσως «τὸ ἐξιπωθὲν φύραμα».

² Παρ' Ὀρειβάσιῳ Τόμ. Α', σελ. 398 φέρεται «εἶτα Διυλίσας καὶ μετεράσας ἀπόθου».

παρόντος τὸ κρεῖσσον». σελ. 46 «εἰς καινὸν ἀγγεῖον προκεκλυσμένον οἴνω παλαιῷ κατεράσας ἀποτίθεσο». σελ. 209 «κατεράσας εἰς θυϊαν καθάρισας τε ἔμβαλε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον». σελ. 210 «κατεράσας αὐτὸ εἰς ὕδωρ καὶ ψύξας». σελ. 766 «εἶτα κατεράσας πάντα εἰς κρατῆρα πλατύστομον καινόν». σελ. 768 «καὶ τὸ λοιπὸν κατεράσας εἰς θυϊαν». σελ. 769 «ἐπὶ πᾶσι δὲ κατεράσας αὐτὴν εἰς λοπάδα κεραμεῖαν (Γρ. κεραμεᾶν)¹ καινήν». Πρβ. καὶ σελ. 779 «εἶτα εἰς τὰς δεξαμενάς κατεράσαντες ἐῶσι».

Ἀπαντᾷ δὲ παρὰ τῷ Διοσκορίδῃ καὶ τὸ ἐξεραῖν Τόμ. Α', σελ. 261 «ἐξεραῖν δὲ δεῖ συνεχῶς πίνοντας» καὶ ὁ ἀόριστος αὐτοῦ ἐξεραῖσαι Τόμ. Β', σελ. 29 «δεῖ δὲ μετὰ τὸ ἐξεραῖσαι αὐτοὺς ποτίζειν οἶνον ἀψιθίτην» καὶ ὁ παθητικὸς ἐξεραθῆναι Τόμ. Β', σελ. 23 «βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξεραθῆναι—ἄκρατος σὺν ἀψιθίῳ πινόμενος» καὶ ἡ μετοχὴ αὐτοῦ ἐξεραθέν Τόμ. Β', σελ. 334 «βοηθεῖ δὲ ἐν ἀρχῇ καὶ οὖρον ἀνθρώπινον ποθὲν καὶ ἐξεραθέν».

Τὸ ῥῆμα *erān*, τουτέστι χεῖν ἢ κενοῦν, οὐδέποτε ἀπλοῦν παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐξεφέρετο ἀλλ' αἰείποτε σύνθετον, οἷον ἈΠεραῖν, ΔΙεραῖν, ΚΑΤεραῖν καὶ ἘΠΙΚΑΤεραῖν, ΜΕΤεραῖν, ΣΥΝεραῖν, ἘΞεραῖν καὶ ΚΑΤΕΞεραῖν. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου ἀναγινώσκειται «Ἐραῖσαι: κενῶσαι». Ἄλλ' ὁ Σμιδίτιος εἰκάζει «Κεράσαι: ἐνώσαι». Κεῖται δὲ παρ' Ἡσυχίῳ «Κεράσαι: μῖξαι, ἐνώσαι, συνάψαι»².

Τοῦ ἀπεραῖν ἐπιειχέστατο χρῆσιν ὁ Γαληνὸς Τόμ. ΙΓ', σελ. 174 «μάλιστα εἰ καὶ ἀπεραῖν τὰς τριτάτας» καὶ ὁ Στράβων σελ. 52 «βιάσασθαι καὶ ἀπεραῖσαι τὸ πλεονάζον» καὶ ὁ Ἀλκίφρων Γ', ζ', 2 «ἤγαγεν ὡς ἐκυτὸν οἴκαδε καὶ ἀπεραῖν ἀπηνάγκασεν»³. Πρβ. καὶ Ἡσυχίον «Ἐξε-

¹ Ὁ Μεινέκιος ἐπιλαθόμενος, ὡς φαίνεται, ὅτι ἐπὶ τῆς ληγοῦσης τὸ προκείμενον ἐπιθετον ἐτονίζετο, κεραμεᾶ ἐκ τοῦ κεραμεοῦς, μετετύπωσε τὸ παρὰ Στράβωνι σελ. 822 «ἐν κεραμείαις σοροῖς» εἰς τὸ κεραμείαις ἀντὶ τοῦ κεραμεαίς.

² Πρβ. καὶ Λοβέκιον Σοφοκλ. Αΐ. σελ. 96 ἐκδ. 6'.

³ Ἀναγνωστὸν Ἐπιηνάγκασεν. Ὁ Βυττεμβάχιος Πλουτ. Τόμ. Ζ', σελ.

μῆμεκεν: ἀπήρασεν, ἐζέχεεν». Ὁ Πίικολος ἐν τῇ περὶ Ζώων Ἱστορίᾳ τοῦ Ἀριστοτέλους σελ. 399 ἐξέδωκεν «ἐπὶ ἀπεράσῃ» ἀντὶ τοῦ «ἀν ἀπορήσῃ». Τὸ παρὰ Θεοφράστῳ Αἰτ. Φυτ. Α', ιζ', 10 «τῆς ὑγρότητος ἀπελαθείσης» μετετύπωσεν ὁ Σνειδῆρος¹ εἰς τὸ ἀπερασθείσης. Ἄλλ' ὄφριε νὰ γράψῃ ἀπεραθείσης ἄνευ τοῦ Σ.

Συχνότερον τοῦ ῥήματος ἀπεραῖν εἶνε τὸ ἐξ αὐτοῦ προηγημένον ὄνομα ἀπερασις ἀπαντῶν καὶ παρ' ἄλλοις καὶ μάλιστα παρὰ τῷ Θεοφράστῳ. Θεόφρ. Αἰτ. Φυτ. Β', η', 4 «τοῦτο δὲ παθόντα καὶ ἀπερασί τινα ἔλκεθεν ὑγροῦ καὶ πνεύματος». Β', θ', 8 «εὐπνοιᾶν τε καὶ ἀπερασί ποιούσα». Β', ια', 11 «ἔστι δὲ ἐν τῇ τελειώσει ὁ πόνος καὶ ἡ ἀπερασις». Β', ιε', 4 «λαμβάνει τινα ἀποπνοῖαν καὶ ἀπερασί»². π. Ἰδρωτ. 19 «ἢ γὰρ κατ' ἄλλον τρόπον ἀπερασις ἢ κατὰ τὸν αὐτόν». Στράβ. σελ. 389 «τυφλῶν ὄντων καὶ μὴ δεχομένων ἀπερασί». Πλουτ. Ἡθικ. σελ. 134 «τοὺς μὲν ἐμέτους ποιητέον ἄνευ φαρμακείας καὶ περιεργίας, μὴδὲν ἐκταράττοντας ἀλλ' ὅσον ἀπεψίαν ἐκφυγεῖν αὐτόθεν ἀφιέντας ἀπραχμόνως τῷ πλεονάζοντι τὴν ἀπερασί»³. Ἰάμβλιχ. π. Μυστηρ. Γ', 9 «ἀπερασί δὲ καὶ ἀποκᾶθρσιν ἱατρείαν τε οὐδαμῶς αὐτὸ κλητέον»⁴. Ὁρειβάς. Τόμ. Δ', σελ. 68 «εὐκολίας πρὸς τὰς ἀπερασίας γεγεννημένης». Σχολ. σελ. 529 «Ἀπεράσεις: ὥστε τοὺς ἐμέτους ἀπεράσεις ἐκάλεσεν». Γραπτέον «ὅτι τοὺς ἐμέτους κτέ.».

Τοῦ μετὰ τῆς ΔΙΑ προθέσεως συνθετιμένου ῥήματος τὸ μὲν ἐνεργητικὸν παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιοῦν εὐρέθη, τὸ δὲ παθητικὸν παρὰ μόνῳ τῷ Πλουτάρχῳ ἄπαξ ἐν τοῖς Ἡθικοῖς, ὡς καὶ τὸ ὄνομα διέραμα, οἷον σελ. 692 «ἐξᾶνθεῖ γὰρ καὶ ἀποπνεῖ διερωμένου πολλὰκις» καὶ σελ. 1088 «διεράματι τοῦ σώματος χρῆσθαι τῇ ψυχῇ».

Τὸ παρ' Ἡσυχίῳ «Διῆσαν: διείρισαν» μεταγράφει ὁ Σμιδίτιος «Διέσησαν: διέρασαν». Περὶ τούτου οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν

856 διατείνεται ὅτι ὑπὸ τοῦ Ἀλκίφρονος ἐγράφη τὸ ἀπλοῦν ἠνάγκασεν, προσετέθη δ' αὐτῷ ἡ πρόθεσις κατὰ πλάνην τοῦ βιβλιογράφου ἐκ τοῦ ἈΠεραῖν.

¹ Θεοφρ. Τόμ. Α', σελ. 373 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 87.

² Εἶνε δὲ τὸ ἀπερασί ἀνάγνωσις τοῦ Σνειδῆρου (Θεοφρ. Τόμ. Α', σελ. 425 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 173) ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἀΦΑΙρεσίαν.

³ Ἴδε Βυττεμβάχιον Πλουτ. Τόμ. Ζ', σελ. 855 κέξ.

⁴ Ἐν τοῖς κώδιξι φέρεται καὶ ἡ μικροτημένη γραφή ἀΦΑΙρεσίαν.

ἢ ὅτι τοῦ ἀναυξήτου τύπου δι' *Ερασσαν* προτιμητέος εἶνε ὁ ἠϋξημένος δι' *Ηρασσαν*.

Τοῦ *κατερᾶν* πολλὰ παραδείγματα κατελέχθημεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν¹. Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Στράβωνι σελ. 812 «εἶτα τὸ μελίκρατον *κατήρασε*», περὶ οὗ ἐν ταῖς Χρηστομαθείαις εἶνε γεγραμμένον «ὅτι *κατήρασε* λέγει ὁ συγγραφεὺς ἀντὶ τοῦ κατέπιεν, ἐναντίας τῷ *ἐξήρασαν*», καὶ παρ' Ἀγαθαρχίδῃ ἐν τοῖς περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης § 28 «εἰς ἀγγεῖον *κατήρασαν*» καὶ παρὰ Δημητρίῳ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας § 302 «καὶ πολλὴν τινα τοιαύτην δυσφημίαν *κατήρασε* τοῦ δικαστηρίου» (=κατέχευε, κατήντησε, κατεσκέδασε). Ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου λέγεται «ὅθεν εἴρηται ἐν τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ *κατασταμνίζειν* τὸν οἶνον τὸ *κατερᾶν*» (Ζ', 162). Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τῷ *κατασταμνίζειν* τρόπον εἶνε ἐσχηματισμένα τὸ παρὰ Διοσκορίδῃ μάλιστα ἅπαντῶν *καταγγίζειν*, οἷον «καὶ μετὰ τοῦτο ψύξαντας *καταγγίζειν* εἰς ἀγγεῖον πεπισσωμένον· ἔνιοι δὲ θαλάττης πελαγίας καὶ ὕδατος ὀμβρίου καὶ μέλιτος καὶ γλεύκου ἴσα μίξαντες καὶ *καταγγισαντες* ἠλιάζουσιν ἐπὶ ἡμέρας μ'» (Τόμ. Α', σελ. 701 Πρβ. καὶ σελ. 702. 703. 706, κτλ.), καὶ τὸ ἐκ τοῦ Ἀριστοφάνους μνημονευόμενον *καταχυτρίζειν*, ὅπερ ἰσοδύναμον τῷ *ἐρχυτρίζειν* ἐκλαμβάνεται². Συνωχυμεῖ δὲ τῷ ῥήματι *κατερᾶν* οὐ μόνον τὸ *κατασταμνίζειν* καὶ τὸ *καταγγίζειν* ἀλλὰ καὶ τὸ *κατακενοῦν*, ὡς γίνεται φανερόν ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Γαληνοῦ «καὶ εἰς θυσίαν *κατερᾶσαι* τριῖθε—καὶ πάλιν *κατακενώσαι* τριῖθε—καὶ *κατακενώσαι* εἰς θυσίαν πάλιν τὸ τρίτον τριῖθε—καὶ πάλιν εἰς ἑστὴν *κατερᾶσαι* καὶ τριψας ἀνελοῦ» (Τόμ. ΙΓ', σελ. 885—6).

Τοῦ *ἐπικατερᾶν* μόνος ὁ Γαληνὸς παρέχει ἡμῖν παραδείγματα λέγων «καὶ *λειοτριβοῦσιν* αὐτὰ σὺν ὀλίγῳ γλυκεῖ καὶ *ἐπικατερᾶσιν* καὶ *συνέψουσιν*» καὶ «ψύξαντας μᾶλλον καὶ ξύοντας ἢ *περ ἐπικατερᾶντας*» (Τόμ. ΙΓ', σελ. 39 καὶ σελ. 491).

Τοῦ *μετερᾶν* οὐκ ὀλίγα παρετέθησαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν μαρτύ-

¹ σελ. 177 καὶ σελ. 180.

² Ἴδε Βεακῆρον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 517 καὶ Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 357 καὶ σελ. 1212.

ρικ¹. Πλημμελῶς ἔχει τὸ παρὰ Ψελλῷ ἀναγινωσκόμενον «ἢ *μετερᾶσθωμεν* ὑπὸ θεοῦ εἰς τόπον αὔλον καὶ ἀσώματον» (Πατρολ. Ἑλλην. Τόμ. ΡΚΒ', σελ. 1125, 6'). Τὸ ὄνομα *μετέραισι* κεῖται παρὰ τῷ Σωρανόφ σελ. 193 Ἑρμ. «*συνεκτικὴν δὲ τὴν μετέραισιν τε καὶ σφήνωσιν*».

Συνώνυμα τῷ *μετερᾶν*, τουτέστι μετακενοῦν, εἶνε τὸ *μεταγγίζειν*, ἐξ οὗ τὸ *μεταγγισμός*, καὶ τὸ *μετατλιεῖν* καὶ τὸ *μεταχεῖν*, οἷον Γαλην. Τόμ. ΙΑ', σελ. 215 «*μεταγγίζειν* αὐτὰ εἰς τὴν ἐτέραν (χύτραν)». Διοσκορίδ. Τόμ. Α', σελ. 64 «*μετάγγιζε* δὲ πολλάκις εἰς ἕτερα ἀγγεῖα μέλιτι *κατακεχρισμένα*», κτλ. Ἀνθολ. Παλατ. Θ', 180 «καὶ *συγκυῶσα* καὶ *μετατλιούσ' αὐὸ πάλιν*». Γεωπον. Θ', 1η, 8 «εἰς ἀγγεῖα *καθαρὰ μετατλήσας*», κτλ. Διοσκορίδ. Τόμ. Α', σελ. 701 «καὶ *μετὰ τὸν χειμῶνα* *μετάχει* εἰς κερύμια». Ὀρειβάς. Τόμ. Β', σελ. 273 «καὶ *μεταχεῖται* εἰς ἐτέραν χύτραν ὁ χυλός», κτλ. Παρκτηρητέον δ' ὅτι, ὡς λέγεται *καταγγίζειν* καὶ *μεταγγίζειν*, οὕτω καὶ *ἐξαγγίζειν*, τουτέστιν ἐκβάλλειν ἢ ἐκχεῖν ἐξ ἀγγυῶν ἢ γουῶν ἐκκενοῦν, οὐ μόνον τὸ παθητικὸν εὐρέθη ἅπασι ἐν τοῖς Ἱπποκρατέοις «καὶ *ἐξαγγίζοιτ' ἂν καθ' ἑκάστην ἡμέρην*». Ἀλλ' οἱ νέοι ἐκδόται *ἐγραψαν ἐξαλλίζοιτ' ἂν ἢ ἐξαλλίζοιτο ἂν*. Πρβ. Γαληνὸν Τόμ. ΙΘ', σελ. 98 «*Ἐξαλλίζοιτο: ἐκκενοῖτο*»².

Τὸ *συνεράσαι* βλέπει τις παρ' Ἱσοκράτει σελ. 110, 6' «*συνεράσαι* τοὺς λόγους ἅπαντας» καὶ παρ' Ἀριστοτέλει Τόμ. Γ', σελ. 105, 51 Διδ. «ὅταν ἐξαιρεθέντα *συνεράσῃ* τις πλείω τοιαῦτα εἰς κύστιν» καὶ σελ. 374, 52 «καὶ πολλὰ *συνεράσαι* τις ὡς εἰς κύστιν ἢ τι τοιοῦτον ἔφη» καὶ ἐν τοῖς Ἱπποκρατέοις Τόμ. Β', σελ. 789 «ἐς ἔχινον *συνεράσαι*». Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου βιβλ. Η', κεφ. 64 ἀναγινώσκειται «Ἐρᾶνοι δὲ εἰσιν αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαί³, ἀπὸ τοῦ *συνεράν* καὶ *συνέρειν* ἐκαστον».

¹ σελ. 179.

² Ἴδε Φησίον Οἰκονομ. Ἱπποκρ. σελ. 130 καὶ Ἑρμερίσιον Ἱπποκράτ. Τόμ. Β', σελ. 46.

³ Ὁ Μεινέκιος ἀκολουθήσας τῷ Καταυδόνῳ ἐξέδωκε ΣΥΝαγωγαί. Παρ' Εὐσταθίου ἐν μὲν σελ. 1702 ἀναγινώσκειται «Ἐτι ὅρα καὶ τὸ αἰ ἀπὸ τῶν συμβολῶν εἰσαγωγαί, ὅπερ ἐστὶ περίφρασις τοῦ αἰ συμβολαί, αἰ συμποσιακαὶ δηλαδὴ», ἐν δὲ σελ. 1119 «Ἐρᾶνος δὲ εἰσιν ἢ ἀπὸ συμβολῶν συναγωγῆς».

φει συνερᾶσθαι ἀντι τοῦ συνερᾶν σελ. 1702 «Καθὰ δηλοῖ ὁ Δειπνοσοφιστὴς λέγων ὅτι ἔρχοι εἰσι κατὰ τοὺς πολλοὺς¹ αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαί, ἀπὸ τοῦ συνερᾶσθαι, φησί, καὶ συμφέρειν ἕκαστον—“Ὅρα δ’ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ συνερᾶσθαι καινὸν ὄν· καὶ ἴσως ἀπ’ αὐτοῦ γίνεται κατ’ ἐννοίαν ἐναντίαν τὸ ἐξερᾶν, οὗ πλείων χρῆσις² ἔτι δὲ καὶ τὸ συμφέρειν γλυκέως ῥηθὲν καὶ δηλοῦν τὸ συνάγειν, ὅπερ ἐπέβαστάγματος συνδιαφέρειν λέγεται»².

Τὸ ἐξερᾶν εἶνε τὸ κοινότηκτον καὶ γνωστότατον τῶν ἐκ τοῦ ἐρᾶν συμβεβηκότων ῥημάτων ἀπαντῶν καὶ παρὰ τοῖς κωμικοῖς ποιηταῖς ἐνίοτε, οἷον παρὰ Φερεκράτει Ἀποσπ. 125, 1:

ὦ μαλάχας μὲν ἐξερωῶν, ἀναπνέων δ’ ὑάκινθον,
ἀνθ’ οὗ ὁ Πόρσων ἄνευ τινὸς ἀνάγκης εἴκασεν ἐξεμῶν³, καὶ παρὰ Κράτητι Ἀποσπ. 14, 8:

τὴν χύτραν χρῆν ἐξερᾶν τὰ τεῦτλα.
καὶ παρ’ Ἀριστοφάνει Σφηξ. 993:

φέρ’ ἐξεράσω.
καὶ Ἀχαρν. 341:

τοὺς λίθους νῦν μοι χαμάζε πρῶτον ἐξεράσατε.
Σχολ. «Φέρ’ ἐξεράσω: ἀντι τοῦ εἰς τὴν γῆν μεταβαλῶ⁴ τὰς ψήφους⁴ ἔρα γὰρ ἡ γῆ» καὶ «Ἐξεράσατε: ἀντι τοῦ ἐκκενώσατε, ἐκβάλετε, ἀπερρίψατε. Πεποιήται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς ἔρας, τουτέστι τῆς γῆς». Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 422, 1 «Ἐξ οὗ καὶ ἐξεράσαι τὸ τὴν τροφήν εἰς τὴν γῆν ἀπορρίψαι»,

Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Δημοσθένει σελ. 963, 62 καὶ σελ. 993, 28 «ἐξέρα τὸ ὕδωρ» καὶ παρ’ Αἰνεΐα Τεκτ. ΑΑ’, 13 «ἐξεράσας τὸ ἔλαιον ἀναγνώσεται» καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῶ Ἀλικαρνακσεῖ Ῥωμ. Ἀρχ. Β’, 69 «παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἱεροφαντῶν ἐξεράσαι τὸ ὕδωρ» καὶ παρὰ Διογένηι τῶ Λαερτιάδῳ Θ’, 4 «εἴ τις δύναται τὰ ἔντερα πιέσας τὸ ὑγρὸν

¹ Γραπτέον ἴσως παλαιός.
² Πρβ. καὶ Στούρζιον Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 369, 32.
³ Adversar. σελ. 125. Ἴδε Λοβέκκιον Φρυν. σελ. 64 καὶ Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β’, σελ. 319.
⁴ Γραπτέον ἴσως καταβάλω.

ἐξεράσαι» καὶ παρὰ Συνεσίῳ Ἐπιστ. ΡΑ’ «οὐκ ἔστιν ἀπὸ κίβωτίων ἐξεράσαι βιβλία» καὶ παρὰ Ψευδοχριστοτέλει Τόμ. Δ’, σελ. 278, 31 «ὅταν δ’ ὡσπερ ἐξεράσῃσι, κουφίζονται» καὶ παρ’ Εὐστάθιῳ Πονηματ. σελ. 163, 65 «εἰς ἔμετον προκαλούμεθα τοὺς φαγόντας ὡς καὶ αὐτὸ ἐξεράσαι τὸ ἐντεθὲν» καὶ σελ. 248, 88 «ἐξεράσων τὰ κατὰ τοῦ μητροπολίτου» καὶ σελ. 301, 11 «κατὰ ἐλάχιστην ἀπικώρησιν ἐξεράσας χρήματα»¹.

Ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι εὐρίσκεται οὐ μόνον τὸ ἐνεργητικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ παθητικόν, οἷον Τόμ. Β’, σελ. 234 «ἐπὴν ἐξεράσῃς τὸ ὕδωρ» καὶ σελ. 458 «καὶ τὴν κεφαλήν βραδέεται καὶ ἐξερά» καὶ σελ. 710 «ἐπειδὰν τὸ αἶμα ἐξεραθὲν ὑπόχολον γένηται»². Πρβ. καὶ Παῦλον Αἰγινήτην σελ. 170, 50 «μετὰ τὸ ἐξεραθῆναι».

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Ἐξέλεα· ἐξήρα», ὅπερ μετατυπωτέον ἴσως εἰς τὸ «Ἐξέμεε· ἐξήρα». Περὶ τοῦ παρκακειμένου ἐξεμήμεκεν ποιούμενος λόγον ὁ Ἡσύχιος γράφει «Ἐξεμήμεκεν: ἀπήρασεν, ἐξέχεεν».

Ἐκ τοῦ ἐξερᾶν ἐσχηματίσθη τὸ ὄνομα ἐξέραμα, οὗ ἐγένετο χρῆσις ἐν τῇ Β’ Ἐπιστολῇ τοῦ Πέτρου Β’, 22 «κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα». Παρὰ τοῖς Παροιμιογράφοις λέγεται «κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸν ἴδιον ἔμετον» ἢ ἄνευ τῆς μετοχῆς «κύων ἐπὶ (ἢ εἰς) τὸν ἴδιον ἔμετον». Τοῦ ἐξέραμα, οὗ φέρεται καὶ τύπος πλημμελῆς ἐξέρασμα ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηροφδιανοῦ σελ. 31, πορίζει ἡμῖν παράδειγμα καὶ ὁ Εὐστάθιος Πονηματ. σελ. 248. Γράφει δ’ ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι καὶ «ὠμολόγησας ἄρα ἐν συλλόγῳ τῷ κατὰ σὲ ἐξεραστής εἶναι», ἐν δὲ ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1856 «ἀπειλουμένη τὴν διὰ αἰκίας ἐξέρασιν». Παρεφθαρμένον πάντως εἶνε τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι «ὠσάυτως τὸ ἐπίχολον καὶ ἔλαιμον σῶμα μελαγχολικὸν μὴ ἔχον ἐξερωσίας» ἢ ἐξερωσίας, ὡς γράφεται παρὰ τῷ σοφιστῇ Παλλλαδίῳ³, ὅστις παραθέμενος τὴν ῥῆσιν ταύτην ποιεῖται τὴν ἐξῆς ἐν τῷ σχολίῳ παρατήρησιν· «Λέγει οὖν Ἱπποκράτης ὅτι τὸ ξανθοχο-

¹ Τὴν παρὰ Πλουτάρχῳ καὶ Γαληνῷ καὶ Διοσκορίδῃ χρῆσιν ἐδηλώσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν σελ. 90 καὶ σελ. 178 καὶ σελ. 180.
² Ἴδε καὶ Λοβέκκιον Φρυν. σελ. 64.
³ Σχολ. εἰς Ἱπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Β’, σελ. 176.

λικόν και ὑραιμον σῶμα μελαγχολικόν, ἐὰν μὴ ἔχη ἐξερῶσεις, τουτέστι κενώσεις». Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἐξεράν ἀδύνατον εἶνε νὰ παραχθῇ τύπος ἐξεράσις ἢ ἐξέρρωσις, ἀναγκαστέον ἐν τῇ ἐκ τῶν Ἱπποκράτειων ῥήσει ἐξεράσιος ἢ γον ἐξεράσεις.

Τὸ κατεξεράν ἀπαντᾷ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρῶντι σελ. 47 «κατεξεράσιν αὐτῶν τῶν ἀγαλμάτων» καὶ ἐν ταῖς Ἐπικτητοῦ Διατριβαῖς Γ', ιγ', 23 «καὶ μὴ κατεξέρα αὐτῶν τὸ σκυτοῦ φλέγμα» καὶ Γ', κ', 6 «ὑπαγε, ζήτηι τίνων κατεξεράσεις». Ἀνεξεράν εἶπεν ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Ὁππικανοῦ Ἀλιευτ. Α', 137 «ἀναπτύων: ἀνεξεράων». Μεταχειρίζεται δ' οὗτος καὶ τὸν ἀνκύζητον τοῦ ἐξεράν ἀόριστον Α', 560 «ἀπήμεσε: ἀπέπτυσεν, ἐξεράσεν, ἐξέχευεν» καὶ Γ', 161 «ἀνήμεσαν: ἐξεράσαν, ἔχυσαν, ἀνέδωκαν».

Τὸ ἐξεράω παραφθαρὲν ἐν τῇ χυδαίᾳ λαλιᾷ ἐγένετο ξερωῶ ἢ ξερωάω, τουτέστιν ἐμῶ, ἀνθ' οὗ πρὸς δῆλωσιν μεγάλου καὶ σφοδροῦ ἐμέτου παραλαμβάνεται τὸ ξεροβολῶ ἢ ξεροβολάω. Κυκλοῦνται δὲ παρὰ τοῖς ἰδιώταις καὶ τὰ ὀνόματα ξεράσμα, ξερατό(ν) καὶ ξερατικό(ν).

Περὶ τοῦ ἐν τῇ δημῳδαί φωνῇ συνήθους ῥήματος ποιούμενος λόγον ὁ αἰοιδίμος Κοραῖς ἐν τῷ Ε' τόμῳ τῶν Ἀτάκτων σελ. 250 γράφει:

ΞΕΡΝΩ, Δ. Σ. (vomir), Ἐμῶ, Ἑλλ. καὶ σπανιώτερον Ἐξερωῶ, Ἑλλ. ὡς ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ νοῦς. IV, 23, σελ. 141, Lind) μίαν ἴσως φορὰν: «Γαστήρ δὲ σκληρὴ γίνεται . . . καὶ τὴν κεφαλὴν βρέσσεται, καὶ ἐξερά». Ὡς ἀπὸ τὸ Περῶ, Ἑλλ. προσθέσαντες τὸ ν ἐσχηματίσαμεν τὸ Περνώ, Δ. Σ. οὕτως ἀπὸ τὸ Ἐξεράω τὸ Ἐξερνῶ.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Κοραῖς. Ἡμεῖς δ' ἀπλῶς ἐν τῷ πρῶντι ὑπομνησκοντες ὅτι συχνὴ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ εἶνε ἡ ἐπένθεσις τοῦ Ν, οἷον περνῶ, ξερνῶ, γερνῶ, φέρνῶ, δέρνῶ, γδέρνῶ, παίρνῶ, σέρνῶ ἢ σούρνῶ (=σύρω), στέλνῶ, χάλνῶ, κτλ. καὶ εἰς ἄλλον καιρὸν ἀποτιθέμενοι τὸν ἀκριβῆ περὶ τοῦ πράγματος λόγον καταχωρίζομεν παραδείγματά τινὰ τοῦ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ Ε ψιλοῦ τύπου ξεράν-ξεράσαι ἐκ τοῦ ἐσχάτου ἑλληνισμοῦ. Ψευδογλην. Τόμ. ΙΔ', σελ. 544 «ἔζεσι δ' αὐτὸν μετὰ τὸ δειπνήσαι ἐμέσαι εἴτε τῷ πρῶτ' ἕξερασαι». Ὀρνεοσφ. σελ. 522, 26 Ἐρχ. «ἄρχεται χασμασθαι καὶ ξεράν» (σελ. 523,

¹ Τὸ κατὰ δοτικὴν πτώσιν ἐξηνηνεγμένον «τῷ πρῶτῳ» εὐρομεν καὶ παρ' ἄλλοις τῶν μεταγενεστέρων.

6: χασμα καὶ ἐμέττει) ¹. σελ. 527, 22 «ξερά φλέγματα πράσινα» (σελ. 528, 4: ἐμέττει φλέγματα πρασίζοντα). σελ. 528, 12 «εἰς τὸ ξεράσαι (Γρ. ξεράσαι) φλέγμα ἢ χολήν» (σελ. 528 22: περὶ τοῦ ἐμέσαι ² αὐτὸν φλέγμα ἢ χολήν). σελ. 530, 2 «ὅταν ὁ ἰεραξ κρέας ξεράση μετὰ πόνου». σελ. 530, 26 «εἰ δὲ τὸ κρέας ὃ ἔλαβε ξεράση ὄζει (Γρ. ὄζON), δὸς αὐτῷ κρέας μετὰ οἴνου παλαιοῦ». σελ. 580, 28 «ὅταν καυματισθῇ ὄρνεον διὰ τὸν πλεονασμὸν τῆς χολῆς, ξερά». Πρβ. καὶ σελ. 571, 23 «εἰς ξερατὸν ἰερακος».

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

ΤΟΥ

ΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Θ, 246 ΣΧΟΛΙΟΥ

«Οὐ γὰρ πυγμαχοὶ εἰμέν: ἐφύσαμεν» οὐκ ἤδη τὴν δύναμιν Ἀλκίνοος ἐσεμνύνετο περὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν, ὅποτε δὲ ἔγνω ἐλάττονας πεφηνέναι τοὺς Φαίακας τοῦ Ὀδυσσεῶς, προσέθηκε τὸ κτέ.»

Ἰν' ἔχη νοῦν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ σχολιαστοῦ, ἀναγκαστέον: «ἐφ' ὅσον μὲν οὐκ ἤδει τὴν δύναμιν Ἀλκίνοος ἐσεμνύνετο περὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν, ὅποτε δὲ ἔγνω ἐλάττονας κτέ.»

Κ. Σ. Κ.

¹ Παρατηρήσεως ἀξίος εἶνε ὁ τύπος ἐμέττω, πρὸς ἀδύνατον νὰ παραβληθῇ ὁ θλάττω ἀντὶ τοῦ θλω. Λέγεται δὲ καὶ ἰδρώττω ἀντὶ τοῦ ἰδρωῦ. Περὶ πάντων τούτων θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἀλλαχοῦ.

² Κάλιον, νομίζομεν, ἔχει τὸ «πρὸς τὸ ἐμέσαι».

ΠΟΙΚΙΛΑ

§ 1. Καθεστάκει-καθεστήκει.

Ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις Β', 28 φέρεται: «ἐπειδή-
περ ταύτην ὁ βασιλεὺς πρυτανεῖον καθεστήκει καὶ μητρόπο-
λιν τῆς Ἑλλάδος τὰς ἄλλας καθηρηκῶς διὰ τοῦτο πόλεις».

Τὸ καθεστήκει ὁμοίαν ἔννοιαν τῷ ἐγεγένητο ἢ ἀπεδέ-
δεικτο ἐρμηνεύον ἀπάδει ὅλως τοῦ προκειμένου χωρίου, ὅπερ
ἀπαιτεῖ προφανῶς ῥῆμα μεταβατικὸν σημαῖνον ἐπεποιήκει
ἢ, ὡς λέγεται κοινῶς, εἶχε καταστήσει. Ὁ σχολιαστὴς ἔγρα-
ψεν ἀναμφιλέκτως: «ταύτην ὁ βασιλεὺς πρυτανεῖον καθεστά-
κει», ὡς ὁ Σχήσιος Δημήτριος παρ' Ἀθην. σελ. 697, γ' «ὄν
καὶ ὁ πρῶτος μετὰ Φιλέταιρον ἄρξας Περγάμου Ἄτταλος
δικαστὴν καθεστάκει βασιλικὸν τῶν περὶ τὴν Αἰολίδα» καὶ
ὁ Ἰώσηπος ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ § 17 «ὄν ἐγὼ καθεστάκειν
τῆς Τιβεριάδος στρατηγόν».

Τὸ καθεστηκέναι ἢ καθεστάναι ἀναφέρεται εἰς τὸ κα-
θίστασθαι, τὸ δὲ καθεστακέναι εἰς τὸ καθιστάναι. Εἶνε
δ' ὁ ἐνεργείας ἐμφαντικὸς τύπος ἐστακέναι ἴδιος τῶν μετα-
γενεστέρων εὐρισκόμενος μὲν καὶ ἀπλοῦς ἀλλὰ πολλῶ συχρό-
τερον σύνθετος, οἷον ἀνεστακέναι, ἐφεστακέναι, κτλ.

ἐστακέναι. Ἐπιγρ. Θηρ. 2448, Α', 27 «ἐπιτετελεκεῖα οὖν καὶ
ἐστακεῖα πάντα κατὰ τὰς ἐκείνων ἐντολάς»¹. Δίων Χρυσόστ. Λόγ.
ΛΑ', σελ. 628 «τὸν δεῖνα δὲ τὸν εὐχερῆ λίχν ποιητὴν — οὐ μόνον

¹ Ἰδὲ Ἀρήσιον Δ: αλ. Δωρ. σελ. 346 καὶ Σνειδέβινον Ὑπερείδ. σελ. 58.

χαλκοῦν ἐστάκασιν ἀλλὰ καὶ παρὰ Μένανδρον». Ἰώσηπ. Ἀρχαιολ. Ε',
κ', 21 «ἔθθα τὴν σκηνὴν ἐστάκεισαν». ΙΗ', η', 8 «νῦν οὖν, εἰ μὲν
φθάνεις τὸν ἀνδριάντα ἐστακῶς, ἐστάτω». Μετατυπωτέον δὲ καὶ τὸ
ἐν βιβλ. Ζ', ι', 3 «ἔστηκε δ' Ἀβεσάλωμος ἐν τῇ κοιλάδι τῇ βασι-
λικῇ στήλῃ λιθοῦ μαρμαρίνου» εἰς τὸ ἐστακε καὶ τὸ ἐν Μακκαβδαίων Α',
κεφ. ιγ', 38 «καὶ ὅσα ἐστήκαμεν πρὸς ὑμᾶς ἔστηκε» εἰς τὸ ἐστάκαμεν.

ἀνεστακέναι. Ἐπικτ. Διατρ. Α', δ', 30 «εἶτα Τριπτολέμῳ μὲν ἱερὰ
καὶ βωμοὺς πάντες ἀνθρωποὶ ἀνεστάκασιν, κτέ.». Βασιλ. Α', ιε', 12
«καὶ ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα».

συνανεστακέναι. Ἐπιφάν. Τόμ. Β', σελ. 174 «ἦς τὸ φύραμα ἀνει-
ληφέναι λέγουσιν αὐτὸν καὶ ἐν αὐτῷ συνανεστακέναι».

διεστακέναι. Διονύς. Ἀλικαρν. περὶ Συνθέσ. Ὄνομ. ΚΒ' «δικέ-
κρουκε τὸ συνεχὲς τῆς ἀρμονίας καὶ διέστακε»¹. Τὸ παρὰ Ψευδοκρι-
στοτέλει Τόμ. Δ', σελ. 45 Διδ. «πνεῖ δ' ἀπὸ τῶν Συρίων πυλῶν, ἃς
διέστηκεν ὁ τε Ταῦρος καὶ Ταυρόσια ὄρη» μνημονεύων ὁ Κόρολος Μυλ-
λῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Μικρῶν Γεωγράφων (Τόμ. Α', σελ. 476) γρά-
φει «ἃς διέστακεν ὁ τε Τάυρος καὶ τὰ Ῥώσια ὄρη».

ἐξεστακέναι. Πρῆξ. Ἀποστόλ. Η', 11 «προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ
ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς μηχαναῖς ἐξεστακέναι αὐτούς».

ἐφεστακέναι. Πολύβ. Γ', κ', 5 «κατὰ μέρος μὲν οὖν ἀνδρας ἐπιμε-
λεῖς ἐφεστάκει πρὸς ταύτην τὴν χρεῖαν». Ὁρθῶς ἔγραψεν ὁ Βεκκῆρος
ἐν βιβλ. Γ', κδ', 2 «τοῦ δὲ καιροῦ τοῦ κατὰ τὴν διήγησιν ἐφεστακότος
ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Φιλοποίμενος πράξεων» ἀντὶ τοῦ ἐφεστηκό-
τος καὶ ἐν βιβλ. ΑΒ', θ', 1 «τῆς δὲ κατὰ τὴν διήγησιν ἐφόδου καὶ
τῶν καιρῶν ἐφεστακότων ἡμᾶς ἐπὶ τὴν οἰκίαν ταύτην» ἀντὶ τοῦ ἐφε-
στηκότων². Ὡς δὲ λέγεται ἐφιστάναι καὶ ἐπιστῆσαι κατ' ἔλλειψιν τῆς
αἰτιατικῆς τὸν νοῦν ἢ τὴν γνώμην ἢ τὴν διάνοιαν, οὕτω καὶ ἐφεστα-
κέναι. Στωβ. Ἀνθολ. ΟΘ', 53 «ἀλλ' ὡς παρορῶντας τῷ μὴ ἐφεστα-
κέναι, πάντως δ' ἂν ἰδόντας, εἶπερ ἐπέστησαν». Παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ
Κιτιεῖ ἀναγινώσκεται «ἐφ' ἑκατέρων δὲ τῶν προκειμένων καταρτι-
σμῶν ἐφέστακεν ὅτι κατάτασιν οὐδ' ἡντινοῦν ἔχοντες τινῶν ἐξαθρη-

¹ Ἰδὲ Σχαιφῆρον Διον. περὶ Συνθέσ. σελ. 331. Πρβ. καὶ Μελετ. Κριτ.
σελ. 154 καὶ Σημετώσ. εἰς Δημοσθ. Τόμ. Α', σελ. 198.

² Πρβ. καὶ Δινδόρφιον Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 792.

σειων κρατούσιν»¹. Τοῦ ἐπιστάται καὶ ἐπιστῆσαι ὅτι, τουτέστι παρατηρεῖν καὶ παρατηρῆσαι ὅτι, καὶ ἄλλοι ἡμῖν παρέχουσι παραδείγματα καὶ ὁ Σωρανὸς λέγων σελ. 152 Ἑρμ. «μὴ ἐπιστάς ὅτι διὰ τῶν ἐμέτων διαφθορὰ γίνεται μᾶλλον» καὶ σελ. 264 «μὴ ἐπιστήσας ὅτι δι' ὧν ἐπιτείνεται τὰ φλεγμίζοντα, διὰ τούτων ἡ πύρωσις αὔξεται». Πρβ. καὶ Κλήμ. Ἀλεξάνδρ. σελ. 596 «ἐκεῖνο δὲ οὐκ ἐπέστησεν, ὅτι εἰ καὶ μὴ πράξει τινὲς καὶ τῷ βίῳ κτέ.» καὶ σελ. 773 «κακείνο ἐπισησάτωσαν, ὅτι φησὶν ἡ γραφή κτέ.», κτλ.

καθεστακέναι. Διόδ. Σικελ. ΑΒ', ια', 3 «ἔφη γὰρ αὐτὸν παρεληφέναι γυναῖκα νοσοῦσαν, καθεστακέναι δὲ νεανίσκον ὑγιαίνοντα». Ἰερρεμ. Γ', 17 «καθέστακα ἐφ' ὑμᾶς σκοπούς». Μακκαβ. Α', ι', 20 «καὶ νῦν καθεστάκαμὲν σε σήμερον ἀρχιερέα τοῦ ἔθνους σου». Σχολ. Ἰπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 49 «ταύτης μὲν οὖν τὰς ἐμβολὰς ὃν τρόπον δεῖ ποιῆσθαι διὰ τοῦ πρώτου βιβλίου φανερόν σοι καθεστάκαμεν».

ἀποκαθεστακέναι. Πολύβ. ΚΑ', θ', 9 «βραχεῖαν αὐτοῦ νῦν λαβόντες ἀπόδειξι ἐνόηκας ἀποκαθεστακέναι μὲν αὐτῷ τὸν υἱόν, κτέ.». Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 776 «στερκετικὴ δὲ οἰκείωσις εἰς τὴν ἐνόητα τῆς πίστεως ἀποκαθεστακῆν τὸν γνωστικὸν χρόνον καὶ τόπου μὴ προσδεόμενον».

μεθεστακέναι. Λογγίν. περὶ Ὑψ. ΙΓ', 2 «τὴν δὲ τῆς ἀποδείξεως φύσιν μεθεστακῶς εἰς ὑπερβάλλον ὕψος καὶ βῆθος».

παρεστακέναι. Πολύβ. Γ', ιδ', 7 «μέγαν φόβον καὶ πολλὴν ἀπορίαν παρεστακῶς ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀνθρώποις». Λογγίν. περὶ Ὑψ. ΚΖ', 3 «ὁ μὲν γὰρ Δημοσθένης κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον ἐπὶ τοῦ Ἀριστογίτονος ἐμπαθὲς τὸ πολυπρόσωπον καὶ ἀρχίστροφον παρέστακεν»². Ἰώσηπ. Ἰουδ. Πολ. Β', ε', 2 «καὶ τοσαῦτα μὲν παρεστακέναι θύματα περὶ τῆς ἀρχῆς τῷ θεῷ» (Πρβ. καὶ Ἀρχαιολ. ΙΓ', δ', 1). Σχολ. Πινδ. Νερμ. Ζ', 94 «ἐπὶ τῷ δοκεῖν μικρολόγον παρεστακέναι τὸν Νεοπτόλεμον». Σχολ. Ἰπποκρ. καὶ Γαλ. Τόμ. Α', σελ. 19 «καὶ τὸν καταρτισμὸν οὕτω παρέστακεν».

περιεστακέναι. Ψευδοπλάτ. Ἀξιόχ. σελ. 370, δ' «εἰς τὸναντίον με τῷ λόγῳ περιεστακακς».

συνεστακέναι. Ἰάμβλιχ. Βί. Πυθαγ. § 261 «αἰτιασάμενοι τὸν Δη-

¹ Σχολ. εἰς Ἰπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 4.

² Ἰδὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Οὐεϊσκιῶ ἐκδοσιν τοῦ Λογγίνου σελ. 594.

μοκῆδην συνεστακέναι τοὺς νεωτέρους ἐπὶ τυραννίδι». Ἀνθολογ. Παλατ. ΙΑ', 139:

τὸν δ' υἱὸν τούτῳ φησὶ συνεστακέναι.

Σχολ. Ἰλιάδ. Α, 832 «περὶ μέντοι τῆς παρ' αὐτῷ τροφῆς οὐδὲν συνεστακεν ἀλλὰ καὶ τὸναντίον διὰ τῶν πραγμάτων ἐπιμαρτυρεῖ τροφέα τὸν Φοῖνικα συνεστακῶς τούτου».

Κεῖται δὲ καὶ παρὰ Σέξτω τῷ Ἐμπειρικῷ σελ. 212, 23: τοῖς τὰ πάντα συνεστακῶσι ἀριθμοῖς. σελ. 216, 20: ἔξ τε οὐσῶν τῶν τὰ πάντα συνεστακῶσι ἀρχῶν. σελ. 250, 12: ἕτερον οὖν ζητούτων ἡμῶν, ἕτερον παρεστάκασι. σελ. 361, 3: παρεστακότες καὶ τὸ ἐκ τίνος ὕλης ἐστὶν ἡ ἀπόδειξις ἀκολούθως πειρασόμεθα κτέ. σελ. 379, 20: ἐσόμεθα παρεστακότες ὅτι οὐδὲ ἀληθῆς οὐδὲ ἀποδεικτικὸς δύναται εὑρεθῆναι. σελ. 485, 5: δεῖ τοὺς συνεστακῶτας αὐτὸ ὄγκου μετακοσμηθῆναι. σελ. 590, 13: τὸ δ' ὅτι οὔτε αἰσθητὸν ἐστὶν οὔτε νοητὸν ἐστὶ τὸ σῶμα παρεστάκαμεν ἐν τοῖς πρὸς τοὺς φυσικοὺς. σελ. 756, 6: ἐσόμεθα παρεστακότες καὶ τὴν μουσικὴν ἀνυπόστατον.

ὑπὸ τῆς ἐν τῇ παρηκμακίᾳ γλώσσει ἐπιπολαζούσης συνηθείας παραχθεῖς ὁ Ἀλικαρνασσεὺς Διονύσιος προηγήματο ἐν τῷ περὶ τῆς Λεκιτικῆς Δημοσθένους Δεινότητος κεφ. 54 κατὰ παρακείμενον τὴν Δημοσθενικὴν ῥῆσιν «οὐχὶ τὰς πολιτείας καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν παρήρηται καὶ τετραρχίας κατέστησεν;», ἤγουν: καὶ τετραρχίας καθέστακεν. Οὐδαμῶς δ' ὠκνησεν ὁ Πείσκιος νὰ προκρίνη τὴν γραφὴν ταύτην τῆς ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ ῥήτορος φερομένης (σελ. 117, 26)¹.

Τὸν τύπον καθεστακέναι οὔτε ὁ Δημοσθένης οὔτ' ἄλλος πηλακίος ῥήτωρ ἐγίνωσκεν. Ἀπαντᾷ μὲν ἐν τῷ ὑπὲρ Εὐξενίππου λόγῳ τοῦ Ὑπερείδου «τίνας οὖν κέρικα καὶ εἰς ἀγῶνα καθέστακα;»². Ἀλλ', ὡς ὀρθότατα παρετήρησεν ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (Τόμ. Β', σελ. 326), ὁ Ὑπερείδης ἔγραψε μόνον «τίνας οὖν κέρικα;», τὸ δ' ἐπιφερόμενον εἶνε νεωτέρου τινὸς προσθήκη ἐξαπλοῦντος ἢ ἐξηγουμένου τοῦ κέρικα.

Οὐχὶ κρεῖττον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐστακέναι, ἀνεστακέναι,

¹ Ἰδὲ Σχαιφῆρον Δημοσθέν. Τόμ. Α', σελ. 566 καὶ Βοιμέλιον Δημοσθ. Δημογηγορ. σελ. 624 καὶ Σνειδεθίνον Ὑπερείδ. σελ. XVIII.

² Ἰδὲ Σνειδεθίνον Ὑπερείδ. σελ. 50.

καθεστακέναι, παρεστακέναι, συνεστακέναι, κτλ. εἶνε τὸ παθητικὸν ἐστάσθαι, ἀνεστάσθαι, καθεστάσθαι, παρεστάσθαι, συνεστάσθαι, κτλ., οὗ ἰκανὰ μαρτύρια δύναται τις ἐκ τῆς γλώσσης τῶν μεταγενεστέρων νὰ παραγάγῃ.

ἀνεστάσθαι. Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 764 «νκί μὴν καὶ σώματά φησι τὸ εὐαγγέλιον πολλὰ τῶν κεκοιμημένων ἀνεστάσθαι». σελ. 804 «ἀκούθως δὲ καθὸ γέγονεν τοῦτο πεπονθότα καὶ ἀνεσταμένον». Πρβ. καὶ Πάππον Ἀλεξανδρῆς Συναγ. Δ', 51 (Τόμ. Α', σελ. 260 Οὐλσχ.).

ἀφιστασθαι. Ὀρειβάς. Τόμ. Δ', σελ. 325 «τραχύμακτος ὄντος κατὰ τι τοῦ μηροῦ μέρος καὶ τῶν πλησίον σωματίων ἀφισταμένων» (ἐκ δι-ορθώσεως ἀντὶ τοῦ ἀφισταμένων) καὶ «ὥστε τὰ μὲν ἀφισταμένα διὰ τῆς ἐπιδέσεως πειθηθῆναι πρὸς παρακλόλλησιν» (φέρεται καὶ γραφὴ ἀφισταμένα).

διστάσθαι. Στοβ. Ἀνθολ. ΜΓ', 92 «φαμί δ' ἐγὼν ἐς μοῖρας τρεῖς διστάσθαι τὴν σύμπασαν πολιτείαν»¹. Ὀρειβάς. Τόμ. Δ', σελ. 290 «πρὸς τὴν τῶν δισταμένων ὁστέων συναρμογήν». Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 854 «τάς τῶν ὠρῶν διανομάς τριχῆ δισταμένης». Ἐπιφάν. Τόμ. Β', σελ. 151 «τριχῆ δισταμένον εἰς ὀγδοάδα καὶ δεκάδα καὶ δωδεκάδα». Ἐν τῷ Τιμωίῳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 81, δ' ἀντὶ τοῦ «ἐπειδὴ τῶν περὶ τὸν μυελὸν τριγώνων οἱ ζυγαρμοσθέντες μηκέτι ἀντέχουσι δεσμοὶ τῷ πόνῳ δισταμένοι» παρέλαβον οἱ νέοι ἐκδόται ἐκ τοῦ ἀρίστου κώδικος τὸν παρακείμενον δισταμένοι. Ἀλλὰ τοιοῦτος τύπος κατ' οὐδένα τρόπον ἠδύνατο νὰ προσνεχθῆ ἐκ τοῦ Πλατωνικοῦ στόματος, εἰκάζομεν δ' ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου δι᾽ ἘαΜΜένοι ἐκ τοῦ διαξάιρεσθαι.

καθεστάσθαι. Στοβ. Ἀνθολ. ΜΗ', 61 «δεῖ δὲ τὰν σεμνότατα καθεστάσθαι περὶ αὐτόν». Διόδ. Σικελ. Β', κβ', 3 «εὐδοκιμεῖν παρὰ τῷ βασιλεῖ μάλιστα τῶν καθεσταμένων ἐπαρχῶν». ΙΕ', ιδ', 2 «ὁ δ' ἐν τῇ Λίσσῳ καθεσταμένος ἐπαρχος». ΙΖ', ις', 2 «τὸν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἡγεμόνα καθεσταμένον τοῦ πολέμου». Ἀριθμ. Γ', 32 «καθεσταμένος φυλάσσειν τὰς φυλακὰς τῶν ἀγίων». Βασιλ. Β', γ', 39 «καὶ ὅτι ἐγὼ εἰμι

¹ Ἴδε Μεινέκιον Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Β', σελ. XII καὶ Κόβητον Μνημοσ. 1874, σελ. 102.

συγγενῆς σήμερον καὶ καθεσταμένος ὑπὸ βασιλέως». Γ', δ', 27 «καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεσταμένοι οὕτω τῷ βασιλεῖ Σαλωμών». Ἰώσηπ. Ἀρχαιολ. ΙΕ', α', 2 «ὥστε δέξασθαι τὸν ἀντ' ἐκείνου καθεσταμένον Ἡρόδη». Ἰουδ. Πολ. Β', κx', 6 «ὁ φυλάσσειν τὴν πόλιν ὑπὸ Ἰωσήπου καθεσταμένος». Ὀριγέν. Τόμ. Α', σελ. 359 «ἄρχοντες καθεσταμένοι ἐπὶ τῶν ἔργων». Εὐσέβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Θ', ιx', 4 «καὶ τῶν καθόλου λόγων ἐπαρχος πρὸς αὐτοῦ καθεσταμένος». Β'. Κωνσταντ. Α', μδ', 1 «οἷα τις κοινὸς ἐπίσκοπος ἐκ θεοῦ καθεσταμένος». Δ', κδ' «ἐγὼ δὲ τῶν ἐκτὸς ὑπὸ θεοῦ καθεσταμένος ἐπίσκοπος ἂν εἶην». Εὐστάθ. σελ. 952, 58 «καὶ οὕτω μὲν καθεστάσθω καὶ ταῦτα». Φώτ. σελ. 122, 5 «Καθεστηκώς: καθεσταμένος». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Σουῖδα «Καθεσταμένος: ἐπιτετραχμῆνος. Καθεσταμένος ἐπὶ τῆς γάλης: τεταχμῆνος. Καὶ αὖθις καὶ φυλάσσειν μὲν τῶν καθεσταμένων οὐδὲν ἤξιον, τουτέστι τῶν ἤδη τελεσθέντων». Ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ μὲν Κορκῆς ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος σελ. 556 «ὁ δὲ νεωστὶ καθεσταται τῆς μεγάλης Ἀρμενίας βασιλεύς» ἀντὶ τοῦ καθίσταται καὶ ἐν ταῖς Ἐπιπτήτου Διατριβαῖς Δ', α', 84 «σύμμετρον ἔχεις καὶ καθεσταμένην τὴν ὄρεξιν» ἀντὶ τοῦ καθισταμένην, ὁ δὲ Κόβητος ἐν τῷ Ἀνθολογίῳ τοῦ Στοβαίου Μ', 8 «Ἴππομέδων ὁ Λακεδαιμόνιος ὁ νῦν ἐπὶ Θράκης καθεσταμένος ὑπὸ Πτολεμαίου» ἀντὶ τοῦ καθιστάμενος¹. Πλημμελῶς ἀνεγινώσκειτο ποτε παρ' Ἡροδότῳ Α', 196 «νόμοι δὲ αὐτοῖσι ὧδε κατεστήσονται». Οἱ κώδικες προσφέρουσι καὶ γραφὴν κατεστήσονται, ἣν ἐνέκριναν τινες τῶν ἐκδοτῶν². Ἀλλ' ὁ Βρεδόβιος διατείνεται ὅτι ὁ Ἡροδότειος τύπος εἶνε κατεστήσονται, οὐχὶ κατεστήσονται³. Καὶ ἐν τῷ Ἀγαμέμνονι τοῦ Αἰσχύλου στίχ. 956 ἐγένετο διάστροφος ἀνάγνωσις:

ἐπεὶ δ' ἀκούειν σοῦ κα θέσταμαι τάδε.

ἀντὶ τοῦ κατέστραμαι. Σχολ. «Ἄλλως καθέσταμαι ἀντὶ τοῦ κατέστην». παρεστάσθαι. Σέξτ. Ἐμπερ. σελ. 257, 17 «διὰ τούτων μὲν δὴ παρεστάσθω ὅτι ὁ ἄνθρωπος κτέ.». σελ. 541, 4 «οὐδὲν δὲ ψαῦσις ἐστιν, ὡς παρέσταται». Τὸ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου «Παρεσταμένη

¹ Μνημοσ. 1874, σελ. 101.

² Ἴδε Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Α', σελ. 394 ἐκδ. 6'. Πρβ. καὶ Δινδόρριον περὶ Διαλ. Ἡροδ. σελ. 38.

³ περὶ Διαλ. Ἡροδ. σελ. 398.

γῆ: ἐφ' ἣ τις ὀφείλει δάνειον» μετετύπων ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνη (1875, σελ. 292) εἰς τὸ παραστιγμένην παραθέμενος ἐκ τοῦ Ἡσυχίου τὸ «*Ἀστικτον: τὸ ἀνέπαφον χωρίον τὸ γὰρ ὑποκαίμενον ἐστὶ χθαμὴ ἐλέγετο*» καὶ τὸ «*Ἐστιγμένην οἰκίαν: ὑποκαίμενην χρεώσταις*».

προεστάσθαι. Ἰώσηπ. Τόμ. Α', σελ. 796, 32 Διδ. «*διαμεῖναι δὲ καὶ μέχρι Φήλικος προεσταμένου τῆς Ἰουδαίας*». Ἄλλ' ἐν τῇ Τεϋβνηρείῳ ἐκδόσει Τόμ. Δ', σελ. 292, 32 εἶνε γεγραμμένον προῖσταμένου.

συνεστάσθαι. Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 511, 21 «*τοῖς ἀπὸ τίνος χρόνου λέγουσιν αὐτὸν συνεστάσθαι*». Διόδ. Σικελ. Α', θ', 2 «*τό γε τῶν ιστοριογράφων γένος παντελῶς φαίνεται νεωστὶ τῷ κοινῷ βίῳ συνεσταμένον*». Ἰώσηπ. Ἀρχαιολ. ΙΕ', ε', 2 «*τῆς ἐπ' Ἀκτιῶν μάχης συνεσταμένης Κκίσσαρι πρὸς Ἀντώνιον*». Εὐσέβ. εἰς Κωνσταντ. Γ', 13 «*καὶ πρώτη τῶν ἐξ ἀρτίων καὶ περιττῶν ἀριθμῶν συνεσταμένων*». Ηἰάππ. Ἀλεξ. Συναγ. Γ', 91 «*καὶ ἔχειν συνεσταμένον τὸ οὐκ ἐδρον*».

Δ', 73 «*ἰσοσκελὲς ἄρα τρίγωνον συνέσταται*»¹. Πρόκλ. Διάδ. σελ. 328, 17 Τεϋβν. «*ἀναγκασίον ἄρα τὰς συνεσταμένης εὐθείας ἀπὸ τῶν περῶν ἄρχεσθαι τῆς βύσσεως*». Περὶ Γαληνῶ Τόμ. ΙΙ', α', σελ. 687 φέρεται «*ὥστε οὐδ' ἂν ἰάσκιτό τις αὐτὸν ἤδη συνιστάμενον ἀλλ' ἔτ' ἀρχόμενον*». Πιθανώτατον δ' ὅμως φαίνεται ὅτι οὐχὶ τοῦ ἐνεστῶτος χρήσιν ὁ Γαληνὸς ἐποιήσατο ἀλλὰ τοῦ παρεκκειμένου, ὃν ἀποκατέστησαν παρὰ τῷ Ὀρειδικσίῳ οἱ νέοι αὐτοῦ ἐκδόται Τόμ. Γ', σελ. 641.

ὑφιστασθαι. Σχολ. Ἰπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 21 «*ὑφισταται δὲ τὴν ἐπὶ κεφαλὴν κκτάσεισιν οὕτως ἂν γίνεσθαι δεόντως ὑπὸ τῶν αἰρουμένων αὐτῇ χρῆσθαι*». Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γραφὴ ὑφίσταται.

Τοῦ μετὰ τῆς προθέσεως ΚΑΤΑ συντεθειμένου, καθεστάσθαι, καὶ τοῦ μετὰ τῆς ΣΥΝ, συνεστάσθαι, γίνεται μάλιστα χρήσις ὑπὸ τοῦ Πολυβίου λέγοντος σελ. 269, 10 Οὐλσχ.: «*ὅπερ ἔτυχον ὑπακοὴ τότε καθεσταμένοι*» σελ. 336, 5: οἱ δὲ πρὸς τοὺς συμμάχους καθεσταμένοι τὰς πρεσβεΐας ἐπετέλουν. σελ. 363, 1: «*Ἄρατον δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καθεσταμένον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν παραλαμβάνειν τὴν στρατηγίαν*» σελ. 398, 13: «*δεδιότες μὴ πράξιν ὁ Φίλιππος εἶναι διὰ τῶν ἔδον συνεσταμένος κατὰ τῆς πόλεως*» σελ. 412, 20: «*ὁ δ' Ἀπελλῆς δοκῶν ἡγου-*

¹ Καὶ ἐν Ε', 16 εἶκαθεν ὁ Οὐλσχίος «*καὶ αἱ ἴσαι συνεσταμέναις ἀντὶ τοῦ συνιστάμεναι*» (Τόμ. Α', σελ. 330).

κέναι τι τῆς προθέσεως τῷ δι' αὐτοῦ καθεστάσθαι τὸν τῶν Ἀχαιῶν στρατηγόν. σελ. 488, 27: «*Ἀντίοχος δὲ καθεσταμένος πολιορκίαν περὶ τὴν κκλουμένην πόλιν Δοῦρχ*» σελ. 566, 16: «*οἱ καθεσταμένοι μὲν ὑπὸ τῶν ὑπᾶτων ἄρχοντες, προσκαγορευόμενοι δὲ πράττεται*» σελ. 591, 18: «*δοκεῖ κκλῶς κατὰ γε τὰς ὅλοσχερεῖς διαφορὰς συνευτάσθαι*» σελ. 621, 17: «*τηλικούτων μὲν πόλεμον συνεσταμένοι περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν προκμάτων*» σελ. 659, 22: «*ἤδη δ' ἐντελεῖς αὐτοῦ συνεσταμένου τὰς πρὸς τὴν πολιορκίαν παρασκευὰς*» σελ. 715, 29: «*δοκεῖν γὰρ ἄμικ τὰδελφῶν καθεσταμένος ἀγορανόμος ἀναγκάσειν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ὡς ἐπὶ τὴν οἰκίαν*» (Πρβ. καὶ σελ. 715, 27). σελ. 919, 5: «*διὰ τὴν πρὸς Ἀδελφῶν οἰκειότητα τὸν ἐπὶ τῆς Βουδακτοῦ τότε καθεσταμένον*» σελ. 977, 3: «*ὑπὲρ τῶν εἰς τοῦτον τὸν ἐνικατὸν καθεσταμένων ὑπᾶτων*» σελ. 1081, 5: «*αὐτὸς δὲ πυθνακόμενος τὸν ἐπὶ τῆς Πέργης καθεσταμένον ὑπ' Ἀντιόχου φρουράρχον κτέ*» σελ. 1115, 18: «*καὶ κατακλῶν τὸν Τίτον πρεσβευτὴν καθεσταμένον ὑπὸ τῆς συγγλήτου πρὸς τε Προυσίαν καὶ τὸν Σέλευκον*» σελ. 1182, 15: «*τῶν καθεσταμένων ἀρχόντων ἐν τῇ Ῥώμῃ*» σελ. 1256, 25: «*οἱ δὲ περὶ τὸν Τορκουάτον θεωροῦντες αὐτὸν συνεσταμένον ξενικὴν χεῖρα βαρεῖαν ὑπεμύνησκον τῶν ἐντολῶν*» σελ. 1295, 17: «*πρεσβευτῆς ἄμικ καὶ νύκταρχος καθεσταμένος*» σελ. 1318, 12: «*ἤδη γὰρ ἔτυχον ὑπακοὴ τότε καθεσταμένοι*» σελ. 1332, 5: «*ἐδόκουν ἀφυστάτοι πρὸς τὴν χεῖραν εἶναι κκύτην οἱ καθεσταμένοι*» σελ. 1360, 13: «*καθεσταμένου στρατηγοῦ διὰ τῶν πολλῶν*».

Τοῦ ἀπλοῦ ἐστάσθαι σπανιωτάτου ὄντος δύο ἔχομεν νὰ μνημονεύσωμεν παραδείγματα, τὸ πρ' Ἡσυχίῳ «*Ῥητῶν: ὁμολογημένῳ, ἐπταμένῳ*» καὶ τὸ παρὰ Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης Τόμ. Α', σελ. 777, δ' «*ὑφαίματος ὀφθαλμῶς, θριξ ἐσταμένη καὶ ἐπιφρίσσουσα*». Τὸ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου φερόμενον «*Ἐστάμεναι: ἐστολισμέναι οὔσαι*» εἶνε κκκὴ ἀνάγνωσις τοῦ ἐσταλμένα.

Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως νομίζομεν ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος τύπος δὲν συζυγεῖ πάντοτε τῷ πκθητικῷ ἀόριστῳ σταθῆναι, ἀλλ' ἐνίοτε τῷ μέσῳ στήσασθαι, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Πολυβίου χωρίοις συνεσταμένος ξενικὴν χεῖρα βαρεῖαν καὶ συνεσταμένος πολιορκίαν, κτλ. Πρόδηλον ὑπάρχει ὅτι κατ' ἀόριστον κκκτὰ ἐκφερόμενα γίνονται συστησάμενος ξενικὴν χεῖρα βαρεῖαν καὶ συστησάμενος πολιορκίαν, κτλ.

§ 2. Εἶτεν ἄκρα-εἶτ' ἐνάκρα.

Ἐξεδόθη νεωστὶ ἐν Παρισίοις ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ
ΑΝΑΠΛΟΥΣ ΒΟΣΠΟΡΟΥ.

Ἀνελίζαντες τὸ βιβλίον τοῦτο οὐκ ὀλίγα εὗρομεν ἐν αὐτῷ πλημμελῶς καὶ ἀτόπως ἔχοντα, οἷον σελ. 5, 7 «Καὶ τὰ μὲν καθόλου, βουλομένοις μὴ μακρὰν περιάγειν ταῦτά τὰ δὲ ἐπὶ μέρους ἤδη λεκτέον» ἀντὶ τοῦ «Καὶ τὰ μὲν καθόλου — ταῦτα τὰ δὲ ἐπὶ μέρους ἤδη λεκτέον» καὶ σελ. 5, 13 «οὐ γὰρ ἂν μοι δοκῆ τοσοῦτον ἐπικρατῆσαι τὸ ἐπιχώριον πάθος — εἰ μὴ τι μεῖζον ἦν τῆς τοπικῆς ἱστορίας» ἀντὶ τοῦ «οὐ γὰρ ἂν μοι δοκεῖ τοσοῦτον ἐπικρατῆσαι τὸ ἐπιχώριον πάθος» ἤτοι «οὐ γὰρ μοι δοκεῖ τοσοῦτον ἂν ἐπικρατῆσαι», κτλ.

Ἄλλὰ τὸ μάλιστα παράδοξον ἡμῖν φανέν κεῖται ἐν σελ. 9, 6 «Εἶτ' ἐνάκρα πλεῖστον ὑπερτείνουσα τὰς ἄλλας καὶ τοῦ τε βεύματος καὶ τῶν πνευμάτων τὴν βίαν ἐκδεχομένη». Ἐβδελύθημεν τὴν ῥῆσιν ἀναγνόντες ταύτην, ἐγελάσαμεν δ' ἰδόντες ἐν σελ. 146 ἀστερίσκον τῷ ἐνάκρα παρακείμενον ὡς μὴ φερομένῳ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου. Ἐλπίζομεν δ' ὅτι οὗτ' εἰς αὐτόν ποτε θὰ καταχωρισθῆ οὗτ' εἰς ἄλλο Ἑλληνικὸν λεξικὸν ἢ ὄλως τερατώδης καὶ ἀνήκουστος αὕτη λέξις ἢ προελθοῦσα ἐκ κακῆς ἀναγνώσεως τοῦ ΕΙΤΕΝΑΚΡΑ, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ΕΙΤΕΝ ἌΚΡΑ, εἶτεν ἄκρα.

Ἐν ταῖς εἰς Ὀμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου λέγεται «Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς Αἰλίου Διονυσίου φέρεται καὶ ὡς Ἄττικα μὲν τὸ εἶτα καὶ ἔπειτα τὸ δὲ εἶτεν, φησί, καὶ ἔπειτεν Ἰακά· διό, φησί, καὶ παρ' Ἡροδότῳ κεῖνται» (σελ. 1158, 38). Ἐχεγγυώτατος τῆς παρ' Ἡροδότῳ χρήσεως μάρτυς εἶνε ὁ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ ἀκμάσας ἀττικιστῆς Αἴλιος Διονύσιος, τούτῳ δὲ μᾶλλον ὀφείλομεν νὰ προσέχωμεν ἢ τοῖς συχνάκις παραφθείρουσι τοὺς Ἰωνικοὺς τύπους βιβλιογράφοις. Ἐπειτεν καὶ μετέπειτεν ἔγραψεν ἀναμφισβητήτως ὁ Ἡρόδοτος, οὐχὶ δὲ ἔπειτα καὶ μετέπειτα, ὡς ἀναγινώσκειται ἐν τοῖς κώδιξιν αὐτοῦ. Ἐν βιβλ. Α', 146 πάντα τὰντίγραφα ἔχου-

σιν «ὅτι ἐφόνευσαν σφῶν τοὺς πατέρας καὶ ἀνδρας καὶ παῖδας καὶ ἐπέιτε ταῦτα ποιήσαντες αὐτῆσι συνοίκεον», ἐν δὲ βιβλ. Β', 52 ἄλλα μὲν «ἔπειτα δὲ χρόνου πολλοῦ διεξελθόντος ἐπόθοντο», ἄλλα δὲ ἐπέιτε. Εἶνε δὲ τὸ ἐπέιτε, ἘΠΕΙΤΕΙ, προφανῶς ἡμαρτημένη γραφὴ τοῦ Ἰωνικοῦ τύπου ἔπειτεν, ἘΠΕΙΤΕΝ¹, ὃν ἀποκατέστησεν ὁ Σχαιφῆρος καὶ ἐν ἀποσπασματι τοῦ Φερεκύδους τρέψας τὸ «ἔπειτα ἐνίσχει Ἀγήνωρ Ἀργιόπην τὴν Νείλου τοῦ ποταμοῦ» εἰς τὸ ἔπειτεν ἴσχει².

Ὁ λόγος τοῦ Φρυνίχου «Εἶτεν καὶ ἔπειτεν ἐσχάτως βάρβαρα· εἶτα οὖν σὺ καὶ ἔπειτα λέγε» (σελ. 124) σαφῶς μὴ νύει ὅτι συνήθης τοῖς μεταγενεστέροις ἀπέβη ἢ χρῆσις τῶν Ἰωνικῶν εἶτεν καὶ ἔπειτεν.

Ἐν τῷ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίῳ Δ', 28 ὁ Οὐατικανὸς κώδιξ φέρει ὑπὸ τῆς πρώτης χειρὸς γεγραμμένον «αὐτομάτη ἢ γῆ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ». Ὁ Μάσιος ἐξέδωκεν «εἶτ' ἐν στάχυν, εἶτ' ἐν πλήρες κτέ.»³.

Τὸ εἶτεν εὐρίσκεται ἐν τῇ Περιηγήσει τοῦ Σκύμνου στίχ. 502 :

εἶτεν συνάπτει Μίγαρα, Δωρικὴ πόλις.

καὶ ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ Θ', 194 :

ἀρξάμενος πρώτου ἀπὸ γράμματος, εἶτεν ἐφεξῆς.

καὶ ἐν τῇ πρὸ μικροῦ ἐκδοθείσῃ ἐπιγραφῇ ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Ἀθηναίῳ Τόμ. Δ', σελ. 373, στίχ. 150 «εἶτεν θῆσει τοὺς καταστροφῆρας». Ἀπκντᾶ δ' ἐν αὐτῇ καὶ «ἔπειτεν ἐγνιτρώσει τὰς στήλας» (σελ. 372, στίχ. 85) καὶ «ἔπειτεν ἀναθυρώσει τοὺς ἀρμούς» (σελ. 373, στίχ. 142) καὶ «ἔπειτεν κατακλειέτω» (σελ. 374, στίχ. 169). Πρβ. καὶ Σχόλ. Ἰπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 19 «εἶτεν μετ' ὀλίγους ἀριθμούς» καὶ σελ. 23 «ἔπειτεν τὸ περισσεῦον τῶν ἱμάντων». Τοῦ ἐν σελ. 32 «εἶτα αἰ γινόμεναι διὰ τούτου τοῦ μηροῦ ἐμβολαί» ὑπάρχει καὶ γραφὴ εἶτε, ἣν δύναται τις νὰ ὑπολάβῃ πλημμελῆ ἀνάγνωσιν τοῦ εἶτεν.

¹ Ἴδε Διονόφριον περὶ Διαλ. Ἡροδ. σελ. 36 καὶ Βρεδδόνιον περὶ Διαλ. Ἡροδ. σελ. 107 κέξ. Πρβ. καὶ Στεῖνον Ἡροδ. Τόμ. Α', σελ. LXVI.

² Σχολ. Ἀπολλ. Ῥοδ. σελ. 262.

³ Ἴδε Κόβητον Καίν. Διαθ. σελ. XXXIII.

Τοῦ συνθέτου ἔπειτεν, ὅπερ μνημονεύεται καὶ ἐν τοῖς Κανόσι τοῦ Θεογνώστου σελ. 161, 29, ἐποιήσατο πολλάκις χρῆσιν ὁ Μάχων παρ' Ἀθην. Π', 44, στίχ. 38:

ἔπειτεν εἰπεῖν φασὶ τὴν Γναθαῖνον¹.

στίχ. 60:

ἔπειτεν αὐταῖς ἐπὶ τινος στενῆς ὁδοῦ.

Π', 45, στίχ. 45:

εἰς τὴν μεγάλην ἔπειτεν ὁ βασιλεὺς λέγει.

στίχ. 50:

καὶ ἔπειτεν αἰτήσασαν αὐτὸν μῶν μίαν.

Ἐν στίχ. 57 ἀναγινώσκειται τὸ ἀπλοῦν «εἴτερον ὕστερον».

Ἐν τοῖς εἰς Πίνδαρον Σχολίοις Ἰσθμ. Γ', 20 (Ζ', 27) φέρεται «Κώμαζ' ἔπειτ' ἐν ἀδυμελεῖ σὺν ὕμνῳ: — Περιττεύει δὲ ἦτοι ἡ ἘΝ πρόθεσις ἢ ἡ ΣΥΝ». Ἄλλ' ὁ Πίνδαρος εἶπε:

κώμαζ' ἔπειτεν ἀδυμελεῖ σὺν ὕμνῳ.

ὡς ἐν Πυθ. Δ', 211:

ἡμιθέων πλόος ἄγαγεν' ἐς Φᾶσιν δ' ἔπειτεν ἤλυθον.

καὶ ἐν Νεμ. Γ', 49:

ἐξέτης τὸ πρῶτον, ὅλον τ' ἔπειτεν χρόνον.

καὶ στίχ. 54:

Ἰάσον' ἔνδον τέγει, καὶ ἔπειτεν Ἀσκληπιόν².

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Μεγαρέως παρ' Ἀριστοφάνει Ἀχαρν. 745:

καὶ ἔπειτεν ἐς τὸν σάκκον ὧδ' ἐσβαίνετε³.

§ 3. Διένεξις=διαφορά.

Ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις Β', 37 φέρεται: «Ἀρίστη

¹ Ἴδε Πόρωνα Miscell. Crit. σελ. 244.

² Ἴδε Ἑρμαννὸν Opusc. Τόμ. Α', σελ. 265. Βόλκκιον Πινδ. Τόμ. Α', σελ. 468 καὶ Σνειδεθίνον Πινδ. Τόμ. Α', σελ. 120. Ὁ Βέργκιος ἐν τῇ γ' ἐκδόσει τῶν Λυρικῶν Ποιητῶν σελ. 135 καὶ 197 καὶ 271 εἰκάζει ὅτι ὁ Πίνδαρος ἔγραψεν ἔπειταν.

³ Ἴδε Ρεϊσίγιον Coniectan. Β:βλ. Α', σελ. 221 κέξ. Ἀρήγιον Διαιλ. Δωρ. σελ. 384 καὶ Δινδόρφιον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 419.

πολιτεία τὸ κατὰ νόμους μὲν ἀπονέμειν πᾶσι τὸ δίκαιον κατὰ τὰς ἰδίας διαφοράς τε καὶ διενέξας καὶ μὴ περιορᾶν μήτε τὸν ἀδικούμενον μήτε τὸν ἀδικοῦντα, ἕκαστον δὲ τῶν πολιτῶν οὐκ ἀπὸ μέρους προτιμᾶν κτέ.».

Οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρχη ἀμφιβολία ὅτι τὰ συνώνυμα ὁ σχολιαστὴς συνάψας εἶπε «κατὰ τὰς ἰδίας διαφοράς τε καὶ διενέξεις», οὐχὶ δ', ὡς ὑπέλαβεν ὁ Γοτλεβήρος, «κατὰ τὰς ἰδίας διαφοράς τε καὶ δημοσίας». Εἶνε δὲ τὸ ὄνομα διένεξις τοῦ πονηροῦ κόμματος ἀπαντῶν ἐν μόνῳ τῷ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ, οἷον «πρὸς Ἀλανοὺς εἰς διενέξεις ἀκαίρους ἐχώρουν» (Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Β', σελ. 422, 4) καὶ «μεσίτην τοῦτον προβαλλομένους καὶ λυτῆρα τῶν διενέξεων» (Νικητ. Χωνιάτ. σελ. 344, 16) καὶ «τὰς διενέξεις διαλύειν τῶν φιλονεικούντων» καὶ «διενέξεως δὲ γενομένης μέσον τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βογαᾶ» καὶ «τούτων τὴν διένεξιν Κωνσταντίνος ὁ βασιλεὺς ἀναισχυντίαν κρίνων κατὰ τῆς βασιλείας καὶ ἄμφω ὑπερορίζει» (Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Β', σελ. 203, 23. σελ. 287, 1. σελ. 483, 8) καὶ «ὡς μεταξὺ δύο τινῶν εἶτε ὁμαιμόνων εἶτε προσφιλῶν διενέξεις τε καὶ διαμάχας ἀναρριπίζει» (Συντίπ. σελ. 189, 2 Τεῦθν.) καὶ «διαφοράν: διένεξιν» (Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Δ', σελ. 12, 19 Δινδ.), κτλ.

Ὅμοίως τῷ διένεξις εἶνε ἐσχηματισμένα τὸ ἀνένεξις, ἐπένεξις, κατένεξις, μετένεξις, προένεξις, προσένεξις καὶ συνένεξις.

ἀνένεξις. Βεκκ. Ἄν. σελ. 756, 16 «περίλλαισις φωνῆς λέγεται ἢ ἐν τῷ αὐτῷ ἀνένεξις καὶ κατένεξις».

ἐπένεξις. Πατρολογ. Ἑλλην. Τόμ. ΠΗ', σελ. 1169, ἡ «ἐπιτατικὴ καὶ ἀπότομος ἐπένεξις εἰς σωτηρίαν τῶν νοσοῦντων». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 354, 30 «Ἐπένεξις: ἀπὸ τοῦ ἐνέκω ἐνέξω ἔνεξις καὶ ἐπένεξις».

κατένεξις. Θεοφάν. σελ. 653, 11 «διὰ τὴν ἀσεβῶς γεγεννημένην εἰς τὰς ἱεράς εἰκόνας—κατένεξιν». Βεκκ. Ἄν. σελ. 756, 3 «ὁμαλισμὸς δὲ λέγεται ἢ κατένεξις καὶ ὁ κοιμισμὸς». σελ. 756, 8 «ὁμαλισμὸς ἀντὶ τοῦ κατένεξις καὶ κοίμισις». Εὐστάθ. σελ. 152, 14 «διὰ τὴν

ἄνωθεν ἐκ μετεώρου κατένεξιν». Σουίδ. λ. καταλύσας «τάττεται δὲ καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ ἀπαγέχμενου κατενέξεως».

μετένεξίς. Ζωναρ. Ἱστορ. Τόμ. Δ', σελ. 293, 1 Δινδ. «πολιορκία Βαβυλῶνος καὶ μετένεξις τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου».

προένεξις. Βεκκ. Ἄν. σελ. 743, 25 «Προφορά προένεξις. Ὅρος τῆς ἀναγνώσεώς ἐστιν οὗτος· τῶν ἀμέτρως καὶ ἐμμέτρως γεγραμμένων ἢ ἄπταιστος προένεξις καλλίστη ἐστὶν ἀνάγνωσις». σελ. 756, 9 «οἷα ἢ τῆς βραχείας προένεξις». Ἀρμενόπουλ. Α', ιγ', 34 «καὶ τῆ προενέ-
ξι τῆς ἀπογραφῆς ἐπιζητεῖν». Εἶπε δὲ καὶ ὁ Φώτιος «οὕτως τὸ ἐναν-
τιοφανές τῆς τῶν ψαλμικῶν ῥητῶν λυθήσεται προσενέξεως».

προσένεξις. Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 582, 12 «ᾤετο προσένεξιν τὴν ἀφαίρεσιν καὶ πρόσθεσιν τὴν μετάρθεσιν». Πατρολογ. Ἑλλην. Τόμ. ΠΖ', σελ. 3329, γ' «κατὰ μόνην Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος προσένεξιν». Βί. Ἐπιφαν. Τόμ. Α', σελ. 44, 6 «ἐν γὰρ τῇ ὥρᾳ τῆς προσενέξεως οὐδέ-
ποτε ἐτελείωσεν τὴν προσένεξιν». Εὐστάθ. Πονηματ. σελ. 5, 30 «οὔτε δῶρα οὔτε προσένεξιν ἐτεροίχιν».

συνένεξις. Εὐστάθ. Πονηματ. σελ. 7, 26 «λαλιὰν εὐπαίδευτον, συνένεξιν ἀστικὴν, συνδρομὴν ἀσκέλιστον».

Εὐρίσκειται δὲ καὶ τύπος εἰσένεξις, κατένεξις καὶ προσένεξις. Σχολ. Πλάτ. Νόμ. σελ. 855, γ' «εἰσαγωγαί εἰσιν αἰ εἰς τὰ δικαστή-
ρια εἰσένεξις κτέ.». Εὐστάθ. σελ. 157, 30 «ἢ τῶν ἄνωθεν κατα-
σκηπτόντων εἰς γῆν πυρωδῶν κατένεξις». Ἱερρακοσόφ. 286 «μαρμα-
ρου καὶ ὀστράκου ἀπὸ κατενέξεως οἰκημάτων». Θωμ. Μάγιστρ. σελ. 306, 1 «Πρόσοδος· ἢ προσένεξις». Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γραφὴ προ-
σένεξις· ἔτι δὲ προσφορά καὶ προσένεξις.

Κ. Σ. Κ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Τὸ δεύτερον τεῦχος τοῦ πέμπτου τόμου θὰ περιέχῃ ὑπὲρ τὰς 250 σελίδας.

Τὰ τρία τεύχη τοῦ πρὸ ἐτῶν ἐν Ὀλλανδία ἐκτυπωθέντος Λογίου Ἑρμοῦ μεταρρυθμισθέντα καὶ ἐπαυξηθέντα καὶ συμπληρωθέντα θ' ἀποτελέσωσι τὸν πρῶτον, τὸν δεύτερον, τὸν τρίτον καὶ τὸν τέταρτον τόμον τοῦ νῦν ἐκδιδόμενου. Λόγοι δ' ἰσχυροὶ ὑπηγόρευσαν τὴν ἀπὸ τοῦ πέμπτου τόμου ἀρχὴν τῆς ἐκδόσεως τοῦ νέου τούτου περιοδικοῦ συγγράμματος, οὗ ἕκαστος τόμος ἐκ δύο τευχῶν συγχείμενος καὶ πλείονας τῶν 450 σελίδων περιλαμβάνων θὰ τιμᾶται δραχμῶν νέων ἤτοι φράγκων 8.

Ὁ Λόγιος Ἑρμῆς θὰ πωλῆται καὶ κατὰ τεύχη ἐν τῷ τυπογραφεῖῳ ἡμῶν, κειμένῳ πλησίον τῶν Ἀγίων Θεοδώρων.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 1 Μαΐου 1876.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΠΑΠΑΔΕΞΑΝΔΡΗΣ.

¹ Ἐν σελ. 29 ἐπανελήφθη ἐξ ἀπροσεξίας ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς 24, ἐκ τούτου δ' ἡ πρώτη τῶν Γλωσσικῶν Παρατηρήσεων πεντηκοστὴ περιέχει οὐχὶ πενήκοντα, ὡς ἦτο προσήκον, ἀλλὰ πενήκοντα καὶ μίαν παρατηρήσεις.

² Ἐν σελ. 470, στίχ. 25 παρελείφθη τὸ: Ἄλλ' ἴσως εἶνε κάλλιον νὰ μετατυπωθῇ τὸ τοῦτο εἰς τὸ τότε.